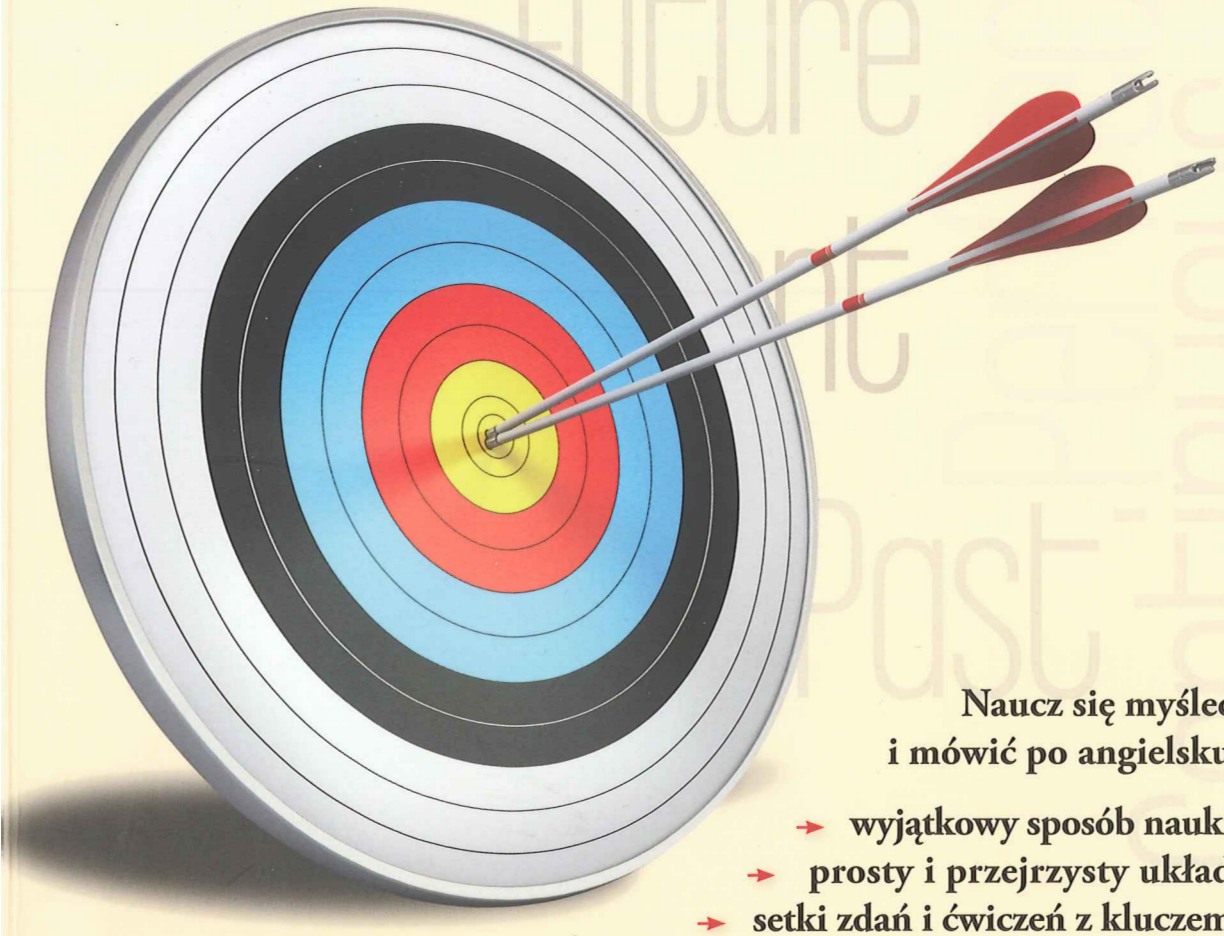
KURS AUDIO DO POBRANIA

CZASY

SKUTECZNE REPETYTORIUM

Naucz się myśleć i mówić po angielsku.

- wyjątkowy sposób nauki
- prosty i przejrzysty układ
- setki zdań i ćwiczeń z kluczem

Adam Urban

Angielski w tłumaczeniach

Preston Publishing

Angielski Czasy
w tłumaczeniach

Adam Urban

Preston Publishing
www.prestonpublishing.pl

Korekta: Jamie McGregor
Andrew Edwins

Redakcja: Filip Radej
Zuzanna Wierus

Lektorzy: Melissa Kennedy
Patryk Bartoszewski

Skład i opracowanie graficzne: EFRA

Ilustracja na okładce: © Olivier Le Moal – Fotolia.com

Realizacja nagrań: Filip Górski

Preston Publishing
www.prestonpublishing.pl

ISBN: 978-83-64211-32-4

Wydanie I, 2015
Dodruk, 2015, 2016, 2018, 2019, 2020

Wydawca: Preston School & Publishing
ul. Kolejowa 15/17, 01-217 Warszawa
e-mail: biuro@prestonpublishing.pl

Wszelkie prawa zastrzeżone. Rozpowszechnianie i kopiowanie całości lub części niniejszej publikacji jest zabronione bez pisemnej zgody autora i wydawcy. Zabrania się jej publicznego udostępniania w Internecie oraz odsprzedaży.

Autor oraz wydawnictwo Preston Publishing dołożyli wszelkich starań, by informacje zawarte w tej publikacji były przedstawione starannie i rzetelnie. Jeśli zauważysz miejsce wymagające erraty lub zechcesz przekazać nam swoje sugestie dotyczące publikacji, napisz do nas na biuro@prestonpublishing.pl.

Design, Concept & Layout © Preston School & Publishing 2015-2020
© Copyright by Preston School & Publishing 2015

Table of contents

Wprowadzenie 5
Stosowane w tekście skróty czasów angielskich 7

Part 1

Present tenses Czasy teraźniejsze

Unit 1 *Present Simple* (*PS*) vs. *Present Continuous* (*PC*) – teraźniejszość zwyczajowa a chwila mówienia . . . 10
Unit 2 *Present Simple* (*PS*) vs. *Present Continuous* (*PC*) – stałość a tymczasowość 14
Unit 3 *Present Simple* (*PS*) vs. *Present Continuous* (*PC*) – przyszłość niezależna i zależna 18
Unit 4 *Present Simple* (*PS*) vs. *Present Continuous* (*PC*) – irytacja a zwykły fakt 22
Unit 5 *Verbs that are not used in the continuous form* – czasowniki niewystępujące w formie ciągłej 26
Unit 6 *Present Perfect* (*PP*) – charakterystyka czasu 30
Unit 7 *Present Perfect* (*PP*) vs. *Past Simple* (*PtS*) – związek przeszłości z teraźniejszością lub jego brak . . . 34
Unit 8 *Present Perfect* (*PP*) vs. *Past Simple* (*PtS*) – użycie *for* i *since* 38
Unit 9 *Present Perfect* (*PP*) – użycie *already, ever, just, lately, recently, still, yet* 42
Unit 10 *Present Perfect* (*PP*) vs. *Past Simple* (*PtS*) – ciekawostki 46
Unit 11 *Present Perfect Continuous* (*PPC*) – kontrast wobec *PC* oraz *PP* 50
Unit 12 *Present Perfect Continuous* (*PPC*) vs. *Present Perfect* (*PP*) – ślad a rezultat 54
Unit 13 Czasy teraźniejsze – powtórka 58
Unit 14 Czasy teraźniejsze – ćwiczenia 61

Part 2

Past tenses Czasy przeszłe

Unit 15 *Past Simple* (*PtS*) vs. *Past Continuous* (*PtC*) 72
Unit 16 *Past Simple* (*PtS*) vs. *Past Continuous* (*PtC*) – uwagi dodatkowe 76
Unit 17 *Past Simple* (*PtS*) vs. *Past Perfect* (*PtP*) – kontrast 80
Unit 18 *Past Simple* (*PtS*) vs. *Past Perfect* (*PtP*) – *until* 84
Unit 19 *Past Simple* (*PtS*) vs. *Past Perfect* (*PtP*) – użycie *by, by the time* 88
Unit 20 *Past Simple* (*PtS*) vs. *Past Perfect* (*PtP*) – trzy uwagi dodatkowe 92
Unit 21 *Used to* vs. *would* 96
Unit 22 Użycie *used to* vs. *be used to* vs. *get used to* 100
Unit 23 *Past Perfect Continuous* (*PtPC*) vs. *Past Perfect* (*PtP*) 104
Unit 24 *Past Perfect Continuous* (*PtPC*) – kontrast do innych czasów 108
Unit 25 Czasy przeszłe – powtórka 112
Unit 26 Czasy przeszłe – ćwiczenia 115

Part 3

Future tenses Czasy przyszłe

Unit 27 *Future Simple* (*FS*) vs. *be going to* – moment podjęcia decyzji 128
Unit 28 *Future Simple* (*FS*) vs. *be going to* – przewidywania 132
Unit 29 *Future Simple* (*FS*) vs. *be going to* – przyszłość neutralna. 136
Unit 30 *Will/would* w znaczeniu *chcieć* 140
Unit 31 Użycie *will / shall / be going to* 144
Unit 32 *Present tenses for the Future* 148
Unit 33 *Future Continuous* (*FC*) vs. *Future Simple* (*FS*) – czynność w toku 152
Unit 34 *Future Continuous* (*FC*) vs. *Future Simple* (*FS*) – czynności rutynowe i pytania. 156
Unit 35 *Future Perfect* (*FP*) vs. *Future Simple* (*FS*) 160
Unit 36 *Future Perfect Continuous* (*FPC*) vs. *Future Perfect* (*FP*) i *Future Continuous* (*FC*) 164
Unit 37 Czasy przyszłe jako założenia. 168
Unit 38 Przegląd czasów przyszłych. 172
Unit 39 Czasy przyszłe – powtórka 176
Unit 40 Czasy przyszłe – ćwiczenia 179
Wszystkie czasy – sprawdź się! 188
Odpowiedzi do ćwiczeń 191

Wprowadzenie

Czasy gramatyczne są bardzo ważnym elementem każdego języka. System czasowy języka angielskiego wydaje się bardzo rozbudowany. W niniejszej książce punktem wyjściowym nie są jednak czasy angielskie jako takie, lecz aspekty rządzące każdym z nich: *simple*, *continuous*, *perfect* i *perfect continuous*, które kontrolują całą sferę angielskiej czasowości. Jeśli spojrzymy na to w ten sposób, wiedza ta staje się łatwiejsza i bardzo logiczna, a proces niemal bezbłędnego jej przyswajania przez ucznia zostaje znacznie skrócony. Dla większości uczniów uczenie się zgodnie z tradycyjną metodą jest bardzo skomplikowane; oznacza, że nie zawsze będą oni w stanie do końca zrozumieć, o co w tych różnych czasach chodzi. Dlatego przedstawiamy czasy angielskie w nieco innej konwencji w sposób przystępny i zrozumiały dla każdego.

Struktura

Książka składa się z trzech głównych części, a każda z nich poświęcona jest jednemu polu czasowemu: teraźniejszości, od której zaczniemy poznawanie angielskich czasów, przeszłości, która po zrozumieniu aspektów w czasach teraźniejszych powinna być dla Ciebie duża łatwiejsza, oraz przyszłości, być może najtrudniejszego obszaru angielskiej czasowości, który – mamy nadzieję – dzięki naszym ćwiczeniom i wyjaśnieniom stanie się dla Ciebie przyjazny i dużo łatwiejszy.

Każdy rozdział przedstawia jedną parę angielskich czasów pozostających w relacji pokrewieństwa. Poznasz je lepiej dzięki zdaniom do tłumaczenia oraz ćwiczeniom. Obok nich znajdziesz wiele cennych informacji i wyjaśnień, i to nie tylko na temat czasów jako takich i zasad ich stosowania, lecz także wszystkich ciekawych zjawisk gramatycznych lub leksykalnych występujących w tłumaczonych przez Ciebie zdaniach. Po omówieniu wszystkich czasów teraźniejszych będziesz miał okazję sprawdzić się aż w dwóch rodzajach powtórek – w tłumaczeniu ciągu polskich zdań ułożonych w opowiadanie oraz w dodatkowych ćwiczeniach niezwiązanych z tłumaczeniem. To samo czeka na Ciebie na końcu rozdziałów poświęconych kolejno czasom przeszłym i przyszłym. Na samym końcu książki zaprosimy Cię do wykonania ćwiczenia obejmującego wszystkie angielskie czasy.

Do książki przygotowany został kurs audio, który ułatwi Ci ćwiczenie poprawnego mówienia (instrukcja do jego pobrania znajduje się na stronie 7). Na nagraniach usłyszysz wszystkie zdania po angielsku, będziesz więc miał okazję ćwiczyć umiejętność rozumienia ze słuchu. Dodatkowo, do książki został stworzony kurs audio w wersji dwujęzycznej: usłyszysz w nim zdania po polsku, które powinieneś przetłumaczyć na głos i porównać z wersją angielską czytaną przez natywnego lektora. Umożliwi Ci to ćwiczenie języka bez konieczności trzymania książki w ręku. Znajdziesz go na naszej stronie internetowej.

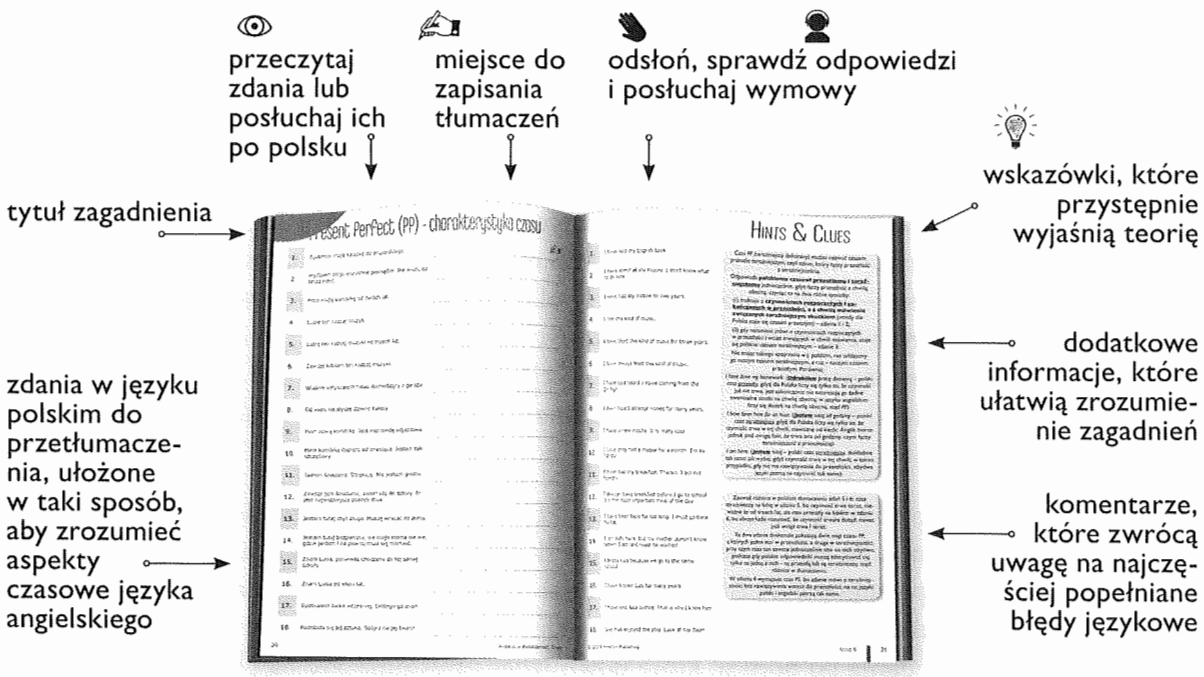
Przeznaczenie

Podręcznik ten to doskonałe rozwiązanie dla osób, które chcą nie tylko zrozumieć, ale też „poczuć" angielskie czasy dokładnie tak jak Anglicy i inni rodowici użytkownicy języka angielskiego. Możesz z niego korzystać razem z każdą inną książką czy kursem. Jeśli jeszcze nie znasz języka angielskiego, zacznij naukę od tej pozycji, a nie będziesz musiał zmagać się z problemem opanowania tak wielu czasów. Jeśli znasz już trochę ten język, a być może nawet posługujesz się nim dość sprawnie, po lekturze tej książki i dokładnym przeanalizowaniu poszczególnych zdań i towarzyszących im wyjaśnień tworzone przez Ciebie wypowiedzi zyskają na precyzji i osiągną niemal stuprocentową trafność.

Bez względu na to, jak bardzo zachęcalibyśmy Cię do skorzystania z tej książki, i tak nie uda nam się opisać wszystkich jej walorów, gdyż najlepszym nauczycielem jest doświadczenie. A więc do dzieła! Przekonaj się, że angielskie czasy, choć tak bardzo niepodobne do naszych polskich, wcale nie muszą być obce. Einstein powiedział kiedyś, że jedyną trudną rzeczą w fizyce jest sposób mówienia o niej przez fizyków. Uważamy te słowa za prawdziwe w każdym calu. Właśnie taki cel przyświecał nam w czasie pisania tej książki: chcieliśmy pozornie skomplikowane informacje przekazać Ci w jak najprostszy sposób.

Good luck!

POZNAJ METODĘ „W TŁUMACZENIACH" – JAK KORZYSTAĆ Z KSIĄŻKI

Jak ściągnąć nagrania MP3?

1. Wejdź na stronę dopobrania.prestonpublishing.pl i kliknij *Pobierz pliki audio.*
2. Stwórz konto i wpisz kod **UK6Y2TBC** w polu *Kod książki.*
3. Kliknij przycisk *Zarejestruj się.* W zakładce *Moja biblioteka* znajdziesz pliki mp3, które możesz ściągnąć lub słuchać bezpośrednio na stronie.

Jeśli napotkasz jakiekolwiek problemy z dostępem do plików, skontaktuj się nami, wysyłając e-mail na adres: biuro@prestonpublishing.pl

STOSOWANE W TEKŚCIE SKRÓTY CZASÓW ANGIELSKICH

Present

PS	Present Simple	*do/does*
PC	Present Continuous	*am/is/are doing*
PP	Present Perfect	*have/has done*
PPC	Present Perfect Continuous	*have/has been doing*

Past

PtS	Past Simple	*did*
PtC	Past Continuous	*was/were doing*
PtP	Past Perfect	*had done*
PtPC	Past Perfect Continuous	*had been doing*

Future

FS	Future Simple	*will do*
FC	Future Continuous	*will be doing*
FP	Future Perfect	*will have done*
FPC	Future Perfect Continuous	*will have been doing*

BUDOWA ANGIELSKICH CZASÓW ORAZ PRZYKŁADY ICH UŻYCIA W ZDANIACH TWIERDZĄCYCH, PYTAJĄCYCH I PRZECZĄCYCH

Present Simple (PS)

podmiot + **podstawowa forma czasownika** (z końcówką ***–s*** lub ***–es*** w 3. os. lp.)

I eat an apple every day.
Do I eat an apple every day?
I **do not** (**don't**) eat an apple every day.

He eat**s** an apple every day.
Does he eat an apple every day?
He **does not** (**doesn't**) eat an apple every day.

Present Continuous (PC)

podmiot + **teraźniejsza forma *to be*** (***am, is, are***) + **czasownik z końcówką *-ing***

I **am** eat**ing** an apple at the moment.
Am I eat**ing** an apple at the moment?
I **am not** eat**ing** an apple at the moment.

She **is** eat**ing** an apple at the moment.
Is she eat**ing** an apple at the moment?
She **is not** (**isn't**) eat**ing** an apple at the moment.

We **are** eat**ing** an apple at the moment.
Are we eat**ing** an apple at the moment?
We **are not** (**aren't**) eat**ing** an apple at the moment.

Present Perfect (PP)

podmiot + **teraźniejsza forma *to have*** (***have, has***) + **III forma czasownika**

I **have** eaten an apple.
Have I eaten an apple?
I **have not** (**haven't**) eaten an apple.

She **has** eaten an apple.
Has she eaten an apple?
She **has not** (**hasn't**) eaten an apple.

Present Perfect Continuous (PPC)

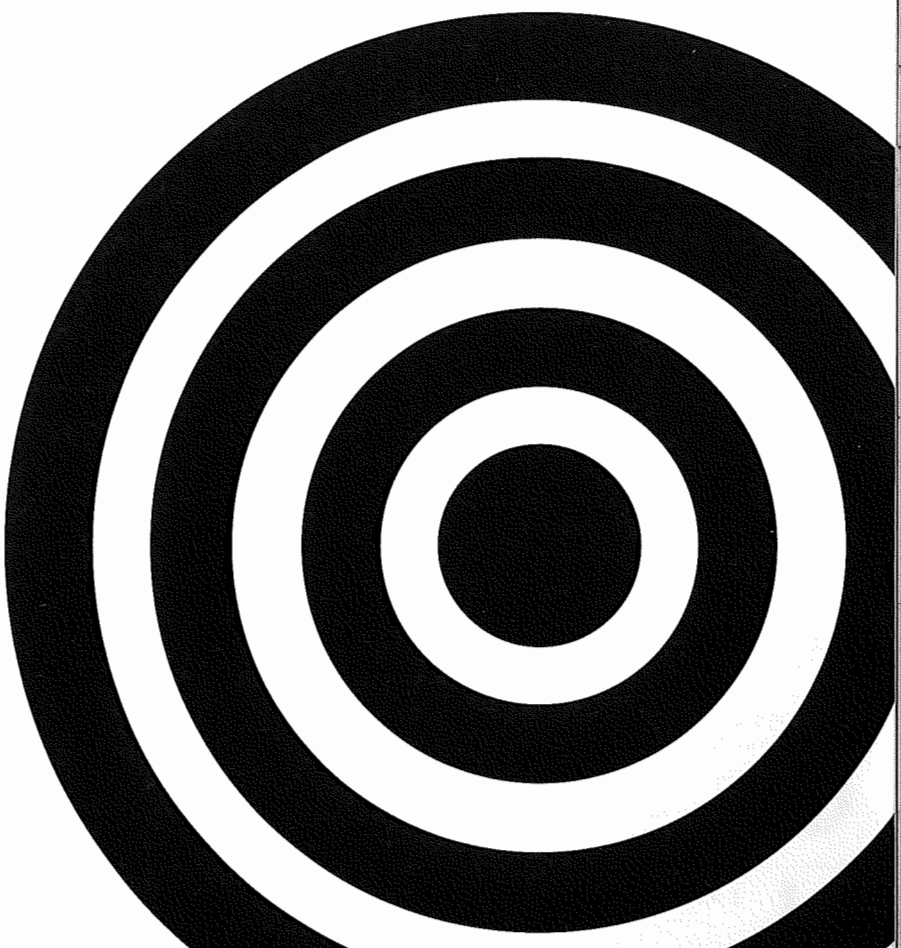
podmiot + **teraźniejsza forma *to have*** (***have, has***) + ***been*** + **czasownik z końcówką *-ing***

I **have been** eat**ing** an apple for a minute.
Have I **been** eat**ing** an apple for a minute?
I **have not** (**haven't**) **been** eat**ing** an apple for a minute.

She **has been** eat**ing** an apple for a minute.
Has she **been** eat**ing** an apple for a minute?
She **has not** (**hasn't**) **been** eat**ing** an apple for a minute.

Part 1

Present tenses Czasy teraźniejsze

1. *Present Simple (PS) vs. Present Continuous (PC)* - teraźniejszość

1. Patrz! On używa twojego komputera.
.....
2. Zawsze używam komputera w szkole.
.....
3. Czasami używam komputera mojego kolegi, kiedy on go nie potrzebuje.
.....
4. W tej chwili ona rozmawia ze swoją przyjaciółką.
.....
5. Teraz robię przykład nr 5.
.....
6. Ludzie zwykle chodzą do pracy pięć razy w tygodniu.
.....
7. Wychodzę z psem trzy razy dziennie.
.....
8. Nigdy nie jemy śniadania przed telewizorem.
.....
9. Dziecko w mieszkaniu obok znowu płacze.
.....
10. W dni powszednie jadam obiad w szkole.
.....
11. Na ulicy stoi mężczyzna i pali papierosa.
.....
12. Moja siostra sprząta swój pokój. Ona nie może teraz rozmawiać z tobą.
.....
13. Moja siostra zawsze pije herbatę na śniadanie.
.....
14. Mój sąsiad właśnie teraz myje swój samochód.
.....
15. Jest dosyć zimno, ale jacyś ludzie wciąż siedzą w parku.
.....
16. Mój brat słucha muzyki, więc nie mogę skupić się na pracy domowej.
.....
17. Zaczekaj na Piotra! On już wstaje.
.....
18. Młodzi ludzie spędzają dużo czasu, grając w gry komputerowe.
.....

zwyczajowa a chwila mówienia

1. Look! He is using your computer.
2. I always use a computer at school.
3. I sometimes use my friend's computer when he doesn't need it.
4. She is talking to her friend at the moment.
5. Now I am doing example no. 5.
6. People usually go to work five times a week.
7. I walk my dog three times a day.
8. We never have breakfast in front of the television.
9. The baby next door is crying again.
10. On weekdays, I have lunch at school.
11. A man is standing in the street and smoking a cigarette.
12. My sister is tidying her room. She cannot talk to you now.
13. My sister always drinks tea for breakfast.
14. My neighbour is washing his car right now.
15. It is quite cold, but some people are still sitting in the park.
16. My brother is listening to music, so I cannot concentrate on my homework.
17. Wait for Peter! He is just getting up.
18. Young people spend a lot of time playing computer games.

Hints & Clues

Czasu *PC* używamy dla czynności wykonywanych w chwili mówienia. Czas ten zawsze musi mieć dwa elementy:

(1) odpowiednią formę czasownika *to be*;

(2) końcówkę *-ing*, która w angielskim odpowiada polskiej końcówce imiesłowu czynnego **-ący**.

Taka budowa czasu *PC* jest bardzo logiczna także dla Polaka, czego dowodem jest dosłowne tłumaczenie dowolnego zdania w tym czasie: *Teraz jestem robiący* – przykład 5 (gdybyśmy mieli taki czas w j. polskim, na pewno miałby on dokładnie taką samą budowę: *być* + *-ący*).

Budowa czasu *PS* jest prostsza: potrzebuje on jedynie podstawowej formy czasownika.
Jedynie w 3. os. lp. (*he*, *she*, *it*) czas *PS* używa końcówki *-s* (*I smoke*, ale *He smokes*).

Czasu *PS* najczęściej używamy dla czynności powtarzających się, wykonywanych **zwyczajowo**, **z reguły**, **co jakiś czas**, lecz nie w chwili, gdy o nich mówimy.

Czas *PS* z reguły występuje z przysłówkami częstotliwości takimi jak: *always*, *usually*, *often*, *sometimes*, *once a…*, *twice a…*

Przy dodawaniu końcówki *-ing* powinieneś pamiętać o kilku zmianach ortograficznych, które znajdziesz w różnych komentarzach tego rozdziału. Poniżej pierwsza z nich.

(1a) Zawsze **podwajaj ostatnią spółgłoskę, jeśli zobaczysz przed nią tylko jedną samogłoskę** (*sit* + *-ing* = *sitting*; *swim* + *-ing* = *swimming*; ale *read* + *ing* = *reading*, bo przed *d* są dwie samogłoski).

(1b) By podwoić ostatnią spółgłoskę, musi być spełniony drugi warunek: **akcent musi padać na ostatnią sylabę** (ważne tylko przy dłuższych czasownikach, które mają więcej niż jedną sylabę, np. w *listen* nie ma podwojenia, bo akcent pada na pierwszą sylabę, natomiast w słowie *permit* akcent pada na ostatnią sylabę, a więc następuje podwojenie *t*: *permitting*).

Obydwa warunki muszą być spełnione jednocześnie i dotyczą tylko pisowni – wymowa pozostaje bez zmian.

Przy okazji zapamiętaj, że **wszystkie podwójne spółgłoski w angielskim zawsze wymawiamy pojedynczo**, np. *getting*, *hobby* (w wymowie słychać tylko jedno *t*, *b*).

© Preston Publishing

19. Niektórzy Polacy piją za mało soków owocowych. .....

20. Moi rodzice oglądają telewizję, ponieważ dziś wieczorem nadawany jest ich ulubiony serial. .....

21. Robię w szkole dużo ćwiczeń gramatycznych. .....

22. Bob odnawia swój pokój. .....

23. Myślę, że Bob odnawia swój pokój zbyt często. .....

24. Każdy wie, że nauczyciele zadają dużo pytań. .....

25. Przepraszam, ale muszę iść. Moja mama czeka na mnie. .....

26. Bądź ostrożny! Policja nas obserwuje. .....

27. Dzieci często bawią się na świeżym powietrzu. To jest dobre dla ich zdrowia. .....

28. Troje dzieci bawi się w ogrodzie. .....

29. Biblioteka jest otwierana / otwiera się o godzinie 9. .....

30. Mój ojciec dużo pracuje, ale w tej chwili nie pracuje. .....

31. Wielu ludzi prowadzi szczęśliwe życie i nigdy nie narzeka. .....

32. Włosi używają dużo oleju z oliwek. .....

33. Tamten człowiek bardzo dobrze naucza. Każdy chce być w jego klasie. .....

34. Znam tę dziewczynę bardzo dobrze. Ona chodzi do tej samej szkoły co ja. .....

35. Biznesmen podróżuje po Europie i nie może dzisiaj przybyć na spotkanie. .....

36. Dwoje studentów pokazuje swoje prace nauczycielowi. .....

Wskazówki

19. Some Polish people drink too little fruit juice.

Zauważ, że *fruit juice* występuje w liczbie pojedynczej.

20. My parents are watching TV because their favourite series is on tonight.

21. I do lots of grammar exercises at school.

(**2**) Druga ortograficzna zmiana przy dodawaniu *-ing* to opuszczanie *-e* w każdym przypadku, gdy pojawia się ono na końcu czasownika po spółgłosce (*smoke + ing = smoking*; *use + ing = using*, ale *canoe + ing = canoeing*).

22. Bob is decorating his room.

23. I think Bob decorates his room too often.

24. Everyone knows that teachers ask a lot of questions.

25. Sorry, but I have to go. My mother is waiting for me.

26. Be careful! The police are watching us.

Pamiętaj, że rzeczownik *police* zawsze występuje z przedimkiem *the* i czasownikiem w l. mnogiej.

27. Children often play outdoors. It's good for their health.

28. Three children are playing in the garden.

29. The library opens at 9 a.m.

Chociaż czas *PS* nie jest tak wymagający jak *PC*, także i on ma jedną zmianę ortograficzną: końcówka *-s*, dodawana w 3. os. lp. (*want + s = wants*), niekiedy przybiera postać *-es*. Dzieje się tak po spółgłoskach syczących, po których wymówienie samego *-s* byłoby fonetycznie trudne (*watches*, *teaches*, *washes*).

Przy dodawaniu końcówki *-s* do czasowników zakończonych na *-y* po spółgłosce (np. *study*, *carry*, *marry*) zamienia się ono na *-ie* (np. *studies*, *carries*, *marries*), co nie dotyczy czasowników zakończonych na *-y* po samogłosce (np. *play – plays*, *buy – buys*).

Są dwa wyjątki od powyższej zasady: czasowniki *do* oraz *go*, które w 3. os. lp. życzą sobie *-es*, chociaż nie mają na końcu niczego syczącego (*she goes/does*).

30. My father works a lot, but he is not working at the moment.

31. Many people lead a happy life and never complain.

32. Italians use a lot of olive oil.

33. That man teaches very well. Everyone wants to be in his class.

34. I know the girl very well. She goes to the same school as me / I do.

(**3**) Trzecia ortograficzna ciekawostka związana z *-ing* to litery *l* oraz *w*. Brytyjski angielski podwaja każde *l*, przed którym występuje pojedyncza samogłoska, nie zważając na akcent, czego nie czyni amerykańska wersja. Możesz więc spotkać takie czasowniki w podwójnej pisowni (*travelling/traveling*; *cancelling/canceling*).

35. The businessman is travelling around Europe and cannot come to the meeting today.

36. Two students are showing their papers to the teacher.

Jeśli chodzi o literę *w*, nigdy nie jest ona w angielskim podwajana, bez względu na liczbę samogłosek czy akcent.

© Preston Publishing

2. Present Simple (PS) vs. Present Continuous (PC) –

1. Czytam bardzo ciekawą książkę na zajęcia z literatury. .....
2. W tym tygodniu piosenkarz nagrywa nową płytę. .....
3. Mój sąsiad przebywa nad morzem ze swoją całą rodziną. .....
4. Pisarz to ktoś, kto pisze książki. .....
5. Reżyser filmowy to ktoś, kto mówi aktorom, jak grać ich role. .....
6. Pan Wilson pisze książkę o angielskich czasach. .....
7. Studenci czytają dużo książek. .....
8. Studenci/Uczniowie z mojej klasy czytają "Makbeta" do szkoły. .....
9. Mój przyjaciel dużo przesiaduje obecnie po nocach z powodu egzaminu w przyszłym tygodniu. .....
10. W tym tygodniu jemy na mieście, ponieważ nasza mama wyjechała. .....
11. Klimat w Polsce się zmienia. .....
12. Wszystko się zmienia. Nic długo nie pozostaje takie samo. .....
13. Coraz więcej polskich rodzin spędza święta poza domem. .....
14. Wiele polskich rodzin posiada dwa lub trzy samochody. .....
15. Lata stają się coraz bardziej suche. .....
16. Ludzie jedzą owoce i warzywa, ponieważ chcą być zdrowi. .....
17. Jem tylko owoce i warzywa, ponieważ w tym miesiącu jestem na diecie. .....
18. Ona je tylko owoce i warzywa, ponieważ jest weganką. .....

stałość a tymczasowość

1. I am reading a very interesting book for my literature classes.
2. This week, the singer is recording a new album.
3. My neighbour is staying at the seaside with all of his family.
4. A writer is someone who writes books.
5. A film director is someone who tells actors how to play their parts.
6. Mr Wilson is writing a book on English tenses.
7. Students read a lot of books.
8. Students from my class are reading "Macbeth" for school.
9. My friend is staying up a lot at the moment because of an exam next week.
10. We are eating out this week because our mum is away.
11. The climate in Poland is changing.
12. Everything changes. Nothing stays the same for long.
13. More and more Polish families are spending Christmas away from home.
14. Many Polish families own two or three cars.
15. Summers are becoming drier and drier.
16. People eat fruit and vegetables because they want to be healthy.
17. I am eating only fruit and vegetables because I am on a diet this month.
18. She eats only fruit and vegetables because she is a vegan.

Hints & Clues

Czasu *PC* używamy także dla czynności wykonywanych tymczasowo, niekoniecznie w chwili mówienia. Chcemy wówczas podkreślić to, że dana czynność **nie ma stałego charakteru**, lecz trwa tylko przez jakiś czas (kilka dni, tygodni, miesięcy lub nawet lat), który traktujemy jako **przejściowy, tymczasowy**.

Czas *PS*, tak jak w pierwszym kontraście, podkreśla natomiast **stałość** danej czynności w życiu podmiotu zdania.

Bez względu na czas trwania czynność pisania jednej książki z konieczności musi mieć charakter **tymczasowy, nie stały**, gdyż w przeciwnym wypadku jej autor nigdy by jej nie dokończył.

To *tymczasowe* użycie *PC* może się niekiedy rozciągać na długie lata. Podkreślamy wtedy **będące w toku zmiany** zachodzące wokół nas, w przeciwieństwie do stałości danego zjawiska, którą sugerowałby czas *PS*.

Czas *PS* podkreśla stałość, powtarzalność zjawiska.

Z konstrukcjami typu *more and more, bigger and bigger* z reguły używamy czasu *PC*, np. *More and more people are having health problems.* – Coraz więcej ludzi ma problemy zdrowotne.

Proces, zmiana w toku, a wtedy nawet czasowniki, które nie za bardzo lubią formę ciągłą (np. *have, own*), pozwalają sobie na przyjęcie końcówki *-ing*, gdyż nie chodzi o trwanie czynności w chwili mówienia, lecz o **podkreślenie będącej w toku zmiany**, bez względu na to, jak długo może ona trwać.

Czasownik stanu, więc forma ciągła niemożliwa.

© Preston Publishing

19. Zabieramy herbatę i jabłka do szkoły na lunch. Niczego nie kupujemy ze szkolnego sklepu.

.....

20. Moi rodzice oglądają teraz mniej telewizji, ponieważ więcej czasu spędzają w pracy.

.....

21. On teraz robi dużo ćwiczeń gramatycznych, ponieważ oblał egzamin z gramatyki.

.....

22. Jak na razie, przebywam u mojej cioci.

.....

23. Ona szuka własnego mieszkania, ale w dzisiejszych czasach nie jest to łatwe.

.....

24. Niektórzy ludzie czytają książki w łóżku, ale ja nigdy.

.....

25. Moja żona używa mojego samochodu, ponieważ jej jest zepsuty, a mamy w rodzinie tylko dwa.

.....

26. Nauczycielom coraz trudniej jest dostać pracę.

.....

27. Biznesmen podróżuje po Europie. On dużo podróżuje w swojej pracy.

.....

28. Kierowcy autobusów prowadzą autobusy, nie taksówki.

.....

29. Mój tata pali teraz więcej, ponieważ przechodzi przez trudny czas w pracy.

.....

30. Mój tata pali za dużo. Martwię się o niego.

.....

Czasowniki w nawiasach wstaw w czasie *PS* lub *PC*, zależnie od tego, czy postrzegasz daną czynność jako tymczasową, czy jako stałą.

1. – Why (you, work) so hard?
   – I (have) a big family and we (need) a lot of money to survive.

   .....
2. My wife (work) very hard these days because she (finish) her report for work. It must be ready by Monday.

   .....
3. The weather in Poland (change) from year to year. What (go) on with the climate?

   .....
4. Students (go) to school, where they (learn) different things which they (need) in their adult lives.

   .....
5. My daughter (eat) less and less. I (not, understand) why. She has always liked eating.

   .....

19. We take tea and apples to school for lunch. We do not buy anything from the school shop.

20. My parents are watching less TV now because they are spending more time at work.

21. He is doing a lot of grammar exercises now because he failed his grammar test.

Możesz też powiedzieć *lots of grammar exercises*, co jest bardziej potoczne niż *a lot of grammar exercises*.

22. For the time being, I am staying with my aunt.

23. She is looking for an apartment of her own, but it is not easy these days.

24. Some people read books in bed, but I never do.

25. My wife is using my car because hers is broken, and we only have two in the family.

26. Teachers are finding it more and more difficult to get work.

27. The businessman is travelling around Europe. He travels a lot in his job.

Kontrast między tymczasowością a stałością podróżowania widoczny w użyciu czasu *PC* i *PS* w tym samym kontekście.

28. Bus drivers drive buses, not taxis.

29. My father is smoking more now because he is going through a difficult time at work.

Obydwie czynności tego zdania są (mamy nadzieję) tymczasowe, co może pokazać jedynie *PC*.

30. My father smokes too much. I am worried about him.

W tym przypadku czynność palenia ma niestety stały charakter, stąd czas *PS*.

Present Simple (PS) vs. Present Continuous (PC) – stałość a tymczasowość

6. Children (eat) five times a day, more often than adults, who only (eat) two or three times a day.

.....

7. Sorry, but I can't join you for supper tonight. I am on a diet this month and (not, eat) after 6 p.m.

.....

8. I (not, eat) anything after 6 p.m. Whenever I do, I get nightmares, so I (try) to avoid it.

.....

9. My friend is quite depressed because she (divorce) her husband. People who (divorce) their partners often (get) depressed.

.....

10. My husband is on holiday in the mountains now. He (ski) a lot because he (love) it. He (work) so hard that from time to time he (need) to spend some time doing nothing but skiing.

.....

© Preston Publishing

3. Present Simple (PS) vs. Present Continuous (PC) –

1. Samolot ląduje w Warszawie o godzinie 18.00 dziś wieczorem. .....
2. Ferie świąteczne zaczynają się pod koniec grudnia. Nie możemy się doczekać. .....
3. Jak zwykle pociąg do Heathrow odjeżdża z peronu szóstego. Proszę, idź i poczekaj tam. .....
4. Popołudniowa sesja zaczyna się o drugiej, zaraz po obiedzie. .....
5. Słońce zachodzi wcześniej w zimie, więc zróbmy to przyjęcie jak najszybciej. .....
6. Moja siostra ma przyjęcie urodzinowe w weekend. .....
7. Mój tata jest teraz w Londynie, ale wraca do Polski za dwa tygodnie. .....
8. W niedzielę jadę do brata na trzy dni. .....
9. Tej zimy nasi sąsiedzi zabierają swoje dzieci na wakacje w góry. .....
10. Dziś wieczorem nie wychodzę. Zostaję w domu i uczę się do testu z historii. .....
11. Pociąg z Warszawy przyjeżdża o 19.30. .....
12. Mogę cię jutro odwiedzić. Nie robię wtedy niczego szczególnego. .....
13. Sklep jest otwierany / otwiera się o 9.00, a zamykany / zamyka się o 18.00. .....
14. Niebawem słynny celebryta przyjeżdża do naszego miasteczka. .....
15. Mój brat w przyszłym tygodniu ma zimową sesję egzaminacyjną, więc mocno uczy się cały weekend. .....
16. Jesteś gotowy? Taksówka przyjeżdża za pięć minut. .....
17. Jesteś gotowy? Pociąg odjeżdża za pięć minut. .....
18. W następny poniedziałek jedziemy na szkolną wycieczkę w góry. .....

przyszłość niezależna i zależna

1. The plane lands in Warsaw at 6 p.m. tonight.
2. The Christmas holidays start at the end of December. We can't wait.
3. As usual, the train for Heathrow departs from platform six. Please go and wait there.
4. The afternoon session begins at 2 p.m., just after lunch.
5. The sun sets earlier in winter, so let's have the party as soon as possible.
6. My sister is having her birthday party at the weekend.
7. My father is in London now, but he is coming back to Poland in two weeks.
8. On Sunday, I am going to my brother's for three days.
9. This winter, our neighbours are taking their children on holiday to the mountains.
10. I am not going out tonight. I am staying at home and studying for my history test.
11. The train from Warsaw arrives at 7.30 p.m.
12. I can visit you tomorrow. I am not doing anything special then.
13. The shop opens at 9 a.m. and closes at 6 p.m.
14. A famous celebrity is coming to our town soon.
15. My brother has his winter exam session next week, so he is studying hard all weekend.
16. Are you ready? The taxi is coming in five minutes.
17. Are you ready? The train leaves in five minutes.
18. We are going on a school trip to the mountains next Monday.

Hints & Clues

W odniesieniu do przyszłości czas *PS* podkreśla **niezmienność danej czynności, brak jakiegokolwiek wpływu na to, czy i w jaki sposób ona się wydarzy**.

To zastosowanie czasu *PS* jest typowe dla wszelkich rozkładów jazdy, planów działania firm, godzin otwarcia instytucji, programów TV, repertuarów kin i teatrów itp.

Czas *PC*, w zastosowaniu na przyszłość, podkreśla fakt, że **chociaż sama czynność jeszcze się nie rozpoczęła, przygotowania do niej są już obecnie w toku**. Te trwające obecnie przygotowania reprezentują samą czynność. Innymi słowy, w tym zastosowaniu *PC* **przyszła czynność już trwa poprzez przygotowania** do niej.

To zastosowanie czasu *PC* jest typowe dla prywatnych czynności, które sami ustalamy.

Takie użycie czasu teraźniejszego nie jest też obce językowi polskiemu (por. *W piątek wszyscy **idziemy** do kina*).

Pierwsza czynność jest niezależna od mojego brata, ale ta druga już tak; stąd dwa różne czasy.

Taksówka przyjeżdża, kiedy my tego chcemy; stąd czas *PC*.

Pociąg odjeżdża zgodnie z rozkładem, na który nie mamy wpływu; stąd czas *PS*.

© Preston Publishing

19. Nie jedziemy autobusem, ponieważ zajmuje dużo czasu, by tam dojechać. .....

20. Jedziemy pociągiem, ponieważ on dociera tam zaledwie w trzy godziny. .....

21. O której godzinie jutro wschodzi słońce? .....

22. Zostawcie mnie! / Dajcie mi spokój! Ja nigdzie nie idę. .....

23. Pacjent jest taki szczęśliwy, ponieważ idzie jutro do domu. .....

24. Lekarz mówi, że ja także mogę iść do domu, ale ja zostaję na kolejny tydzień. Dbam o moje zdrowie. .....

25. Rok szkolny kończy się pod koniec czerwca. Bądź cierpliwy. .....

26. Nie będzie nas tutaj we wtorek. Wyjeżdżamy. .....

27. O której godzinie odlatuje twój samolot? .....

28. Następna część filmu zaczyna się za 10 minut. Nie spóźnijcie się. .....

29. Urządzam/Mam przyjęcie w piątek wieczorem. Zaczyna się o 18.00. .....

30. Pierwszy pociąg odjeżdża zbyt wcześnie jak dla mnie. .....

31. Jadę tym późniejszym pociągiem. .....

32. Samolot jest opóźniony, ale wkrótce ląduje. Pośpieszmy się! .....

33. Samolot wkrótce ląduje. Pośpieszmy się! .....

34. Nie mogę już znieść tego hałasu ulicznego. Wkrótce się wyprowadzam. .....

35. Nie zapraszaj mnie na bal. Nie przyjdę. .....

36. Dziś w nocy możemy posiedzieć nieco dłużej, ponieważ jutro późno zaczynam pracę. .....

Wskazówki

19. We are not taking the bus because it takes a lot of time to get there.

20. We are going by train because it gets there in only three hours.

21. What time does the sun rise tomorrow?

22. Leave me alone! I am not going anywhere.

23. The patient is really happy because he goes home tomorrow.

Czynność niezależna od pacjenta, stąd *Present Simple*.

24. The doctor says I can go home, too, but I am staying for another week. I care about my health.

25. The school year finishes at the end of June. Be patient.

26. We won't be here on Tuesday. We are going away.

27. What time does your flight leave?

28. The next part of the film starts in ten minutes. Don't be late.

29. I am having a party on Friday night. It starts at 6 p.m.

30. The first train leaves too early for me.

31. I am taking the later train.

32. The plane is delayed, but is landing soon. Let's hurry!

To lądowanie nie wynika z rozkładu lotów, bo samolot jest opóźniony; tym razem czas lądowania nie jest przewidywalny ani zwyczajowy; stąd czas *PC*.

33. The plane lands soon. Let's hurry!

W tym zdaniu lądowanie wynika z rozkładu lotów; stąd czas *PS*.

34. I cannot stand this street noise any more. I am moving out soon.

35. Don't invite me to the ball. I am not coming.

36. We can stay up a bit longer tonight because I start work late tomorrow.

© Preston Publishing

4. Present Simple (PS) vs. Present Continuous (PC) –

1. Ty zawsze zapominasz o moich urodzinach.
.....

2. Ty zawsze pamiętasz o moich urodzinach.
.....

3. Pies mojego sąsiada stale szczeka. Ja po prostu nie mogę w nocy spać.
.....

4. Pies mojego sąsiada zawsze szczeka, gdy w pobliżu jest obcy. Dobrze jest mieć po sąsiedzku takiego psa.
.....

5. Chłopcy, wy ciągle ze sobą walczycie. Czy nie uważacie, że powinniście przestać?
.....

6. Odważni żołnierze zawsze walczą do końca i nigdy nie uciekają.
.....

7. Mamo, cokolwiek Susan zrobi, zawsze jej wybaczasz. Nigdy nie byłaś tak wyrozumiała dla mnie, kiedy byłam młodsza.
.....

8. Zawsze przebaczasz Susan, cokolwiek zrobi. Musisz ją bardzo kochać.
.....

9. Mój mąż zawsze daje prezenty dzieciom z naszej ulicy. On jest naprawdę dobrym człowiekiem.
.....

10. Mój mąż stale daje prezenty dzieciom z naszej ulicy. Czy on nie wie, że mamy swoje własne dzieci?
.....

11. Betty stale zmienia zdanie. W ogóle nie mogę na niej polegać.
.....

12. Mary zawsze zmienia zdanie, kiedy zrozumie, że była w błędzie. Ona wcale nie jest uparta.
.....

13. On wiecznie zadaje pytania. On po prostu nigdy nie przestaje!
.....

14. On zawsze zadaje pytania, gdy czegoś nie rozumie, i dlatego jest takim dobrym uczniem.
.....

15. Mój kolega ze szkoły zawsze pożycza moje rzeczy w szkole. Ja jednak nigdy nie pożyczam jego.
.....

16. Ona zawsze się uśmiecha. Jest takim szczęśliwym dzieckiem.
.....

17. On zawsze kłamie, gdy powiedzenie prawdy mogłoby narazić kogoś na niebezpieczeństwo. Sądzę, że to słuszne.
.....

18. On zawsze kłamie. Nie ma sensu go słuchać.
.....

irytacja a zwykły fakt

1. You are always forgetting about my birthday.
2. You always remember my birthday.
3. My neighbour's dog is constantly barking. I just can't sleep at night.
4. My neighbour's dog always barks when there's a stranger around. It's so good to have a dog like that next door.
5. Boys, you are continually fighting with each other. Don't you think you should stop it?
6. Brave soldiers always fight to the end and never run away.
7. Mum, whatever Susan does, you are always forgiving her. You were never so understanding with me when I was younger.
8. You always forgive Susan whatever she does. You must love her so much.
9. My husband always gives presents to the kids from our street. He's a really good man.
10. My husband is constantly giving presents to the kids from our street. Doesn't he know we have got our own children?
11. Betty is constantly changing her mind. I cannot rely on her at all.
12. Mary always changes her mind when she understands she was wrong. She is not stubborn at all.
13. He is forever asking questions. He just never stops!
14. He always asks questions when he does not understand something, and that's why he is such a good student.
15. My school friend is forever borrowing my things at school. I never borrow his, though.
16. She always smiles. She is such a happy child.
17. He always lies when telling the truth could put somebody in danger. I think that is right.
18. He is forever lying. It's no good listening to him.

Hints & Clues

Czas *PC* ma jeszcze jedno zastosowanie, w którym łączy się z przysłówkami *always, continually, constantly, forever,* a więc takimi, z którymi zwykle nie jest mu po drodze. Jest to możliwe wtedy, gdy chcesz wysłać sygnał, że **wyrażona w ten sposób czynność Cię irytuje**.

W takim przypadku przesadzasz i wyolbrzymiasz problem, który postrzegasz jako trwający zawsze i bez końca, co oczywiście nie może być prawdą, ale nie o prawdę tu chodzi, lecz o podkreślenie faktu, że dana czynność ma miejsce zdecydowanie za często – tak często, że staje się dla mówiącego irytująca.

Użyty w podobnych kontekstach czas *PS* wskazuje jedynie na zwykły fakt częstego występowania danej czynności, bez jakiejkolwiek sugestii, że jest ona irytująca dla speakera. Takie konteksty są wówczas odbierane jako pozytywne lub neutralne.

Kontekst wyraźnie sugeruje irytację mówiącego, który jako dziecko nie był traktowany tak dobrze, jak jest traktowana jego młodsza siostra, o co teraz ma on żal do matki.

Wyraźny brak irytacji mówiącego, który stwierdza jedynie zwykły fakt i wyciąga wniosek, że jego rozmówca musi bardzo kochać Susan.

Możesz także pisać *forever* oddzielnie (*for ever*), lecz ta forma jest rzadko stosowana.

Forever w tym kontekście jest synonimem słowa *always*.

Używając angielskiego czasownika *lie*, możesz przypadkowo uzyskać inne znaczenie od zamierzonego Zauważ:

lie, lied, lied (to sb)	okłamać (kogoś)
lie, lay, lain	leżeć
lay, laid, laid (sth)	położyć (coś)

© Preston Publishing

19. On ciągle mówi o rzeczach, które zamierza zrobić, ale nigdy żadnej z nich nie robi.

.....

20. On zawsze rozmawia z rodzicami, zanim podejmie ważne decyzje. Ma dla nich dużo szacunku.

.....

21. Zawsze spotykam go w autobusie.

.....

22. O dziwo zawsze spotykam go w autobusie.

.....

23. Jej mąż jest taki pracowity. On zawsze robi coś wokół domu.

.....

24. Jej mąż jest taki niezdarny. On zawsze tłucze rzeczy.

.....

25. Jej mąż zawsze pracuje.

.....

26. Mój syn stale gra w gry komputerowe. Nie znajduje nawet czasu, by porozmawiać ze mną.

.....

27. Mój syn zawsze gra w gry komputerowe, gdy nie ma niczego lepszego do roboty. Mam nadzieję, że to rozwija jego umysł tak jak czytanie.

.....

28. Moja mała córeczka zawsze przeszkadza mi setkami pytań, szczególnie gdy robię coś, co nie może czekać.

.....

29. Dlaczego zawsze popełniasz te same błędy? Jest tyle innych do zrobienia.

.....

30. Zawsze popełniasz te same błędy, ponieważ jesteś zbyt młody, by uczyć się (lekcji) na tych, które popełniłeś wcześniej.

.....

Na podstawie poniższych wypowiedzi spróbuj zdecydować, czy sugerują one irytację, czy też są stwierdzeniem zwykłych faktów, a następnie dokończ zdania rozpoczynające się od *Yes*. Jeden przypadek celowo jest dwuznaczny. Czy wiesz który?

Przykład: Your son plays too many computer games, doesn't he? Yes, …
Yes, he is always playing computer games.

1. That driver drives much too fast. The road here is quite busy. Yes, …

.....

2. Your husband brings you flowers every Saturday, doesn't he? Yes, …

.....

3. Your husband gives flowers to his secretary every Monday. Did you know? Yes, …

.....

4. Your children leave the lights in the bathroom on all night. Isn't it a waste of energy and money? Yes, …

.....

19. He is continually talking about things he is going to do, but he never does any of them.

20. He always talks to his parents before he makes important decisions. He has a lot of respect for them.

21. I always meet him on the bus.

22. I am always meeting him on the bus.

23. Her husband is so hard-working. He is always doing something around the house.

24. Her husband is so clumsy. He is always breaking things.

25. Her husband is always working.

26. My son is constantly playing computer games. He doesn't even find time to talk to me.

27. My son always plays computer games when he has nothing better to do. I hope it develops his mind, just like reading books.

28. My little girl is always disturbing me with hundreds of questions, especially when I am busy doing something that can't wait.

29. Why are you always making the same mistakes? There are so many others to make.

30. You always make the same mistakes because you are too young to learn lessons from the ones you have made before.

Zwykłe stwierdzenie faktu, który zawsze ma miejsce, bez jakiejkolwiek sugestii, że jest to zbyt częste czy denerwujące dla osoby mówiącej. To, jak takie zdanie zostanie odebrane, zależy tylko i wyłącznie od czasu, na który się zdecydujesz. Musisz być zatem ostrożny!

Stwierdzenie faktu, który w opinii mówiącego wydarza się zbyt często i jest dla niego irytujący bądź dziwny, czemu może towarzyszyć podejrzenie, że osoba ta celowo zawsze jest w tym samym autobusie, mając w związku z tym jakieś nieczyste zamiary.

Połączenie czasu *PC* z przysłówkami typu *always* niekoniecznie musi zawsze wskazywać na irytację osoby mówiącej. Równie dobrze może odnosić się do czynności, która akurat wtedy zawsze jest w toku.

Komplement zawarty w pierwszym zdaniu (*Her husband is so hard-working*) nie pozwala odebrać tego drugiego jako wyrazu irytacji mówiącego, który zawsze widzi męża sąsiadki w trakcie wykonywania jakichś pożytecznych rzeczy na korzyść domu, w którym mieszka. Chce jedynie powiedzieć, że w przeciwieństwie do wielu innych mężów człowiek ten zawsze jest w trakcie robienia czegoś, że nie leniuchuje i nie obija się.

Tego typu przypadki łatwo rozpoznasz po ich kontekście – raczej pozytywnym lub raczej negatywnym (porównaj zdania 23 z 24). Jeśli kontekst będzie zbyt ubogi na takie rozstrzygnięcie, wypowiedź pozostanie dwuznaczna, co niekiedy też jest bardzo przydatne i wymowne (jak w zdaniu 25 – nie wiadomo, czy mówiącemu ten fakt się podoba, czy nie, ponieważ w zdaniu jest zbyt mało informacji, by wyciągnąć jednoznaczny wniosek).

Present Simple (PS) vs. Present Continuous (PC) – irytacja a zwykły fakt

5. You buy only the best products in the market, right? Yes, …

.....

6. Small children spend a lot of time playing with others. It's good for their future. Yes, …

.....

7. Your baby doesn't sleep well. I can often hear her crying from next door. Yes, …

.....

8. The shop assistant uses rude words while talking to her customers. Yes, …

.....

9. I often see your son driving your car around. Yes, …

.....

10. That nurse usually comes to work late. Do something about it! Yes, …

.....

© Preston Publishing

5. Verbs that are not used in the continuous form - czasowniki

1.	Myślę, że to ćwiczenie będzie dość łatwe.	.....
2.	Myślę, jak zrobić to ćwiczenie. Ono nie jest takie łatwe.	.....
3.	Ciasto smakuje naprawdę dobrze. Twoja mama musi być dobrą kucharką.	.....
4.	Smakujemy teraz nowe ciasto. Pyszne!	.....
5.	Pies patrzy na kość, ponieważ wygląda ona dziwnie.	.....
6.	Wygląda na to, że wszyscy są szczęśliwi. Dobrze.	.....
7.	Widzę na niebie wiele ptaków.	.....
8.	Każdego dnia widzę wiele gołębi. One są wszędzie.	.....
9.	Czy widzisz tego człowieka na ulicy? Co on robi z tym rowerem?	.....
10.	Mój brat widuje się z dziwną dziewczyną, więc moi rodzice są zmartwieni.	.....
11.	Jak często ją widujesz/spotykasz się z nią? Czy widzisz/spotykasz się z nią także dziś wieczorem?	.....
12.	Nie martwcie się. Już nie widuję / nie spotykam się z tą dziwną dziewczyną. Ona jest za granicą / wyjechała za granicę.	.....
13.	Przestań! Dlaczego używasz tak dużo farby? To nie wygląda dobrze.	.....
14.	Nie zamierzam tego jeść. To pachnie dziwnie.	.....
15.	Wącham ten kwiatek, ale nic nie czuję. Jak on pachnie?	.....
16.	Mojej siostry tu nie ma. Ona je śniadanie w kuchni.	.....
17.	Moja siostra zawsze jada śniadanie, zanim wyjdzie (z domu).	.....
18.	Łazienka jest zajęta. Mój brat bierze kąpiel.	.....

niewystępujące w formie ciągłej

1. I think this exercise will be quite easy.
2. I am thinking about how to do this exercise. It's not so easy.
3. The cake tastes really good. Your mother must be a good cook.
4. We are tasting a new cake now. Delicious!
5. The dog is looking at the bone because it looks strange.
6. It looks like everyone is happy. Good.
7. I (can) see a lot of birds in the sky.
8. I see a lot of pigeons every day. They are everywhere.
9. Can/Do you see that man in the street? What is he doing with that bicycle?
10. My brother is seeing a strange girl, so my parents are worried.
11. How often do you see her? Are you seeing her tonight, too?
12. Don't worry. I am no longer seeing that strange girl. She has gone abroad.
13. Stop it! Why are you using so much paint? It doesn't look good.
14. I am not going to eat it. It smells strange.
15. I am smelling the flower, but can't smell anything. What does it smell of?
16. My sister is not here. She is having breakfast in the kitchen.
17. My sister always has breakfast before she goes out.
18. The bathroom is busy. My brother is having a bath.

Hints & Clues

Wiele angielskich czasowników występuje we wszystkich dostępnych formach, ale niektóre nigdy nie występują w formie ciągłej lub korzystają z niej tylko w wybranych znaczeniach. Oto wyjaśnienie, które oszczędzi Ci zapamiętywania długich list tych, które akceptują końcówkę *-ing*, w przeciwieństwie do tych, które jej nie tolerują: **danego czasownika możesz użyć w formie ciągłej tylko wtedy, gdy jego znaczenie pozostaje pod Twoją pełną kontrolą.** To znaczy, że w każdej chwili możesz daną czynność rozpocząć, a następnie przerwać i ponownie zacząć. Jeśli nie jesteś w stanie tego zrobić, znaczy to, że dany czasownik (lub jedno z jego znaczeń) nie może być użyty w żadnym czasie typu *continuous*. Takie czasowniki nazywamy czasownikami stanu w przeciwieństwie do czynności.

Czasownik *think* posiada formę ciągłą w znaczeniu zastanawiania się nad konkretnym problemem (bo możesz przestać), lecz nie ma jej w znaczeniu posiadania poglądu na dowolny temat, np. polityczny (wtedy jest to bardziej stan niż czynność).

W zdaniu 3 nikt nie ma wpływu na to, jak smakuje ciasto. Dlatego forma ciągła dla *taste* jest nieprawdopodobna. Gdy podmiotem jest człowiek, jak w zdaniu 4, może on smakować, próbować dany produkt w jednej chwili, a za moment przestać, by znowu zacząć – stąd forma *-ing*.

W zdaniu 5 dwa znaczenia ***look***: *patrzeć* i *wyglądać, jawić się*. To pierwsze możliwe z końcówką *-ing*, to drugie raczej nie, gdyż nie mamy wpływu na to, że coś wygląda tak, a nie inaczej; jawi się nam w taki czy inny sposób.

W zdaniach 7 ,8 i 9 w tym znaczeniu **see** nie może mieć formy *-ing*, ponieważ nie masz pełnej kontroli nad zmysłem wzroku; gdy otworzysz oczy, zawsze zobaczysz to, co w danym momencie znajdzie się w jego zasięgu.

W zdaniach 10, 11 i 12, czasownik ***see*** ma formę ciągłą, gdyż w tym kontekście nie chodzi o widzenie, patrzenie wzrokiem fizycznym, na co nikt nie ma wpływu, lecz o spotykanie/widywanie się z kimś, na co każdy ma duży wpływ.

Zauważ dwa znaczenia ***smell***: *wąchać* i *pachnieć*. Nad jednym mamy pełną kontrolę i możemy dowolnie przerywać tę czynność, natomiast to drugie ma znaczenie stanu i wymyka się spod naszej kontroli.

Have w znaczeniu *mieć, posiadać* nie ma formy ciągłej, natomiast w znaczeniach, które podlegają naszej pełnej kontroli, forma *-ing* jest dopuszczalna, np. *jeść, kąpać się*. To samo dotyczy wyrażeń z *have*: *have a meeting, have a chat, have a look*.

© Preston Publishing

19. Mamy w łazience wannę i prysznic też.

.....

20. Mój tata często pali papierosa po dobrym posiłku.

.....

21. Mój tata pali papierosa w ogrodzie, ale niebawem wróci.

.....

22. Samochód należy do mojego ojca.

.....

23. Susan jest dzisiaj bardzo miła. Czego ona chce?

.....

24. Susan jest bardzo miła. Wszyscy ją lubią.

.....

25. Pomarańcza jest w dotyku bardzo miękka. Musi być zgniła w środku.

.....

26. Dotykam pomarańczy, by zobaczyć, czy wciąż jest dobra.

.....

27. Dziecko nie czuje się zbyt dobrze. Daj mu trochę czekolady.

.....

28. Moja babcia nie czuje się zbyt dobrze. Ona ma ponad 90 lat.

.....

29. Jesteś bardzo ostrożny w tym raporcie. To do ciebie niepodobne.

.....

30. Jestem dzisiaj roztargniony. Nie wiem, co się dzieje.

.....

Zdecyduj, czy w poniższych kontekstach czasowniki w nawiasach mogą mieć formę ciągłą, czy też jedynym wyjściem jest czas *PS*.

1. She (enjoy) the play so much that I just can't tell her to stand up and leave the room.

   .....

2. She (enjoy) the play because she (enjoy) theatre. That's why.

   .....

3. Why (you, be) so irritable today? What has come over you?

   .....

4. Why (you, be) so irritable? We can never talk for more than a few minutes before you get angry.

   .....

5. (you, know) how much that chicken (weigh)? I'd like to buy it.

   .....

19. We have a bath in the bathroom, and a shower, too.

20. My dad often has a smoke after a good meal.

21. My dad is having a smoke in the garden, but will be back soon.

22. The car belongs to my father.

23. Susan is being very nice today. What does she want?

24. Susan is very nice. Everybody likes her.

25. The orange feels very soft. It must be rotten inside.

26. I am feeling the orange to see if it is still good.

27. The child is not feeling very well. Give him some chocolate.

28. My grandmother does not feel very well. She is more than 90 years old.

29. You are being very cautious in this report. It's not like you.

30. I am being absent-minded today. I do not know what is happening.

have = *mieć, posiadać*, forma ciągła niemożliwa.

have a smoke = *smoke a cigarette*, forma ciągła możliwa.

Z powodu swego znaczenia ***belong*** zawsze opisuje tylko i wyłącznie stany; **nie akceptuje formy ciągłej**, ponieważ nie mamy pełnej kontroli nad znaczeniem tego czasownika.

W swym typowym znaczeniu czasownik ***be*** nie ma i nie może mieć formy *continuous*, gdyż nie podlega on naszej kontroli. Można go jednak użyć w innym znaczeniu – *zachowywać się*, a wtedy nic nie stoi na przeszkodzie, by ograniczyć czyjeś zachowanie tylko do chwili mówienia i sięgnąć po końcówkę *-ing*.

Podwójne znaczenie ***feel*** – *dotykać* oraz *być jakimś w dotyku*. Zgodnie z regułą posiadania kontroli lub jej braku tylko jedno z tych znaczeń może się pojawić w formie ciągłej.

Feel w znaczeniu *czuć się* możemy poprawnie używać w obydwu czasach, ale zawsze warto pamiętać o kontroli nad swoim zdrowiem lub jej brakiem; babcia na pewno ma jej mniej od małego dziecka, któremu wystarczy kawałek czekolady, by poczuć się lepiej.

Używając *feel well*, sugerujemy stan zdrowia, w przeciwieństwie do *feel good*, kiedy mamy na myśli samopoczucie, np. w czyimś towarzystwie lub w pewnym miejscu.

VERBS THAT ARE NOT USED IN THE CONTINUOUS FORM – CZASOWNIKI NIEWYSTĘPUJĄCE W FORMIE CIĄGŁEJ

6. I (not, know) how much it (weigh), but the butcher will tell you. He (weigh) it now.

.....

7. Look! That woman (feel) the dress in the shop window. (you, think) she (want) to buy it?

.....

8. I (use) the best brands of soap only because they (smell) lovely.

.....

9. That little boy (smell) the soap. Why (he, do) that? He must like the scent. I (not, see) another explanation.

.....

10. Hurrah! We (have) a ride in our new car this evening. We (have) three different cars, but none as fast as this one.

.....

© Preston Publishing

6. Present Perfect (PP) – charakterystyka czasu

1. Zgubiłem moją książkę do angielskiego. .....
2. Wydałem moje wszystkie pieniądze. Nie wiem, co teraz robić. .....
3. Mam moją komórkę od dwóch lat. .....
4. Lubię ten rodzaj muzyki. .....
5. Lubię ten rodzaj muzyki od trzech lat. .....
6. Zawsze lubiłem ten rodzaj muzyki. .....
7. Właśnie usłyszałem hałas dochodzący z garażu. .....
8. Od wielu lat słyszę dziwne hałasy. .....
9. Mam nową komórkę. Jest naprawdę odjazdowa. .....
10. Mam komórkę dopiero od miesiąca. Jestem taki szczęśliwy. .....
11. Jadłem śniadanie. Dziękuję. Nie jestem głodny. .....
12. Zawsze jem śniadanie, zanim idę do szkoły. To jest najważniejszy posiłek dnia. .....
13. Jestem tutaj zbyt długo. Muszę wracać do domu. .....
14. Jestem tutaj bezpieczny, ale moja mama nie wie, gdzie jestem, i na pewno się martwi / musi się martwić. .....
15. Znam Luisa, ponieważ chodzimy do tej samej szkoły. .....
16. Znam Luisa od wielu lat. .....
17. Spotkałem Jacka wcześniej. Dlatego go znam. .....
18. Podobała się jej sztuka. Spójrz na jej twarz! .....

Hints & Clues

1. I have lost my English book.

2. I have spent all my money. I don't know what to do now.

3. I have had my mobile for two years.

4. I like this kind of music.

5. I have liked this kind of music for three years.

6. I have always liked this kind of music.

7. I have just heard a noise coming from the garage.

8. I have heard strange noises for many years.

9. I have a new mobile. It is really cool.

10. I have only had a mobile for a month. I'm so happy.

11. I have had my breakfast. Thanks. I am not hungry.

12. I always have breakfast before I go to school. It's the most important meal of the day.

13. I have been here for too long. I must go back home.

14. I am safe here, but my mother doesn't know where I am and must be worried.

15. I know Luis because we go to the same school.

16. I have known Luis for many years.

17. I have met Jack before. That is why I know him.

18. She has enjoyed the play. Look at her face!

Czas *PP* (teraźniejszy dokonany) można nazwać czasem przeszło-*teraźniejszym*, czyli takim, który łączy przeszłość z teraźniejszością.

Odpowiada **polskiemu czasowi <u>przeszłemu</u> i <u>teraźniejszemu</u>** jednocześnie, gdyż łączy przeszłość z chwilą obecną, czyniąc to na dwa różne sposoby:

(1) dotyczy **czynności <u>rozpoczętych</u> i <u>zakończonych w przeszłości</u>, a z chwilą mówienia związanych teraźniejszym skutkiem** (wtedy dla Polaka staje się czasem przeszłym) – zdanie 1 i 2;

(2) gdy natomiast dotyczy czynności rozpoczętych w przeszłości i wciąż trwających w chwili mówienia, staje się polskim czasem teraźniejszym – zdanie 3.

Nie mając takiego spojrzenia w j. polskim, raz oddajemy go naszym czasem teraźniejszym, a raz – naszym czasem przeszłym. Porównaj:

I have done my homework. – **<u>Odrobiłem</u>** pracę domową. (polski czas <u>przeszły</u>, gdyż dla Polaka liczy się tylko to, że czynność już nie trwa, jest zakończona; nie interesują go żadne ewentualne skutki na chwilę obecną; w języku angielskim liczy się skutek na chwilę obecną, stąd *PP*)

I have been here for an hour. – **<u>Jestem</u>** tutaj od godziny. (polski czas <u>teraźniejszy</u>, gdyż dla Polaka liczy się tylko to, że czynność trwa w tej chwili, nieważne od kiedy; Anglik bierze jednak pod uwagę fakt, że trwa ona od godziny, czym łączy teraźniejszość z przeszłością)

I am here. – **<u>Jestem</u>** tutaj. (polski czas <u>teraźniejszy</u>, dokładnie tak samo jak wyżej, gdyż czynność trwa w tej chwili; w takim przypadku, gdy nie ma nawiązywania do przeszłości, obydwa języki patrzą na czynność tak samo)

Zauważ różnice w polskim tłumaczeniu zdań 5 i 6: czas teraźniejszy na *lubię* w zdaniu 5, bo czynność trwa teraz, nieważne że od trzech lat, ale czas przeszły na *lubiłem* w zdaniu 6, bo *always* każe rozumieć, że czynność trwała dotąd, nawet jeśli wciąż trwa i teraz.

Te dwa zdania doskonale pokazują dwie nogi czasu *PP*, z których jedna stoi w przeszłości, a druga w teraźniejszości, przy czym czas ten zawsze jednocześnie stoi na nich obydwu, podczas gdy polskie odpowiedniki muszą zdecydować się tylko na jedną z nich – tę przeszłą lub tę teraźniejszą; stąd różnice w tłumaczeniu.

W zdaniu 4 występuje czas *PS*, bo zdanie mówi o teraźniejszości bez nawiązywania do przeszłości, na co języki polski i angielski patrzą tak samo.

© Preston Publishing

19. Teatr podoba się jej, od kiedy pamiętam.

.....

20. Dwa lata temu zgubiłem moje wszystkie pieniądze i musiałem pożyczyć trochę od przyjaciela.

.....

21. Znałem wtedy Piotra. Był moim sąsiadem. Nie wiedziałeś o tym?

.....

22. Kiedy coś zgubię, jestem zmartwiony i często płaczę.

.....

23. Dziewczynka płacze, ponieważ zgubiła swoją lalkę.

.....

24. W zeszłym roku też zgubiła lalkę.

.....

25. Przepraszam, nie zabrałem ze sobą żadnych zapałek. Teraz będziemy musieli poprosić kogoś, by nam kilka pożyczył.

.....

26. Ty nigdy nie zabierasz zapałek ze sobą. Ostatnim razem też nie zabrałeś żadnych.

.....

27. Tak, skłamałem co do samochodu. Prawda jest inna.

.....

28. Co? Znowu mnie okłamałeś? Trzy dni temu też kłamałeś.

.....

29. Ona właśnie umyła włosy. Ona teraz nie może wyjść.

.....

30. Kiedy byłam młodsza, myłam włosy każdego ranka przed pójściem do szkoły.

.....

Używając czasu *PP*, podaj wyjaśnienia poniższych sytuacji. Dla pierwszych pięciu sugerujemy podpowiedzi w nawiasach, a dla kolejnych pięciu wymyśl coś logicznego sam. Za każdym razem zwróć uwagę na związek tego, co stało się w przeszłości, z chwilą obecną, gdyż właśnie to stanowi duszę czasu *PP*.

Przykład: The car is no longer in the garage. (father, drive somewhere)
Father has driven somewhere.

1. I can't find my gloves anywhere. (I, lose them)

.....

2. The lights are off. (they, go to sleep)

.....

3. She walked in an hour ago and is still here. (she, be here, for an hour)

.....

4. He doesn't watch TV any more. (his TV, break)

.....

19. She has enjoyed theatre for as long as I remember.

20. Two years ago, I lost all my money and had to borrow some from my friend.

21. I knew Peter then. He was my neighbour. Didn't you know about it?

22. When I lose something, I am upset and often cry.

23. The girl is crying because she has lost her doll.

24. She lost a doll last year, too.

25. Sorry, I have not brought any matches with me. We will have to ask someone to lend us some now.

26. You never take matches with you. You did not take any last time, either.

27. Yes, I have lied about the car. The truth is different.

28. What? You have lied to me again? You lied three days ago, too.

29. She has just washed her hair. She can't go out right now.

30. When I was younger, I washed my hair every morning before going to school.

Gdy nie ma powiązania przeszłości z teraźniejszością i czynność jest całkowicie zamknięta w przeszłości, używamy czasu przeszłego *Past Simple*, np.:

I did my homework last night. – **Odrobiłem** pracę domową wczoraj wieczorem.

Używając dowolnych okoliczników czasu przeszłego (np. *last year, yesterday, on Sunday*), musisz sięgnąć po *PtS*. Bez okolicznika czasu zdanie to prawdopodobnie wyrażone byłoby w *PP*.

Obecność przysłówka *just* dowodzi, że czynność została dopiero co zakończona. Jako taka musi mieć związek z teraźniejszością, gdyż upłynęło zbyt mało czasu, by cokolwiek mogło ten związek przerwać.

Present Perfect (PP) – charakterystyka czasu

5. We can't eat these vegetables. (they, go bad)

.....

6. Where is your sister these days?

.....

7. Why can't the doctor see me now?

.....

8. There are no cherries on the tree.

.....

9. My neighbour does not milk her cow any more.

.....

10. The fridge is empty.

.....

7. Present Perfect (PP) vs. Past Simple (PtS) – związek przeszłości

1. Szef podpisał wszystkie dokumenty i teraz czyta swoją ulubioną gazetę. .....
2. Szef podpisał wszystkie dokumenty o godzinie 18.00. .....
3. Nie martw się! Powiedziałem mamie, że dziś wieczorem się spóźnimy. .....
4. Policja aresztowała tego mężczyznę. Teraz jesteśmy bezpieczni. .....
5. Dużo rzeczy się ostatnio wydarzyło. .....
6. Mój przyjaciel w październiku przeprowadził się do Warszawy. Mieszka tam od tamtej pory. .....
7. Mój przyjaciel w październiku przeprowadził się do Warszawy. Podoba mu się tam. .....
8. Mój przyjaciel przeprowadził się do Warszawy. (On uważa, że życie tam jest dość ekscytujące.) .....
9. On był w Moskwie wiele razy. .....
10. Mój tata zna moją mamę od 20 lat. Spotkali się 20 lat temu. .....
11. Czy kiedykolwiek widziałeś prawdziwego Aborygena? .....
12. Ona właśnie wróciła, ale jest zbyt zmęczona, by z tobą rozmawiać. .....
13. Ona wróciła przed obiadem. .....
14. Wiem wszystko o twoich problemach w szkole, ponieważ wczoraj spotkałem twojego nauczyciela i on mi o nich powiedział. .....
15. Tak, wiem o twoich problemach w szkole. Piotr mi powiedział wczoraj wieczorem. .....
16. Jak długo znasz Betty? .....
17. Kiedy spotkałeś Betty? .....
18. Na drzewach nie ma żadnych jabłek. Zerwaliśmy je wszystkie, ponieważ nadchodzi zima. .....

z teraźniejszością lub jego brak

1. The boss has signed all the documents and is reading his favourite paper now.
2. The boss signed all the documents at 6 p.m.
3. Don't worry! I have told Mum we will be late tonight.
4. The police have arrested the man. Now we are safe.
5. A lot of things have happened recently.
6. My friend moved to Warsaw in October. He has lived there since then.
7. My friend moved to Warsaw in October. He likes it there.
8. My friend has moved to Warsaw. (He is finding life there quite exciting.)
9. He has been to Moscow many times.
10. My father has known my mother for twenty years. They met twenty years ago.
11. Have you ever seen a real Aborigine?
12. She has just come back, but is too tired to talk to you.
13. She came back before lunch.
14. I know all about your school problems because I met your teacher yesterday, and he told me about them.
15. Yes, I know about your school problems. Peter told me last night.
16. How long have you known Betty?
17. When did you meet Betty?
18. There are no apples on the trees. We have picked all of them because the winter is coming.

Hints & Clues

Czas *PP* traktuje o czynnościach przeszłych związanych z teraźniejszością. Dużą pomocą w zrozumieniu specyfiki tego czasu będzie uświadomienie sobie dosłownego znaczenia zdań w tym czasie: *Szef* ***ma podpisane*** *wszystkie dokumenty*, a więc może **teraz** czytać gazetę. Podobnie gdy student ma zdane wszystkie egzaminy, to teraz ma wolny czas, który może dowolnie wykorzystać.

Czas *PtS* traktuje natomiast o czynnościach przeszłych niezwiązanych z teraźniejszą chwilą mówienia. Dana czynność jest zamknięta w przeszłości, i tym samym przeszła do historii, w żaden sposób nie wpływając na chwilę obecną.

Czas ten lubi więc przeszłe okoliczniki czasu typu *yesterday, at 6 p.m., last week, in 2014* itp., które w przypadku *PP* są niemile widziane, gdyż zrywają związek przeszłości z teraźniejszością.

Czas *PP* może wystąpić z okolicznikami czasu, ale muszą to być teraźniejsze okoliczniki, które sięgając wstecz, swym zasięgiem obejmują także **chwilę obecną**, np. *so far, just, ever, always, recently, lately, today, this week, this month, this year, since, for, how long* itp.

Nawet jeśli dana czynność ma związek z chwilą obecną, nie jest to warunek wystarczający do użycia czasu *PP*, gdyż pomimo obecności takiego związku wcale nie musi o niego chodzić!

W przypadku zdań 6 i 7 **ważniejsze jest** nie to, że *my friend* wciąż mieszka w Warszawie, lecz to, **kiedy się tam przeprowadził** (*in October*). Innymi słowy, obecność w zdaniu jakiegokolwiek wyrażenia związanego z przeszłością (czasu, miejsca, powodu itd.) blokuje użycie czasu *PP*, ponieważ wtedy ważniejszy jest ten przeszły okolicznik niż ewentualny związek z chwilą mówienia.

W zdaniu 8 mamy natomiast wyraźny związek przeprowadzki do Warszawy z chwilą obecną, gdyż zdanie nie zawiera żadnego innego szczegółu, który mógłby być ważny dla mówiącego (obecność drugiego zdania niczego nie zmienia – może ono być lub nie, stąd nawiasy). **Zdania przeszłe stwierdzające wystąpienie danej czynności bez podania jakichkolwiek szczegółów z tym związanych z reguły sięgają po *PP***, gdyż jedynym celem ich wypowiedzenia może być jakiś wpływ na teraźniejszość, np. że *my friend* nie mieszka teraz w poprzednim miejscu, lecz w Warszawie.

© Preston Publishing

19. Michael Jackson miał tyle przebojów, że nie pamiętam ich wszystkich. .....

20. Jan Paweł II był papieżem przez 27 lat. .....

21. Papież Franciszek urzęduje od dwóch lat. .....

22. Jan Paweł II odwiedził wiele krajów na świecie. .....

23. Obecny papież odwiedził parę krajów na świecie. .....

24. Najpierw wstała, potem poszła do łazienki, a następnie pościeliła łóżko. .....

25. Otworzył kopertę, przeczytał list i wyrzucił go do kosza. .....

26. Mężczyźni przywieźli kuchenkę, zainstalowali ją i odjechali. .....

27. Moja siostra zagrała dotąd w dwóch filmach. Ma nadzieję, że pewnego dnia zostanie prawdziwą gwiazdą. .....

28. Moja siostra zagrała tylko w dwóch filmach, a potem jej kariera skończyła się. .....

29. Mój sąsiad był nauczycielem matematyki przez 20 lat. .....

30. Mój sąsiad jest nauczycielem matematyki od 20 lat. .....

Odpowiedz na poniższe pytania, używając czasu *PP* lub *PtS* i czasowników z nawiasów. Swój wybór powinieneś oprzeć na obecności związku z chwilą obecną (*PP*) lub braku takiego związku (*PtS*).

Przykład: Is dinner ready, Mummy? (cook it at 2 p.m.)
Yes, it is. I cooked it at 2 p.m.

1. Is dinner ready, Mummy? (just cook it)

.....

2. What do you think of his latest film? (not see it yet)

.....

3. Where can I find your brother? (go downstairs to his friend)

.....

4. How does he like his new house? (not move in yet)

.....

19.	Michael Jackson had so many hits that I can't remember them all.	Mówiąc o osobach zmarłych, nie używaj czasu *PP*, ponieważ swoją śmiercią zerwały one kontakt z chwilą obecną.
20.	John Paul II was the Pope for twenty seven years.	Zdania 20 i 21 różnią się czasem tylko dlatego, że Jan Paweł II już nie żyje i jego 27 lat urzędowania w roli papieża nie trwają do chwili obecnej, natomiast w przypadku obecnego papieża (Franciszka) podany okolicznik czasu jest wciąż aktualny, łącząc przeszłość z teraźniejszością (tak było w chwili pisania tej książki; upływ czasu z konieczności zmieni tę perspektywę i papież Franciszek gramatycznie podzieli los swoich poprzedników i wszystkich innych zmarłych – będzie można o nim mówić tylko w czasie *PtS*).
21.	Pope Francis has been in office for two years.	
22.	John Paul II visited a lot of countries around the world.	
23.	The present pope has visited a few countries around the world.	Użycie czasu *PP* dodatkowo oznacza, że podmiot zdania może jeszcze coś zrobić w omawianej kwestii – że jeszcze nie powiedział w tym względzie ostatniego słowa, np. może odwiedzić kolejne kraje. Zmarli takiej możliwości już nie mają.
24.	First she got up, then she went to the bathroom, and then she made the bed.	Serie dwóch lub większej liczby czynności następujących bezpośrednio po sobie zawsze wyrażane są w czasie *PtS*.
25.	He opened the envelope, read the letter, and threw it in the bin.	
26.	The men brought the cooker, installed it, and left.	
27.	My sister has acted in two films so far. She hopes that one day she will become a real star.	Moja siostra wciąż jest aktorką i wciąż może dodać kolejne filmy do listy tych, w których już zagrała. W zdaniu 28 jej kariera została zakończona, np. z powodu wypadku, i chociaż ona sama nadal żyje, obecnie nie jest aktorką i nie może już niczym wzbogacić swojej aktorskiej kariery. Stąd różnice w czasach.
28.	My sister acted in two films only, and then her career ended.	
29.	My neighbour was a maths teacher for twenty years.	W tym zdaniu mój sąsiad jest już na emeryturze albo zmarł.
30.	My neighbour has been a maths teacher for twenty years.	W tym zdaniu mój sąsiad ma się dobrze i wciąż jest aktywnym nauczycielem.

Present Perfect (PP) vs. Past Simple (PtS) – związek przeszłości z teraźniejszością lub jego brak

5. Is your new mountain bike better than the old one? (Yes, it is. try it yesterday)

.....

6. Have you got any trees in your garden now? (they plant some at the weekend)

.....

7. Have you got any new trees in your garden now? (they plant some at last)

.....

8. Why is your car covered in mud? (not wash it for ages)

.....

9. Don't you have to go and milk your cow? (sell it)

.....

10. Don't you have to go and milk your cow? (sell it weeks ago)

.....

© Preston Publishing

8. *Present Perfect (PP) vs. Past Simple (PtS)* - użycie

1.	Jestem żonaty/zamężna od 1999 roku.	.....
2.	Jestem żonaty/zamężna od/przez 16 lat.	.....
3.	A ty? Jak długo jesteś żonaty/zamężna?	.....
4.	Jesteśmy studentami od początku października.	.....
5.	Jesteśmy studentami od dwóch miesięcy.	.....
6.	On ma nowego laptopa dopiero od dwóch dni. Jeszcze nie wie o nim wszystkiego.	.....
7.	Od kiedy masz nowy laptop?	.....
8.	Od wieków lubię Boba.	.....
9.	Jak długo go znasz?	.....
10.	Lubię Boba, od kiedy go spotkałem.	.....
11.	Ona jest przeziębiona od kilku dni.	.....
12.	Ona jest przeziębiona od jej przyjęcia urodzinowego.	.....
13.	Ona jest przeziębiona, od kiedy miała przyjęcie urodzinowe.	.....
14.	Mam ten sam komputer, od kiedy dostałem go na urodziny 5 lat temu.	.....
15.	Mam ten sam komputer od moich urodzin.	.....
16.	Ona zna swojego sąsiada, od kiedy on wprowadził się w czerwcu.	.....
17.	Ona zna swojego sąsiada od czerwca.	.....
18.	Jesteśmy przyjaciółmi od dawna.	.....

For i *since*

1. I have been married since 1999.
2. I have been married for sixteen years.
3. How about you? How long have you been married?
4. We have been students since the beginning of October.
5. We have been students for two months.
6. He has only had a new laptop for two days. He doesn't know everything about it yet.
7. Since when have you had the new laptop?
8. I have liked Bob for ages.
9. How long have you known him?
10. I have liked Bob since I met him.
11. She has had a cold for a few days.
12. She has had a cold since her birthday party.
13. She has had a cold since she had her birthday party.
14. I have had the same computer since I got it for my birthday five years ago.
15. I have had the same computer since my birthday.
16. She has known her neighbour since he moved in in June.
17. She has known her neighbour since June.
18. We have been friends for a long time.

Hints & Clues

Przyimek *since* często towarzyszy czasowi *PP*. Używamy go wtedy, gdy podany jest **moment początkowy** danej czynności lub stanu (*since five/Monday/2010*). Polski odpowiednik to przyimek *od*.

Przyimek *for* również często pojawia się obok *PP*. W przeciwieństwie do *since* skupia się na **czasie trwania** czynności, a nie na jej **momencie początkowym** (*for an hour / a week / ten years*). Polski odpowiednik to przyimki *od*, *przez*.

W przypadku trudności z ich rozróżnieniem ułatwieniem może być zadanie sobie pytania *jak długo* lub *od kiedy*. Jeśli dla Twojego zdania właściwe jest to pierwsze, możesz być pewny, że potrzebujesz *for*; jeśli to drugie – użyj *since*. Porównaj:

Jak długo tu jesteś? Od godziny. (***for*** *an hour*)

Od kiedy tu jesteś? Od piątej. (***since*** *five*)

Moment początkowy danej czynności można wyrazić nie tylko punktem w czasie (*since 5 o'clock / May / the end of the war*), lecz także inną czynnością, która wtedy miała miejsce i zapoczątkowała czynność z pierwszej części zdania. Jeśli taka czynność po daniu początku tej pierwszej skończyła się, zawsze oddamy ją czasem *PtS*.

Rzeczownik *her birthday party* odnosi się dokładnie do tego samego punktu w czasie co *she had her birthday party*, gdyż to właśnie w tym dniu niefortunnie przeziębiła się, co dało początek trwającemu do dziś przeziębieniu.

© Preston Publishing

19. Jesteśmy przyjaciółmi od integracyjnego przyjęcia firmowego w lutym. .....

20. Jesteśmy przyjaciółmi od lutego. .....

21. Lubię Boba, od kiedy go znam. .....

22. Nie widziałem mojego psa od kiedy zniknął, tj. nie widziałem go od 5 lat. .....

23. Ona jest naszą nauczycielką, od kiedy rozpoczęliśmy szkołę. Nie możemy wyobrazić sobie nikogo innego. .....

24. Jestem szczęśliwym ojcem, od kiedy urodził się mój pierwszy syn. .....

25. Jestem o wiele szczęśliwszy, od kiedy mam syna. .....

26. On jest pilotem, od kiedy ukończył college. .....

27. Jestem bardzo zadowolony, odkąd mam nowy telefon komórkowy. .....

28. Jestem bardzo zadowolony, odkąd dostałem nowy telefon komórkowy. .....

29. Jeździmy na wakacje nad morze, od kiedy mamy vana. .....

30. Bob jest bardzo rygorystyczny, od kiedy jest policjantem. .....

Zdania 1-5 przerób tak, by zawierały *for*, natomiast zdania 6-10 tak, by zawierały *since*. W każdym z nich znajdziesz wszystkie niezbędne informacje.

Przykłady: I have had the same car since I bought it 5 years ago.
I have had the same car for 5 years.
She has been a shop assistant for half a year. She got this job on 1 May.
She has been a shop assistant since 1 May.

1. The fireman started his job two months ago.

.....

2. His wife has been happy since her husband got a job two months ago.

.....

3. The mother has been busy with her new baby since it was born a week ago.

.....

4. The baby has had a dummy since it got it two weeks ago.

.....

19. We have been friends since the company's integration party in February.

20. We have been friends since February.

21. I have liked Bob ever since I have known him.

22. I have not seen my dog since it disappeared, i.e. I have not seen it for five years.

23. She has been our teacher since we started school. We can't imagine anyone else.

24. I have been a happy father since my first son was born.

25. I have been much happier since I have had a son.

26. He has been a pilot since he graduated from college.

27. I have been very happy since I have had a new mobile.

28. I have been happy since I got a new mobile.

29. We have spent all our holidays at the seaside since we have had a van.

30. Bob has been very strict since he has been a policeman.

Użycie *since* niekiedy sprawia Polakom problemy, jeśli chodzi o czasy, których należy z nim używać. Oto wzór, który Ci pomoże:

***Somebody** PP/PPC **since somebody** PtS/PP/PPC.*

Wyjaśniamy, że *PPC* to czas *Present Perfect Continuous*, bliski krewny *PP*, o którym napiszemy więcej w następnych unitach. W tej chwili istotne jest to, że przed *since* używamy tylko tych dwóch czasów, gdyż odnośna czynność z konieczności **trwa od kiedyś do chwili obecnej**, łącząc w ten sposób przeszłość z teraźniejszością, co – jak wiesz – jest domeną *PP* i *PPC*. Wynika to ze znaczenia samego *since*, które nie znaczy jedynie *od*, lecz *od kiedyś do teraz*; jeśli potrzebujesz znaczenia przyimka od bez wiązania go z chwilą obecną, korzystaj z *from*, nie *since*; porównaj:

I was in Warsaw from Monday. (ale już mnie tu/tam nie ma)
I have been in Warsaw since Monday. (i wciąż tu/tam jestem).

Natomiast po *since* wybór jest o jeden czas większy. Dlaczego? Ponieważ czynność po *since* może, lecz nie musi trwać do chwili obecnej: jeśli **nie trwa**, jeśli skończyła się po daniu początku czynności przed *since*, zgodnie z zasadami gramatyki **użyjemy czasu PtS**; jeśli zaś po daniu początku pierwszej czynności razem z nią **trwa ona do chwili obecnej, użyjemy PP lub PPC**, zależnie od tego, czy dany czasownik posiada formę ciągłą (wtedy *PPC*), czy też nie (wtedy *PP*). Porównaj:

I have liked Bob since I met him. (nasze pierwsze spotkanie już się skończyło, dając początek trwającej do dzisiaj sympatii)

I have liked Bob since I have known him. (początek naszej znajomości dał początek naszej trwającej do dzisiaj sympatii, lecz znajomość ta trwa razem z sympatią do dzisiaj, gdyż wciąż na pewno znam osobę, którą przez ten cały czas do dzisiaj lubię)

Present Perfect (PP) vs. Past Simple (PtS) – użycie for i since

5. The house has belonged to my aunt since she inherited it five years ago.

.....

6. My aunt has been the owner of a new house for five years. She inherited it five years ago.

.....

7. The patient has been in the waiting room for an hour. He came in at 3 p.m.

.....

8. I have loved cinema for ages. I saw my first film in 1991.

.....

9. We have known each other for many years. We met in the summer of 1995.

.....

10. I have had a stomachache for 3 hours. The steak that I had for dinner wasn't fresh.

.....

© Preston Publishing

9. Present Perfect (PP) – użycie already, ever, just,

1.	Nie ma jej tutaj. Poszła już do łóżka.	.....
2.	Nie chcę już więcej jeść. Jestem już najedzony/ pełny.	.....
3.	Wiem o tym. Nauczyciel już mi powiedział.	.....
4.	Czy kiedykolwiek próbowałeś jazdy na nartach?	.....
5.	Czy kiedykolwiek jesteś zmęczony życiem?	.....
6.	Czy kiedykolwiek spędziłeś wakacje za granicą?	.....
7.	Jeśli kiedykolwiek będziesz potrzebował pomocy, po prostu zadzwoń do mnie.	.....
8.	Jest jasne, że oni nie będą w stanie samodzielnie tego zrobić.	.....
9.	To jest najszybszy motocykl, jaki kiedykolwiek w życiu widziałem.	.....
10.	Nikt z nich nigdy nie chodzi do kina. Oni po prostu go nie lubią.	.....
11.	Ona prawie nigdy nie spędza weekendów w domu. Jest tak zajęta.	.....
12.	Nie pozwól nigdy nikomu wziąć moich rzeczy, jeśli najpierw mnie nie zapyta.	.....
13.	Właśnie zjadłem śniadanie. Nie jestem głodny.	.....
14.	Przepraszam, ale nie mogę teraz z tobą rozmawiać. Właśnie idę na spotkanie.	.....
15.	Akurat teraz nie ma jej w domu, ale powinna wrócić przed godziną 18.00.	.....
16.	Kto właśnie / przed chwilą dzwonił? Czy to był Fred?	.....
17.	Ostatnio zaprzyjaźniliśmy się z wieloma nowymi osobami.	.....
18.	Ostatnio (ona) napisała nową książkę. Jest to jej najlepsza dotychczas książka.	.....

lately, recently, still, yet

1. She is not here. She has already gone to bed.
2. I don't want to eat any more. I am already full.
3. I know about it. The teacher has already told me.
4. Have you ever tried skiing?
5. Are you ever tired of life?
6. Have you ever spent a holiday abroad?
7. If you ever need help, just give me a call.
8. It is clear that they won't be able to do it on their own.
9. It is the fastest motorcycle I have ever seen in my life.
10. None of them ever go to the cinema. They just don't like it.
11. She hardly ever spends weekends at home. She's so busy.
12. Don't ever let anyone take my things without asking me first.
13. I have just had breakfast. I am not hungry.
14. Sorry, but I can't talk to you right now. I'm just going to a meeting.
15. She is not in just now, but should be back before 6 p.m.
16. Who just called? Was it Fred?
17. Recently, we have made many new friends.
18. She has recently written a new book. It's her best book ever.

Hints & Clues

Przysłówka *already*, całkowicie odpowiadającego polskiemu *już*, możesz używać w zdaniach twierdzących i pytających, chociaż w tych drugich bardziej typowe jest *yet*. Różnicę między nimi wyjaśnimy przy okazji omawiania *yet*.

Zwróć uwagę, że w zdaniu przeczącym *już* wyrażamy za pomocą *any more*, a nie *already*.

Ever (kiedykolwiek) zwykle pojawia się w angielskich pytaniach (zdania 4-6). Możesz go także użyć w twierdzeniach (7 i 9), a nawet w przeczeniach, w których potrzebujesz idei *nigdy*, ale nie możesz sięgnąć po *never*, ponieważ w zdaniu jest już inne słowo o znaczeniu przeczącym (zdania 10-12).

Przysłówek *just* ma kilka znaczeń, z których dla książki o czasach najważniejsze są *właśnie*, *dopiero co*. Często lubi on występować w połączeniu z *now*. Może odnosić się do samej chwili mówienia lub momentu tuż przed, jak pokazują przykłady 13-16.

Przysłówki *lately* i *recently* mają to samo znaczenie (*ostatnio*, *niedawno*), lecz różni je rodzaj zdań, w których lubią występować. *Lately* **przyjaźni się z pytaniami i przeczeniami**, natomiast jego synonim *recently* **preferuje zdania twierdzące i okazjonalnie pytające**. W pytaniach masz zatem wybór i raczej nigdy nie popełnisz błędu.

© Preston Publishing

19. Czy słyszałeś ostatnio jakieś ciekawe historie? .....

20. Czy ona ostatnio była za granicą? .....

21. Ostatnio nie widziałem na naszej ulicy żadnych bezdomnych psów. Myślę, że ten problem minął. .....

22. Mężczyzna jest bardzo szczęśliwy. Ostatnio został ojcem. .....

23. Czy miałeś ostatnio podobne doświadczenie? .....

24. Ostatnio nie zrobiliśmy niczego pożytecznego. Nie jesteśmy z tego dumni. .....

25. Niektórzy wciąż kupują i słuchają nagrań na płytach winylowych. .....

26. Czy wciąż jesteś zakochana w tym samym chłopaku? .....

27. Jeszcze nie znaleźliśmy tego, czego szukamy, więc wciąż szukamy. .....

28. Nie przeczytałem jeszcze całej książki, więc wciąż nie znam zakończenia. .....

29. Moja siostra jeszcze nie wstała. Wciąż śpi. .....

30. Nauczyciel nie sprawdził jeszcze naszych prac, więc wciąż nie znamy wyników. .....

31. Czy szef już wyszedł, czy też nadal jest gdzieś tutaj, by podpisać dokumenty? .....

32. Czy sytuacja jest już jasna, czy też wciąż potrzebujesz pewnych instrukcji? .....

33. Już sprzedałeś swój stary samochód? Poszło ci bardzo szybko. .....

34. Już dostała awans? .....

35. Dopiero zaczęła tam pracować. .....

36. Czy to już ostatni przykład w tym ćwiczeniu? Chciałbym zrobić o wiele więcej. .....

19. Have you heard any interesting stories lately/recently?

20. Has she been abroad lately/recently?

21. I have not seen any stray dogs in our street lately. I think the problem has gone.

22. The man is very happy. He has recently become a father.

23. Have you had a similar experience recently/lately?

24. We have not done anything useful lately. We are not proud of it.

25. Some still buy and listen to vinyl records.

26. Are you still in love with the same boy?

27. We still haven't found what we are looking for, so we are still looking.

28. I haven't read the whole book yet, so I still don't know the ending.

29. My sister has not got up yet. She is still sleeping.

30. The teacher hasn't marked our papers yet, so we still don't know the results.

31. Has the boss left yet, or is he still around to sign the papers?

32. Is the situation clear yet, or do you still need some instructions?

33. Have you sold your old car already? That was very quick.

34. Has she got promoted already?

35. She has only started to work there.

36. Is it already the last example in this exercise? I'd like to do a lot more.

Wskazówki

Angielskie *yet* ma dwa znaczenia, których polskie odpowiedniki pokrywają się z dwoma innymi przysłówkami, jakie wyjaśniliśmy powyżej:

1. *wciąż, jeszcze*, a więc dokładnie tak samo jak *still*;
2. *już*, a więc dokładnie tak samo jak *already*.

Jakie są zatem różnice? Zrozumiesz wszystko, gdy uświadomisz sobie, co dokładnie mieści się w znaczeniu *yet*. Nie znaczy ono raz *wciąż, jeszcze*, a innym razem *już*. Problem istnieje tylko i wyłącznie w polskim tłumaczeniu. Dla Anglika *yet* znaczy po prostu *do danego punktu w czasie*, przy czym punkt ten może być teraźniejszy, przeszły lub przyszły.

Zauważ komentarze do *yet* w poniższych przykładach – bez względu na polskie tłumaczenie zawsze takie samo: *do danego punktu w czasie*.

W znaczeniu *wciąż, jeszcze* przysłówka *yet* możesz używać tylko w przeczeniach, w których jest on pełnym synonimem do *still*, a różni je tylko pozycja w zdaniu. Porównaj:

She still hasn't left the building.
She hasn't left the building yet. (*wciąż, jeszcze* = do danego punktu w czasie).

Natomiast w znaczeniu *już* możesz go użyć tylko w pytaniach, w których również ma prawo pojawić się *already*. W tym przypadku rysuje się między nimi pewna delikatna różnica w znaczeniu:

Have you repaired the bike already?
Have you repaired the bike yet? (*już* = do danego punktu w czasie).

Użycie *already* zamiast *yet* sugeruje, że ktoś zrobił daną rzecz, np. naprawił rower, szybciej niż mówiący się spodziewał. Po polsku pokazalibyśmy to przestawiając nasze *już* w inne miejsce. Porównaj:

Już naprawiłeś rower? (pytanie wyrażające zdziwienie, że ktoś już, tak szybko naprawił rower; *Have you repaired the bike already?*)
Naprawiłeś już rower? (neutralne pytanie, czy ktoś to już zrobił, czy nie; *Have you repaired the bike yet?*).

Spójnik *yet* może też wystąpić w zdaniach twierdzących wyrażających kontrast (*mimo to, jednak*), ale znaczenie to wykracza poza ramy naszej książki i dlatego pominiemy szczegóły z nim związane, pozostawiając je do innej pozycji z tego cyklu – zdań podrzędnych.

Przysłówek *still* (polskie *wciąż, jeszcze*) nie ma żadnych ograniczeń co do rodzaju zdań, w których lubi występować. Możesz go zatem swobodnie używać, kiedykolwiek go potrzebujesz (zdanie 25).

© Preston Publishing

10. *Present Perfect (PP) vs. Past Simple (PtS) - ciekawostki*

1. Pierwszy raz czytam taką dobrą książkę. .....

2. Pierwszy raz lecę samolotem. Dlatego jestem trochę zdenerwowany. .....

3. Czy to pierwszy, czy drugi raz widzisz go w tym klubie? .....

4. Pracuję w Londynie od trzech miesięcy. Podoba mi się to. .....

5. Mój chłopak jest znowu w domu. Pracował w Londynie przez trzy miesiące. .....

6. Telewizor jest włączony prawie od 10 godzin. Myślę, że czas go wyłączyć. .....

7. Telewizor był włączony prawie przez 10 godzin (wczoraj). .....

8. Często odwiedzam Paryż, ale nigdy nie spotkałem francuskiego prezydenta. .....

9. W zeszłym roku spędziłem w Paryżu dwa miesiące, ale (nigdy) nie spotkałem francuskiego prezydenta. .....

10. Ona pierwszy raz pije wytrawne wino. Czy smakuje jej? .....

11. Jej tata wrócił i cała rodzina jest teraz razem. Był za granicą przez prawie 6 lat. .....

12. Nie pierwszy raz mnie okłamałeś. To się zdarzyło wiele razy wcześniej. .....

13. On pracował w kopalni węgla przez wiele lat, ale nigdy nie narzekał, że praca była zbyt ciężka. .....

14. On pracuje w kopalni węgla przez wiele lat, ale nigdy nie narzeka, że praca jest zbyt ciężka. .....

15. Kiedy byliśmy dziećmi, nasza mama nigdy nie krzyczała na nas. .....

16. Nasza mama jeszcze nigdy na nas nie krzyczała. Ona tak nas kocha. .....

17. Nie pierwszy raz próbuję zrozumieć angielskie czasy. Próbowałem wiele razy wcześniej. .....

18. To nie jest pierwszy posiłek, jaki dzisiaj jem. Zjadłem śniadanie, a teraz jem lunch. .....

Hints & Clues

1. This is the first time I have read such a good book.

2. This is the first time I have flown. That's why I am a bit nervous.

3. Is it the first or the second time you have seen him in this club?

4. I have worked in London for three months. I like it.

5. My boyfriend is back home now. He worked in London for three months.

6. The TV has been on for almost ten hours. I think it is time to turn it off.

7. The TV was on for almost ten hours (yesterday).

8. I often visit Paris, but I have never met the French president.

9. I spent two months in Paris last year, but I never met the French president.

10. This is the first time she has drunk dry wine. Does she like it?

11. Her father is back and the family are all together now. He was abroad for almost six years.

12. This is not the first time you have lied to me. It has happened many times before.

13. He worked in a coal mine for many years, but never complained that the work was too hard.

14. He has worked in a coal mine for many years, but never complains that the work is too hard.

15. When we were children, our mother never shouted at us.

16. Our mother has never shouted at us. She loves us so much.

17. It isn't the first time I have tried to understand English tenses. I have tried many times before.

18. This is not the first meal I have had today. I have had breakfast, and now I am having lunch.

Zdania rozpoczynające się od *This/It is the first/second third… time* akceptują tylko jeden czas – *PP*, co dla Polaka jest niezmiernie dziwne, gdyż w tym miejscu widziałby raczej czas *PS* (*czytam*).

Powodem jest to, że aby określić, który to raz podmiot wykonuje daną czynność, w umyśle trzeba cofnąć się do przeszłości i przeanalizować cały okres aż do chwili obecnej, by przekonać się, ile razy (jeśli w ogóle) dana czynność miała miejsce do tej pory. Taka mentalna podróż z konieczności łączy przeszłość z teraźniejszością, co uzewnętrznia się sięgnięciem po czas *PP*. Porównaj:

This is the first time I ***have read such*** *a good book. = I* ***have never read*** *such a good book* ***before***.

This is the fourth time she ***has made*** *a mistake. = She* ***has made mistakes three times before***.

Używając przyimka *for*, który bardzo lubi występy z czasem *PP*, musisz uważać, czy podany w zdaniu okolicznik czasu po *for* (np. *three months*) obejmuje chwilę obecną (jak w zdaniach 4 i 6). Innymi słowy, musisz sprawdzić, czy są to **ostatnie trzy miesiące** – te trwające do chwili obecnej.

Częstym błędem Polaków jest używanie *PP* z każdym przypadkiem pojawienia się *for*, nawet jeśli okolicznik po *for* nie dotyczy okresu trwającego do teraz, lecz dowolnego innego zamkniętego w przeszłości, jak w zdaniu 5, z którego wyraźnie wynika, że mój chłopak nie jest teraz w Londynie, a więc wspomniane tam *trzy miesiące* nie mogą być tymi ostatnimi – trwającymi do dzisiaj, lecz zaczęły się i skończyły kiedyś w przeszłości. W takim przypadku jedynym poprawnym czasem jest zrywający z teraźniejszością *PtS*.

W przykładzie 7 bez względu na to, czy w zdaniu będzie przysłówek *yesterday*, czy nie, czas *PtS* (*was*) wyraźnie pokaże, że nie są to ostatnie, wciąż trwające godziny.

Dokładnie taka sama sytuacja ma miejsce w przypadku *never*, które może obejmować chwilę obecną, i wtedy pojawi się obok *PP* (jak w zdaniu 8), ale może też być ograniczone i całkowicie zamknięte w jakimś przeszłym przedziale czasowym, i wtedy skorzysta z pomocy przeszłego *PtS* (jak w zdaniu 9).

© Preston Publishing

19.	Jestem w Nowym Jorku.	.....
20.	Jestem w Nowym Jorku od dwóch tygodni.	.....
21.	Jestem w Nowym Jorku na dwa tygodnie.	.....
22.	Byłem w Nowym Jorku. Byłem tam w zeszłym miesiącu.	.....
23.	Ona poszła do sklepu.	.....
24.	Jesteśmy w Zakopanem.	.....
25.	Jesteśmy w Zakopanem od tygodnia i bardzo nam się tu podoba.	.....
26.	Jesteśmy w Zakopanem na tydzień. Mamy nadzieję dobrze się bawić.	.....
27.	Byliśmy w Zakopanem. Bardzo dobrze znamy to miejsce.	.....
28.	Pojechaliśmy do Zakopanego i dlatego nie ma nas teraz w domu.	.....
29.	A: Gdzie byłeś? B: Byłem w kinie. A: Z kim poszedłeś? B: Poszedłem z kolegami ze szkoły.	.....
30.	A: Gdzie byłeś? B: Byłem na dyskotece. A: Dlaczego mi o tym nie powiedziałeś? B: Nie mogłem cię nigdzie znaleźć.	.....
31.	A: Gdzie ona była? B: Była na mieście ze swoim chłopakiem. A: Czy on ją zaprosił? B: Nie, ona zaprosiła jego.	.....
32.	Na jak długo tutaj jesteś? Czy znajdziesz czas, by nas odwiedzić?	.....
33.	Jak długo tutaj jesteś? Ile zobaczyłeś?	.....
34.	Bez względu na to, o której godzinie wracam do domu, moja mama nigdy nie pyta mnie, gdzie byłem.	.....
35.	Nauczycielki tu nie ma. Poszła do pokoju nauczycielskiego, by odpocząć w czasie przerwy.	.....
36.	Nigdy nie byłem w pokoju nauczycielskim. Jak tam jest?	.....

Wskazówki

19. I am in New York.

Czas *PS*, gdyż czynność jest w tej chwili w toku – jestem w Nowym Jorku teraz, przy czym czasownik *be* nie ma formy ciągłej; stąd niemożliwy *PC*.

20. I have been in New York for two weeks.

Czas *PP*, gdyż jestem w Nowym Jorku od dwóch tygodni – czynność zaczęła się 2 tygodnie temu i trwa do teraz, łącząc przeszłość z teraźniejszością.

21. I am in New York for two weeks.

Ciekawy przypadek, bo jest *for two weeks*, a mimo to czas *PS*, nie *PP*. Dlaczego? Ponieważ mój pobyt w Nowym Jorku właśnie się zaczyna, jest to mój pierwszy dzień w tym mieście, w którym zamierzam pobyć przez 2 tygodnie od teraz.

22. I have been to New York. I was there last month.

W zdaniu 22 mamy kolejny ciekawy przypadek, tym razem ze względu na przyimek *to*, a nie zwyczajowy *in*. W ten sposób mówimy o pobycie w miejscach, z których już wróciliśmy i już nas tam nie ma. Oznacza to, że pojechaliśmy tam, pobyliśmy przez jakiś czas, po czym wróciliśmy do swojego stałego miejsca zamieszkania. Dosłowne tłumaczenie jest też wymowne, choć niezgrabne: *Mam byte w Nowym Jorku.* (tj. mam za sobą pobyt w tym mieście i z tego powodu coś o nim wiem).

23. She has gone to the shop.

Jeżeli w kontekście podobnym do 22 użyjesz czasownika *go* (zdanie 23), będzie to znaczyło, że podmiot zdania udał się do pewnego miejsca i jeszcze stamtąd nie wrócił. Ma za sobą jedynie pójście, ale jeszcze nie całe bycie w tym miejscu. Porównaj:

She ***has gone to*** *the shop.* – Poszła do sklepu. (dosł.: Ma [*za sobą*] pójście do sklepu, więc teraz musi tam być).

She ***has been to*** *the shop.* – Była w sklepie. (dosł.: Ma [*za sobą*] bycie w sklepie, więc teraz musi być już w domu, bo ma za sobą i pobyt i powrót do domu).

24. We are in Zakopane.

25. We have been in Zakopane for a week, and we like it very much here.

26. We are in Zakopane for a week. We are hoping to have a good time here.

27. We have been to Zakopane. We know the place very well.

28. We have gone to Zakopane, and that's why we are not at home now.

29. A: Where have you been? B: I have been to the cinema. A: Who did you go with? B: I went with my school friends.

30. A: Where have you been? B: I have been to the disco. A: Why didn't you tell me about it? B: I couldn't find you anywhere.

31. A: Where has she been? B: She has been out with her boyfriend. A: Did he ask her out? B: No, she asked him out.

Jest to częsta kombinacja czasowa, w której pojawiają się obydwa interesujące nas czasy. Gdy pytamy kogoś, kogo właśnie zauważyliśmy, gdzie był, mamy na myśli czas do chwili naszej rozmowy (stąd *PP* w pytaniu). Odpowiedź z konieczności musi być w tym samym czasie, gdyż odpowiadający ma na myśli dokładnie ten sam przedział czasowy – do teraz. **Dalsze pytania, o szczegóły jego pobytu, zawsze będą już natomiast w czasie** *PtS*, gdyż nie mają bezpośredniego związku z chwilą mówienia.

32. How long are you here for? Will you find the time to visit us?

33. How long have you been here? How much have you seen?

34. No matter what time I get back home, my mother never asks me where I have been.

35. The teacher is not here. She has gone to the teachers' room to rest during the break.

36. I have never been to the teachers' room. What is it like in there?

© Preston Publishing

11. Present Perfect Continuous (PPC) - kontrast

1. Deborah czeka na lekarza. .....
2. Deborah czeka na lekarza od trzech godzin. .....
3. Moja mama plewi ogródek. .....
4. Moja mama plewi ogródek od śniadania. .....
5. Ronny bawi się zabawkami na podłodze. .....
6. Ronny bawi się zabawkami na podłodze już od długiego czasu. .....
7. Reporter przeprowadza wywiad z celebrytką. .....
8. Reporter przeprowadza wywiad z celebrytką, od kiedy przybyła do studia. .....
9. Moja mama gotuje coś w kuchni. .....
10. Moja mama gotuje coś w kuchni od dwóch godzin. .....
11. Moja mama nosi długie suknie. .....
12. Moja mama nosi długie suknie, od kiedy była małą dziewczynką. .....
13. Mój brat gra teraz na gitarze. .....
14. Mój brat gra na gitarze od dwudziestu minut. .....
15. Mój brat gra na gitarze od trzech lat. .....
16. Rolnik sadzi nowe drzewa w swoim ogrodzie. .....
17. Rolnik sadzi nowe drzewa w swoim ogrodzie od rana. .....
18. W tym tygodniu ona używa samochodu swojego ojca. .....

wobec *PC* oraz *PP*

1. Deborah is waiting for the doctor.
2. Deborah has been waiting for the doctor for three hours.
3. My mother is weeding the garden.
4. My mother has been weeding the garden since breakfast.
5. Ronny is playing with his toys on the floor.
6. Ronny has been playing with his toys on the floor for a long time now.
7. The reporter is interviewing the celebrity.
8. The reporter has been interviewing the celebrity since she arrived at the studio.
9. My mother is cooking something in the kitchen.
10. My mother has been cooking something in the kitchen for two hours.
11. My mother wears long dresses.
12. My mother has been wearing long dresses since she was a little girl.
13. My brother is playing the guitar now.
14. My brother has been playing the guitar for twenty minutes.
15. My brother has been playing / has played the guitar for three years.
16. The farmer is planting new trees in his garden.
17. The farmer has been planting new trees in his garden since this morning.
18. She is using her father's car this week.

Hints & Clues

Czas *PPC* jest czasem zarówno typu *perfect*, jak i *continuous*, czyli łączy w sobie obydwa te aspekty. Co jest w nim *continuous*? **Bycie danej czynności w toku**, jej trwanie. Co jest w nim *perfect*? **Już dokonany czas trwania tej czynności**, to że trwa już od jakiegoś czasu, często wyrażone słowami *for* lub *since*. A skoro wszystko odniesione jest do teraźniejszości (bo jest to czas z grupy teraźniejszych – *present*), trwanie tej czynności musi łączyć się z chwilą obecną.

Innymi słowy, czas *PPC* podkreśla trwanie danej czynności od kiedyś do chwili obecnej, z otwartą możliwością jej kontynuowania poza chwilę obecną, natomiast *Present Continuous* (*PC*) skupia się tylko i wyłącznie na trwaniu danej czynności teraz – w chwili mówienia, nieważne od kiedy.

Zdania w czasach *PP* i *PPC* często zawierają na końcu przysłówek *now*, którego celem jest podkreślenie faktu, że dana czynność trwa przez wspomniany okres do teraz, co w j. polskim oddajemy słowem *już*.

Czynność wyrażona czasem *PPC* może trwać od kiedyś do chwili obecnej **bez przerwy** (jak we wszystkich powyższych przykładach) **lub z przerwami** (jak w zdaniu 12, w którym moja mama na pewno nie nosi długich sukni non-*stop*, i to od czasu, gdy była małą dziewczynką). Wystarczy, że dana czynność dość często powraca w podanym okresie. Jeśli okres ten jest dość długi (tygodnie, miesiące, lata), a czynność jest wykonywana dość rzadko, w zdaniu może pojawić się *PP*, jak w następnych przykładach. Zawsze jest to jednak subiektywna ocena mówiącego.

Z powodu krótkiego odcinka czasu (20 minut) czynność na pewno trwa nieprzerwanie do teraz, stąd *PPC* jest jedyną opcją w zdaniu 14.

PP podkreśli rezultat jego gry na gitarze (np. *He has played the guitar for three years. He's quite good*). Natomiast *PPC* skupia się na samym wykonywaniu tej czynności w danym okresie.

© Preston Publishing

19. Ona używa samochodu swojego ojca od tygodnia. .....

20. Mark robi fotokopie dokumentów. .....

21. Mark robi fotokopie dokumentów od pół godziny. .....

22. Mark zrobił fotokopie wszystkich dokumentów. .....

23. Nauczyciel sprawdza prace swoich studentów. .....

24. Nauczyciel sprawdza prace swoich studentów od godziny. .....

25. Do tej pory nauczyciel sprawdził połowę prac. .....

26. Komisja odwiedza szkoły w całym kraju. .....

27. Komisja odwiedza szkoły w całym kraju od początku maja. .....

28. Do tej pory komisja odwiedziła sto szkół w całym kraju. .....

29. Teraz ona często widuje się ze swoim chłopakiem. .....

30. Ona widuje się ze swoim chłopakiem już od dwóch miesięcy. .....

31. W ostatnich dwóch miesiącach ona spotkała się ze swoim chłopakiem pięć razy. .....

32. Ona zna swojego chłopaka już od dwóch miesięcy. .....

33. Malarz maluje obrazy, od kiedy ukończył szkołę artystyczną, i do tej pory namalował osiem. .....

34. Mój tata je śniadanie. On je śniadanie od piętnastu minut. .....

35. Mój tata zjadł trzy kanapki i wypił dwie filiżanki herbaty. .....

36. Niektórzy ludzie porzucają swoje psy na rzecz nowych, lecz my mamy tego samego psa od wieków. .....

Wskazówki

19. She has been using her father's car for a week.

20. Mark is photocopying documents.

21. Mark has been photocopying the documents for half an hour.

22. Mark has photocopied all the documents.

23. The teacher is marking his students' papers.

24. The teacher has been marking his students' papers for an hour.

25. So far, the teacher has marked half of the papers.

26. The commission is visiting schools all over the country.

27. The commission has been visiting schools all over the country since the beginning of May.

28. To date, the commission has visited one hundred schools all over the country.

29. She is seeing her boyfriend a lot now.

30. She has been seeing her boyfriend for two months now.

31. In the last two months, she has met her boyfriend five times.

32. She has known her boyfriend for two months now.

33. The painter has been painting pictures since he graduated from art school and has painted eight so far.

34. My father is having breakfast now. He has been eating his breakfast for fifteen minutes.

35. My father has had three sandwiches and two cups of tea.

36. Some people abandon their dogs for new ones, but we have had the same one for ages.

Poza pokrewieństwem z *PC* czas *PPC* jest także blisko związany z *PP*, gdyż obydwa reprezentują aspekt *perfect*, czyli dokonany, a jedyną różnicę tym razem stanowi bycie lub niebycie *continuous*.

Przypomnijmy, że *PPC* **podkreśla trwanie danej czynności od kiedyś do chwili obecnej**, z możliwością jej kontynuowania. *PP* **kładzie natomiast nacisk na skutki, efekty osiągnięte przez daną czynność**.

W ten sposób tworzą one parę współpracującą w idealnej harmonii: **dla *PPC* ważna jest sama czynność jako taka**, jej trwanie, jej bycie w toku od kiedyś do chwili obecnej, natomiast **dla *PP* liczą się skutki osiągnięte przez tę czynność**, a nie ona sama jako taka. Porównaj:

I have been reading the book for a week.
(*PPC*, bo ważniejsza jest czynność jako taka, czas jej trwania, a nie jej ewentualne efekty)

I have read one hundred pages. (*PP*, bo ważniejsze są rezultaty tej czynności, a nie ona sama jako taka)

Zdanie 31 to typowy kontekst dla *PP* – podkreślenie skutków, rezultatów czynności (spotkania kogoś ileś razy w wyniku wykonywania czynności widywania go), a nie samej czynności jako takiej.

Kontekst zdania 32 zasługuje na czas *PPC*, gdyż chodzi w nim tylko i wyłącznie o czynność trwającą do teraz *for two months*. Czasownik *know* nie może jednak występować w formie ciągłej, ponieważ nie mamy pełnej kontroli nad znaczeniem, jakie wyraża (znanie lub nieznanie kogokolwiek jest całkowicie niezależne od nas w tym sensie, że jeśli kogoś już poznamy, nie możemy przestać go znać; nawet jeśli się na niego pogniewamy i nie będziemy chcieli go znać, i tak zawsze rozpoznamy go na ulicy).

Jest to tzw. czasownik stanu, który podobnie do wszystkich innych czasowników tego typu stroni od formy ciągłej (np. *love*, *like*, *hate*, *belong*, *understand*. Patrz UNIT 5). W każdym takim przypadku *PPC* **zostanie zastąpiony przez *PP*, który pojęciowo jest jego najbliższym krewnym i z powodzeniem wyrazi podobną ideę – połączy przeszłość z teraźniejszością, wyrazi stan rozpoczęty w przeszłości i trwający nieprzerwanie do chwili obecnej**.

W przeciwieństwie do zdań 34-35, w których *have* jest czasownikiem dynamicznym i w razie potrzeby może wystąpić w formie ciągłej (znaczy tam *jeść*), w zdaniu 36 powraca on do swojego podstawowego znaczenia (*mieć*, *posiadać*), w którym jest typowym czasownikiem stanu, a zatem forma ciągła jest niemożliwa z powodu braku pełnej kontroli nad tym znaczeniem.

© Preston Publishing

12. Present Perfect Continuous (PPC) vs. Present Perfect

1. Brenda bierze prysznic. .....
2. Brenda bierze prysznic od dwudziestu minut. .....
3. Brenda brała prysznic. .....
4. Brenda wzięła już prysznic. .....
5. Chłopiec je czekoladę. .....
6. Chłopiec je czekoladę od kilku minut. .....
7. Chłopiec jadł czekoladę. .....
8. Chłopiec zjadł tabliczkę czekolady. .....
9. Obieram ziemniaki. .....
10. Obieram ziemniaki już od dziesięciu minut. .....
11. Obierałem ziemniaki. .....
12. Do tej pory obrałem pięćdziesiąt ziemniaków. .....
13. Moja mama robi ciasto. .....
14. Moja mama robi to ciasto, od kiedy wróciła z pracy. .....
15. Moja mama robiła ciasto. .....
16. Moja mama już zrobiła ciasto. .....
17. Mechanik naprawia samochody. .....
18. Mechanik naprawia samochody, od kiedy zaczął dzisiaj pracę. .....

(*PP*) – ślad a rezultat

1.	Brenda is having a shower.
2.	Brenda has been having a shower for twenty minutes.
3.	Brenda has been having a shower.
4.	Brenda has already had a shower.
5.	The boy is eating chocolate.
6.	The boy has been eating chocolate for a few minutes.
7.	The boy has been eating chocolate.
8.	The boy has eaten a bar of chocolate.
9.	I am peeling potatoes.
10.	I have been peeling potatoes for ten minutes now.
11.	I have been peeling potatoes.
12.	I have peeled fifty potatoes so far.
13.	My mother is making a cake.
14.	My mother has been making that cake since she came back from work.
15.	My mother has been making a cake.
16.	My mother has already made a cake.
17.	The mechanic is repairing cars.
18.	The mechanic has been repairing cars since he started work today.

Hints & Clues

Czynność w toku w tej chwili, stąd *PC*. W zdaniu 2 czynność w toku do tej chwili od 20 minut, stąd *PPC*.

Czas *PPC* posiada w angielskim jeszcze jedno ciekawe zastosowanie, widoczne z porównania zdań 2 i 3. Zwykle czynność wyrażona tym czasem trwa od jakiegoś punktu w przeszłości do chwili obecnej, przy czym podany jest czas jej trwania (np. *twenty minutes*).

Są jednak przypadki, gdy czynność została już zakończona, a mimo to właściwym będzie czas *PPC*, jak w zdaniu 3. Dlaczego? Ponieważ ważniejsza jest w nim czynność niż jej ewentualne skutki. W zdaniu 3 muszą być **widoczne jakieś ślady** niedawnego trwania czynności brania prysznica, które z angielskiego punktu widzenia **stanowią przedłużenie tej czynności**.

Brendy prawdopodobnie już nawet nie ma w łazience – wyszła i teraz zajmuje się czymś innym. W tym zdaniu śladem może być para w łazience, brudny prysznic, mokra podłoga, mokre włosy itp. Dopóki taki ślad nie zniknie, jedyny poprawny czas to *PPC*.

Dziewczyna na pewno nie myła się po to, by napełnić łazienkę parą, zmoczyć podłogę czy zabrudzić prysznic, lecz po to, by ładnie i świeżo wyglądać. Skoro jednak prysznic brała, przez jakiś czas po tej czynności na pewno widoczne będą pewne ślady jego niedawnego użytkowania. Właśnie nimi zajmuje się *PPC*, w przeciwieństwie do *PP*, który bardziej interesuje się zwróceniem uwagi na osiągnięcie lub nieosiągnięcie zamierzonych skutków, jak w przykładzie 4.

Zwróć uwagę na polskie tłumaczenie, które także próbuje pokazać różnicę między **przypadkowym śladem** a **zamierzonym rezultatem**, co nasz język czyni niedokonaną formą czasownika, dla podkreślenia śladu (*brała*, by zasugerować, że w jakimś sensie czynność jest jeszcze nieskończona), lub dokonaną, dla położenia nacisku na rezultat (*wzięła*, by zasugerować całkowite zakończenie czynności i ewentualne tego skutki).

W zdaniu 7 wciąż jest **widoczny ślad**, np. w postaci zabrudzonych ust lub pustego opakowania.

Co może być śladem po obieraniu ziemniaków w zdaniu 11? Na przykład mocno zabrudzone palce albo cokolwiek innego, co będzie chwilowym przedłużeniem tej czynności po jej ustaniu.

Ważny jest **przypadkowy ślad**, np. słodki zapach unoszący się w powietrzu jakiś czas po zakończeniu tej czynności.

Ważny jest **zamierzony rezultat**, np. gotowe ciasto, czekające na stole na spożycie.

© Preston Publishing

19. Mechanik naprawiał samochody.

.....

20. Mechanik naprawił dzisiaj trzy samochody.

.....

21. Lekarz bada pacjentów.

.....

22. Lekarz bada pacjentów, od kiedy pielęgniarka poprosiła pierwszego do środka.

.....

23. Lekarz badał pacjentów.

.....

24. Lekarz zbadał dzisiaj dwudziestu pacjentów.

.....

25. Drwal ścina drzewa w lesie.

.....

26. Drwal ścina drzewa w lesie już od długiego czasu.

.....

27. Drwal ścinał drzewa w lesie.

.....

28. Drwal ściął mnóstwo drzew w lesie.

.....

29. Ona myła naczynia.

.....

30. Ona umyła wszystkie naczynia.

.....

Przeczytaj poniższe zdania i pomyśl o czynności, która doprowadziła do powstania opisanego śladu.

Przykład: The engine of the car is quite hot.
Someone has been using the car.

1. There is a smell of freshly cut grass in the air.

.....

2. I think her hair is wet.

.....

3. He smells of vodka.

.....

4. The living room is in a mess.

.....

5. You are out of breath.

.....

19. The mechanic has been repairing cars.

20. The mechanic has repaired three cars today.

21. The doctor is examining patients.

22. The doctor has been examining patients since the nurse asked the first one in.

23. The doctor has been examining patients.

24. The doctor has examined twenty patients today.

25. The woodcutter is cutting down trees in the forest.

26. The woodcutter has been cutting down trees in the forest for a long time now.

27. The woodcutter has been cutting down trees.

28. The woodcutter has cut down a lot of trees in the forest.

29. She has been washing the dishes.

30. She has washed all the dishes.

Przypadkowym <u>śladem</u> mogą być brudne ręce mechanika, które bezpośrednio po zakończeniu przez niego pracy będą zdradzać, czym człowiek ten zajmował się przed chwilą. Gdy je umyje, ślad zniknie, a wraz z nim zniknie też możliwość opisywania czynności naprawiania przez niego samochodów czasem *PPC*.

Zamierzonym <u>rezultatem</u> zapewne są trzy samochody, gotowe do odbioru przez szczęśliwych właścicieli.

Przypadkowym <u>śladem</u> może być zmęczenie pana doktora, które ktoś mógłby chcieć wyjaśnić zdaniem w czasie *PPC*.

Zamierzonym <u>rezultatem</u> są zbadani dzisiaj pacjenci, co jest głównym powodem, dla którego lekarze przychodzą do pracy i przyjmują chorych.

Przypadkowym <u>śladem</u> w zdaniu 27 może być zapach potu wydzielanego przez strudzonego drwala lub pozostałości liści czy gałązek wciąż widoczne na jego ubraniu.

Zamierzonym <u>rezultatem</u> w zdaniu 28 są ścięte drzewa, przygotowane na sprzedaż z przeznaczeniem na budowę domu lub opał.

Przypadkowym <u>śladem</u> w zdaniu 29 mogą być jej ciepłe lub mokre ręce albo zapach płynu do mycia naczyń, wciąż unoszący się w powietrzu.

Zamierzonym <u>rezultatem</u> mogą być czyste naczynia lub pusta zmywarka, w której jakiś czas wcześniej sporo brudnych naczyń czekało na kąpiel we wrzątku z dodatkiem płynu, a teraz nie ma tam żadnego, gdyż wszystkie zostały już umyte.

Present Perfect Continuous (PPC) vs. Present Perfect (PP) – ślad a rezultat

6. The girl's eyes look so tired.

.....

7. The audience at the cinema are bored.

.....

8. You look very happy.

.....

9. Her skin is very hot.

.....

10. The patient can't stand up and walk.

.....

© Preston Publishing

13. Czasy teraźniejsze - powtórka

Przetłumacz poniższe zdania, używając czasowników przedstawionych w rozdziałach 1-12. Odpowiedzi znajdziesz na stronie 60.

1. W lecie Bob gra w piłkę nożną prawie każdego dnia. .....
2. W tej chwili Bob gra w piłkę nożną z pięcioma kolegami. .....
3. W tym tygodniu Bob nie gra w piłkę nożną, ponieważ jest chory. .....
4. W przyszłym tygodniu Bob gra w piłkę nożną na wyjeździe. .....
5. Bob zawsze gra w piłkę nożną. Jego mama nie zawsze jest z tego zadowolona. .....
6. Bob ma piłkę nożną. Trzyma ją w swoim pokoju. .....
7. Bob gra w piłkę nożną od trzech lat. .....
8. Adidasy Boba są zielonkawe. On grał w piłkę nożną na trawie. .....
9. Bob zagrał już ponad dziesięć ważnych meczy. .....
10. Bob gra w piłkę nożną, od kiedy dostał piłkę od swego taty. .....
11. Bob ma piłkę nożną od trzech lat. .....
12. Bob ma piłkę nożną, od kiedy jego tata kupił ją dla niego. .....
13. Bob gra w piłkę nożną, od kiedy ma piłkę. .....
14. Bob ma piłkę nożną, od kiedy chodzi do szkoły sportowej. .....
15. Nie pierwszy raz Bob ma swoją własną piłkę. .....
16. Bob miał swoją pierwszą piłkę nożną tylko przez miesiąc. .....
17. Do tej pory Bob miał już siedem różnych piłek. .....

18. Mały krasnal zbiera teraz grzyby w lesie. .....
19. Mały krasnal często zbiera grzyby w lesie. .....
20. Mały krasnal zawsze zbiera grzyby, gdy jest głodny. On uwielbia grzyby. .....
21. Mały krasnal zawsze zbiera grzyby. Jego mama nie wie, co z nimi robić. .....
22. W niedziele mały krasnal nie zbiera grzybów. Spędza ten czas w domu. .....
23. W tę niedzielę mały krasnal nie zbiera grzybów. Odwiedza swoich krewnych w pobliskim lesie. .....
24. Mały krasnal zbiera grzyby, od kiedy znalazł (dosł. zebrał) pierwszego grzyba. .....
25. Mały krasnal zbiera grzyby, od kiedy zdał sobie sprawę, jakie są smaczne. .....
26. Mały krasnal zbiera grzyby, od kiedy mieszka w tym lesie. .....
27. Mały krasnal nazbierał już sto grzybów. .....
28. Mały krasnal nazbierał sto grzybów, od kiedy skończył 10 lat. .....
29. Czy mały krasnal zbiera tylko jadalne grzyby? .....
30. Mały krasnal zbiera tylko jadalne grzyby. .....
31. Mały krasnal nie zbiera trujących grzybów. .....
32. Mały krasnal jeszcze nigdy nie znalazł (dosł. zerwał) trującego grzyba. .....
33. Mały krasnal jest zwykle bardzo ostrożny, gdy zbiera grzyby. .....
34. W tym tygodniu mały krasnal jest bardziej ostrożny niż zwykle, ponieważ w lesie jest dużo trujących grzybów. .....

Teraz Twoja kolej. Spróbuj ułożyć własną historię w języku angielskim. Postaraj się wykorzystać wszystkie wiadomości przedstawione w rozdziałach 1-12.

© Preston Publishing

Powtórka – odpowiedzi:

1. In the summer, Bob plays football almost every day.
2. At the moment, Bob is playing football with five friends.
3. This week, Bob is not playing football because he is ill.
4. Next week, Bob is playing football away from home.
5. Bob is always playing football. His mother is not always happy about it.
6. Bob has (got) a football. He keeps it in his room.
7. Bob has been playing football for three years.
8. Bob's trainers are greenish. He has been playing football on the grass.
9. Bob has already played ten important matches.
10. Bob has been playing football since he got a football from his dad.
11. Bob has had a football for three years.
12. Bob has had a football since his dad bought one for him.
13. Bob has been playing football since he has had a football.
14. Bob has had a football since he has been going to sports school.
15. This is not the first time Bob has had his own football.
16. Bob had his first football for only a month.
17. So far, Bob has already had seven different footballs.
18. The little dwarf is picking mushrooms in the forest now.
19. The little dwarf often picks mushrooms in the forest.
20. The little dwarf always picks mushrooms when he is hungry. He loves mushrooms.
21. The little dwarf is always picking mushrooms. His mum doesn't know what to do with them.
22. On Sundays, the little dwarf doesn't pick mushrooms. He spends the time at home.
23. This Sunday, the little dwarf is not picking mushrooms. He is visiting his relatives in the forest nearby.
24. The little dwarf has been picking mushrooms ever since he picked the first one.
25. The little dwarf has been picking mushrooms ever since he realised how tasty they are.
26. The little dwarf has been picking mushrooms since he has lived / has been living in the forest.
27. The little dwarf has already picked one hundred mushrooms.
28. The little dwarf has picked one hundred mushrooms since he turned ten.
29. Does the little dwarf pick only edible mushrooms?
30. The little dwarf picks only edible mushrooms.
31. The little dwarf doesn't pick poisonous mushrooms.
32. The little dwarf has never picked a poisonous mushroom yet.
33. The little dwarf is usually very careful when he picks mushrooms.
34. This week, the little dwarf is being more careful than usual because there are many poisonous mushrooms in the forest.

14. Czasy teraźniejsze - ćwiczenia

I. Używając czasu *PS*, powiedz, co robisz, gdy:

Przykład: potrzebujesz pieniędzy
When I need money, I go to my parents and ask them to give me some.

1. zepsuje się Twój samochód

.....

2. Twój pies/kot ucieknie z domu

.....

3. masz pustą lodówkę

.....

4. umierasz z nudów

.....

5. spóźniasz się do szkoły/pracy

.....

6. gubisz coś cennego

.....

7. znajdujesz pieniądze na ulicy

.....

8. nie masz czasu na śniadanie

.....

9. cały dzień pada deszcz

.....

10. nie wiesz, jak rozwiązać jakiś problem

.....

II. Używając czasu *PS*, podaj czynność, którą zawsze bądź nigdy nie wykonujesz, gdy:

Przykład: rozmawiasz z kimś przez telefon
When I am talking on the phone to someone, I don't talk to anyone else.

1. prowadzisz samochód

.....

2. bierzesz prysznic lub kąpiel

.....

© Preston Publishing

3. pracujesz przy komputerze

.....

4. odpoczywasz przed telewizorem

.....

5. leżysz na plaży

.....

6. jesz śniadanie

.....

7. myjesz okna

.....

8. czytasz gazetę

.....

9. trzepiesz dywan

.....

10. odrabiasz pracę domową

.....

III. Używając czasów *PC* oraz *PS*, powiedz o tym, co częściej lub rzadziej robisz i odnieś to do chwili mówienia.

Przykład: watch TV every day
I watch TV every day, but I am not watching TV now.

1. go to school on weekdays

.....

2. read love stories in the evening

.....

3. play computer games at the weekend

.....

4. help my parents in the field during the harvest

.....

5. speak Polish every day

.....

6. drink a lot of tea

.....

7. often listen to my favourite music

.....

8. sometimes play football with my friends

.....

9. occasionally go to the swimming pool

.....

10. spend holidays at the seaside in the summer

.....

IV. Używając czasów *PC* oraz *PS*, powiedz, co zwyczajowo robią przedstawiciele poniższych zawodów, po czym dodaj, że w tej chwili tego nie robią, i podaj, czym się obecnie zajmują.

Przykład: a bus driver (drive buses / go by bus as a passenger)
A bus driver drives buses, but he is not driving a bus now. He is going by bus as a passenger.

1. a pilot (fly planes / shave in his bathroom)

.....

2. a student (take a lot of exams / prepare for an exam)

.....

3. an actor (act in films / dance at the ball)

.....

4. a policeman (arrest criminals / fill in some documents)

.....

5. a train driver (drive trains / wait on the platform)

.....

6. a reporter (talk to people / write an article)

.....

7. a fisherman (catch fish / look for a new fishing rod)

.....

8. a footballer (play football / watch a match on TV)

.....

9. a soldier (shoot at the enemy / polish his gun)

.....

10. a thief (steal things from people / hide money from his wife)

.....

© Preston Publishing

V. Używając czasu *PP*, wyciągnij wnioski co do poniższych sytuacji, korzystając z podpowiedzi w nawiasach lub własnej wyobraźni.

Przykład: There are no people at the bus stop. (leave)
The bus has left.

1. The baby's bottle is empty. (drink)
   It .....
2. The flowers in the vase do not look very good. (forget to water)
   Someone .....
3. The dog is very skinny. (not feed)
   His owner .....
4. The student is sleeping in his bed. (do his homework)
   He .....
5. Two men are running away from the police. (steal something)
   They .....
6. The student can't answer any of the teacher's questions. (not prepare well)
   He .....
7. Your friend is no longer using his mp3 player. (lose it)
   He .....
8. There are no apples on the trees. (pick them all)
   The farmer .....
9. Your car has a dent in the bumper. (damage it)
   You .....
10. Your mother has no more money in her purse. (spend it all)
    She .....

VI. Używając czasu *PPC*, do każdego ze zdań poniżej dodaj informację, od jak dawna dany podmiot zdania wykonuje wspomniane tam czynności, dobierając odpowiednio *since* lub *for*.

Przykład: My mother is looking at herself in the mirror. (five minutes)
My mother has been looking at herself in the mirror for five minutes.

1. The teacher is explaining to the students how to do the exercise. (walk in)
   The teacher .....

2. The students are listening to their teacher. (five minutes)
   The students .....
3. The flowers are blooming again. (the last rain)
   The flowers .....
4. The flowers are blooming again. (a week)
   The flowers .....
5. The baby is crying. (mother leave her)
   The baby .....
6. Passengers are waiting for the train. (half an hour)
   Passengers .....
7. The secretary is printing some documents. (come to work)
   The secretary .....
8. The boss is talking on the phone. (someone call him)
   The boss .....
9. My parents are sleeping. (return from the party)
   My parents .....
10. The policeman is walking up and down the village street. (hours)
    The policeman .....

VII. Używając czasów *PP* lub *PPC*, do każdego ze zdań poniżej dodaj informację, od jak dawna dany podmiot zdania wykonuje wspomniane tam czynności. Pamiętaj o właściwym doborze czasów w zdaniach zawierających *since*.

Przykład: My mother is looking at herself in the mirror. (get up)
My mother has been looking at herself in the mirror since she got up.

1. The teacher is explaining to the students how to do the exercise. (be in the classroom)
   The teacher .....
2. The authorities know about the problem. (get a petition from the residents)
   The authorities .....
3. The authorities know about the problem. (have a petition from the residents)
   The authorities .....
4. The car belongs to my father. (buy it)
   The car .....
5. The car belongs to our family. (inherit it)
   The car .....

© Preston Publishing

6. The baby is crying. (be on her own)
   The baby .....
7. We are cooperating with the police. (burglars break into our house)
   We .....
8. The police are sending more criminals to prison. (get new equipment)
   The police .....
9. The police are sending more criminals to prison. (use new equipment)
   The police .....
10. I understand the economic situation in our country. (hear the President's speech)
    I .....

VIII. Wybierz właściwy czas teraźniejszy. Niekiedy będzie Ci także potrzebny przeszły *PtS*.

1. She (pick) ..... strawberries since she (be) ..... in the field and she (pick) ..... ten baskets. Her parents will be very pleased.
2. You can borrow my pen. I (not, use) ..... it. I (write) ..... all I wanted to write.
3. Two Polish footballers (play) ..... for the Germans since they (become) ..... German citizens. One of them (live) ..... in Gliwice for many years.
4. She (eat) ..... honey and can't fall asleep. She (not, feel) ..... very well. She (be) ..... allergic to honey since she (be) ..... a little girl.
5. Please don't think badly of me. I (feel) ..... a bit nervous today because I don't know the results of the exam I (take) ..... yesterday. The teacher (not, mark) ..... all the papers yet.
6. Never call me after 11 p.m. I (sleep) ..... then and don't want to be woken.
7. His mobile (be) ..... on for 24 hours a day since he (have) ..... it. He says he can't imagine living without it.
8. It's the first time we (take) ..... a grammar exam at College. We (be) ..... students for a year. We (become) ..... students last October.
9. Brenda (go) ..... out with Jim since she (run) ..... into him in the street one day.
10. I (think) ..... I (eat) ..... too much. I won't fall asleep tonight.
11. John (be) ..... depressed since he (quit) ..... his job. He (go) ..... through a difficult phase since it (happen) ..... .
12. I never answer any calls when I (have) ..... a class. I (tell) ..... all my friends not to call me then, so they never (do) ..... .

13. The bath is dirty because my sister (have) ..... a bath. She (always, leave) ..... a mess in the bathroom, which is really irritating.
14. The kid (play) ..... for so long that he (get) ..... tired and sleepy. He (try) ..... very hard not to fall asleep on the floor now.
15. I (have) ..... my new mobile for two years, since I (get) ..... it as a birthday present from my aunt.
16. Why (you, look) ..... at her? Is it the first time you (see) ..... a girl in your life? You (look) ..... at her since she (walk) ..... in. (she, really, look) ..... so attractive?
17. It (rain) ..... since it (start) ..... to rain two days ago. We (not, have) ..... any rain for two months or so, so we hope it will keep raining for at least another day. It (still, rain) ..... so maybe it will rain until tomorrow.
18. We (see) ..... our cousin off at the station in the afternoon. He (leave) ..... for a holiday in the Lake District. His train (leave) ..... at 3 p.m.
19. It's Saturday and my parents are not at home. They (do) ..... the shopping. They (shop) ..... since they (open) ..... the shops at 9 a.m.
20. She (smell) ..... her new perfume again. I (think) ..... it (smell) ..... really nice. She (use) ..... it since she (buy) ..... it from the perfume shop round the corner.
21. It's the third time some of us (take) ..... this exam, which means we (try) ..... twice before and (fail) ..... , so we (try) ..... again.
22. She (not, go) ..... to bed yet. She (not, do) ..... her homework. She (still, do) ..... it. She (do) ..... it since she (come) ..... home from school.
23. We (try) ..... to reach Jane for fifty minutes now and (try) ..... at least five times, but she (not, answer) ..... any of our calls. (you, think) ..... something (happen) ..... ?
24. Peter, you (not, go) ..... anywhere tonight, you (stay) ..... in. That's your punishment for what you (do) ..... to your sister.
25. The US president (give) ..... five interviews since he (be) ..... in our country. He (stay) ..... at the best hotel in Warsaw.
26. Don't be afraid! Touch the baby! It (not, bite) ..... . It (not, bite) ..... anyone since it (be) ..... born.
27. He (look) ..... so nostalgic now. He (think) ..... about his ex-girlfriend.
28. Whenever I get back home, my brother (read) ..... something in his room upstairs.

© Preston Publishing

29. My sister (be) ..... married for over ten years. They are quite happy together and spend their holidays abroad every year. In July, they (go) ..... to Italy.
30. Sometimes, when I (talk) ..... by phone to my daughter, who (live) ..... far away from us since she (move) ..... out from here, she (hang) ..... up on me as if she didn't want to talk any more.

IX. W dziewięciu z poniższych zdań znajduje się jeden błąd związany z użyciem któregoś czasu teraźniejszego. Wypatrz i popraw go. Jedno zdanie jest poprawne, więc bądź uważny.

1. I am hungry since breakfast. I didn't eat much enough then.

.....

2. That TV is looking very old. How long have you had it?

.....

3. This is not the first time I am reading a grammar book, but this one is really special.

.....

4. I am here only for two days so I must do my best to see as much as I can.

.....

5. Your fingers are very cold. What have you done?

.....

6. How long do you know your next door neighbour? When did he move in?

.....

7. We haven't had a chance to talk since he is here. Both of us have been so busy.

.....

8. Why do you always stare at me like that? I'm really fed up. Don't you know it's rude?

.....

9. The politician is in our country for three days only. He arrived three days ago, he has already talked to all the important people here and is leaving today.

.....

10. It rains, but I haven't brought my umbrella. What can I do now?

.....

Nowe słówka

BUDOWA ANGIELSKICH CZASÓW ORAZ PRZYKŁADY ICH UŻYCIA W ZDANIACH TWIERDZĄCYCH, PYTAJĄCYCH I PRZECZĄCYCH

Past Simple (PtS)

podmiot + **II forma czasownika**

I ate an apple last night.
Did I eat an apple last night?
I **did not** (**didn't**) eat an apple last night.

Past Continuous (PtC)

podmiot + **przeszła forma *to be*** (***was, were***) + **czasownik z końcówką *-ing***

I **was** eat**ing** an apple then.
Was I eat**ing** an apple then?
I **was not** (**wasn't**) eat**ing** an apple then.

You **were** eat**ing** an apple then.
Were you eat**ing** an apple then?
You **were not** (**weren't**) eat**ing** an apple then.

Past Perfect (PtP)

podmiot + **przeszła forma *to have*** (***had***) + **III forma czasownika**

I **had** eaten an apple before I went to bed.
Had I eaten an apple before I went to bed?
I **had not** (**hadn't**) eaten an apple before I went to bed.

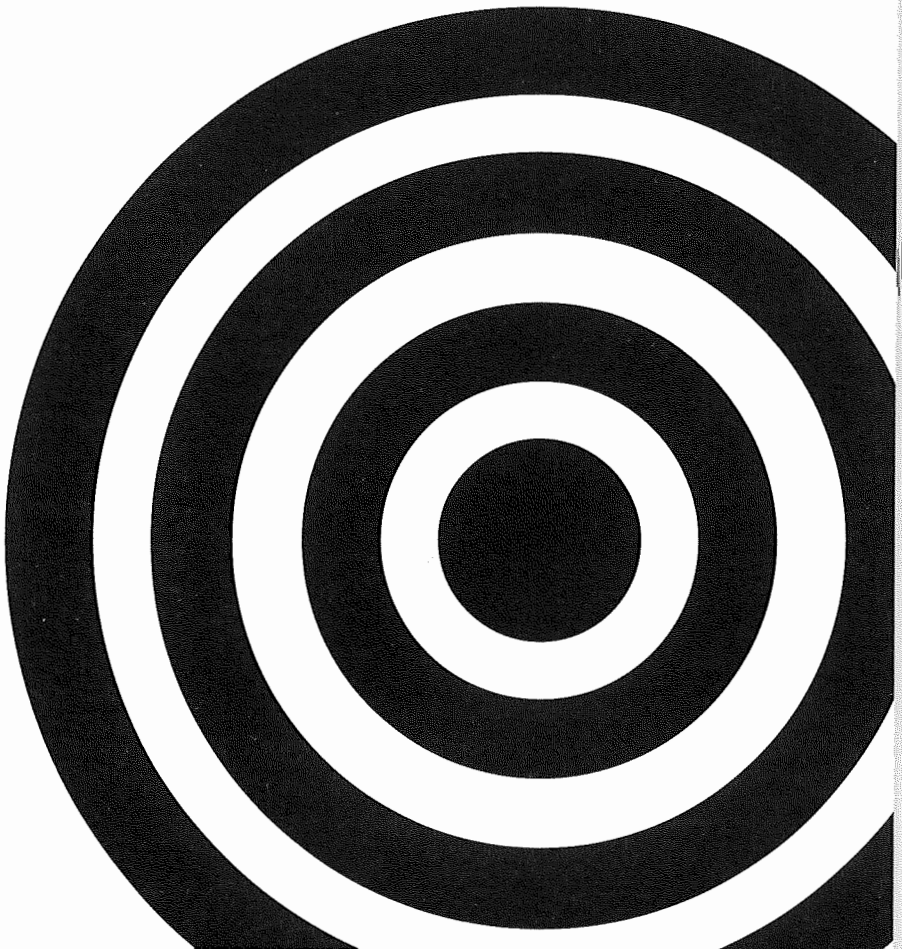
Past Perfect Continuous (PtPC)

podmiot + **przeszła forma *to have*** (***had***) + ***been*** + **czasownik z końcówką *-ing***

I **had been** eat**ing** an apple for a minute before I went to bed.
Had I **been** eat**ing** an apple for a minute before I went to bed?
I **had not** (**hadn't**) **been** eat**ing** an apple for a minute before I went to bed.

Part 2

Past tenses Czasy przeszłe

15. Past Simple (PtS) vs. Past Continuous (PtC)

1.	Wczoraj (wieczorem) o 19.00 pojechałem do domu mojego przyjaciela.	.....
2.	Wczoraj (wieczorem) o 19.00 jechałem do domu mojego przyjaciela.	.....
3.	O godzinie 14.00 wczoraj po południu moi rodzice jedli razem lunch.	.....
4.	O godzinie 14.00 wczoraj po południu moi rodzice jedli/zjedli razem lunch.	.....
5.	O godzinie 11.00 pisałem e-maila.	.....
6.	O godzinie 11.10 wysłałem ten e-mail.	.....
7.	Gdy rozmawiałem przez telefon, mój brat wszedł do mojego pokoju.	.....
8.	Gdy moi rodzice jedli lunch, my wyszliśmy, żeby pobawić się na zewnątrz.	.....
9.	Gdy przygotowywałem się do wyjścia, ktoś zapukał do drzwi.	.....
10.	Wczoraj o wschodzie słońca wszyscy spaliśmy.	.....
11.	Gdy wczoraj wzeszło słońce, już nie spałem. Powtarzałem do egzaminu.	.....
12.	Wczoraj o zachodzie słońca piliśmy czerwone wino. Było tak romantycznie.	.....
13.	Gdy wczoraj zaszło słońce, oni jedli kolację w restauracji.	.....
14.	Podczas gdy Robert mył samochód, ona patrzyła na niego z tarasu.	.....
15.	Gdy studenci pracowali nad swoimi pracami, ich nauczyciel siedział przy biurku.	.....
16.	Gdy aktorzy grali na scenie, widownia oglądała ich ze swoich miejsc.	.....
17.	Gdy aktorzy grali, jeden z widzów wstał i wyszedł.	.....
18.	Podczas gdy wychodził, nikt nie zatrzymał go, by zapytać, dlaczego to robi.	.....

Hints & Clues

1. At 7 last night, I drove to my friend's house.

2. At 7 last night, I was driving to my friend's house.

3. At 2 o'clock yesterday afternoon, my parents were having lunch together.

4. At 2 o'clock yesterday afternoon, my parents had lunch together.

5. At 11 o'clock, I was typing an e-mail.

6. At 11.10, I sent the e-mail.

7. While/When I was talking on the phone, my brother walked into my room.

8. While/When my parents were having lunch, we went to play outdoors.

9. While/When I was getting ready to go out, someone knocked on the door.

10. At sunrise yesterday, all of us were sleeping.

11. When the sun rose yesterday, I was no longer sleeping. I was revising for my exam.

12. At sunset yesterday, we were drinking red wine. It was so romantic.

13. When the sun set yesterday, they were having supper in a restaurant.

14. When Robert was washing the car, she was looking at him from the terrace.

15. When the students were working on their papers, their teacher was sitting at the desk.

16. When the actors were playing on the stage, the audience were watching them from their seats.

17. When the actors were playing, one of the members of the audience rose and left.

18. While he was leaving, no one stopped him to ask why he was doing it.

Czas *PtS* skupia się na początku czynności w danym momencie przeszłym: **wczoraj o godzinie 19 <u>rozpocząłem</u>** podróż do domu mojego przyjaciela. Istotne jest to, że czynność miała swój początek o wskazanej godzinie.

W przeciwieństwie do aspektu *simple* **aspekt *continuous* podkreśla <u>trwanie</u> czynności w danym momencie**, w naszym przypadku przeszłym.
Wynika z tego logiczny wniosek, że skoro w danym momencie przeszłym czynność była już w toku, musiała rozpocząć się jakiś czas wcześniej: **pokazuje on, kiedy <u>dana czynność</u> już była <u>w toku</u>**, a nie kiedy się rozpoczęła.
Dla Anglika jest oczywiste, że w zdaniu 1 wyjazd do przyjaciela miał swój początek o godzinie 19 i trwał przez jakiś czas potem, natomiast w zdaniu 2 rozpoczął się jakiś czas przed godziną 19 (choć nie wiadomo dokładnie o której; o 19 był wciąż w toku).

W zdaniu 4 zauważ alternatywne tłumaczenie na język polski – *jedli/zjedli*. Obydwa są obarczone dwuznacznością, wynikającą z braku w naszym języku aspektów podobnych do angielskiego. Niedokonana forma *jedli* może bowiem sugerować, że o 14 moi rodzice byli już w trakcie jedzenia. Natomiast dokonania forma *zjedli* może oznaczać, że **o godzinie 14 albo dopiero <u>zaczęli</u>, albo <u>już skończyli</u> jeść**. Dla Anglika jest jednak możliwa tylko jedna interpretacja – początek jedzenia. Byciem w trakcie jedzenia zajmie się bowiem aspekt *continuous*, a zakończeniem jedzenia przed godziną 14 – aspekt *perfect*, o którym przeczytasz w kolejnych rozdziałach.

Inny możliwy układ czasów to czas *PtC* w obydwu częściach zdania. Występuje on wtedy, gdy **obydwie czynności danego zdania <u>działy się równolegle</u>**, to znaczy żadna z nich nie była na tyle krótka, by zacząć i skończyć się w trakcie trwania tej drugiej (w zdaniu 14 mycie i patrzenie były na tyle długie, że działy się równocześnie; stąd dwa razy czas *PtC*).

Porównaj inne układy czasowe:

While he <u>was washing</u> the car, she <u>shouted</u> to him.
Krzyknięcie jest tak krótkie, że na pewno nie może być równoległe do mycia, chyba że ona stała nad nim i cały czas wykrzykiwała, że np. niedokładnie myje samochód.

Gdyby tak było, obydwie czynności będą w czasie *PtC*:

While he <u>was washing</u> the car, she <u>was shouting</u> at him.
Zauważ zmianę przyimka *to* na *at*: *shout <u>to</u> sb* = krzyczeć <u>do</u> kogoś (żeby nas lepiej usłyszał), *shout <u>at</u> sb* = krzyczeć <u>na</u> kogoś (by skarcić go za coś).

© Preston Publishing

19. Podczas gdy dzieci bawiły się w piaskownicy, ich mamy rozmawiały o tym, jak trudno jest dzisiaj wychowywać dzieci. .....

20. Gdy byłem w połowie słodkiego snu, ktoś krzyknął mi do ucha: „Wstawaj"! .....

21. Gdy zobaczyłem mojego sąsiada po drugiej stronie ulicy, pomachałem do niego. .....

22. Gdy Jason wszedł do biura, szef wyszedł. Nie lubili się. .....

23. Gdy Jason wszedł do biura, szef czekał na niego za swoim biurkiem. .....

24. Gdy ludzie zauważyli pożar, krzyczeli i wołali o pomoc. .....

25. Ludzie zauważyli pożar, gdy odpoczywali na plaży. .....

26. Gdy światła zgasły, moja siostra czytała książkę. .....

27. Gdy światła zgasły, moja siostra pobiegła na dół do sypialni rodziców. .....

28. Gdy pomachałem do niego, on odmachał. .....

29. Gdy pomachałem do niego, on nie odmachał, ponieważ rozmawiał z kimś i nie widział mnie. .....

30. Podczas gdy jechała do pracy, słuchała radia i usłyszała, że droga przed nią była zamknięta, więc natychmiast zawróciła. .....

Powiedz, co poniższe osoby robiły w czasie, gdy usłyszały alarm, lub co zrobiły w reakcji na dźwięk alarmu. Jeden przypadek jest dwuznaczny i zaakceptuje oba czasy, nadając zdaniu dwa różne konteksty.

Przykłady: When the fire alarm went off in the shop, the cashier (run out of the shop).
The cashier ran out of the shop.
When the fire alarm went off in the shop, the cashier (talk on the phone).
The cashier was talking on the phone.

1. Some customers (look for different products).

.....

2. The manager (talk to someone in his office).

.....

3. One of the cashiers (phone for the fire brigade).

.....

4. The other staff (put things on the shelves).

.....

19. While the children were playing in the sandpit, their mothers were talking about how difficult it is to bring up children these days.

20. While I was in the middle of a nice dream, someone shouted in my ear, 'Get up!'

21. When I saw my neighbour across the street, I waved at him.

22. When Jason walked into the office, the boss walked out. They didn't like each other.

23. When Jason walked into the room, the boss was waiting for him behind his desk.

24. When people saw the fire, they shouted and called for help.

25. People saw the fire while they were relaxing on the beach.

26. When the lights went out, my sister was reading a book.

27. When the lights went out, my sister ran downstairs to our parents' bedroom.

28. When I waved at him, he waved back.

29. When I waved at him, he didn't wave back because he was talking to someone and didn't see me.

30. While she was driving to work, she was listening to the radio and heard that the road ahead was closed, so she turned back immediately.

Spójnik ***while* specjalizuje się w podkreślaniu <u>trwania, ciągłości</u> danej czynności**. Jego odpowiednikiem w naszym języku jest *podczas gdy*, który oddaje dokładnie to samo. *When* jest poprawne dla każdego aspektu – *simple* i *continuous*, natomiast *while* woli aspekt ciągły, choć potrafi też wyrazić ciągłość formą czasu *simple*, jak w przypadku *to be* (zdanie 20).

Ostatni układ czasowy to użycie w obydwu częściach zdania czasu *PtS*: gdy **jedna czynność <u>rozpoczyna się</u> w reakcji na drugą**. Oto wszystkie możliwe układy czasowe.

When I was looking at him, he waved at me. (gdy ja byłem w trakcie patrzenia na niego, on to zauważył i pomachał mi ręką, stąd najpierw długi *PtC*, a potem punktowy *PtS*)

*When I **was looking** at him, he **was looking** at me.* (obydwie czynności biegły równolegle obok siebie, stąd dwa razy długi *PtC*)

*When I **looked** at him, he **waved** at me.* (obydwie czynności były krótkie, punktowe, przy czym ta **druga zaczęła się <u>w reakcji na pierwszą</u>**: on pomachał [*zaczął machać*] tylko dlatego, że ja spojrzałem [*zacząłem patrzeć*] na niego)

Ostatni układ jest szczególnie godny podkreślenia, tak by przez błędne użycie czasów nie rozpocząć czynności wcześniej niż w rzeczywistości. Porównaj:

When we came up to them, we ~~were talking~~ about life. – Kiedy podeszliśmy do nich, rozmawialiśmy o życiu.

Forma niedokonana *rozmawialiśmy* często sugeruje Polakowi ciągły *PtC*, co w tym przypadku jest błędem, gdyż nasza rozmowa zaczęła się dopiero, gdy do nich podeszliśmy, a nie wcześniej, gdy nas jeszcze tam nie było; gdyby ten błąd uznać za prawdę, oznaczałoby to, że <u>gdy my podeszliśmy do nich, zastaliśmy siebie już rozmawiających z nimi</u>!

Poprawny układy jest zatem następujący:

*When we **came up** to them, we **talked** about life.* (wtedy nasza rozmowa o życiu dopiero się zaczęła)

Past Simple (PtS) vs. Past Continuous (PtC)

5. One woman (wait for the manager to see her).

.....

6. A child (start to cry).

.....

7. Another cashier (count money at the till).

.....

8. An old woman (faint).

.....

9. Two customers (steal things from the shop).

.....

10. The security guard (try to put out the fire himself).

.....

© Preston Publishing

16. Past Simple (PtS) vs. Past Continuous (PtC) –

1. (Podczas) gdy dziewczyna niosła szklankę wody, rozlała trochę po podłodze. .....
2. Dziewczyna niosła szklankę wody, gdy rozlała trochę po podłodze. .....
3. (Podczas) gdy prasowałem moją koszulę dzisiaj rano, poparzyłem palec. .....
4. Prasowałem moją koszulę dzisiaj rano, gdy poparzyłem palec. .....
5. (Podczas) gdy kierowca autobusu czekał na zielone światło, jeden z pasażerów otworzył drzwi i wysiadł z autobusu. .....
6. Kierowca autobusu czekał na zielone światło, gdy jeden z pasażerów otworzył drzwi i wysiadł z autobusu. .....
7. (Podczas) gdy lekarz badał pacjenta, on zemdlał. .....
8. Lekarz badał pacjenta, gdy on zemdlał. .....
9. (Podczas) gdy próbowałem zrozumieć, co on mówił, on przestał mówić i wyszedł. .....
10. Próbowałem zrozumieć, co on mówił, gdy nagle on przestał mówić i wyszedł. .....
11. (Podczas) gdy strażacy gasili pożar, właściciel płonącego domu przyjechał do domu z pracy. .....
12. Strażacy gasili pożar, gdy właściciel płonącego domu przyjechał do domu z pracy. .....
13. Prezydent mówił o bezpieczeństwie dla całego świata. .....
14. Włamywacz próbował włamać się do naszego domu. Na szczęście nasze zamki były wystarczająco mocne. .....
15. Włamywacz próbował włamać się do naszego domu, gdy pojawiło się dwóch policjantów i złapało go na gorącym uczynku. .....
16. Mówca czekał na jakąś reakcję słuchaczy. .....
17. Mówca czekał na jakąś reakcję słuchaczy, gdy jeden z nich poprosił o więcej czasu. .....
18. Nasza mama zawsze chowała przed nami czekoladę, ponieważ jedliśmy jej za dużo. .....

uwagi dodatkowe

1. While/As/When the girl was carrying a glass of water, she spilt some on the floor.
2. The girl was carrying a glass of water when she spilt some on the floor.
3. While/As/When I was ironing my shirt this morning, I burnt my finger.
4. I was ironing my shirt this morning when I burnt my finger.
5. While/As/When the bus driver was waiting for the green light, one of the passengers opened the door and got off the bus.
6. The bus driver was waiting for the green light when one of the passengers opened the door and got off the bus.
7. While/As/When the doctor was examining the patient, he fainted.
8. The doctor was examining the patient when he fainted.
9. While/As/When I was trying to understand what he was saying, he stopped talking and left.
10. I was trying to understand what he was saying when suddenly he stopped talking and left.
11. While/As/When the firemen were putting out the fire, the owner of the burning house arrived home from work.
12. The firemen were putting out the fire when the owner of the burning house arrived home from work.
13. The president talked about safety for the whole world.
14. A burglar tried to break into our house. Fortunately, our locks were strong enough.
15. A burglar was trying to break into our house when two policemen turned up and caught him red-handed.
16. The speaker waited for some feedback from his listeners.
17. The speaker was waiting for some feedback from his listeners when one of them asked for more time.
18. Our mother always hid chocolate from us because we ate too much of it.

Hints & Clues

Wprowadzając czas ciągły *PtC*, możesz użyć jednego z trzech spójników: *when*, *while*, *as*, przy czym nie ma między nimi zasadniczej różnicy.

Gdy zechcesz natomiast wprowadzić czas zwykły *PtS*, Twój wybór jest znacznie mniejszy: możesz użyć jedynie *when*. Porównaj:

While/As/When *she was waiting at the bus stop, she dropped her ticket.* – [Podczas] gdy czekała na przystanku, upuściła bilet.

She was waiting at the bus stop ***when*** *she dropped her ticket.* – Czekała na przystanku, gdy upuściła bilet.

Ostrzeżenie!

Wielu Polaków utożsamia polską niedokonaną formę czasownika (*mówił, czekali, pili*) z angielskim *PtC* (*was talking, were waiting, were drinking*), co niekiedy prowadzi do błędów w użyciu omawianych tu obydwu czasów przeszłych.

Relacja taka rzeczywiście występuje, ale jest tylko **jednostronna**, tzn. **wszystkie przypadki angielskiego przeszłego czasu ciągłego** (*was talking, were waiting, were drinking*) rzeczywiście **zawsze odpowiadają polskiej formie niedokonanej** (*mówił, czekali, pili*), **lecz nie wszystkie polskie formy niedokonane mogą być poprawnie oddane czasem *PtC***.

Powodem jest zasada aspektu *continuous*, która dla jego wystąpienia w dowolnym angielskim czasie wymaga, by dana **czynność była w toku w pewnym określonym momencie**, w naszym przypadku w momencie przeszłym. **Gdy takiego momentu nie ma, jedyny poprawny czas to *PtS***, nawet jeśli polskie tłumaczenie stosuje w tym przypadku formę niedokonaną. Porównaj:

In his speech, the president ***talked*** *about safety in the world.* – W swoim przemówieniu prezydent mówił o bezpieczeństwie na świecie.

Poprawny czas to *PtS*, gdyż zdanie nie podaje **żadnego momentu, w trakcie którego wygłaszanie przemówienia przez prezydenta było w toku**; chodzi o stwierdzenie zwykłego faktu, że taka mowa miała miejsce i dotyczyła kwestii bezpieczeństwa na świecie.

In his speech, the president ***was talking*** *about safety in the world* ***when suddenly the lights went out***. – W swoim przemówieniu prezydent mówił o bezpieczeństwie na świecie, gdy nagle zgasły światła.

Tym razem poprawny czas to *PtC*, gdyż w zdaniu wyraźnie chodzi o **czynność w toku w pewnym momencie przeszłym**, którym jest zgaśnięcie świateł w sali, w której prezydent mówił / był w trakcie mówienia o bezpieczeństwie na świecie.

© Preston Publishing

19. Nasza mama chowała przed nami czekoladę, podczas gdy my obserwowaliśmy ją przez dziurkę od klucza.

.....

20. Mężczyzna czekał na swoją żonę na peronie.

.....

21. Gdy pociąg wjechał, mężczyzna czekał na swoją żonę na peronie.

.....

22. Wczoraj dzwoniłem do niego.

.....

23. Gdy byliśmy w Wielkiej Brytanii, jedliśmy dużo typowo brytyjskiego jedzenia.

.....

24. Gdy jedliśmy nasze jedzenie, podszedł kelner i zapytał, czy wszystko jest OK.

.....

25. Gdy byliśmy w szkole, czytaliśmy wiele książek, które były nudne.

.....

26. Gdy czytaliśmy nasze książki, zdaliśmy sobie sprawę, że były one dość trudne do zrozumienia.

.....

27. Gdy byliśmy młodsi, jedliśmy obiady z naszymi rodzicami.

.....

28. Gdy jedliśmy obiad z naszymi rodzicami, ktoś zadzwonił do naszego taty i powiedział, że chce się z nim spotkać.

.....

29. Gdy mój syn chodził do szkoły, zawsze wstawał o godzinie 6 rano.

.....

30. Gdy mój syn szedł wczoraj do szkoły, zobaczył na skrzyżowaniu wypadek.

.....

Czasowniki w nawiasach wstaw we właściwym czasie – *PtS* lub *PtC*. Symbol 'x2' oznacza, że możliwe są dwie różne interpretacje, a tym samym dwa różne układy czasowe.

1. When she (arrive), I (ask) her what she wanted from me.

.....

2. When the telephone (ring), I (turn) off the TV. I never talk on the phone while my TV is on.

.....

3. When the alarm (go) off, the students (sit) in the classroom. They (get) up and (go) out immediately.

.....

4. It (rain) all week while we were there. We didn't see anything.

.....

5. It (rain) while we were there, but it was not a problem. There were some sunny days, too.

.....

19. Our mother was hiding chocolate from us while we were watching her through a keyhole.

20. The man waited for his wife on the platform.

21. When the train pulled in, the man was waiting for his wife on the platform.

22. I called him yesterday.

23. When we were in the UK, we ate a lot of typically British food.

24. When we were eating our food, a waiter came up and asked if everything was OK.

25. When we were at school, we read many books which were boring.

26. When we were reading our books, we realised they were quite difficult to understand.

27. When we were younger, we had dinner together with our parents.

28. When we were having dinner with our parents, someone called our father and said they wanted to see him.

29. When my son went to school, he always got up at 6 a.m.

30. When my son was going to school yesterday, he saw an accident at the crossroads.

Zwróć uwagę na polskie formy niedokonane w zdaniach 13, 14, 16, 18 i 20. Po angielsku **wszystkie one mogą być poprawnie oddane tylko w czasie typu *simple*, gdyż chodzi o zwykłe fakty wystąpienia tych czynności w przeszłości, bez podkreślania ich bycia w toku w danym momencie przeszłym.**

Kiedykolwiek chodzi o stwierdzenie zwykłego faktu wystąpienia takiej czy innej czynności, właściwym aspektem jest *simple*, który – jak wiadomo – podkreśla początek czynności. Jest to jedyny poprawny aspekt dla stwierdzenia zwykłego faktu, gdyż by jakakolwiek czynność czy stan miał miejsce, musi się najpierw zacząć; bez takiego początku nie będzie ani trwania, ani zakończenia żadnej czynności, ani żadnego stanu.

Zdania 23-30 pokazują jeszcze jedną cechę aspektu typu *continuous*: **czynność nim wyrażona zawsze całkowicie wypełnia podany w zdaniu okolicznik czasu**, który z konieczności musi być na tyle krótki, by dana czynność mogła go w ten sposób wypełnić (zdania 24, 26, 28, 30). Natomiast w zdaniach 23, 25, 27, 29 mamy czas *PtS*, bo: choć każdego dnia jedliśmy dużo, nie wypełnialiśmy tą czynnością całych dni; przez cały czas pobytu w szkole na pewno nie czytaliśmy tylko i wyłącznie nudnych książek; jedzenie obiadów z naszymi rodzicami na pewno nie wypełniło naszego całego dzieciństwa; chodzenie do przedszkola nie zajmowało mojemu synowi jako dziecku całego jego czasu.

PtC używamy do zarysowania tła wydarzeń, np. *The sun was shining and the wind was blowing. Some people were rushing to work, and some others were doing shopping.*

Past Simple (PtS) vs. Past Continuous (PtC) – uwagi dodatkowe

6. I (not, hear) the news on TV because I (talk) to my aunt by phone then.

.....

7. Last night, I (phone) my aunt and (talk) to her for about ten minutes. She (say) she (come) to visit us soon.

.....

8. When she (come) back, we (drink) some orange juice. (x2)

.....

9. As children, we (spend) so much time playing outdoors. And sometimes we (swim) in the river nearby, too. One day, when we (play) in the river, we (see) a dead fish. It (drift) in the water.

.....

10. As I (read) my morning newspaper, I (come) across an interesting job advertisement. It (say) they (look) for someone who could speak Polish and English. I (think) it (be) the dream job for me.

.....

© Preston Publishing

17. Past Simple (PtS) vs. Past Perfect (PtP) - kontrast

1. Wydałem moje wszystkie pieniądze i teraz mam problem. .....
2. Wydałem moje wszystkie pieniądze i potem miałem problem. .....
3. Ona ugotowała obiad, więc możemy go teraz zjeść. .....
4. Ona ugotowała obiad, więc mogliśmy go wtedy zjeść. .....
5. Moja córka wróciła do domu, więc nie muszę się już martwić. .....
6. Moja córka wróciła do domu, więc nie musiałem się już martwić. .....
7. Nie mogę naprawić roweru, ponieważ zapomniałem narzędzi. .....
8. Nie mogłem naprawić roweru, ponieważ zapomniałem narzędzi. .....
9. Ona nie zna odpowiedzi na to pytanie, ponieważ nie zbadała dostatecznie tego tematu. .....
10. Ona nie znała odpowiedzi na to pytanie, ponieważ nie zbadała dostatecznie tego tematu. .....
11. Gdy Jack dotarł do szkoły, lekcja już się zaczęła. (On) był spóźniony dziesięć minut. .....
12. Gdy Anna otworzyła lodówkę, była (ona) pusta. Jej współlokatorzy zjedli całe jedzenie. .....
13. Wszyscy dobrze się bawili na przyjęciu, ponieważ nasi znajomi przygotowali dużo jedzenia, które było smaczne. .....
14. Gdy przybyliśmy do domu, byliśmy zszokowani. Ktoś włamał się do naszego domu i zabrał nasze wszystkie kosztowności. .....
15. Lekarz nie chciał mnie widzieć/przyjąć. Powiedział, że zbadał mnie wcześniej i dał mi wszystkie lekarstwa, jakich potrzebowałem. .....
16. Gdy sztuka się skończyła, aktorzy zeszli ze sceny, lecz publiczność nie ruszała się. .....
17. To było takie wspaniałe przedstawienie, że nikt nie był w stanie opuścić tego miejsca. .....
18. Gdy wczoraj spotkałem na ulicy mojego przyjaciela, powiedział, że nie ma dużo czasu, by ze mną rozmawiać. .....

Hints & Clues

1. I have spent all my money and have a problem now.

Dobrze nam znany *PP* to czas **teraźniejszy dokonany**, czyli taki, który mówi o **czynnościach <u>dokonanych ze skutkiem na teraz, chwilę obecną</u>** – coś się stało/dokonało i **teraz są tego takie lub inne skutki**.

2. I had spent all my money and had a problem then.

3. She has cooked dinner, so we can eat it now.

4. She had cooked dinner, so we could eat it then.

Czas *PtP* to czas **przeszły dokonany**, czyli taki, który mówi o **czynnościach <u>dokonanych ze skutkiem na wtedy, chwilę przeszłą</u>** – coś się stało/dokonało i **wtedy w przeszłości były tego takie lub inne skutki**.

Czas *PtP* zawsze widzi w przeszłości co najmniej dwa różne punkty, oddalone od siebie w czasie na tyle, że gdy wystąpiła ta późniejsza czynność, ta wcześniejsza należała już do przeszłości, którą w związku z tym moglibyśmy nazwać zaprzeszłością – przeszłością wcześniejszą od innej przeszłości, jak w zdaniu 2: najpierw wydałem moje pieniądze, a potem miałem problem.

5. My daughter has returned home, so I don't have to worry any more.

6. My daughter had returned home, so I didn't have to worry any more.

Język polski również znał i używał kiedyś czasu zaprzeszłego. W staropolszczyźnie zdanie 6 można by na przykład oddać następująco: *Moja córka **była wróciła** do domu, więc **nie musiałem** się już martwić.*

Czytając stare polskie powieści lub tłumaczenia Biblii (np. Kraszewskiego czy tzw. Biblię Gdańską), spotkasz setki takich przykładów. Oto jedno z nich, zaczerpnięte z Biblii:

*Pan <u>nawiedził</u> Sarę, jako **był rzekł**: i uczynił Pan Sarze, jako **był powiedział**. (And the LORD <u>visited</u> Sarah as he **had said**, and the LORD <u>did</u> unto Sarah as he **had spoken**.)*

7. I can't repair the bike because I have forgotten the tools.

8. I couldn't repair the bike because I had forgotten the tools.

Gdy w kontekście pojawia się więcej czynności niż dwie, musisz ustalić, w jakiej relacji czasowej pozostają one wobec siebie. Te z nich, które wydarzyły się równolegle obok siebie, otrzymają te same czasy – albo *PtP*, albo *PtS* lub *PtC*, jeśli dana czynność była wtedy w toku.

W zdaniu 11 mamy trzy czynności: (1) dotarcie do szkoły; (2) rozpoczęcie się lekcji; (3) spóźnienie studenta. Dwie z nich wystąpiły w tym samym czasie obok siebie (1 i 3 – student był spóźniony dokładnie w tym samym momencie, gdy dotarł do szkoły, stąd dwa razy *PtS*), natomiast czynność (2) wyprzedziła dwie pozostałe o 10 minut i gdy uczeń przybył spóźniony do szkoły, początek lekcji należał już do przeszłości, a z teraźniejszego punktu widzenia – do zaprzeszłości; stąd *PtP*.

9. She doesn't know the answer to the question because she has not studied the subject enough.

10. She didn't know the answer to the question because she had not studied the subject enough.

11. When Jack got to school, the lesson had already started. He was ten minutes late.

12. When Anna opened the fridge, it was empty. Her roommates had eaten all the food.

13. Everyone had a good time at the party because our friends had prepared a lot of food which was tasty.

14. When we arrived home, we were shocked. Someone had broken into our house and taken all our valuables.

Zwróć uwagę, że gdy drugie wystąpienie tego samego czasu jest w zdaniu dość blisko tego pierwszego, zazwyczaj nie powtarzamy czasownika posiłkowego, np.:

*Someone **had** <u>broken</u> into our house and (had) <u>taken</u> our valuables.*
*My father **was** <u>sitting</u> in his armchair and (was) <u>watching</u> TV.*

15. The doctor didn't want to see me. He said he had examined me before and given me all the medicine I needed.

16. When the play was over, the actors went off the stage, but the audience didn't move.

W zdaniu 15 mamy w sumie pięć czynności, z których trzy wystąpiły równolegle obok siebie (stąd 3 x *PtS*), a dwie inne je poprzedziły (stąd 2 x *PtP*).

17. It had been such a marvellous performance that no one was able to leave the place.

18. When I met my friend in the street yesterday, he said he didn't have much time to talk to me.

© Preston Publishing

19. Zaplanował wizytę u lekarza i śpieszył się. .....

20. Kierownik zadzwonił do swych ludzi, by powiedzieć im, że wydał im złe instrukcje, lecz oni już je wykonali. .....

21. Żona powiedziała mężowi, że nie kupił tego, o co (ona) prosiła, by kupił. .....

22. Zaprosiliśmy całą rodzinę, ponieważ nie widzieliśmy ich przez długi czas. .....

23. Gdy pasażer przyszedł na dworzec, jego autobus już odjechał (spóźnił się). .....

24. Gdy pasażer przyszedł na dworzec, jego autobus odjechał (z nim w środku). .....

25. Gdy pasażer przyszedł na dworzec, jego autobus odjeżdżał. .....

26. Gdy dzieci wróciły do domu, ich mama ugotowała dla nich obiad. Czekał na kuchence. .....

27. Gdy dzieci wróciły do domu, ich mama gotowała dla nich obiad. Musiały zaczekać tylko kilka minut i był gotowy. .....

28. Gdy dzieci wróciły do domu, ich mama ugotowała dla nich obiad. Musiały czekać ponad godzinę, zanim był on gotowy. .....

29. Gdy mechanik wszedł do pokoju, kierowca czekał na niego i pił kawę. .....

30. Gdy mechanik wszedł do pokoju, kierowcy tam nie było. Wypił swoją kawę i wyszedł. .....

31. Gdy mechanik wszedł do pokoju, kierowca zapytał go o swój samochód. .....

32. Gdy mechanik wszedł do pokoju, kierowca zapytał go, czy naprawił jego samochód. .....

33. Mała dziewczynka wyglądała na przestraszoną, ponieważ nigdy wcześniej nie podróżowała samolotem. Nie rozumiała, co się wokół niej dzieje. .....

34. Gdy przybył szef, jego asystentka robiła dla niego herbatę. .....

35. Gdy przybył szef, jego asystentka zrobiła dla niego herbatę. On lubił herbatę bardzo gorącą. .....

36. Gdy przybył szef, jego asystentka zrobiła (już) dla niego herbatę i była ona już nieco zimna. .....

Wskazówki

19. He had planned a visit to the doctor and was in a hurry.

20. The manager called his men to tell them he had given them the wrong instructions, but they had already carried them out.

21. The wife told her husband he had not bought what she had asked him to buy.

22. We invited all the family because we had not seen them for a long time.

23. When the passenger came to the station, his bus had already left.

24. When the passenger came to the station, his bus left (with him on it).

25. When the passenger came to the station, his bus was leaving.

26. When the children got back home, their mother had cooked dinner for them. It was waiting on the cooker.

27. When the children got back home, their mother was cooking dinner for them. They only had to wait a few minutes and it was ready.

28. When the children got back home, their mother cooked dinner for them. They had to wait more than an hour before it was ready.

29. When the mechanic walked into the room, the driver was waiting for him and drinking coffee.

30. When the mechanic walked into the room, the driver was not there. He had drunk his coffee and left.

31. When the mechanic walked into the room, the driver asked him about his car.

32. When the mechanic walked into the room, the driver asked him if he had repaired his car.

33. The little girl looked frightened because she had never travelled by plane before. She did not understand what was going on around her.

34. When the boss arrived, his assistant was making tea for him.

35. When the boss arrived, his assistant made tea for him. He liked his tea very hot.

36. When the boss arrived, his assistant had made tea for him, and it was a little cold already.

To zdanie pokazuje kolejną zasadę angielskich czasów przeszłych. Mamy tutaj trzy czynności, z których żadna czasem swego wystąpienia nie jest równoległa żadnej innej.

Najpierw bowiem (1) kierownik wydał błędne instrukcje; (2) potem jego ludzie je wykonali; a jeszcze później (3) on do nich zadzwonił, by naprawić swój błąd, ale było już za późno.

Nie mamy jednak dwóch różnych czasów zaprzeszłych, by oddzielnie pokazać uprzedniość czynności (1) wobec (2), a potem (2) wobec (3).

W takich przypadkach czynność najbliższa teraźniejszości otrzyma *PtS*, natomiast wszystkie wcześniejsze ubieramy w dokonany *PtP*, bez względu na to, czy wystąpiły one równolegle obok siebie, czy też uprzedzały się wzajemnie, gdyż z punktu widzenia czynności 3 wszystkie wcześniejsze należą do zaprzeszłości.

Zauważ pozornie małą różnicę w czasach użytych w zdaniach 23 i 24 i ogromną różnicę w znaczeniu!

W tym pierwszym nasz bohater nie odjechał tym autobusem, ponieważ gdy pojawił się na dworcu, jego autobus *had already left*.

W tym drugim zdążył, gdyż autobus *left* (*odjechał* = zaczął odjeżdżać, gdyż aspekt *simple* podkreśla początek czynności) dopiero wtedy, gdy pasażer pojawił się na dworcu, a więc najpierw przybył nasz bohater, a następnie, tuż po jego pojawieniu się, autobus ruszył.

Ostatnia możliwa konfiguracja czasowa to połączenie *PtS* z ciągłym *PtC* (zdanie 25). Jak wpływa to na szanse odjazdu tym autobusem?

Skoro w chwili przybycia pasażera autobus już odjeżdżał, oznacza to, że ruszył chwilę wcześniej, lecz nie odjechał na tyle, by zniknąć z pola widzenia (wtedy użylibyśmy czasu *PtP*, jak w zdaniu 23), lecz wciąż znajdował się na tyle blisko dworca, że był widoczny w trakcie jazdy.

Czy nasz bohater zdążył? Wszystko zależało od tego, czy był gotowy biec za autobusem. Taki układ czasowy pod tym względem nie jest jednoznaczny.

W zdaniu 28 chodzi o początek gotowania: *cooked* = *ugotowała*. Gdyby chodziło o *ugotowała* w znaczeniu *skończyła gotować*, użylibyśmy aspektu *perfect*, jak w zdaniu 26 (*had cooked*).

Zauważ różnicę w interpretacji czasownika *zrobiła* w zdaniach 35 i 36, który w języku polskim w obydwu przypadkach oddajemy tym samym czasem.
Angielski *made* sugeruje początek robienia herbaty po przybyciu szefa, natomiast *had made* cofa tę czynność do czasu przed jego pojawieniem się w pracy, co tłumaczy, dlaczego herbata (była) zdążyła już nieco wystygnąć.

© Preston Publishing

18. Past Simple (PtS) vs. Past Perfect (PtP) - until

1. Niemowlę spało mocno aż do 6.00 rano.
.....
2. Niemowlę spało mocno, aż obudziło się o 6.00 rano.
.....
3. Niemowlę spało mocno, aż jego mama wzięła prysznic.
.....
4. Niemowlę spało mocno, aż jego mama weszła pod prysznic.
.....
5. Aktorzy pozostali na scenie aż do końca przedstawienia.
.....
6. Aktorzy pozostali na scenie, aż reżyser dał im znak / dopóki reżyser nie dał im znaku, by zeszli.
.....
7. Aktorzy pozostali na scenie, aż widownia wyszła / dopóki widownia nie wyszła z sali.
.....
8. Mój syn był studentem (aż) do 2005 roku.
.....
9. Mój syn skończył uniwersytet, dopiero gdy przystąpił do wszystkich egzaminów i je zdał.
.....
10. Policja aresztowała podejrzanego dopiero na początku maja.
.....
11. Policja aresztowała podejrzanego, dopiero gdy znalazła wystarczające dowody dla sądu.
.....
12. Posprzątałem dom dopiero późnym wieczorem.
.....
13. Posprzątałem dom, dopiero gdy wszyscy goście wyszli.
.....
14. Rozpoczęliśmy przyjęcie dopiero o godzinie 18.00.
.....
15. Rozpoczęliśmy przyjęcie, dopiero gdy przybyli wszyscy goście.
.....
16. Moja siostra urządziła przyjęcie urodzinowe dopiero 1 czerwca.
.....
17. Moja siostra urządziła przyjęcie urodzinowe, dopiero gdy skończyła piętnaście lat.
.....
18. Wysiedli z pociągu dopiero pod koniec podróży.
.....

Hints & Clues

1. The baby slept soundly until 6 a.m.

Angielski spójnik *until, till* znaczy *aż (do), dopóki nie* i mówi o czynności lub stanie trwającym do określonego momentu, wyrażonego godziną, wydarzeniem lub inną czynnością.

Zauważ pisownię *until* **i jego krótszej formy** *till* – **podwójne** *ll* **w** *till*, **lecz tylko jedno** *l* **w** *until*.

2. The baby slept soundly until it woke up at 6 a.m.

3. The baby slept soundly until its mother had had a shower.

Jeżeli zamiast okolicznika czasu (np. *6 a.m.*) po *until* używasz zdania podrzędnego, musisz nadać mu właściwy czas przeszły. Najczęściej będzie to *PtS* lub *PtP*, zależnie od tego, który punkt danej czynności będziesz chciał podkreślić – jej początek czy koniec. Porównaj:

I waited until she ***had had*** *breakfast.* – Czekałem, aż ***zje / skończy jeść*** śniadanie.

I waited until she ***had*** *breakfast. – Czekałem, aż* ***zje / zacznie jeść*** *śniadanie.* (bo być może chciałem je zjeść razem z nią).

Jeżeli czynność jest krótka, zwykle nie podkreślamy jej końca, gdyż jest on równoczesny z jej początkiem. Porównaj:

I waited until she ***gave*** *me the key to my room.* (w większości sytuacji danie, wręczenie komuś klucza jest krótkie). Ale:

I waited until she ***had given*** *me the key to my room.* (jeśli wystąpiły jakieś problemy z dawaniem tego klucza, np. ona początkowo nie chciała mi go dać lub nie można go było długo znaleźć, forma *perfect* będzie jak najbardziej właściwa, gdyż **w takim przypadku początek i koniec dawania znacznie oddalają się od siebie i nie występują niemal jednocześnie**).

4. The baby slept soundly until its mother got into the shower.

5. The actors remained on the stage until the end of the performance.

6. The actors remained on the stage until the director gave them the sign to get off.

7. The actors remained on the stage until the audience had walked out of the room.

Zauważ, co potrafią angielskie aspekty w zdaniach 3 i 4 – *perfect* lub *simple*. W zdaniu 3 mama zdążyła wziąć prysznic na co wskazuje aspekt *perfect* '*had had*', lecz w zdaniu 4 już nie, czego potwierdzeniem jest aspekt *simple* czasownika '*got*'.

8. My son was a student until 2005.

9. My son did not graduate from university until he had taken and passed all his exams.

10. The police did not arrest the suspect until the beginning of May.

Użycie *until* w zdaniach z partykułą *not* wymaga kilku słów komentarza. Angielski nie posiada jednego słowa oddającego ideę polskiego *dopiero*. By stworzyć taki efekt w zdaniu, musimy użyć aż dwóch słów: *not… until*, przy czym *not* towarzyszy czasownikowi na początku zdania, a *until* wprowadza okolicznik czasu, jak w zdaniach 10, 12, 14, 16, 18. Zatem:

dopiero = not… until/till

11. The police did not arrest the suspect until they had found enough evidence for the court.

Gdy zamiast okolicznika czasu występuje kolejne zdanie, układ czasów przeszłych może stanowić problem. Dosłowne tłumaczenie angielskiego zdania 11 to: *Policja nie aresztowała podejrzanego, aż znalazła wystarczające dowody dla sądu.*

Wydaje się, że najpierw było niearesztowanie, a dopiero później znalezienie dowodów, a skoro tak, czasy powinny być odwrotne: *PtP* dla *arrest* i *PtS* dla *find*. Pomimo obecności *not* nie chcemy jednak powiedzieć, że policja kogoś nie aresztowała, lecz że to zrobiła, ale dopiero po wykonaniu wcześniejszej czynności.

Not nie ma na celu stwierdzenia, że policja nie aresztowała podejrzanego, lecz że **aresztowała go** (*arrested*) **dopiero po znalezieniu dowodów** (*had found*).

12. I did not clean the house until late in the evening.

13. I did not clean the house until all the guests had left.

14. We did not start the party until 6 p.m.

15. We did not start the party until all the guests had arrived.

16. My sister did not throw a birthday party until 1 June.

17. My sister did not throw a birthday party until she had turned fifteen.

18. They did not get off the train until the end of the journey.

© Preston Publishing

19. Wysiedli z pociągu, dopiero gdy dotarli do celu.

.....

20. Odezwała się dopiero wtedy.

.....

21. Odezwała się dopiero wtedy, gdy byliśmy sami.

.....

22. Odezwała się dopiero wtedy, gdy wszyscy poszli, a my zostaliśmy zupełnie sami.

.....

23. Policja przyjechała, dopiero gdy włamywacze zniknęli. To dlatego nikogo nie złapali.

.....

24. Policja przyjechała, dopiero gdy włamywacze byli z dala od okradzionego domu. To dlatego nikogo nie złapali.

.....

25. Ochroniarz wpuścił mnie, dopiero gdy pokazałem mu mój dowód osobisty.

.....

26. Mój tata ożenił się, dopiero gdy znalazł właściwą kobietę, moją mamę. Jej znalezienie zajęło mu dużo czasu.

.....

27. Wprowadziłem się, dopiero gdy moje mieszkanie było gotowe.

.....

28. Mama zamknęła frontowe drzwi na klucz, dopiero gdy moje rodzeństwo wróciło do domu. Było dobrze po północy, gdy zapukali do drzwi.

.....

29. Mama zamknęła frontowe drzwi na klucz, dopiero gdy moje rodzeństwo było bezpieczne w domu.

.....

30. Mama zamknęła frontowe drzwi na klucz, dopiero gdy moje rodzeństwo leżało w swoich łóżkach.

.....

Zdecyduj, który z trzech czasów przeszłych (*PtS*, *PtC*, *PtP*) będzie najlepszy dla czasowników w nawiasach.

1. The patient (wait) for the doctor's visit until 9 p.m.

.....

2. He (wait) for the doctor's visit until he (examine) all the patients who (arrive) before him.

.....

3. He (not, leave) the waiting room until his time to see the doctor (come).

.....

4. He (wait) until the doctor (be) free to see him.

.....

5. He (wait) until the doctor (ask) him in, which took a long time, almost three hours.

.....

19. They did not get off the train until they had reached their destination.

20. She did not say anything until then.

21. She did not say anything until we were alone.

22. She did not say anything until everyone had gone and we were all alone.

23. The police did not arrive until the burglars had disappeared. That's why they didn't catch anyone.

24. The police did not arrive until the burglars were away from the burgled house. That's why they didn't catch anyone.

25. The security guard did not let me in until I had showed him my ID card.

26. My father did not get married until he had found the right woman, my mother. It had taken him so long to find her.

27. I did not move in until my flat was ready.

28. Mother did not lock the front door until my siblings had returned home. It was well past midnight when they knocked on the door.

29. Mother did not lock the front door until my siblings were safe at home.

30. Mother did not lock the front door until my siblings were lying in their beds.

Czas użyty w drugiej części zdania, po *until*, może być inny niż *PtP*, który podkreśla zakończenie jakiejś dłuższej czynności. Równie dobrze może tam się znaleźć *PtS* lub *PtC*, jeśli nie masz na myśli końca czynność, lecz jej początek lub trwanie. Porównaj:

She did not say anything until her husband ***had read*** *the paper. (Odezwała się dopiero wtedy, gdy jej mąż przeczytał / skończył czytać gazetę.)*

She did not say anything until her husband ***was reading*** *the paper. (Odezwała się dopiero wtedy, gdy jej mąż był w trakcie czytania gazety.)*

She did not say anything until her husband ***was back*** *from the newsagent's. (Odezwała się dopiero wtedy, gdy jej mąż był / zaczął być z powrotem w domu, po zakupieniu gazety.)*

W przeciwieństwie do zdania 23, które podkreśla zniknięcie włamywaczy przed przybyciem policji (*had disappeared*), 24 mówi o stanie równoległym do jej przybycia na miejsce – ich byciu z dala od tego miejsca (*were away*).

Porównaj trzy ostatnie zdania i zauważ, jak aspekty ustawiają czynności po spójniku *until*:

(28) *had returned* kładzie nacisk na długie oczekiwanie na powrót mojego rodzeństwa, po czym, gdy w końcu już byli wrócili (dlatego *PtP*), nastąpiło zamknięcie drzwi;

(29) *were safe* podkreśla ich bycie w domu w czasie zamykania drzwi; mama zamknęła drzwi, gdy tylko oni zaczęli być w domu, stąd dwa razy *PtS*;

(30) *were lying* skupia się z kolei na czynności, która w chwili zamykania drzwi była w toku, z czego wynika, że mama nie zamknęła drzwi natychmiast po ich powrocie do domu, lecz pozostawiła je jeszcze otwarte jeszcze przez jakiś czas, po czym, gdy oni już byli zdążyli położyć się do łóżek i zaczęli w nich leżeć, mama zamknęła je na noc, czyniąc to w trakcie wykonywania przez nich czynności leżenia; stąd ciągły *PtC*.

Past Simple (PtS) vs. Past Perfect (PtP) – until

6. The doctor (not, ask) him in until he (be) sure no other patients (wait) in the room.

.....

7. The nurse (not, go) home until she (do) her job for the day.

.....

8. She (stay) with the doctor until they (see) all the patients who (make) an appointment for that day.

.....

9. None of them (go) to bed until they (have) supper and (be) ready for sleep.

.....

10. All of them (sleep) very well until the sun (rise) the next morning. They (get) up at 7.30 a.m.

.....

© Preston Publishing

19. Past Simple (PtS) vs. Past Perfect (PtP) - użycie

1. Do godziny 7.00 dziś rano John był już rozbudzony/obudzony w swoim łóżku. .....
2. Wszystko było gotowe do południa, więc zaczęliśmy natychmiast. .....
3. Była 12 godzina. Do wtedy budowlańcy byli zbyt zmęczeni, by kontynuować swoją pracę. .....
4. Była 12 godzina. Do wtedy budowlańcy zrobili swoją pracę i poszli do domu, by odpocząć. .....
5. Do czasu gdy / Zanim zegar wybił 12 godzinę, budowlańcy jedli swoje drugie śniadanie. .....
6. Do czasu gdy / Zanim John się obudził, jego siostra była już w łazience. .....
7. Do czasu gdy / Zanim John się obudził, jego siostra już wstała. .....
8. Do czasu gdy / Zanim John się obudził, jego siostra już wstała i była w łazience. .....
9. Do czasu gdy / Zanim John się obudził, jego siostra brała już prysznic w łazience. .....
10. Do roku 2005 niektórzy z moich przyjaciół byli żonaci. .....
11. Do roku 2005 niektórzy z moich przyjaciół pożenili się. .....
12. Do roku 2010– niektórzy z moich przyjaciół mieli swoje własne samochody. .....
13. Do roku 2010 niektórzy z moich przyjaciół kupili własne mieszkania. .....
14. Do roku 2010 niektórzy z moich przyjaciół prowadzili już swoje własne biznesy. .....
15. Do czasu gdy / Zanim znalazłem pracę, mój starszy brat wyemigrował z Polski. .....
16. Do czasu gdy / Zanim znalazłem pracę, mój starszy brat był w Anglii. .....
17. Do czasu gdy / Zanim znalazłem pracę, mój starszy brat wyemigrował z Polski i był w Anglii. .....
18. Do czasu gdy / Zanim znalazłem pracę, mój starszy brat pracował w Anglii. .....

by, by the time

1. By seven o'clock this morning, John was already awake in his bed.
2. Everything was ready by noon, so we started immediately.
3. It was 12 o'clock. By then, the builders were too tired to carry on with their work.
4. It was 12 o'clock. By then, the builders had done their job and gone home to rest.
5. By the time the clock struck 12, the builders were having their second breakfast.
6. By the time John woke up, his sister was already in the bathroom.
7. By the time John woke up, his sister had already got up.
8. By the time John woke up, his sister had already got up and was in the bathroom.
9. By the time John woke up, his sister was already having a shower in the bathroom.
10. By 2005, some of my friends were married.
11. By 2005, some of my friends had got married.
12. By 2010, some of my friends had their own cars.
13. By 2010, some of my friends had bought their own flats.
14. By 2010, some of my friends were already running their own businesses.
15. By the time I found a job, my elder brother had emigrated from Poland.
16. By the time I found a job, my elder brother was in England.
17. By the time I found a job, my elder brother had emigrated from Poland and was in England.
18. By the time I found a job, my elder brother was working in England.

Hints & Clues

Przyimek *by* odpowiada polskiemu *do* (jakiegoś punktu w czasie) w znaczeniu *nie później niż* i umieszcza wystąpienie czynności albo przed tym punktem w czasie, albo najpóźniej w chwili osiągnięcia tego punktu.

W zdaniu 1 John był obudzony albo jeszcze przed godziną 7, albo najpóźniej o godzinie 7, bo miał na to czas do 7. O siódmej był zatem gotowy do podjęcia dalszych działań.

Zwróć uwagę na aspekty zdań 3-5, które kolejno traktują o czynności równoległej do *12 o'clock* (3 – *were*), wcześniejszej od *12 o'clock* (4 – *had done*) oraz będącej w toku w chwili *12 o'clock* (5 – *were having*).

Wyrażenie *by the time* jest pokrewne przyimkowi *by* i odpowiada polskiemu *do czasu gdy, zanim*.

Samego *by* używamy, gdy mamy w zdaniu okolicznik wyrażony jakimś punktem w czasie (*noon, five o'clock, Sunday, the morning*), natomiast *by the time* – gdy mamy zdanie podrzędne, a w nim, oczywiście, czasownik.

Najczęstszy układ czasów jest taki, że po *by the time* występuje *PtS*, a w zdaniu głównym dowolny inny czas przeszły, z reguły *PtP*, gdyż wyrażenie to podkreśla wydarzenie się czegoś do czasu, gdy stało się coś innego, a więc zwykle przed tym czasem. Możliwe są jednak także wszelkie inne kombinacje. Porównaj:

By the time she got up, the sun ***had risen****.* – Zanim ona wstała, słońce już wstało. (wcześniej niż ona; stąd *PtP*, wcześniejszy od *got up*)

By the time she got up, the sun ***was shining****.* – Zanim ona wstała, słońce świeciło / było w trakcie świecenia. (stąd *PtC*, będący w toku w chwili, gdy ona *got up*)

By the time she got up, the sun ***was*** *high up in the sky.* – Zanim ona wstała, słońce było wysoko na niebie. (w przypadku czasownika *być* stosujemy *PtS*, taki sam jak w *got up*)

By the time she got up, the sun ***had been shining*** *for an hour.* – Zanim ona wstała, słońce świeciło już od godziny, z czego wniosek, że kobieta wstała godzinę po wschodzie słońca. (stąd *PtPC*, podkreślający trwanie czynności do danego punktu w czasie). Więcej na temat tego czasu przeczytasz w kolejnych unitach.

Przymiotnika *elder* możesz użyć tylko z rzeczownikami, które opisują relacje rodzinne. Gdy porównujesz czyjś wiek, nie używając rzeczownika, stosuj *older*, np.:

My ***elder*** *brother is* ***older*** *than me by two years.*

© Preston Publishing

19.	Do czasu gdy / Zanim znalazłem pracę, mój starszy brat wyemigrował z Polski i pracował w Anglii.	.....
20.	Do czasu gdy kelner podszedł, byłem bardzo głodny.	.....
21.	Do czasu gdy kelner podszedł, zgłodniałem tak bardzo, że nie mogłem dłużej czekać.	.....
22.	Do czasu gdy kelner podszedł, sprawdziłem menu i przeglądałem listę win.	.....
23.	Zanim kelner podszedł, byłem zbyt głodny, by dłużej czekać, więc wyszedłem.	.....
24.	Zanim kelner podszedł, niektórzy klienci już wyszli i było dosyć cicho.	.....
25.	Do czasu gdy / Zanim spotkanie dobiegło końca, uczestnicy byli bardzo zmęczeni.	.....
26.	Do czasu gdy / Zanim spotkanie dobiegło końca, uczestnicy byli w pokoju od wielu godzin.	.....
27.	Do czasu gdy / Zanim spotkanie dobiegło końca, uczestnicy rozglądali się wokół znudzeni.	.....
28.	Do czasu gdy / Zanim spotkanie dobiegło końca, uczestnicy omówili prawie wszystko to, co było w porządku obrad.	.....
29.	Do czasu gdy / Zanim spotkanie dobiegło końca, uczestnicy nie omówili jednej ważnej kwestii.	.....
30.	Do czasu gdy / Zanim spotkanie dobiegło końca, uczestnicy zastanawiali się, co zrobić z kwestią, której nie omówili tamtego dnia.	.....

Dokończ poniższe zdania, opisujące akcję gaśniczą. Każdy z podkreślonych czasowników czeka na właściwy dla siebie czas przeszły (*PtS*, *PtC*, *PtP*).

By the time the firemen arrived, …

1. the fire already start.

   .....

2. the house be on fire.

   .....

3. lots of people just look on.

   .....

4. the fire destroy half of the building.

   .....

5. one person be already taken to hospital.

   .....

19. By the time I found a job, my elder brother had emigrated from Poland and was working in England.

20. By the time the waiter came, I was very hungry.

21. By the time the waiter came, I had got so hungry that I couldn't wait any longer.

22. By the time the waiter came, I had checked the menu and was looking through the wine list.

23. By the time the waiter had come, I was too hungry to wait any longer, so I left.

24. By the time the waiter had come, some of the customers had already left, and it was quite quiet.

25. By the time the meeting had come to an end, the participants were very tired.

26. By the time the meeting had come to an end, the participants had been in the room for hours.

27. By the time the meeting had come to an end, the participants were looking around bored.

28. By the time the meeting had come to an end, the participants had discussed almost all there was on the agenda.

29. By the time the meeting had come to an end, the participants had not discussed one important issue.

30. By the time the meeting had come to an end, the participants were wondering what to do with the issue they had not discussed that day.

Po wyrażeniu *by the time* może też pojawić się *PtP*, a w zdaniu głównym – dowolne czasy przeszłe. Konteksty takie występują wtedy, gdy chcemy **podkreślić zakończenie dłuższej czynności ze zdania podrzędnego** (tej po *by the time*) w chwili, gdy wystąpiła czynność zdania głównego, która również może mieć dowolny aspekt. Porównaj:

*By the time the children had had lunch, the teacher **was** out of the room.* – Zanim dzieci zjadły / skończyły jeść lunch, nauczyciel był poza klasą.

*By the time the children had had lunch, the teacher **was drinking** tea in the teachers' room.* – Zanim dzieci zjadły / skończyły jeść lunch, nauczyciel był w trakcie picia herbaty w pokoju nauczycielskim.

*By the time the children had had lunch, the teacher **had drunk** tea in the teachers' room.* – Zanim dzieci zjadły / skończyły jeść lunch, nauczyciel wypił / skończył pić herbatę w pokoju nauczycielskim (w obydwu czynnościach ważne jest ich zakończenie, stąd dwukrotnie *PtP*)

*By the time the children had had lunch, the teacher **had been drinking** tea in the teachers' room for twenty minutes.* – Zanim dzieci zjadły / skończyły jeść lunch, nauczyciel był w trakcie picia herbaty w pokoju nauczycielskim. (a że robił to od 20 minut, nie użyjemy *PtC*, lecz *PtPC*, o którym więcej w rozdziale 23).

Zauważ różnicę między: *left* (23), a *had left* (24). W zdaniu 23 chodzi o to, że gdy kelner podszedł, podmiot zdania był już bardzo głodny; nie czekał, aż kelner weźmie zamówienie, lecz wyszedł.

W zdaniu 24 natomiast sytuacja jest inna. Klienci wyszli jeszcze przez zjawieniem się kelnera przy stoliku.

Past Simple (PtS) vs. Past Perfect (PtP) – użycie by, by the time

By the time the firemen had put out the fire, …

6. they use hectolitres of water.

.....

7. they save a little girl from the burning house.

.....

8. psychologists take care of the owners of the house.

.....

9. some people stand around.

.....

10. they be exhausted after all that hard work.

.....

© Preston Publishing

20. Past Simple (PtS) vs. Past Perfect (PtP) – trzy

1. Pierwszy raz widziałem coś takiego. .....
2. To już drugi raz straciła pracę. .....
3. Czy to naprawdę trzeci raz kobieta wyszła za mąż w ciągu pięciu lat? .....
4. Czy to po raz czwarty spędziłeś wakacje za granicą? .....
5. Nie pierwszy raz Mark na mnie nakrzyczał. To się stało kilka razy wcześniej. .....
6. Nie pierwszy raz uczeń okłamał nauczycielkę. Okłamywał ją wcześniej. .....
7. To naprawdę był pierwszy raz, kiedy pocałowałem dziewczynę. Nigdy wcześniej żadnej nie pocałowałem. .....
8. Czy to naprawdę był jedyny raz, kiedy wziąłeś pieniądze z mojego portfela bez powiedzenia mi o tym? .....
9. Czy to naprawdę jest jedyny raz, kiedy wziąłeś/bierzesz pieniądze z mojego portfela bez powiedzenia mi o tym? .....
10. John zjadł śniadanie, zanim poszedł do szkoły. .....
11. Po tym, jak mój tata sprzedał nasz stary samochód, kupił o wiele lepszy. .....
12. Jane znalazła nową pracę po tym, jak jej szef wyrzucił ją z poprzedniej. .....
13. Zanim przekopałem jego ogród, poprosiłem właściciela o pieniądze za tę pracę z góry. .....
14. Po tym jak poprosiłem właściciela o pieniądze za tę pracę, przekopałem jego ogród. .....
15. Pani Wilson przymierzyła suknię trzy razy, zanim ostatecznie zdecydowała się ją kupić. .....
16. Po tym jak pani Wilson przymierzyła suknię trzy razy, ostatecznie zdecydowała się ją kupić. .....
17. Pasażer kupił bilet, zanim wsiadł do pociągu. .....
18. Po tym jak pasażer kupił bilet, wsiadł do pociągu. .....

uwagi dodatkowe

1. It was the first time I had (ever) seen something like that.
2. That was already the second time she had lost her job.
3. Was it really the third time the woman had got married in five years?
4. Was that the fourth time you had spent your holiday abroad?
5. It wasn't the first time Mark had shouted at me. It had happened a few times before.
6. That wasn't the first time the student had lied to the teacher. He had lied to her before.
7. It really was the first time I had ever kissed a girl. I had never kissed one before.
8. Was that really the only time you had taken money from my wallet without telling me about it?
9. Is this really the only time you have taken money from my wallet without telling me about it?
10. John (had) had his breakfast before he went to school.
11. After my father (had) sold our old car, he bought a much better one.
12. Jane found a new job after her boss (had) fired her from the previous one.
13. Before I dug his garden, I (had) asked the owner for the money for the job up front.
14. After I (had) asked the owner for the money for the job, I dug his garden.
15. Mrs Wilson (had) tried on the dress three times before she finally decided to buy it.
16. After Mrs Wilson (had) tried on the dress three times, she finally decided to buy it.
17. The passenger (had) bought his ticket before he got on the train.
18. After the passenger (had) bought his ticket, he got on the train.

Hints & Clues

Wyrażenia rozpoczynające się od *It/That was the first/second/third… time* dopuszczają po sobie tylko jeden czas – *PtP*.

Wyjaśnienie tego zjawiska jest identyczne jak w przypadku wyrażeń, których początkiem jest *It/This is the first/second/third… time*, które tolerują po sobie tylko *PP*, np.:

It/This is the first time she has talked to a celebrity.

Is it/this the second time you have been here?

Aby stwierdzić, że ktoś robi coś po raz pierwszy, drugi lub trzeci, musimy zastanowić się, ile razy zrobił to do tej pory, czym w naszym umyśle wiążemy przeszłość z teraźniejszością, a takie powiązanie oznacza w angielskim aspekt typu *perfect*. Jeśli bowiem ktoś teraz rozmawia z celebrytką po raz pierwszy, to jest to pierwszy raz dlatego, że do tej pory nigdy jeszcze tego nie robił. A jeśli ktoś jest gdzieś po raz drugi, to jest to drugi raz dlatego, że do tej pory był w tym miejscu tylko raz wcześniej.

Taka sama argumentacja wyjaśnia przypadki użycia czasu *PtP* po *It/That was the first/second/third… time*, a jedyną różnicę stanowi punkt odniesienia – nie do tej pory, lecz **do tamtej pory**, a więc w zaprzeszłości, np.:

It/That was the first time she ***had talked*** *to a celebrity.*
Was it/that the second time you had been there?

Zauważ, że chociaż zdanie to nie zawiera żadnego liczebnika porządkowego, obecność *only* sprowadza się do tego samego co *the first* i dlatego działa tu ta sama zasada.

Czas *PtP* nie zawsze jest w angielskim obowiązkowy. Jeśli w zdaniu znajduje się coś, co pokazuje kolejność czynności, jego użycie staje się nieobowiązkowe, choć wciąż możliwe. Zwykle dotyczy to spójników *after* oraz *before*, które swoim znaczeniem wystarczająco klarownie porządkują kolejność czynności w zdaniu:

Before Bob called the fire brigade, he (had) tried to put out the fire himself.

After the woman gave / had given birth to their baby, her husband brought her some flowers.

Przy okazji zauważ, że zdania podrzędne rozdzielamy przecinkiem tylko wtedy, gdy jako pierwsza występuje część podrzędna (ta zaczynająca się od jakiegoś spójnika, np. *when, if, after, before*). Gdy kolejność jest odwrotna, przecinka nie ma. Porównaj poniższe zdania z ich odpowiednikami kilka wierszy wyżej:

Bob (had) tried to put out the fire himself before he called the fire brigade.

Her husband brought the woman some flowers after she gave / had given birth to their baby.

© Preston Publishing

19. Spodziewaliśmy, że o wiele więcej osób przyjdzie na przyjęcie, lecz przyszły tylko trzy. .....

20. Miałem nadzieję zdać mój ostatni egzamin, ale oblałem. .....

21. Zamierzała sprzedać swój samochód, ale zmieniła zdanie. .....

22. Chłopak chciał ożenić się z tą dziewczyną, ale z jakiegoś powodu nie ożenił się. .....

23. Rodzina zamierzała spędzić letnie wakacje w Szkocji, ale pojechała gdzie indziej. .....

24. Każdy myślał, że on przeżyje operację, ale nie przeżył. .....

25. Miałem nadzieję, że test będzie łatwy, ale był okropnie trudny. .....

26. Spodziewaliśmy się, że dołączy do nas na ucztę, ale on nie przyszedł. .....

27. Zamierzał/Chciał kupić jej pierścionek zaręczynowy, ale nie mógł znaleźć takiego, który mu się podobał. .....

28. Nie zamierzałem napisać tego wszystkiego w liście do niej, ale jakoś napisałem. .....

29. Jego ojciec planował powiedzieć mu o tym, ale nie miał odwagi tego zrobić. .....

30. Jason zamierzał wybrać trochę pieniędzy z banku, ale bank był w tym dniu zamknięty. .....

Wszystkie poniższe zdania wyrażają niespełnione oczekiwania i są podane w czasie *PtS*. Zamień go kolejno na *PtC*, a następnie na *PtP*.

1. I didn't intend to spend so much on skiing equipment, but prices are so high.

   .....

2. He planned to write to them, but he didn't get down to doing it.

   .....

3. They hoped to buy the house in the suburbs, but someone else was quicker than them.

   .....

4. He expected to have a wonderful holiday, but it turned into a nightmare.

   .....

5. I meant to speak to my parents about my future, but decided not to.

   .....

19. We had expected many more people to come to the party, but only three did.

20. I had hoped to pass my last exam, but I failed.

21. She had intended to sell her car, but she changed her mind.

22. The boy had meant to marry the girl, but for some reason he didn't.

23. The family had planned to spend their summer holiday in Scotland, but they went somewhere else.

24. Everyone had thought he would survive the operation, but he didn't.

25. I was hoping the test would be easy, but it was terribly difficult.

26. We were expecting he would join us for the feast, but he didn't come.

27. He was meaning to buy her an engagement ring, but he couldn't find the one he liked.

28. I wasn't intending to write all that in a letter to her, but somehow I did.

29. His father was planning to tell him about it, but he didn't have the courage to do it.

30. Jason had intended to withdraw some money from the bank, but the bank was closed on that day.

Pewna grupa czasowników używa czasu *PtP* inaczej, niż wynikałoby to z zasady aspektu *perfect*. Oto ich lista:

***expect*, *hope*, *intend*, *mean*, *plan*, *think*.**

Jeśli używasz ich w sytuacjach, w których już wiadomo, że spodziewane **czynności <u>nie wystąpiły</u>**, możesz użyć ich w czasie *PtP* tylko dlatego, by podkreślić ten fakt – **<u>niespełnienia się</u> oczekiwań, nadziei, planów, intencji** itd.

PtP nie jest jednak jedyną opcją w takich przypadkach. Równie dobrze możesz skorzystać z pomocy *PtS* lub *PtC*. Masz zatem aż trzy możliwości, z których każdą można racjonalnie wytłumaczyć zgodnie z jej aspektem:

I <u>had expected</u> my boyfriend to call me, but he didn't. (*PtP* kładzie nacisk na to, że najpierw ktoś czegoś oczekiwał [zaprzeszłość], a potem to się nie spełniło [przeszłość], co daje nam dwie przeszłości, z których jedna jest bardziej przeszła niż druga)

I <u>expected</u> my boyfriend to call me, but he didn't. (*PtS* podkreśla brak związku danego oczekiwania z teraźniejszością, gdyż oczekiwanie niespełnione w przeszłości na pewno nie jest podtrzymywane do chwili obecnej)

I <u>was expecting</u> my boyfriend to call me, but he didn't. (*PtC* jako aspekt ciągły, przemijający, interesuje się z kolei krótkotrwałością danego oczekiwania – ktoś przez chwilę czegoś się spodziewał, ale bieg wydarzeń wkrótce to skorygował, gdyż spodziewanie takie okazało się nierealne i szybko przestało być żywione)

Past Simple (PtS) vs. Past Perfect (PtP) – trzy uwagi dodatkowe

6. She thought she would be the best student in her group, but she was one of the worst.

.....

7. The sportswoman planned to achieve a lot in one year, but she achieved hardly anything.

.....

8. The parents meant to go away on holiday in June, but they spent the month at home.

.....

9. The minister thought he would become the Prime Minister, but his friend did.

.....

10. The politician expected to found a new political party, but no one gave him any support.

.....

© Preston Publishing

21. *Used to vs. would*

1. Kiedyś wszystkie wakacje spędzała na wsi. .....
2. Moja mama kiedyś chodziła pieszo do pracy, ale teraz jeździ samochodem. .....
3. Moja siostra była kiedyś bardzo emocjonalna, ale dzisiaj potrafi kontrolować swoje emocje. .....
4. Nasi sąsiedzi podróżowali po całym świecie, ale teraz nie wyjeżdżają tak często. .....
5. Gdy pianistka była młodsza, grywała w największych salach koncertowych na świecie, ale dzisiaj nigdzie jej nie zapraszają. .....
6. Czy on kiedyś miał psa? .....
7. Czy gdy byłeś nastolatkiem grałeś w gry komputerowe każdego dnia? .....
8. Kiedyś nie lubiłem piłki nożnej, ale teraz chodzę na wszystkie mecze. .....
9. Oni kiedyś nie kłócili się tak często jak teraz. .....
10. W przeszłości księża głosili dłuższe kazania. .....
11. Czy rodziny spędzały kiedyś więcej czasu razem? .....
12. Pięćdziesiąt lat temu dzieci nie spędzały tak dużo czasu w domu. .....
13. Gdy pianistka była młodsza, grywała w największych salach koncertowych na świecie. .....
14. Gdy nasi sąsiedzi mieli dobre prace, wszystkie wakacje spędzali za granicą. .....
15. Pani Wilson kiedyś pracowała w szkole, później zaczęła pracować w stacji radiowej. .....
16. Czterdzieści lat temu ludzie nosili inne ubrania niż dzisiaj. .....
17. W przeszłości dzieci czytały więcej książek niż teraz. .....
18. Mój tata kiedyś wracał późno do domu. .....

Hints & Clues

1. She used to spend all her holidays in the country.
2. My mother used to walk to work, but now she goes by car.
3. My sister used to be very emotional, but now she can control her emotions.
4. Our neighbours used to travel around the world, but now they don't go away so often.
5. When the pianist was younger, she used to play at the greatest concert halls in the world, but nowadays they don't invite her anywhere.
6. Did he use to have a dog?
7. Did you use to play computer games every day when you were a teenager?
8. I did not use to like football, but now I go to all the matches.
9. They did not use to argue as often as they do now.
10. In the past, priests used to preach longer sermons.
11. Did families use to spend more time together?
12. Fifty years ago, children did not use to spend so much time at home.
13. When the pianist was younger, she would play / used to play at the greatest concert halls in the world.
14. When our neighbours had good jobs, they would spend / used to spend all their holidays abroad.
15. Mrs Wilson used to work at school, but then she started to work in the radio station.
16. Forty years ago, people used to wear / would wear different clothes than today.
17. In the past, children used to read / would read more books than now.
18. My father used to get / would get back home late.

Wyrażenie *used to* jest alternatywą dla czasu *PtS*. Ich znaczenia są zbliżone, choć nie identyczne. *Used to* opisuje czynności, które ktoś kiedyś (1) w przeszłości często wykonywał, ale (2) już nie wykonuje i (3) raczej nigdy nie będzie ponownie wykonywał, gdyż powrót do tych czynności z przeszłości jest raczej niemożliwy.

Czasowi *PtS* brakuje tego ostatniego, trzeciego elementu – podkreślenia faktu, że powrót do czynności z przeszłości raczej nie wchodzi już w grę. Tak samo zrywa on jednak związek przeszłości z teraźniejszością, co sprawia, że bez wielkiej straty na znaczeniu zawsze możemy użyć go jako alternatywy dla *used to*, które język polski próbuje oddać przy pomocy przysłówka **kiedyś**. Porównaj:

The girl used to eat / ate a lot of chocolate, but now she hates it. (*Dziewczyna kiedyś jadła dużo czekolady, lecz teraz jej nie cierpi*)

He used to be / was quite fat, but today he is the slimmest boy in the class. (*Kiedyś był dość otyły, ale dzisiaj jest najszczuplejszym chłopcem w klasie*)

Jeśli chcesz użyć wyrażenia *used to* w pytaniu lub przeczeniu, obowiązują tu te same zasady ogólne co z każdym innym czasownikiem w czasie *PtS*, a więc *did*, np.:

The girl used to eat a lot of chocolate.

Did the girl use to eat a lot of chocolate?

The girl did not use to eat a lot of chocolate.

Używając *used to* w twierdzeniu, podkreślasz że ustało robienie czegoś, a zaczęło się nierobienie; natomiast w przeczeniu – że ustało nierobienie, a zaczęło się robienie.

Kolejną alternatywą dla czasu *PtS*, a jednocześnie synonimem wyrażenia *used to*, jest *would*, którego możesz używać dokładnie w tym samym znaczeniu co *used to*. Są jednak dwie różnice między *used to* a *would*:

1) *used to* bardzo dobrze czuje się z każdym czasownikiem, natomiast *would* nie lubi czasowników stanu, tj. tych, które nie mają formy ciągłej, np.:

When I was a boy, I used to swim / would swim in the river nearby. (obydwie formy poprawne, gdyż *swim* jest czasownikiem akcji, dynamicznym)

I used to know / ~~would know~~ people who lived in my block. (tylko *used to* poprawne, gdyż *know* jest czasownikiem stanu i w tym znaczeniu nie występuje w połączeniu z *would*)

2) *would* lubi mieć w zdaniu jakieś ogólne okoliczniki czasu, które wyznaczają mu ramy czasowe, podczas gdy *used to* dobrze czuje się zarówno w takich ramach, jak i bez nich:

I used to visit / ~~would visit~~ people who lived in my block. (brak ram czasowych, więc poprawne tylko *used to*)

When I was younger, I used to visit / would visit people who lived in my block. (obecne ramy czasowe [*when I was younger*], więc poprawne *used to* oraz *would*)

© Preston Publishing

19. Kiedyś Amanda lubiła ser, ale teraz nawet nie może na niego patrzeć. .....

20. Sto lat temu ludzie nie podróżowali tak szybko. .....

21. Sześćdziesiąt lat temu ludzie nie zmieniali ubrań tak często, jak czynią to teraz. .....

22. Czy kiedyś była tutaj stacja kolejowa? .....

23. Kiedyś policja nie łapała tylu pijanych kierowców co dzisiaj. .....

24. Kiedy byliśmy młodsi, rodzice nie dawali swoim dzieciom drogich prezentów. .....

25. Kiedy byłem dzieckiem, mój tata nie pozwalał mi przebywać na dworze do późna. .....

26. Jako dziecko Laura była bardzo leniwa. .....

27. Moja mama była recepcjonistką w hotelu, więc niektóre noce spędzała w hotelu. .....

28. Kiedy byłem małym chłopcem, nie piłem/pijałem kawy, ale dzisiaj jest to mój ulubiony napój. .....

29. Kiedy mieszkali w mieście, mieli więcej przyjaciół niż na wsi. .....

30. Nigdy nie pracowaliśmy bardzo ciężko, więc jest nam trudno teraz, gdy sytuacja zmieniła się na gorsze. .....

31. Czy w przeszłości dziewczyny nosiły mocny makijaż do szkoły? .....

32. Gdy byłem młodszy, biegałem po 10 kilometrów dziennie. .....

33. Gdy pan Smith pracował zawodowo, nie zostawał w łóżku do 9.00 rano. .....

34. Każdego tygodnia kupował swojej dziewczynie pudełko czekoladek. .....

35. Moi dziadkowe kiedyś jedli marchewki, ale teraz ich zęby nie są dostatecznie mocne. .....

36. Dom za rogiem kiedyś należał do mojego pradziadka. .....

Wskazówki

19. Amanda used to like cheese, but now she can't even look at it.

20. A hundred years ago, people did not use to travel / would not travel so fast.

21. Sixty years ago, people did not change / would not change their clothes as often as they do now.

22. Did there use to be a train station here?

23. The police did not catch / would not catch as many drunk drivers as today.

24. When we were younger, parents did not use to give / would not give expensive presents to their children.

25. When I was a child, my father did not use to let me stay out until late.

26. As a child, Laura used to be very lazy.

27. My mother used to be a hotel receptionist, so she would spend some nights at the hotel.

28. When I was a little boy, I did not use to drink / would not drink coffee, but today it is my favourite drink.

29. When they lived in the town, they used to have more friends than in the country.

30. We never used to work / would never work very hard, so it's difficult for us now that the situation has changed for the worse.

31. Did girls use to wear heavy make-up to school?

32. When I was younger, I used to / would run 10 kilometres every day.

33. When Mr Smith worked professionally, he did not use to / would not stay in bed until 9 a.m.

34. Every week, he used to / would buy his girlfriend a box of chocolates.

35. My grandparents used to / would eat carrots, but now their teeth are not strong enough.

36. The house round the corner used to belong to my great-grandfather.

Obydwa wyrażenia (*used to* / *would*) z powodzeniem występują także w zdaniach przeczących. Jeśli chcesz użyć je w pytaniach, musisz ograniczyć się jednak tylko do *used to*, gdyż w dodatku do dwóch poprzednich rzeczy, które *would* nie za bardzo lubi (czasowników stanu oraz braku ram czasowych w zdaniu), nie przepada ono także za pytaniami. Porównaj:

As children, we used to get up / would get up at 6 a.m.
(zdanie twierdzące, więc obydwie formy poprawne)

As children, we did not use to get up / would not get up at 6 a.m.
(zdanie przeczące, więc obydwie formy poprawne)

Did you use to get up at 6 a.m.?
(pytanie, więc poprawne tylko *used to*)

© Preston Publishing

22. Użycie *used to* vs. *be used to* vs. *get used to*

1. Kiedyś mieszkałem z rodzicami.
.....

2. Kiedyś ludzie spędzali więcej czasu na rozmawianiu ze sobą.
.....

3. Kiedyś ludzie nie kupowali tylu rzeczy.
.....

4. Czy uczniowie chodzili na wagary, gdy byłaś uczennicą?
.....

5. Studenci są przyzwyczajeni do przesiadywania po nocach.
.....

6. Niektórzy ludzie są przyzwyczajeni do spędzania czasu na rozmawianiu ze sobą.
.....

7. Czy on kiedyś palił?
.....

8. Czy on jest przyzwyczajony do palenia?
.....

9. Czy on przyzwyczaił się do palenia, gdy był młodszy?
.....

10. Czy Polacy jeździli kiedyś po lewej stronie?
.....

11. Czy Polacy są przyzwyczajeni do jeżdżenia po lewej stronie?
.....

12. Czy polscy kierowcy są przyzwyczajeni do tylu fotoradarów na drogach?
.....

13. Gdy byliśmy dziećmi, bawiliśmy się w chowanego na strychu.
.....

14. Gdy byliśmy dziećmi, byliśmy przyzwyczajeni do bawienia się w chowanego na strychu, chociaż nasi przyjaciele uważali, że to jest przerażające.
.....

15. Gdy byliśmy dziećmi, byliśmy przyzwyczajeni do strychu, ponieważ często się tam bawiliśmy.
.....

16. Kiedyś nie robiłem dużych zakupów raz w tygodniu.
.....

17. Nie byłem przyzwyczajony do robienia dużych zakupów raz w tygodniu.
.....

18. Nadal nie jestem przyzwyczajony do robienia zakupów raz w tygodniu.
.....

Hints & Clues

1. I used to live with my parents.
2. People used to spend more time talking to one another.
3. People did not use to buy so many things.
4. Did pupils use to play truant when you were a schoolgirl?
5. Students are used to staying up.
6. Some people are used to spending time talking to one another.
7. Did he use to smoke?
8. Is he used to smoking?
9. Did he get used to smoking when he was younger?
10. Did Polish people use to drive on the left?
11. Are Polish people used to driving on the left?
12. Are Polish drivers used to so many speed cameras on the roads?
13. When we were kids, we used to play hide-and-seek in the attic.
14. When we were kids, we were used to playing hide-and-seek in the attic, even though our friends thought it was scary.
15. When we were kids, we were used to the attic because we often played there.
16. I didn't use to do a lot of shopping once a week.
17. I wasn't used to doing a lot of shopping once a week.
18. I'm still not used to doing shopping once a week.

Wyrażenie *to be used to doing something* jest niekiedy mylone przez obcokrajowców z *used to do something*. Ich budowa i znaczenie są jednak bardzo odległe od siebie i gdy jedno jest poprawne, to drugie na pewno będzie błędem.

Różna jest ich budowa i znaczenie:

used to do nigdy nie ma z przodu czasownika *to be*, a ten występujący po nim zawsze ma formę bezokolicznika (*She used **to cry** a lot.* – Ona kiedyś dużo płakała). Z powodu swego znaczenia wyrażenie to jest ograniczone tylko do jednego czasu – *PtS*.

to be used to doing zawsze ma z przodu inny czasownik (*to be* lub *to get*, o którym przeczytasz nieco dalej), a czasownik występujący po nim zawsze ma formę *gerund*, a więc z końcówką *-ing*, która w angielskim między innymi odpowiada polskiej końcówce *-enie*, *-anie* (*She is used **to crying** a lot.* – Ona jest przyzwyczajona do częstego płakania). Wyrażenie to może wystąpić w każdym czasie dostępnym dla *to be/get*.

A zatem *used to do* używamy tylko w czasie *PtS*, by powiedzieć, że ktoś kiedyś często coś robił, ale już nie robi i raczej nigdy nie będzie, natomiast *to be used to doing* używamy w dowolnym czasie, by stwierdzić, że ktoś jest, był lub będzie przyzwyczajony do robienia czegoś lub po prostu do czegoś lub kogoś, ponieważ użycie gerunda nie jest obowiązkowe – równie dobrze może to być dowolny rzeczownik.

Porównaj:

*He **used to have** breakfast at home.* – On **kiedyś jadł/jadał** śniadanie w domu.

*He **is used to having** breakfast at home.* – On **jest przyzwyczajony do jedzenia** śniadania w domu.

*He **was used to having** breakfast at home.* – On **był przyzwyczajony do jedzenia** śniadania w domu.

*He **will be used to having** breakfast at home.* – On **będzie przyzwyczajony do jedzenia** śniadania w domu.

*He **is used to Polish cuisine**.* – On **jest przyzwyczajony do polskiej kuchni**.

© Preston Publishing

19.	Nie jestem przyzwyczajony do supermarketów.	.....
20.	Jestem przyzwyczajony do mieszkania z moimi rodzicami.	.....
21.	Przyzwyczaiłem się do mieszkania z moimi rodzicami i nie mogę sobie wyobrazić mieszkania samemu.	.....
22.	Ona przyzwyczaiła się do mówienia każdemu, co robić. Trudno z nią teraz żyć.	.....
23.	Nie dbam już o hałas. Przyzwyczaiłem się do niego i on nie jest już dla mnie problemem.	.....
24.	Powoli przyzwyczajam się do życia na wsi. Mam nadzieję, że będzie dobrze.	.....
25.	Jeśli przyzwyczaisz się do robienia czegoś, jesteś przyzwyczajony do robienia tego.	.....
26.	Nie jestem przyzwyczajony do zatrzymywania ludzi na ulicy, by zadawać im pytania. Myślę, że nigdy się do tego nie przyzwyczaję.	.....
27.	Kiedyś jej mąż zawoził ją do pracy samochodem, ale teraz ona ma swój własny samochód.	.....
28.	Kiedyś ona nie miała prawa jazdy.	.....
29.	Wtedy nie była przyzwyczajona do jeżdżenia do pracy samochodem, ponieważ nie miała prawa jazdy.	.....
30.	Na szczęście przyzwyczaiła się do jeżdżenia samochodem i jest teraz niezależna.	.....

Zinterpretuj poniższe zdania, używając form *used to do* **lub** *to be/get used to doing.*

Przykłady: You have a dog. It's not a problem for you because you have always had a dog.
I am used to having a dog.
Your dog was killed by a passing car in front of your house a long time ago.
I used to have a dog.

1. She spent a lot of money on clothes because her father was rich. She isn't rich now.

   .....

2. You get up early in the morning, but you don't mind that because thanks to this your day is longer.

   .....

3. Her husband often goes away on business, so she is often alone at home. (x2, wykorzystaj obie części zdania)

   .....

4. They won one million dollars in a lottery and no longer live in that small house in Park Street.

   .....

19. I'm not used to supermarkets.

20. I am used to living with my parents.

21. I have got used to living with my parents and can't imagine living alone.

22. She has got used to telling everyone what to do. She is very difficult to live with now.

23. I do not care about the noise any more. I have got used to it and it is no longer a problem for me.

24. I am slowly getting used to living in the country. I hope it will be fine.

25. If you get used to doing something, you are used to doing it.

26. I am not used to stopping people in the street to ask them questions. I think I will never get used to it.

27. Her husband used to drive her to work, but now she has got her own car.

28. She did not use to have a driving licence.

29. She was not used to driving to work then because she did not have a driving licence.

30. Fortunately, she has got used to driving and is independent now.

Wyrażenie *get used to doing something* jest bardzo bliskie *to be used to doing something*, a jedyną różnicę w budowie stanowi czasownik *get* zamiast *be*.

W znaczeniu różnica jest taka sama jak zawsze między aktywnym *get* a pasywnym *be*, tj. *to be* podkreśla stan, a *to get* – proces. Porównaj:

*She **is** ready to leave.* – Ona **jest** gotowa do wyjścia. (stan w czasie *PS*)

*She **is getting** ready to leave.* – Ona **przygotowuje się do** wyjścia. (proces w czasie *PC*)

*When we met, she **was** married to a racing driver. She **had got** married two years before.* – Gdy się spotkaliśmy, była zaślubiona z kierowcą rajdowym. Wyszła za mąż dwa lata wcześniej. (kolejno stan w czasie *PtS* i proces w czasie *PtP*).

Dokładnie taka sama różnica występuje w przypadku *to be/get used to doing something.*
Porównaj:

*We **are** used to spending time on the beach.*
(stan w czasie *PS*)

*We **got** used to spending time on the beach.*
(proces w czasie *PtS*)

*She **was** used to spending money like water.*
(stan w czasie *PtS*)

*She **has got** used to spending money like water.*
(proces w czasie *PP*)

Użycie used to vs. be used to vs. get used to

5. You went to bed late last night and looked terrible the next morning! (użyj not)

.....

6. Due to her rudeness, she has lost most of her friends forever and has only one now.

.....

7. There was a time when your father didn't let you go out.

.....

8. In the past, people called me Danny. Now only some of them do.

.....

9. You walk the dog twice a day, but it's not a problem for you because you love your dog.

.....

10. You are always driven to school by one of your parents and you don't see any other option.

.....

© Preston Publishing

23. Past Perfect Continuous (PtPC) vs. Past Perfect

1. Do południa posadziłem wszystkie kwiaty. .....
2. Do południa sadziłem kwiaty przez trzy godziny. .....
3. Do obiadu Kate plewiła nasz ogród przez dwie godziny. .....
4. Do obiadu Kate wyplewiła połowę naszego ogrodu. .....
5. Do godziny 22.00 pianista grał prawie od trzech godzin. To był długi koncert. .....
6. Do godziny 22.00 pianista zagrał trzy kompozycje, wszystkie napisane przez siebie. .....
7. Dziewczyna znalazła swój pierścionek zaręczynowy. Szukała go od wieków. .....
8. Dziewczyna znalazła swój pierścionek zaręczynowy. Jej chłopak dał go jej, a ona go zgubiła. Szukała go od wieków. .....
9. Mężczyzna nie poszedł rano do pracy. Nie mógł spać całą noc. .....
10. Mężczyzna nie poszedł rano do pracy. Nie przygotował raportu dla swojego szefa. .....
11. Gdy pielęgniarka weszła do pokoju, pacjent siedział na łóżku od kilku minut. .....
12. Pod wieczór pracownicy byli bardzo zmęczeni. Pracowali cały dzień. .....
13. Pod wieczór pracownicy byli bardzo zmęczeni. Zrobili wszystko, co zaplanowali na ten dzień. .....
14. Biegacz wyglądał na bardzo zmęczonego. Biegł w maratonie od wielu godzin. .....
15. Biegacz wyglądał na bardzo zadowolonego z siebie. Przebiegł cały dystans w niecałe dwie godziny. .....
16. Biegacz wyglądał na bardzo zadowolonego z siebie. Zajął pierwsze miejsce. .....
17. Biegacz wyglądał na bardzo zadowolonego z siebie. Biegał w maratonach od wielu lat. .....
18. Biegacz wyglądał na bardzo zadowolonego z siebie. Przebiegł cały maraton. .....

(PtP)

Hints & Clues

1. By midday, I had planted all the flowers.
2. By midday, I had been planting flowers for three hours.
3. By lunchtime, Kate had been weeding our garden for two hours.
4. By lunchtime, Kate had weeded half of our garden.
5. By ten p.m., the pianist had been playing for almost three hours. It was a long concert.
6. By ten p.m., the pianist had played three compositions, all of them written by himself.
7. The girl found her engagement ring. She had been looking for it for ages.
8. The girl found her engagement ring. Her boyfriend had given it to her and she had lost it. She had been looking for it for ages.
9. The man did not go to work in the morning. He had not been able to sleep all night.
10. The man did not go to work in the morning. He had not prepared the report for his boss.
11. When the nurse walked into the room, the patient had been sitting on the bed for a few minutes.
12. By evening, the workers were very tired. They had been working all day.
13. By evening, the workers were very tired. They had done everything they had planned for that day.
14. The runner looked very tired. He had been running the marathon for hours.
15. The runner looked very pleased with himself. He had run the whole distance in less than two hours.
16. The runner looked very pleased with himself. He had come first.
17. The runner looked very pleased with himself. He had been running marathons for years.
18. The runner looked very pleased with himself. He had run the whole marathon.

Czasy *PtP* oraz *PtPC* pozostają wobec siebie dokładnie w takiej samej relacji jak *PP* oraz *PPC*, które omówiliśmy w unitach poświęconych czasom teraźniejszym: **ten pierwszy podkreśla zakończenie czynności i ewentualne tego skutki**, natomiast ten **drugi kładzie nacisk na czynność jako taką, jej trwanie**.

Jedyną różnicą jest **punkt odniesienia: ta teraźniejsza para czyni to w relacji do jakiegoś punktu w teraźniejszości**, ta **przeszła – jakiegoś punktu w przeszłości**. Porównaj:

*She **has been planting** flowers for an hour now.* (sadzi kwiaty do teraz – teraźniejsza czynność ważniejsza od jej teraźniejszych efektów)

*She **has planted** many flowers by now.* (posadziła wiele kwiatów do teraz – teraźniejsze efekty ważniejsze od teraźniejszej czynności jako takiej)

*By then, she **had been planting** flowers for an hour.* (sadziła do wtedy – przeszła czynność ważniejsza od jej przeszłych efektów)

*By then, she **had planted** many flowers.* (posadziła wiele kwiatów do wtedy – przeszłe efekty ważniejsze od przeszłej czynności jako takiej)

W zdaniach zawierających czasy typu *perfect* i *perfect continuous* okoliczniki są często wprowadzane przyimkiem *by*, gdyż samym swoim znaczeniem potwierdza on to, na czym czasom tym zależy najbardziej: że czynność **trwała** lub **przyniosła jakieś efekty do podanego punktu w czasie**.

Możesz jednak używać dowolnych innych wyrażeń, przyimków czy przysłówków, w tym zdań podrzędnych, np.:

***At/By five a.m.**, she had been sleeping for six hours.*

***When** she woke up, her husband had been lying awake for half an hour.*

***By the time** the game was over, the spectators had been watching it for two hours.*

© Preston Publishing

19. Usta dziewczyny były białe. Jadła ser biały.

.....

20. Oczy kobiety były czerwone. Płakała.

.....

21. Gdy rano otworzyłem okno, słońce świeciło, lecz ziemia była mokra. Padał deszcz.

.....

22. Gdy ich zobaczyłem, siedzieli cicho, lecz wiedziałem, że się kłócili.

.....

23. Toaleta była pełna dymu papierosowego. Nie widziałem nikogo, ale byłem pewien, że moi studenci znowu tam palili.

.....

24. Toaleta była pełna niedopałków. Jacyś ludzie wypalili tam przynajmniej dziesięć papierosów.

.....

25. Gdy wróciliśmy z wakacji w Afryce, moja córka była spalona od słońca. Za dużo leżała na słońcu.

.....

26. Mężczyzna nie mógł wypowiedzieć na mecie ani słowa. Biegł i był zdyszany.

.....

27. Mężczyzna był bardzo dumny na mecie. Przebiegł dystans w niecałe dwie minuty.

.....

28. Policja zatrzymała go, ponieważ jechał za szybko.

.....

29. – Jak rozpoczął się pożar?
– Dzieci bawiły się zapałkami. Właśnie tak.

.....

30. Młody chłopiec zasłabł i został zabrany do szpitala. Czekał na swoją dziewczynę na zimnie.

.....

Przeczytaj poniższe zdania i napisz, jakie czynności doprowadziły do powstania przedstawionych w nich śladów. Czasami w formie pomocy podpowiadamy coś w nawiasie. W pozostałych przypadkach musisz sobie radzić sam.

Przykład: Her hands smelled of cigarette smoke.
She had been smoking.

1. The children's clothes were dirty and covered in mud.

.....

2. The girl's eyes looked very small. (read)

.....

3. There were small bits of cream on the boy's face.

.....

4. The printer was still a little warm.

.....

19. The girl's lips were white. She had been eating cottage cheese.

20. The woman's eyes were red. She had been crying.

21. When I opened the window in the morning, the sun was shining, but the ground was wet. It had been raining.

22. When I saw them, they were sitting in silence, but I knew they had been arguing.

23. The toilet was full of cigarette smoke. I didn't see anyone, but I was sure my students had been smoking there again.

24. The toilet was full of cigarette ends. Some people had smoked at least ten cigarettes there.

25. When we got back from our holiday in Africa, my daughter was sunburnt. She had been lying in the sun too much.

26. The man could not say a word at the finishing line. He had been running and was out of breath.

27. The man was very proud at the finishing line. He had run the distance in under two minutes.

28. The police stopped him because he had been driving too fast.

29. – How did the fire start?
– The kids had been playing with matches. That's how.

30. The young boy collapsed and was taken to hospital. He had been waiting for his girlfriend out in the cold.

Czasy typu *perfect continuous*, podkreślające czynność jako taką, mają jeszcze jedno zastosowanie. Używamy ich nie tylko dla czynności trwających przez jakiś okres do danej chwili z opcją ich kontynuowania, lecz także dla **czynności zakończonych, których <u>ślady</u> wykonywania wciąż widoczne są w danej chwili** – teraźniejszej lub przeszłej. Porównaj:

Her hair is wet. She <u>has been having</u> a shower. (W tej chwili ona nie bierze prysznica; skończyła tę czynność chwilę temu, ale tak długo, jak długo jej włosy pozostają mokre, czynność ich mycia się przedłuża, gdyż to właśnie z powodu niedawnego wykonywania tej czynności są one teraz mokre; jest to **niezamierzony ślad** po wykonywanej czynności, **nie jej zaplanowany skutek**, gdyż nikt nie myje włosów po to, by były mokre).

Her hair was wet. She <u>had been having</u> a shower. (W tamtej przeszłej chwili ona nie brała już prysznica; skończyła tę czynność chwilę wcześniej, ale tak długo, jak długo jej włosy pozostawały mokre, czynność ich mycia się przedłużała, gdyż to właśnie z powodu niedawnego wykonywania tej czynności były one wtedy mokre; był to **niezamierzony ślad** po wykonywanej czynności, **nie jej zaplanowany skutek**, gdyż nikt nie myje włosów po to, by były mokre).

Zdania 28-30 mogłyby niektórych skusić na czas *PtC* (*was driving / were playing / was waiting*). Zauważ jednak, że żadna z tych czynności nie była już w toku w momencie podanym w zdaniu (zatrzymania pojazdu przez policję / wybuchu pożaru / zasłabnięcia i zabrania chłopca do szpitala), lecz w każdym przypadku trwała przez jakiś czas do tego momentu, co stanowi całą różnicę między ciągłym *PtC* a perfekcyjnie ciągłym *PtPC*. O różnicach tego typu przeczytasz w następnym rozdziale.

Past Perfect Continuous (PtPC) vs. Past Perfect (PtP)

5. The patient found it difficult to walk. (lie in bed)

.....

6. The student couldn't answer the teacher's question. (not pay attention)

.....

7. There was a lot of fresh snow in the street.

.....

8. A group of men were walking down the street singing. (drink alcohol)

.....

9. The woman was out of breath and couldn't say anything. (run in the park)

.....

10. The soldier went to bed although it was morning. (keep guard)

.....

© Preston Publishing

24. Past Perfect Continuous (PtPC) – kontrast do

1.	Do godziny 15.00 ona sadziła kwiaty przez trzy godziny.	.....
2.	Jej ubrania były nieco zabrudzone. Ona sadziła kwiaty.	.....
3.	Do godziny 15.00 ona posadziła wszystkie kwiaty.	.....
4.	O godzinie 15.00 ona sadziła kwiaty.	.....
5.	Ona (po)sadziła kwiaty o godzinie 15.00.	.....
6.	Do maja pracownicy budowali drogę przez trzy miesiące.	.....
7.	Pracownicy postanowili zrobić sobie przerwę i pojechać na tydzień do domu. Budowali drogę w Warszawie.	.....
8.	Do maja pracownicy zbudowali w Warszawie 10 km drogi.	.....
9.	Gdy ich szef odwiedził ich, oni budowali drogę w Warszawie.	.....
10.	Gdy ich szef odwiedził ich, wszyscy pojechali na wycieczkę.	.....
11.	Kobieta zażywała jakieś dziwne tabletki przez trzy lata, zanim poszła do lekarza.	.....
12.	Kobieta w końcu poszła do lekarza. Zażywała jakieś dziwne tabletki.	.....
13.	Kobieta w końcu poszła do lekarza. Na przestrzeni lat zażyła setki dziwnych tabletek.	.....
14.	Rodzice studenta dawali mu pieniądze przez 5 lat, zanim ukończył on college.	.....
15.	Rodzice studenta byli spłukani. Dawali pieniądze synowi.	.....
16.	Rodzice studenta byli spłukani. Dali synowi swoje wszystkie pieniądze.	.....
17.	Student zadzwonił do swoich rodziców, ale oni nie mogli odebrać, ponieważ sprawdzali swoje konto bankowe.	.....
18.	Jego rodzice powiedzieli mu, że nie mogą mu dawać więcej pieniędzy.	.....

innych czasów

1. By three p.m., she had been planting flowers for three hours.
2. Her clothes were a little dirty. She had been planting flowers.
3. By three p.m., she had planted all the flowers.
4. At three p.m., she was planting flowers.
5. She planted flowers at three p.m..
6. By May, the workers had been building the road for three months.
7. The workers decided to take a break and go home for a week. They had been building a road in Warsaw.
8. By May, the workers had built ten kilometres of a road in Warsaw.
9. When their boss visited them, they were building a road in Warsaw.
10. When their boss visited them, all of them went on a trip.
11. The woman had been taking some strange pills for three years before she went to the doctor.
12. The woman finally went to the doctor. She had been taking strange pills.
13. The woman finally went to the doctor. She had taken hundreds of strange pills over the years.
14. The student's parents had been giving him money for five years before he graduated from college.
15. The student's parents were broke. They had been giving their son money.
16. The student's parents were broke. They had given their son all their money.
17. The student called his parents, but they couldn't answer the phone, because they were checking their bank account.
18. His parents told him they couldn't give him any more money.

Hints & Clues

PtPC – dla podkreślenia trwania czynności przez 3 godziny do 15 w zaprzeszłości. Czynność albo trwała nadal, albo wtedy się skończyła, ale na pewno *dotrwała* do godziny 15.

PtPC – dla podkreślenia **przeszłego <u>śladu</u> po zakończonej już czynności wykonywanej przez pewien okres wcześniej**, w zaprzeszłości. **Czas ten pozostaje prawidłowy tak długo, jak długo widoczne były jakieś <u>ślady</u> po skończonej już czynności przeszłej**, przy czym jej zakończenie nastąpiło chwilę wcześniej, gdyż nie zdążyły jeszcze zniknąć ślady jej wykonywania.

Zdanie 3. *PtP* – dla podkreślenia **skutków** czynności zakończonej przed godziną 15, w zaprzeszłości.

Zdanie 4. *PtC* – dla podkreślenia **<u>trwania</u> czynności w przeszłości o godzinie 15**. Czynność zaczęła się przed 15, o 15 była w toku i prawdopodobnie trwała jeszcze jakiś czas po godzinie 15, po czym ustała. Nie jest ważne jej trwanie do godziny 15 (jak w przypadku *PtPC*, zdanie 1), lecz o 15.

Zdanie 5. *PtS* – dla podkreślenia **<u>rozpoczęcia</u> czynności w przeszłości o godzinie 15**. Ważny jest początek czynności, co w zwykłym tłumaczeniu na język polski jest zupełnie niezauważalne (sadziła/posadziła).

By dokładnie oddać angielski aspekt *simple*, w wielu przypadkach należałoby dodawać do zdań polski czasownik *zacząć*. W przeciwnym wypadku pozostaje liczyć na znajomość angielskiej gramatyki u mówiącego i wyciągnięcie przez niego właściwych wniosków.

© Preston Publishing

19. Gdy semestr szkolny dobiegł końca, studenci pisali wypracowania na komputerze od wielu miesięcy. .....

20. Palce studentów były nieco zdrętwiałe. Oni pisali wypracowania na komputerze. .....

21. Gdy semestr szkolny dobiegł końca, studenci napisali 20 wypracowań. .....

22. Gdy semestr szkolny dobiegł końca, studenci wciąż pisali swoje ostatnie wypracowanie. .....

23. Gdy semestr szkolny dobiegł końca, studenci napisali swoje ostatnie wypracowanie. .....

24. Głos niemowlęcia jest zachrypnięty, bo płakało. .....

25. Głos niemowlęcia był zachrypnięty, bo płakało. .....

26. W pokoju jest duszno. Jacyś ludzie mieli tu spotkanie. .....

27. W pokoju było duszno. Jacyś ludzie mieli tam spotkanie. .....

28. Jack jest bardzo wychłodzony. Pływał w rzece przez godzinę. .....

29. Jack był bardzo wychłodzony. Pływał w rzece przez godzinę. .....

30. Kierownik nie chciał odejść z firmy. Pracował tam całe życie i był bardzo szczęśliwy. .....

Dziewięć poniższych zdań zawiera błąd związany z użyciem czasów omówionych w tym rozdziale. Spróbuj go znaleźć i poprawić. Jedno zdanie jest poprawne.

1. The child had been eating all the chocolate and there was none left.

.....

2. When his mother walked in, her little son was running up to hug her.

.....

3. By midnight, all my family went to bed and I was the only one who was still awake.

.....

4. I had been having my computer for six years before I decided to give it away.

.....

5. It was very hard to make out what the woman was saying because she didn't speak English.

.....

19. When the school term came to an end, the students had been typing compositions on the computer for many months.

20. The students' fingers were a bit numb. They had been typing compositions on the computer.

21. When the school term came to an end, the students had written twenty compositions.

22. When the school term came to an end, the students were still writing their last composition.

23. When the school term came to an end, the students wrote their last composition.

24. The baby's voice is hoarse because it has been crying.

25. The baby's voice was hoarse because it had been crying.

26. The room is stuffy. Some people have been having a meeting here.

27. The room was stuffy. Some people had been having a meeting there.

28. Jack is very cold. He has been swimming in the river for one hour.

29. Jack was very cold. He had been swimming in the river for one hour.

30. The manager did not want to leave his company. He had been working there all his life and was very happy.

Przypominamy po raz kolejny, że aspekt *simple* zawsze wskazuje na początek czynności. Zdanie 23 oznacza zatem, że gdy skończył się semestr, studenci zaczęli pisać swoje ostatnie wypracowanie, z czego wynika, że pisali je już po zakończeniu semestru – na wakacjach lub feriach.

Pamiętaj o tym, ponieważ jako Polacy mamy tendencję rozumieć takie zdania zupełnie inaczej – że dana czynność była wtedy już zakończona (*Studenci napisali ostatnie wypracowanie*). Jest to jednak inne *napisali* od tego wyrażonego angielskim *PtP – had written* ze zdania 21, gdzie rzeczywiście czynność została zakończona przed końcem semestru. W tym przypadku (23) miała ona wtedy dopiero swój początek.

Ostatnim kontrastem, jaki warto przypomnieć, jest ten między przeszłym *PtPC* a teraźniejszym *PPC*:

My arms ***are*** *weak. I* ***have been holding*** *them up for long.*
– Moje ręce są słabe. Długo trzymałem je w górze.

My arms ***were*** *weak. I* ***had been holding*** *them up for long.*
– Moje ręce były słabe. Długo trzymałem je w górze.

Obydwa czasy są *perfect continuous*, a jedyna różnica między nimi to punkt odniesienia: teraźniejszy w przypadku *PPC* i przeszły w przypadku *PtPC*, doskonale pokazana w ich nazwach – *Present/Past + Perfect Continuous*, czyli taki, który traktuje o czynnościach trwających od pewnego czasu (*perfect continuous*) do teraz (*present*) lub do wtedy (*past*).

Past Perfect Continuous (PtPC) – kontrast do innych czasów

6. When the bus arrived, some passengers were waiting at the bus stop for so long that they had got cold and angry.

.....

7. After a few minutes, I realised I made the wrong decision. It was too late to change anything, though.

.....

8. They seemed to know the place very well. They were spending all their holidays there for years.

.....

9. She is a little sweaty because she has run in the park. She always does before going to work.

.....

10. She was a little sweaty because she had run in the park. She always did before going to work.

.....

25. Czasy przeszłe - powtórka

Przetłumacz poniższe zdania, używając czasów przedstawionych w rozdziałach 13-24. Odpowiedzi znajdziesz na stronie 114.

1. Pięć lat temu dziewczyna dostała klaser na urodziny od swoich rodziców. .....
2. Wtedy zaczęła zbierać znaczki. .....
3. Było to dla niej nowe doświadczenie, ponieważ nigdy wcześniej niczego nie zbierała. .....
4. Gdy rodzice dali jej ten prezent, siedziała w swoim pokoju na górze. .....
5. Zapukali do drzwi i czekali, aż zaprosi ich do środka. .....
6. Zapomniała, że to są jej urodziny i była nieco zaskoczona, gdy oni otworzyli drzwi i weszli do środka. .....
7. Podziękowała im obojgu i pocałowała ich za taki miły podarunek. .....
8. Oni zawsze pamiętali o jej poprzednich urodzinach, nawet jeśli ona nie pamiętała. .....
9. Była naprawdę szczęśliwa, ponieważ był to najlepszy prezent urodzinowy, jaki kiedykolwiek dostała. .....
10. Zdała sobie sprawę, że było to coś, na co długo czekała. .....
11. W pierwszym roku zebrała tylko dziesięć znaczków. .....
12. Następny rok był lepszy. Dodała do swojej kolekcji 25 nowych znaczków. .....
13. W zeszłym roku powiedziała rodzicom, że zbiera znaczki od czterech lat i zebrała 150. .....
14. Zaledwie miesiąc później powiedziała im, że ma 170 znaczków w swojej kolekcji. .....
15. Było to prawdą, ponieważ zebrała kolejnych 20 w ciągu jednego miesiąca. .....
16. Do tej pory zebrała ponad 200 niezwykłych znaczków z całego świata. .....
17. Zbiera znaczki, od kiedy dostała klaser od swoich rodziców. .....
18. Zbiera znaczki, od kiedy ma klaser. .....

19. Gdy dzieci wbiegły do kuchni, ich mama robiła ciasto.
20. Gdy wbiegły, ona jeszcze nie zrobiła ciasta.
21. Ponieważ jeszcze nie zrobiła ciasta, nie było co jeść i dzieci musiały czekać.
22. Nie pierwszy raz musiały czekać.
23. Taka sytuacja zdarzyła się wcześniej i dzieci się do niej przyzwyczaiły.
24. W rezultacie były przyzwyczajone do czekania na zjedzenie czegoś słodkiego.
25. Przy takich okazjach zwykle spędzały czas, bawiąc się w salonie.
26. Ona wołała je dopiero wtedy, gdy zrobiła ciasto.
27. Ona wołała je dopiero wtedy, gdy ciasto było gotowe.
28. Gdy (już) zrobiła ciasto, był jednak inny problem.
29. Ono było zbyt gorące, by dzieci od razu je jadły, więc ona zostawiała je na godzinę, by ostygło.
30. Gdy ciasto dostatecznie (już) ostygło, mama wołała je wszystkie do kuchni.
31. Wołała je dopiero wtedy, gdy zrobiła (już) ciasto i dopiero gdy ono (już) dostatecznie ostygło.
32. Innymi słowy, wołała je dopiero wtedy, gdy ciasto było gotowe do jedzenia.
33. Dzieci były bardzo szczęśliwe, słysząc, jak mama je woła, ponieważ czekały na jej zawołanie.
34. Ciasto smakowało o wiele lepiej, ponieważ one tak długo na nie czekały.
35. Ciasto smakowało o wiele lepiej, ponieważ do czasu, gdy było gotowe, one bardzo zgłodniały.
36. A ponieważ były takie głodne, mogły zjeść konia z kopytami.

.....

Teraz Twoja kolej. Spróbuj ułożyć własną historię w języku angielskim. Postaraj się wykorzystać wszystkie wiadomości przedstawione w rozdziałach 13-24.

© Preston Publishing

Powtórka – odpowiedzi:

1. Five years ago, the girl got a stamp album for her birthday from her parents.
2. Then, she started collecting stamps.
3. It was a new experience for her because she had never collected anything before.
4. When her parents gave her the present, she was sitting in her room upstairs.
5. They knocked on the door and waited for her to ask them in.
6. She had forgotten it was her birthday, and was a bit surprised when they opened the door and walked in.
7. She thanked and kissed them both for such a nice gift.
8. They had always remembered about her previous birthdays, even if she had not.
9. She was really happy because it was the best birthday present she had ever received.
10. She realised it was the thing she had been waiting for for so long.
11. In the first year, she collected only ten stamps.
12. The next year was better. She added twenty five new stamps to her collection.
13. Last year, she told her parents she had been collecting stamps for four years and had collected 150.
14. Just a month later, she told them she had 170 stamps in her collection.
15. It was true because she had collected another twenty in one month.
16. To date, she has collected over two hundred unusual stamps from all over the world.
17. She has been collecting stamps since she got a stamp album from her parents.
18. She has been collecting stamps ever since she has had a stamp album.
19. When the kids ran into the kitchen, their mother was making a cake.
20. When they ran in, she had not made the cake yet.
21. Since she had not made the cake yet, there was nothing to eat and the kids had to wait.
22. It wasn't the first time they had had to wait.
23. This kind of situation had happened before and the kids had got used to it.
24. As a result, they were used to waiting for something sweet to eat.
25. On occasions like this, they used to / would spend time playing in the living room.
26. She didn't call them in until she had made the cake.
27. She didn't call them in until the cake was ready.
28. When she had made the cake, there was another problem, however.
29. It was too hot for the children to eat right away, so she left it for an hour to cool.
30. When the cake had cooled enough, their mother called them all into the kitchen.
31. She didn't call them in until she had made the cake and until it had cooled enough.
32. In other words, she didn't call them in until the cake was ready to eat.
33. The children were very happy to hear their mother call them in because they were waiting for her call.
34. The cake tasted much better because they had been waiting so long for it.
35. The cake tasted much better because by the time it was ready, they had become very hungry.
36. And since they were so hungry, they could eat a horse.

26. Czasy przeszłe – ćwiczenia

I. **Podobnie jak w rozdziale 15, używając czasów *PtS* oraz *PtC*, powiedz, co poniższe osoby robiły w czasie, gdy usłyszały alarm, i co zrobiły w reakcji na dźwięk alarmu przeciwpożarowego. Tym razem użyj obydwu czynności podanych w nawiasach, dobierając dla nich właściwy czas. Nie zawsze muszą to być dwa różne czasy. W zdaniu nr 9 nie ma pomyłki!**

Przykład: When the fire alarm went off in the shop, the cashier (talk on the phone / run out of the shop).
The cashier was talking on the phone. / The cashier ran out of the shop.

1. Some customers (look for different products / look very surprised).

.....

2. The manager (open the door of his office / talk to someone in his office).

.....

3. One of the cashiers (phone for the fire brigade / hide under the chair).

.....

4. The other staff (put things on the shelves).

.....

5. One woman (wait for the manager to see her / sit next to the manager's office).

.....

6. A child (couldn't understand what go on / start to cry).

.....

7. Another cashier (lock the till / count money).

.....

8. An old woman (faint / fall down to the floor).

.....

9. Two customers (steal things from the shop / steal things from the shop).

.....

10. The security guard (try to put out the fire himself / tell everyone to leave the place).

.....

© Preston Publishing

II. Używając czasów *PtC* lub *PtS*, dokończ poniższą historię, wykorzystując wszystkie czasowniki z nawiasów (czasami więcej niż dwa). Zastanów się, który aspekt będzie bardziej prawidłowy dla każdego z nich i nie zdziw się, jeśli niekiedy zajdzie potrzeba użycia w jednym zdaniu dwóch takich samych czasów.

1. While the husband was taking things out of the dishwasher, his wife (look at him / tell him to be careful).

.....

2. When she told him to be careful, he (say he know what he do / not listen to her at all).

.....

3. As she was laying the table, he (rest on the sofa / help her).

.....

4. When their children came back from school, they (tell them about the party / ask them to give them a helping hand).

.....

5. When the children heard about it, they (be very surprised / say they have a lot of homework to do and go to their rooms).

.....

6. When the guests arrived, (the children still do their homework / the parents ask them in).

.....

7. While the party was going on, the children (come downstairs / join the company).

.....

8. While all of them were sitting at the table, (the children talk about school / the guests listen to their stories).

.....

9. When the children stopped talking about school, (the guests ask them what video games they play then / the parents bring in some more food).

.....

10. When the party came to a close, (the guests stand up and leave / the family clean up the room).

.....

III. Dla wyrażeń w nawiasach dobierz właściwy czas (*PtS* lub *PtP*). Mogą być różne warianty – dwa razy *PtP*, dwa razy *PtS* lub raz *PtS*, a raz *PtP*.

1. When I arrived, I couldn't talk to him because he (not be there / go to bed).

.....

2. By the time his wife was ready, the man (have his breakfast / take the car out of the garage).

.....

3. When she had laid the table, she (ask everyone down for supper / sit down and wait for everyone to come down).

.....

4. When I arrived, I couldn't talk to him because he (refuse to talk to me / go to bed and leave me standing there).

.....

5. Last month, I visited my hometown which (I not see for many years / change a lot).

.....

6. The children did not come to the show because their teacher (confuse the dates / not remember the dates).

.....

7. The party was not a great success since the host (not invite the right people / not prepare any entertainment).

.....

8. The party was not a great success since not many people (come / be present).

.....

9. The party was not a great success since (everybody want to eat the same dishes / they run out of food too early).

.....

10. The party was not a great success since the quests (think the music was bad / not like the decorations).

.....

IV. Czasowniki podkreślone w nawiasach czekają na czasy *PtS*, *PtP*, *PtC* oraz *PtPC*. Dobierając dla każdego z nich właściwy aspekt, dokończ poniższy opis tego, co pewien człowiek zastał/zrobił po obudzeniu się ze snu rano.

Przykład: When John woke up one morning, (the sun rise).
... *the sun was rising / had risen.*

1. ... (his wife not get up yet).

.....

2. ... (she lie in bed next to him).

.....

© Preston Publishing

3. … (she ask him if he sleep well).

.....

4. … (he feel very sleepy because he go to bed quite late the night before).

.....

5. … (he know he have no time to lose).

.....

6. … (he realise he be late).

.....

7. … (his son sleep in his bedroom).

.....

8. … (it turn out the alarm clock not go off)

.....

9. … (he decide to wake his son up, because he not do his homework for school)

.....

10. … (the water run in the bathroom, which mean his daughter get up already)

.....

V. Przeczytaj następujące zdania, a następnie wyraź te samą treść używając *not… until* oraz czasów *PtS* lub *PtP*.

Przykład: I went to bed only after I did my homework.
I didn't go to bed until I had done my homework.

Przykład: I went to bed only when my homework was ready.
I didn't go to bed until my homework was ready.

1. She only got married after she found the right man for her.

.....

2. She only got married when she was sure the man was right for her.

.....

3. I only bought the book when I had enough money.

.....

4. I only bought the book after I had saved enough money.

.....

5. He only washed his hands after he had repaired the car.

.....

6. He washed his hands only when the car was ready.

.....

7. She only told her husband about her suspicions after she saw their neighbour scratch their car twice.

.....

8. The shop assistant only closed the shop after the last customer had done their shopping and the shop was empty.

.....

9. I arrived at the box office a few minutes after they had sold the last ticket.

.....

10. The patient only left hospital after the doctors had cured him of his disease and he was healthy again.

.....

VI. Zdania 1-5 opisują warunki panujące wśród ludzi 100 lat temu, natomiast 6-10 – odpowiadające im warunki dnia dzisiejszego. Do każdego ze zdań 1-5 dobierz właściwe zdanie 6-10, tak by powstała para zdań z użyciem formy *used to do* (w twierdzeniu lub przeczeniu).

Przykład: 1-5. People did not travel by plane.
6-10. They can fly to any corner of the globe now.
People did not use to travel by plane, but now they can fly to any corner of the globe.

1. People did not communicate with others easily.
2. Women wore big hats because they made them look chic.
3. Some children did not go to school.
4. They did not decide about their future themselves.
5. As many as three generations lived together under the same roof.
6. Not many of them do it now.
7. Everyone is free today to make their own decisions.
8. Today, they can do it at any time and anywhere, in the car or on the plane.
9. Children become independent quite early in their lives and leave their parents' homes.
10. All of them have access to basic education now.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

© Preston Publishing

VII. Przeczytaj poniższe twierdzenia i zadaj odpowiednie pytanie z użyciem formy *used to do*.

Przykład: I live in the city now.
Where did you use to live?

1. She doesn't eat any apples any more.

.....

2. Daniel never drinks alcohol the night before driving somewhere.

.....

3. The boy doesn't feed his dog any more.

.....

4. I haven't always slept in the same bed.

.....

5. People are very dishonest today.

.....

6. We always do our shopping in the new supermarket.

.....

7. She often visits the capital of Poland, Warsaw.

.....

8. I never touch a cigarette or even think of looking at one.

.....

9. My children regularly get some pocket money from me.

.....

10. I don't spend much money on paper books now. I read them on my e-book reader.

.....

VIII. Która forma czasownika jest poprawna w następujących zdaniach – bezokolicznik (*to do*) czy *to* + *gerund* (*doing*)? Wszystko zależy od tego, czy będziesz miał do czynienia z wyrażeniem *used to do*, czy też *to be / get used to doing*.

1. When I was a little boy, I used (dream) ..... of becoming a fireman.
2. She is a bit nervous before the flight. She is not used (fly) ..... on her own yet.
3. Will he ever get used (clean up) ..... after himself when he has had his breakfast? He is already fifteen.
4. My grandfather used (paint) ..... beautiful portraits. He's too old for that now.

5. We used (have) ..... two cars in the family because each of my parents needed one.
6. The baby is crying because it is not used (be) ..... left alone for a long time.
7. Burglars used (break) ..... into our house three or four times a year, so my father installed better locks and the problem is over now.
8. As a policeman, my uncle is used (catch) ..... thieves and (put) ..... them in prison.
9. The girl is used (be) ..... invited to lots of parties. She got used to people (invite) ..... her when she won the fashion model show last year.
10. When you get used (do) ..... something, you are used (do) ..... it. It's as simple as that, even if you did not use (do) ..... it before.

IX. Przeczytaj poniższe zdania i napisz, co doprowadziło do powstania przedstawionych w nich stanów przeszłych. Wybierz pomiędzy czasem *PtP* a *PtPC*, wykorzystując czasowniki w nawiasach lub stosując własne. Jedno zdanie jest dwuznaczne i dopuszcza dwie interpretacje. Dla ułatwienia dodajemy, że znajduje się ono w drugiej części ćwiczenia. W razie trudności – rozwiązanie znajdziesz w kluczu.

Przykład: Their fridge was completely empty.
They had eaten all the food.

1. The children had some new clothes on. (buy)
They .....
2. The children's clothes were torn in places. (fight)
They .....
3. There was expensive new equipment in the surgery. (order)
They .....
4. The woman looked really fat. (eat too much)
She .....
5. The patient was still in a coma after the operation. (not regain)
He .....
6. The patient was in bad condition while still being operated on. (the doctors operate)
The doctors .....
7. There were lots of beer bottles lying all over the floor. (drink)
Some people .....
8. There was nothing in the bottles. They were empty. (drink)
They .....

© Preston Publishing

9. The house was in a mess after the party. (eat, drink, dance)
They .....

10. There was less shampoo in the bottle than the day before. (use)
Someone .....

X. Wybierz właściwy czas przeszły. Czasami będą Ci także potrzebne teraźniejsze *PP* oraz *PPC*. Symbol „x2" oznacza dwa poprawne czasy.

1. By the time the doctor (examine) ..... all the patients, it (become) ..... late and the nurse (leave) ....., so the doctor had to put the patients' cards back himself. It wasn't the first time he (have) ..... to do it.
2. The judge (not, pass) ..... sentence until all the witnesses (testify) ..... and he (be) ..... sure the suspect (commit) ..... the crime.
3. By the time we got to the railway station, most of our schoolmates (be, already) ..... there. They (sit) ..... on their luggage. They (wait) ..... for us so long that they (almost, lose) ..... all hope we would come.
4. When the doctor arrived, the nurse (not, wait) ..... for him any more. She (wait) ..... so long that she (decide) ..... to go home, so the doctor (have) ..... to work alone.
5. By the time Mother (drink) ..... her tea, Father (drink) ..... his coffee and both of them (be) ..... ready to go to sleep.
6. The policeman (not, shoot) ..... at the criminal until he (warn) ..... him three times to drop the gun. Then, he (shoot) ..... the man dead. He (never, shoot) ..... anyone in his career before, so it (be) ..... a deeply painful experience for him.
7. By the time the children (brush) ..... their teeth, their mother (make) ..... the beds. They just (jump) ..... into their beds and (fall) ..... asleep in no time at all.
8. The boy (not, buy) ..... a mountain bike until he (save) ..... enough to buy one. Then, he (go) ..... to the shop and (choose) ..... the best bike there. He (never, have) ..... anything like that before, so he (be) ..... really proud.
9. It wasn't the first time the girl (lose) ..... money. She (do) ..... it on a number of occasions before, so no one (be) ..... surprised when she (say) ..... it (happen) ..... again.
10. When we saw our neighbours in the street last night, we (walk) ..... back home from the theatre. They (wave) ..... at us from across the street, so we (go) ..... over to

have a chat. We (talk) ..... about the play which we (see) ..... but they (not) ..... .

11. By the time the film (be) ..... over, the man (watch) ..... it for three hours. It wasn't the first time he (spend) ..... so much time watching one film only. His wife (get) ..... used to it and (not, care) ..... about it at all.
12. The police (not, arrest) ..... the man until they (check) ..... all the details and (be) ..... certain the man (be) ..... guilty.
13. The assistant was really embarrassed. She (try) ..... to reach her boss for a few hours and (try) ..... at least ten times. Still, she (not, be) ..... able to reach him, so she (not, know) ..... if he (come) ..... to work that day.
14. When we (sit) ..... our grammar exam, someone (open) ..... the door and the wind, which (blow) ..... very hard that day, (blow) ..... one of the windows open and (send) ..... all our exam papers down onto the floor. No one (ever, see) ..... anything like that before.
15. By the time the class was over, the students (do) ..... most of the exercises which the teacher (plan) ..... for that day. They (do) ..... them for about 30 minutes.
16. When they (meet) ..... on the train one day, they (give) ..... each other a warm hug because they (not, see) ..... each other for quite a while. They (be) ..... so happy they (travel) ..... on the same train.
17. By the time the man (wash) ..... his hands, he (be) ..... in the bathroom for half an hour. It wasn't the first time he (spend) ..... so much time doing it. He (suffer) ..... from neurosis.
18. The doctors (not, operate) ..... on the patient until they (examine) ..... him carefully and (know) ..... what kind of treatment to apply. They (do) ..... a few blood tests in the process and that's how they (discover) ..... the best way of treatment. They (know) ..... exactly what they (do) .....
19. When the man came back from work, his wife (say) ..... she (be) ..... pregnant. The doctor (tell) ..... her she (get) ..... pregnant two months before. How (the man, react) .....? You can guess: he (jump) ..... for joy.
20. When someone knocked on the door, I (already, look) ..... in that direction because I (expect) ..... an old friend. She (phone) ..... to say she (not, see) ..... me for such a long time and (want) ..... to come in for coffee to talk about the old days.
21. When we visited them in their country house, they (live x2) ..... in it for years. They (not, like) ..... the house, however, because they still (not, get) ..... used to it. They

© Preston Publishing

(think) ..... of selling it and moving out.

22. By the time lunch was over, the people (eat) ..... ten sandwiches, which they (eat) ..... for about twenty minutes. The host (invite) ..... them to lunch because they (not, see) ..... one another for months and (be) ..... eager to meet and talk about the old days. They (go) ..... to school together.

23. Brenda (not, put) ..... any food on the table until all the guests (arrive) ..... and (take) ..... their seats. When everyone (sit) ..... comfortably in their chairs, she (serve) ..... the most mouth-watering dish the guests (ever, see) ..... . When they (eat x2) ..... it, everyone (praise) ..... her for making such a delicious meal, which (make) ..... Brenda very happy indeed.

24. When Brenda (lie) ..... on the beach, some children (play) ..... on the sand not far away from her. Suddenly, they (run) ..... right past her, dirtying her towel, which she (put) ..... on the sand next to her, so she (put) ..... it in her bag to protect it from getting even dirtier.

25. Two robbers walked into the bank. They (chose) ..... a time when the security guards (have) ..... lunch in the canteen. They (plan) ..... the robbery for weeks, but it (be, not) ..... a success. Something (go) ..... wrong and, as a result, they (be) ..... arrested and put in prison, which one of them (know) ..... very well because he (serve) ..... two short sentences already.

Nowe słówka

BUDOWA ANGIELSKICH CZASÓW ORAZ PRZYKŁADY ICH UŻYCIA W ZDANIACH TWIERDZĄCYCH, PYTAJĄCYCH I PRZECZĄCYCH

Future Simple (FS)

podmiot + **will** + **podstawowa forma czasownika**

I **will** eat an apple tomorrow.
Will I eat an apple tomorrow?
I **will not** (**won't**) eat an apple tomorrow.

Future Continuous (FC)

podmiot + **will** + **be** + **czasownik z końcówką** ***-ing***

I **will be** eat**ing** an apple then.
Will I **be** eat**ing** an apple then?
I **will not** (**won't**) **be** eat**ing** an apple then.

Future Perfect (FP)

podmiot + **will** + **have** + **III forma czasownika**

I **will have** eaten an apple by then.
Will I **have** eaten an apple by then?
I **will not** (**won't**) **have** eaten an apple by then.

Future Perfect Continuous (FPC)

podmiot + **will** + **have** + **been** + **czasownik z końcówką** ***-ing***

I **will have been** eat**ing** an apple for a minute before I go to bed.
Will I **have been** eat**ing** an apple for a minute before I go to bed?
I **will not** (**won't**) **have been** eat**ing** an apple for a minute before I go to bed.

Wyrażenie "be going to"

podmiot + **be** (***am, are, is***) **going to** + **podstawowa forma czasownika**

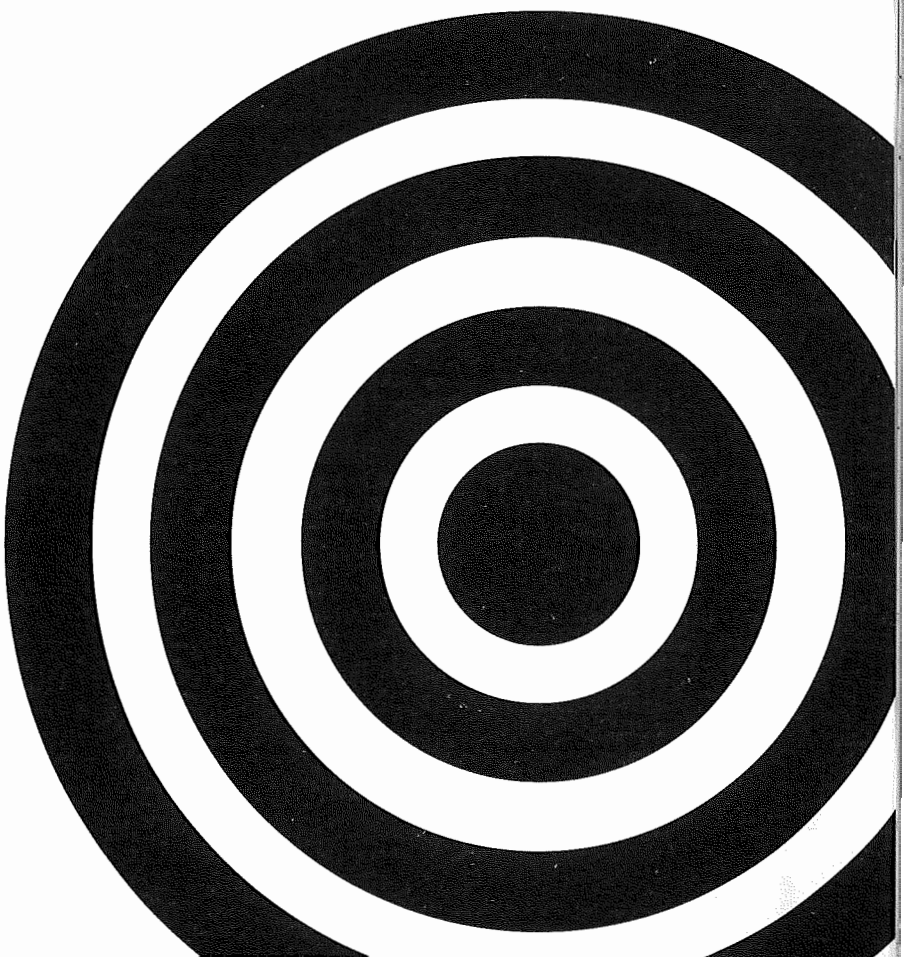
I **am going to** eat an apple tomorrow.
Am I **going to** eat an apple tomorrow?
I **am not going to** eat an apple tomorrow.

You **are going to** eat an apple tomorrow.
Are you **going to** eat an apple tomorrow?
You **are not** (**aren't**) **going to** eat an apple tomorrow.

She **is going to** eat an apple tomorrow.
Is she **going to** eat an apple tomorrow?
She **is not** (**isn't**) **going to** eat an apple tomorrow.

Part 3

Future tenses Czasy przyszłe

27. *Future Simple (FS) vs. be going to* - moment podjęcia

1. Zamierzam zmienić pracę. .....

2. Ona zamierza spędzić zimowe ferie z dala od domu. .....

3. Oni zamierzają się przeprowadzić, ponieważ ich rodzina niedługo się powiększy. .....

4. Kiedy zamierzasz się zdecydować co do tego? .....

5. Mój syn nie zamierza jeść dzisiaj śniadania. .....

6. – Okna w salonie są brudne.
– Naprawdę? Umyję je w weekend. .....

7. – Okna w salonie są brudne.
– Wiem. Zamierzam umyć je w czasie weekendu. .....

8. Czy wiecie, że ciocia Betty ma jakieś problemy z samochodem? Zamierzam odwiedzić ją jutro, by zobaczyć, czy potrzebuje jakiejś pomocy. .....

9. – Ciocia Betty ma jakieś problemy z samochodem.
– Naprawdę? Odwiedzę ją jutro, by zobaczyć, czy potrzebuje jakiejś pomocy. .....

10. Zamierzam porozmawiać z Piotrem dziś wieczorem, ponieważ on wydaje się wiedzieć więcej, niż zdradza. .....

11. – Piotr wydaje się wiedzieć więcej, niż zdradza.
– No cóż, w takim przypadku porozmawiam z nim dziś wieczorem. .....

12. Siadaj, proszę! Jesteś głodny? Zrobię ci trochę frytek. .....

13. Zamierzam zrobić frytki. Czy chciałbyś trochę? .....

14. – Dlaczego telewizor jest włączony?
– Zamierzam oglądać/obejrzeć wiadomości. .....

15. – Zamierzam oglądać/obejrzeć wiadomości o godzinie 8.00.
– Czy to już ósma? Jeśli tak, obejrzę je z tobą. .....

16. On wciąż jest w łóżku. Mówi, że nie zamierza dzisiaj wstawać. .....

17. Co!? Ona wciąż jest w łóżku! Ja też nie wstanę. Jeśli ona może spać tak długo, ja też mogę. .....

18. Popatrz! Tam jest policjant. Zapytam go o drogę do dworca autobusowego. .....

decyzji

Hints & Clues

1. I am going to change my job.

2. She is going to spend her winter holidays far away from home.

3. They are going to move house because their family is soon getting bigger.

4. When are you going to make up your mind about it?

5. My son is not going to have breakfast today.

6. – The windows in the living room are dirty.
– Really? I will wash them at the weekend.

7. – The windows in the living room are dirty.
– I know. I am going to wash them at the weekend.

8. Do you know Aunt Betty is having some problems with her car? I am going to visit her tomorrow to see if she needs any help.

9. – Aunt Betty is having some problems with her car.
– Really? I will visit her tomorrow to see if she needs any help.

10. I am going to talk to Peter tonight because he seems to know more than he is letting on.

11. – Peter seems to know more than he's letting on.
– Well, in that case I will talk to him tonight.

12. Sit down, please! Are you hungry? I will make some French fries for you.

13. I am going to make some French fries. Would you like some?

14. – Why is the TV on?
– I am going to watch the news.

15. – I am going to watch the 8 o'clock news.
– Is it already 8 o'clock? If so, I will watch it with you.

16. He is still in bed. He says he is not going to get up today.

17. What!? She is still in bed! I will not get up, either. If she can sleep so long, I can, too.

18. Look! There is a policeman there. I will ask him the way to the bus station.

Wyrażenie *be going to* opisuje decyzje, zamiary i intencje wykonania pewnych czynności przez podmiot zdania.

Czas *FS* oraz wyrażenie *be going to* posiadają dwa podstawowe użycia, które wyraźnie różnią się od siebie. W tym rozdziale przedstawimy pierwsze z nich.

***FS* używamy dla czynności przyszłych co do których decyzja zapada w chwili mówienia**, pod wpływem jakiegoś teraźniejszego bodźca, który skłania nas do podjęcia decyzji o wykonaniu takiej czy innej czynności. Dowiadując się czegoś nowego, postanawiamy zrobić coś, o czym wcześniej w ogóle nie myśleliśmy, ponieważ nie wiedzieliśmy o takiej możliwości czy potrzebie.

W zdaniu 6 drugi rozmówca rozpoczyna swoją reakcję na informację tego pierwszego od *Really*? Na co to wskazuje? Że do tej pory nie wiedział, że okna w salonie są brudne, a w jakiś sposób musi za nie odpowiadać. W związku z tym od razu, w czasie tej rozmowy, podejmuje decyzję o ich umyciu w czasie dla niego odpowiednim. To właśnie dlatego jego odpowiedź sformułowana jest w czasie *FS*.

Wyrażenia ***be going to* używamy z kolei dla czynności przyszłych co do których decyzja zapada wcześniej, przed chwilą mówienia**. Zaplanowaliśmy coś jakiś czas temu i już od wtedy wiemy, że to lub tamto zrobimy. Żadne teraźniejsze fakty ani wydarzenia nie mają na to wpływu, ponieważ wykonanie danej czynności zostało już przesądzone.

W zdaniu 7 drugi rozmówca rozpoczyna swoją reakcję na informację tego pierwszego od *I know*. Na co to wskazuje? Że już wcześniej wiedział o brudnych oknach w salonie i już wcześniej, jeszcze zanim ktokolwiek mu o tym powiedział, zaplanował ich umycie, lecz jak dotąd nie miał czasu tym się zająć. Czynność ta po prostu czeka na swoją kolej i uwaga drugiej osoby niczego w tej materii nie zmienia.

Tradycyjne polskie tłumaczenia oddają to wyrażenia jako *zamierzać, mieć zamiar coś zrobić*.

Pomimo końcówki *-s* rzeczownik *news* jest używany w liczbie pojedynczej. Stąd poprawnym zaimkiem jest *it*, a nie *them*.

© Preston Publishing

19. Mamo, wychodzę. Zamierzam pouczyć się z Brendą na nasz jutrzejszy egzamin.
.....

20. Moja córka zamknęła się w swoim pokoju, ponieważ zamierza napisać wypracowanie z angielskiego.
.....

21. Nie płacz! Zabiorę cię do twojej mamy. Jak masz na imię?
.....

22. Mam nadzieję, ze jutro pogoda będzie o wiele lepsza niż dzisiaj.
.....

23. Nie martw się tak bardzo! Będę obok ciebie przez cały czas.
.....

24. Przypomnisz mi jakie jest jego nazwisko, proszę?
.....

25. Jeśli znowu to zrobisz, nie ujdzie ci to na sucho.
.....

26. – Czy wiedziałeś, że w sklepie z elektroniką jest wielka promocja?
.....

27. – Nie, nie wiedziałem, Dzięki, że mi powiedziałeś. Oczywiście pójdę tam i popatrzę.
.....

28. Jak długo zamierzasz tolerować taki rodzaj zachowania?
.....

29. W końcu mam tę książkę. Zamierzam potrzymać ją przez weekend, a w poniedziałek zamierzam oddać ją do biblioteki. Taki jest mój plan.
.....

30. Czy on chce spotkać się ze mną osobiście? OK, jutro znajdę dla niego trochę czasu.
.....

Który czas, *FS* czy wyrażenie *be going to*, lepiej pasuje do poniższych zdań. Wyboru musisz dokonać z punktu widzenia momentu podjęcia decyzji.

1. I don't want any of the food I've been having so far. I (have) something different tonight. Something I have never tried yet.
.....

2. If she has no time to write this letter, I (do) it for her. It's no problem at all.
.....

3. There is a great film on tonight. Everyone in my family (watch) it.
.....

4. I promise I (look) after your baby, so be off and have a good time.
.....

5. She says she doesn't like her new car. She (not, keep) it for long. She (sell) it some time soon.
.....

19. Mum, I am going out. I am going to study with Brenda for our exam tomorrow.

20. My daughter has locked herself in her room because she is going to write her English composition.

21. Don't cry! I will take you to your mum. What's your name?

22. I hope the weather tomorrow will be much better than today.

23. Don't worry so much! I will be next to you the whole time.

24. Will you remind me what his name is, please?

25. If you do it again, you will not get away with it.

26. – Did you know there was a great promotion at the electronic shop?

27. – No, I didn't. Thanks for telling me. I will certainly go there and have a look.

28. How long are you going to tolerate this kind of behaviour?

29. I've finally got the book. I am going to keep it for the weekend, and on Monday I am going to return it to the library. That's my plan.

30. Does he want to meet me in person? OK, I will find some time for him tomorrow.

Niektóre źródła podają, że obietnice, groźby, ostrzeżenia, prośby, przysięgi, nadzieje, oferty itp. używają czasu *FS*. Chociaż mają rację, nie ma potrzeby zapamiętywać tych wszystkich rodzajów zdań jako sfery występowania czasu z *will*, **ponieważ wszystkie powyższe typy wypowiedzi spełniają jeden i ten sam warunek: decyzja co do danej czynności zapada w chwili mówienia**, jak na przykład w zdaniu 21, w którym oferta zabrania płaczącego dziecka do jego mamy na pewno nie zrodziła się w umyśle mówiącego dzień ani godzinę wcześniej z prostego powodu, że nie wiedział on wówczas o tym, że później spotka płaczące dziecko, któremu zaoferuje jakąś pomoc.

Zapamiętaj zatem, że liczy się tylko moment podjęcia decyzji: **jeśli jest nim teraźniejsza chwila mówienia, właściwy czas to *FS*; jeśli decyzja zapadła wcześniej, powinieneś użyć *be going to***. Wszystkie inne informacje są zbyteczne.

Future Simple (FS) vs. be going to – moment podjęcia decyzji

6. You want to throw it away? If so, leave it with me. I (have) a closer look at it and maybe I (repair) it.

.....

7. Someone is knocking on the door. I (get) it, Bob. Just continue reading!

.....

8. I (buy) another car because both my wife and myself need one to get to work. We just can't go on like that for ever.

.....

9. She (get) to the station in good time because she doesn't want to be late.

.....

10. We don't live far away from you. (you, visit) us one day?

.....

© Preston Publishing

28. *Future Simple (FS) vs. be going to* – przewidywania

1. Laura jest w ciąży. Ona wkrótce będzie miała dziecko.
.....
2. Laura lubi dzieci i właśnie wyszła za mąż. Ona wkrótce będzie miała dziecko.
.....
3. Spójrz na godzinę! Spóźnimy się.
.....
4. Ona się spóźni, jak zwykle.
.....
5. Nie pozwól mu wchodzić na dach. On spadnie. On jest na to jeszcze zbyt młody.
.....
6. Drabina się rusza. On spadnie.
.....
7. Niebo jest takie szare. Będzie padać deszcz.
.....
8. Nie padało od tak dawna. Mam nadzieję, że niebawem spadnie deszcz.
.....
9. W przeciwnym razie stracimy część naszych plonów.
.....
10. To krzesło nie wygląda na zbyt mocne. Ono złamie się.
.....
11. Nie ufaj krzesłom wyprodukowanym w tej fabryce. One złamią się za pierwszym razem, kiedy ich użyjesz.
.....
12. Muszę być na spotkaniu dziś wieczorem, więc ten film mnie ominie. Myślę jednak, że go nagram.
.....
13. On nigdy niczego nie pamięta, więc przegapi film dzisiaj wieczorem, chociaż bardzo lubi komedie.
.....
14. Ten pies zaatakuje cię. Już warczy.
.....
15. Mój pies zaatakuje każdego, kto odważy się wejść na jego terytorium. Taki właśnie jest.
.....
16. Nie sądzę, że ludziom kiedykolwiek uda się polecieć na Marsa. Nie za mojego życia.
.....
17. Mężczyzna prawie nie oddycha. On umrze.
.....
18. Bielizna Toma jest w łazience. Będzie brał prysznic.
.....

Hints & Clues

1. Laura is pregnant. She is going to have a baby soon.
2. Laura likes children, and she has just got married. She will have a baby soon.
3. Look at the time! We are going to be late.
4. She will be late, as usual.
5. Don't let him go up on the roof. He will fall down. He is still too young for that.
6. The ladder is moving. He is going to fall.
7. The sky is so grey. It is going to rain.
8. It hasn't rained for so long. I hope it will rain soon.
9. Otherwise, we are going to lose some of our crops.
10. The chair does not look very strong. It is going to break.
11. Don't trust chairs produced in that factory. They will break the first time you use them.
12. I need to be at a meeting tonight, so I am going to miss that film. I think I will record it, however.
13. He never remembers anything, so he will miss tonight's film, even though he is keen on comedies.
14. That dog is going to attack you. It's snarling already.
15. My dog will attack anyone who dares to enter his territory. That's what he is like.
16. I don't think people will ever make it to Mars. Not within my lifetime.
17. The man is hardly breathing. He is going to die.
18. Tom's underwear is in the bathroom. He is going to have a shower.

Czas *FS* oraz wyrażenie *be going to* dzielą jeszcze jedną działkę w przyszłości: traktują o **przewidywaniach** na temat tego, co może się zdarzyć.

Różnica między nimi jest następująca:

***FS* przewiduje na podstawie wiedzy, przekonań i pragnień mówiącego, natomiast *be going to* bazuje na widocznych symptomach tego, co może się zdarzyć** w mniej lub bardziej odległej przyszłości.

Innymi słowy, *FS* **dotyczy przyszłości, której możemy się spodziewać na podstawie tego, co uważamy i myślimy**, natomiast ***be going to* potrzebuje pewnych widocznych, najczęściej fizycznych, oznak tego, co niebawem się stanie**.

W zdaniu 1 kobieta jest w zaawansowanej ciąży, widocznej dla oka patrzącego, który właśnie na tej podstawie przewiduje, że niebawem urodzi ona dziecko.

W zdaniu 2 całe przewidywanie opiera się na wiedzy mówiącego na temat tej kobiety. Wie on, że lubi ona dzieci i że właśnie wyszła za maż. Składając te dwie informacje razem, wysuwa przewidywanie, że niebawem urodzi ona dziecko, bo sądzi, że w takim przypadku nie będzie odwlekała tej decyzji, gdyż wszystkie niezbędne warunki, by mieć dziecko, zostały już spełnione. Nawet jeśli jest ona w tej chwili w ciąży, mówiący nic o tym nie wie, gdyż ciąża jest niewidoczna i to nie na tym fakcie opiera on swoje przewidywanie.

Zauważ, że gdy używamy *be going to* dla wyrażenia przewidywań, zwykle nie tłumaczymy ich na polski jako zamiar, intencję, gdyż często byłoby to niedorzeczne, np. zdanie 6.

Drabina się rusza. On ~~zamierza~~ spaść.

Porównaj jednak zdanie 26.

Zauważ, jak w zdaniach 7-9 zmienia się podstawa przewidywania, a wraz z nią czasy. W zdaniu 7 przewidywanie oparte jest na fizycznie widocznym wyglądzie nieba, stąd *be going to*. W zdaniu 8 przewidywanie opiera się na pragnieniu mówiącego, stąd najlepiej odda je *FS*. W zdaniu 9 przewidywanie co do utraty części plonów wynika natomiast z widocznego fizycznie stanu, w jakim znajdują się nasze zbiory w chwili obecnej, z pewnością już nieco zubożone z powodu trwającej suszy, a może być jeszcze gorzej; dlatego najlepszą opcją w tym wypadku jest *be going to*.

© Preston Publishing

19.	Jack powie, że jest zajęty, kiedykolwiek zechcesz z nim porozmawiać. To typowe dla niego.	.....
20.	Jestem pewien, że Polska zawsze będzie uzależniona od gazu z innych krajów.	.....
21.	Ona uważa, że ludzie nigdy nie przestaną walczyć.	.....
22.	Być może oni wyjdą, zanim tam dotrzesz. W takim przypadku, proszę, daj mi znać.	.....
23.	Jeśli ona złapie cię tutaj, z pewnością nigdy ci nie przebaczy.	.....
24.	Śnieg pada już od czterech dni. Będziemy mieć dużo problemów z dotarciem jutro do pracy.	.....
25.	Jej mąż będzie ciężko pracował żeby utrzymać rodzinę, dlatego że czasy są ciężkie.	.....
26.	Dwoje ludzi stoi na przystanku. Zamierzają złapać autobus do miasta.	.....
27.	Samochód mojego sąsiada jest na zewnątrz, na podwórzu, a on przygotowuje węża. Myślę, że zamierza umyć swój samochód.	.....
28.	Jutro jest niedziela. Myślę, że mój sąsiad umyje swój samochód dziś po południu.	.....
29.	Na drzewie siedzi ptak, a chłopiec podnosi kamień. Czy on zamierza rzucić nim w tego ptaka?	.....
30.	Pewnego dnia świat stanie się lepszym miejscem do życia.	.....

Który czas, *FS* czy wyrażenie *be going to*, lepiej pasuje do poniższych zdań. Wyboru musisz dokonać z punktu widzenia podstawy przewidywania.

1. The man has been drinking beer since five and has drunk ten pints already. He (not, feel) ..... good in the morning.
2. People all over the world celebrate each and every New Year because they believe life (be) ..... better in the future.
3. That driver is not slowing down. He (crash) ..... into the lamppost.
4. I am sure she (be) ..... the best mother in the world.
5. Her face is turning pale. I think she (faint) ..... . We'd better take her out into the fresh air.

19. Jack will say he is busy whenever you want to talk to him. It's typical of him.

20. I am sure that Poland will always depend on gas from other countries.

21. She believes people will never stop fighting.

22. Perhaps they will leave before you get there. In that case, please let me know.

23. If she catches you here, she will certainly never forgive you.

24. It's been snowing for four days now. We are going to have a lot of problems getting to work tomorrow.

25. Her husband will work his guts out to provide for the family because times are hard.

26. There are two people at the bus stop. They are going to catch a bus into town.

27. My neighbour's car is out in the yard, and he is preparing the hose. I think he is going to wash his car.

28. It's Sunday tomorrow. I think my neighbour will wash his car this afternoon.

29. There's a bird sitting on the tree and a boy picking up a stone. Is he going to throw it at the bird?

30. One day, the world will become a better place to live in.

Niektóre źródła wyodrębniają jako oddzielne wystąpienia *FS* z czasownikami takimi jak *think*, *wonder*, *suppose*, *believe*, *hope*, *expect*, wyrażeniami takimi jak *be sure*, *be afraid* czy przysłówkami *probably*, *perhaps*, *certainly*.

Naszym zdaniem jest to zupełnie niepotrzebne rozdrabnianie tego czasu, utrudniające zrozumienie jego istoty. Wszystkie powyższe czasowniki i wyrażenia można bowiem z powodzeniem zaliczyć do przewidywań opartych na naszych myślach, przekonaniach, wyobrażeniach, emocjach czy pragnieniach, w przeciwieństwie do tych wynikających z tego, co widzimy i na podstawie czego przewidujemy przyszły bieg wydarzeń.

Jeśli oznaki, symptomy tego, co niebawem może się stać płyną od tego samego podmiotu, który ma wykonać przewidywaną czynność, polskie tłumaczenie całkiem dobrze czuje się z dodatkiem *zamierzać*. Zobacz także kolejny przykład.

Porównaj zdania 27 i 28. Obecność czasownika *think* często oznacza, że właściwym czasem będzie *FS*, gdyż wówczas przewidywanie opiera się na naszej wiedzy, poglądach czy emocjach, i tak właśnie jest w 28, gdzie przewidujemy na podstawie wiedzy posiadanej na temat sobotnich praktyk Polaków i naszego sąsiada.

W zdaniu 27, pomimo obecności *think*, nasze przewidywanie wyraźnie oparte jest na tym, co widzimy na podwórzu u sąsiada. Sama obecność *think* niczego zatem nie przesądza, gdyż w tym przypadku przewidujemy w oparciu o fizycznie widoczne oznaki tego, co się niebawem wydarzy.

Future Simple (FS) vs. be going to – przewidywania

6. What are you doing? (you, throw) ..... it away?

7. The Polish president is coming to our town next week. There (be) ..... lots of TV crews to cover his visit.

8. If you leave the meat on the table like that, in this temperature it (soon, go) ..... bad and (not, be) ..... fit to eat.

9. If you (throw) ..... your sandwich out, give it to me and I (eat) ..... it. I am still hungry.

10. There (always, be) ..... problems, even if we sort this one out. That's what life is all about.

© Preston Publishing

29. *Future Simple (FS) vs. be going to* – przyszłość

1.	Ludzie będą szukać miłości. Nigdy nic tego nie zmieni.	.....
2.	Ona zamierza zostać gwiazdą. Taki jest jej pomysł na życie.	.....
3.	Mama kupiła trochę jajek, cukru i mąki. Zrobi dla nas ciasto.	.....
4.	Politycy przyjadą do naszego miasta w piątek wieczorem i będą tutaj przez dwa dni.	.....
5.	Po tej całej ciężkiej pracy będziemy zbyt zmęczeni, by gotować, więc wyjdziemy do restauracji.	.....
6.	Wydaje się, że coś się dzieje obok. Czy nie zamierzasz pójść tam i sprawdzić?	.....
7.	Dziś wieczorem jest tak zimno. Wydaje się, jakby miał padać śnieg.	.....
8.	Ludzie, którzy w tym roku mają 20 lat, będą mieć 21 w przyszłym roku.	.....
9.	Wkrótce są twoje urodziny. Czy zamierzasz urządzić przyjęcie?	.....
10.	Czy widziałeś ten dom? Nie będzie łatwo go pomalować.	.....
11.	Słońce wzejdzie jutro o 4.30, a dzień będzie trwał 10 godzin i 10 minut.	.....
12.	Tamten mężczyzna wygląda dla mnie podejrzanie. Myślę, że zamierza coś ukraść.	.....
13.	Ona mówi, że nie zamierza podjąć tego całego trudu tylko dlatego, że my tego chcemy.	.....
14.	Ludzie zawsze będą próbować uczynić swoje życie łatwiejszym. To część ludzkiej natury.	.....
15.	Tym razem zamierzam zgłosić to na policję. Byłem dotąd zbyt wyrozumiały.	.....
16.	Powiedziałem wszystko, co chciałem powiedzieć. Nie zamierzam dodawać niczego więcej.	.....
17.	Pewnego dnia odwiedzimy wszystkie miejsca, które zawsze chcieliśmy zobaczyć.	.....
18.	Kto sfinansuje twoje studia? Jak zamierzasz zebrać na to pieniądze?	.....

neutralna

1. People will search for love. Nothing will ever change it.
2. She is going to become a superstar. That's her idea for life.
3. Mother has bought some eggs, sugar, and flour. She is going to make a cake for us.
4. The politicians will arrive in our town on Friday night and will be here for two days.
5. After all this hard work, we will be too tired to do the cooking, so we will go out to a restaurant.
6. Something seems to be happening next door. Aren't you going to go there and check?
7. It is so cold tonight. It seems as if it is going to snow.
8. People who are twenty this year will be twenty one next year.
9. It's your birthday soon. Are you going to have a party?
10. Have you seen the house? It is not going to be easy to paint it.
11. The sun will rise at 4.30 tomorrow and the day will last ten hours and ten minutes.
12. That man looks suspicious to me. I think he is going to steal something.
13. She says she is not going to go to all that trouble just because we want it.
14. People will always try to make their lives easier. It's part of human nature.
15. This time, I am going to report it to the police. I have been too understanding so far.
16. I have said all I wanted to say. I am not going to add anything else.
17. One day, we will visit all the places we have always wanted to see.
18. Who is going to finance your studies? How are you going to get the money together?

Hints & Clues

Czas *FS* posiada jeszcze jedno (trzecie) użycie. **Używamy go także do wyrażenia <u>neutralnej przyszłości</u>** – takiej, w której nie ma żadnego podejmowania decyzji ani w chwili mówienia, ani wcześniej; nie ma przewidywania opartego na czymkolwiek; jest jedynie stwierdzenie zwykłego faktu, że coś się stanie, czasami dlatego, że taka jest kolej rzeczy (jak w zdaniu 1), a czasami dlatego, że uzyskaliśmy pewne informacje na temat przyszłych wydarzeń i teraz o nich mówimy, nie mając jednocześnie żadnego wpływu na to, czy i jak się one odbędą (jak w zdaniu 4).

Zdania 2 i 3 pokazują dwa użycia wyrażenia *be going to*, stojące w kontraście do zastosowania *FS* dla przyszłości neutralnej (np. zdania 1 i 4).

Zdanie 2 nawiązuje do użycia *be going to* w znaczeniu **zamiaru, intencji, co do której <u>decyzja została podjęta przed chwilą mówienia</u>**, natomiast 3 nawiązuje do wykorzystania tego wyrażenia dla **<u>przewidywań opartych na tym, co fizycznie widzimy</u> jako zapowiedź tego, co się niebawem stanie**.

W języku potocznym forma *going to* jest często wymawiana jako *gonna*. Pytanie 18 mogłoby zatem brzmieć następująco:

Who's gonna finance your studies?

W amerykańskiej odmianie angielskiego forma ta pojawia się nawet w piśmie, w mniej formalnych kontekstach.

© Preston Publishing

19. Wyniki moich dotychczasowych badań są dość rozczarowujące. Nigdy nie zdobędę wszystkich informacji, których potrzebuję do mojego projektu. .....

20. Za 20 lat od teraz moje rodzinne miasto będzie wyglądać znacznie inaczej. .....

21. Jutro niektórzy ludzie odejdą, a niektórzy inni urodzą się. Cykl życia. .....

22. Prognoza pogody podaje, że jutro będzie dosyć ciepło. .....

23. Ile będzie kosztować, by dojechać tam autobusem? Czy znasz opłaty za przejazd? .....

24. Źle się czuję. Będę chory. .....

25. Czy wiesz, co powiesz? Czy jesteś dobrze przygotowany? .....

26. Kawa będzie podawana od dwunastej. .....

27. Szybko wychodź z samochodu! Wygląda na to, że silnik za sekundę wybuchnie. .....

28. Ludzie będą brać udział w konkursach tak długo, jak długo będą nagrody do wygrania. .....

29. Z powodu problemów z ogrzewaniem sklep będzie zamknięty przez cały tydzień, począwszy od jutra. .....

30. Oni zamierzają przedłużyć godziny urzędowania o jedną godzinę, tak by każdy mógł załatwić wszystkie formalności. .....

Który czas, *FS* czy wyrażenie *be going to*, lepiej pasuje do poniższych zdań. Wyboru musisz dokonać z punktu widzenia neutralnej przyszłości w kontraście do dwóch użyć *be going to* (1. przewidywania opartego na widocznych symptomach lub 2. decyzji podjętej przed chwilą mówienia).

1. In the spring, all the plants and flowers (turn) ..... green and the world (look) ..... beautiful again.

2. (you, keep) ..... it a secret for ever? One day, you (have) ..... to reveal the whole truth anyway.

3. The sun (set) ..... at 5.52 p.m. tomorrow and the day (be) ..... two minutes longer than today.

4. My father (not, retire) ..... when he reaches 65. He (work) ..... as long as he can. That's what he said to me the other day.

5. No matter how many people watch TV, some (always, prefer) ..... to read books.

19. The results of my research so far are rather disappointing. I am never going to get all the information I need for my project.

20. In twenty years from now, my hometown will look significantly different.

21. Tomorrow, some people will pass away, and some others will be born. A life cycle.

22. The weather forecast says it will be quite warm tomorrow.

23. How much will it cost to get there by bus? Do you know the fares?

24. I feel bad. I am going to be sick.

25. Do you know what you are going to say? Are you well prepared?

26. Coffee will be served from twelve on.

27. Get out of the car quickly! It sounds as if the engine is going to explode in a second.

28. People will take part in competitions as long as there are prizes to win.

29. Due to problems with the heating, the shop will be closed for the whole week, starting tomorrow.

30. They are going to increase opening hours by one hour so that everyone can take care of all the formalities.

Używanie czasów przyszłych jest w języku angielskim bardziej problematyczne niż stosowanie czasów przeszłych czy teraźniejszych, głównie z powodu dużej liczby możliwości, które wybieramy zależnie od naszego indywidualnego sposobu widzenia przyszłości, który u jednej osoby może być zupełnie odmienny niż u drugiej.

Z tego powodu w bardzo wielu przypadkach poprawnych może być kilka form, zależnie od tego, co osoba mówiąca chce przekazać lub na czym opiera treść swojej wypowiedzi. Często wspólnym polem dla *will* oraz *be going to* okazują się być przewidywania, które równie dobrze możemy wyrazić dowolną formą, zależnie od tego, na czym osoba mówiąca bardziej opiera swoje spodziewanie, np.:

You will like his latest movie. (*will* – na ile cię znam, ten film powinien ci się spodobać)

You are going to like his latest movie. (*be going to* – inni ludzie już go lubią, więc zapewne spodoba się i tobie)

W takich przypadkach wyrażenie *be going to* ma szansę częściej pojawić się w nieformalnych rozmowach dobrych przyjaciół.

Choć użycie wyrażenia *be going to* z czasownikiem *go* nie jest błędem, z uwagi na powtarzający się element *go* występuje silna tendencja do unikania tego połączenia. W takich przypadkach Anglicy wolą zastąpić to wyrażenie czasem *PC*, który także podkreśla uprzednie podjęcie decyzji, a od *be going to* różni się tylko tym, że sugeruje rozpoczęcie przygotowań. Porównaj:

*On Friday, we **are going to go** to the cinema.*

*On Friday, we **are going to** the cinema.*

Jest to jednak tylko tendencja, a nie reguła gramatyczna, więc masz tutaj prawo wyboru.

Future Simple (FS) vs. be going to – przyszłość neutralna

6. Leave the paint here! I (use) ..... it to decorate my house.

7. One day, mobiles (completely, replace) ..... landline telephones as they can be used everywhere, at home and out in the street.

8. I wouldn't use that bike, if I were you. It looks like it (fall) ..... apart.

9. Small babies (cry) ..... and there's nothing anybody can do about it. But don't worry! It (not, last) ..... for ever. Your baby (grow) ..... out of this, too.

10. Prices never stay the same for long, so they (rise) ..... again. It's been like that since time immemorial.

© Preston Publishing

30. *Will / would* w znaczeniu *chcieć*

1. Cokolwiek powiem, mój syn nie chce mnie słuchać.
2. Nie chciała zamieszkać w domu, który jej rodzice dla niej kupili.
3. Jak mogę zdobyć numer telefonu nauczyciela? Sekretarka nie chce mi go dać.
4. Kiedykolwiek temperatura spadała poniżej zera, on nie chciał wyjść z domu bez szalika i pary rękawic.
5. On nie chce dla nas pracować. On chce być lojalny wobec firmy, która dała mu jego pierwszą pracę. Jak możemy skłonić go do zmiany zdania?
6. Nawet gdy oferowano mu pieniądze, urzędnik nie chciał ujawnić żadnych tajnych informacji.
7. W mroźne poranki mój samochód nie chciał zapalać, dopóki nie wymieniłem akumulatora.
8. Cokolwiek robię z tym komputerem, on po prostu nie chce się wyłączyć.
9. Moi rodzice nie chcą pozwolić mi urządzić przyjęcia w naszym domu. Nie ufają mi ani moim przyjaciołom.
10. Nawet gdy rodzina była w potrzebie, nikt nie chciał kiwnąć palcem, by im pomóc.
11. Mężczyzna nie chciał wstać, chociaż była już 10.00. Po prostu spał dalej.
12. Co się dzieje? Klucz nie chce przekręcić się w zamku. Czy pomyliłem klucze?
13. Kiedykolwiek jesteśmy gdzieś zaproszeni, moja dziewczyna po prostu nie chce iść, więc czasami idę sam, a czasami zostaję z nią w domu.
14. Co więcej, przy takich okazjach nie chce ze mną rozmawiać przez kilka dni, tak jakbym to ja był winny.
15. Drzwi naszej pralki nie chciały się otworzyć, więc nie mogłam włożyć prania.
16. Górnicy nie chcą wrócić do pracy, dopóki nie przyjedzie premier, by wysłuchać ich skarg.
17. Jeśli zechcesz usiąść, zobaczymy, co możemy zrobić z twoim problemem.
18. Jeśli zechciałbyś usiąść, zobaczymy, co możemy zrobić z twoim problemem.

Hints & Clues

1. Whatever I say, my son won't listen to me.

2. She wouldn't live in the house her parents had bought for her.

3. How can I get the teacher's phone number? The secretary won't give it to me.

4. Whenever the temperature fell below zero, he wouldn't leave home without a scarf and a pair of gloves.

5. He won't work for us. He wants to be loyal to the company which gave him his first job. How can we make him change his mind?

6. Even when the civil servant was offered money, he wouldn't reveal any confidential information.

7. On frosty mornings, my car wouldn't start until I had replaced the battery.

8. Whatever I do to the computer, it just won't turn off.

9. My parents won't let me have a party in our house. They don't trust me or my friends.

10. Even when the family was in need, nobody would lift a finger to help them.

11. The man wouldn't get up even though it was 10 a.m. He just went on sleeping.

12. What's the matter? The key won't turn in the lock. Have I mixed up the keys?

13. Whenever we are invited somewhere, my girlfriend just won't go, so sometimes I go alone, and sometimes I stay at home with her.

14. What's more, on such occasions she won't talk to me for a few days, as if I was to blame.

15. The door of our washing machine wouldn't open, so I couldn't put the laundry in.

16. The miners won't go back to work until the prime minister comes to listen to their complaints.

17. If you will sit down, we will see what we can do about your problem.

18. If you would sit down, we will see what we can do about your problem.

Angielskie *will* posiada jeszcze jedno ciekawe zastosowanie, nawiązujące do czasów, gdy niemiecki i angielski były jednym i tym samym językiem, w którym starogermańska forma *willan* (korzeń, z którego wyrosły dzisiejsze angielskie *will* oraz niemieckie *wollen*) znaczyła *chcieć*.

Pomimo lekkiej zmiany formy (*willan – wollen*) czasownik ten do dzisiaj zachowuje w niemieckim to samo znaczenie. Angielskie *will* i jego przeszła forma *would* również często nawiązują do tego dawnego znaczenia, co z reguły ma miejsce w formie przeczącej, kiedy wyrażają **silną odmowę** ze strony podmiotu:

*The students **won't** listen to their teacher. They say they know better.* (nie chcą słuchać)

*The students **wouldn't** listen to their teacher. They said they knew better.* (nie chcieli słuchać).

Will i *would* mogą być stosowane zarówno do podmiotów żywotnych (jak w zdaniach 1-6), jak i nieżywotnych, np. samochodu (jak w zdaniu 7). W tym drugim przypadku chcemy powiedzieć, że dany obiekt nie poddaje lub nie poddawał się naszym próbom zrobienia z nim tego, co chcieliśmy. Język polski także obdarza takie podmioty cechami osobowymi (*Samochód nie chciał zapalić*).

W związku z tym, że w znaczeniu ***chcenia*** *will* jest normalnym czasownikiem teraźniejszym, a *would* – normalnym czasownikiem przeszłym, odpowiednio w czasach *PS* i *PtS*, nic nie stoi na przeszkodzie, by używać ich w połączeniu z *if*, gdyż nie jest to naruszeniem zasady tzw. I okresu warunkowego, który nie pozwala na użycie w zdaniu podrzędnym (po *if*) żadnego czasu przyszłego. Porównaj:

(a) *If you **will sit** down…* (jeśli **zechcesz usiąść**…).

(b) *If you **sit** down…* (jeśli **usiądziesz**…).

Zdanie (a) nie jest typowym warunkiem. **Osoba mówiąca nie uzależnia załatwienia sprawy petenta od tego, czy on usiądzie, czy nie**, lecz jedynie **zaprasza go grzecznie, by usiadł**. Nawet jeśli petent nie usiądzie i nie skorzysta z zaproszenia, jego sprawa zostanie rozpatrzona.

Zdanie (b) to natomiast klasyczny okres warunkowy, w którym czynność zdania głównego (*we will see what we can do about your problem*) jest uzależniona od spełnienia warunku ze zdania podrzędnego (*if you sit down*). **Mężczyzna musi usiąść, jeśli chce, by ktoś zajął się jego problemem.**

Przeszła forma *would* może być używana dokładnie w tym samym grzecznościowym znaczeniu co *will*, a jedyna różnica to większa dawka grzeczności (*will* = *zechcesz*, *would* = *zechciałbyś*).

© Preston Publishing

19. Jeśli zechcesz wypełnić te dokumenty, my zajmiemy się resztą. .....

20. Gdybyś zechciał wypełnić te dokumenty, my zajmiemy się resztą. .....

21. Jeśli wypełnisz te dokumenty, my zajmiemy się resztą. .....

22. Gdybyś wypełnił te dokumenty, zajęlibyśmy się resztą. Dlaczego nie chcesz tego zrobić? .....

23. Jeśli on zechce przekazać mi wszystkie niezbędne informacje, nie widzę żadnego problemu. .....

24. Jeśli on przekaże mi wszystkie niezbędne informacje, nie widzę żadnego problemu. .....

25. Gdyby on zechciał przekazać mi wszystkie niezbędne informacje, nie widzę żadnego problemu. .....

26. Gdyby on przekazał mi wszystkie niezbędne informacje, nie byłoby żadnego problemu. Nakłoń go więc, by to zrobił. .....

27. Skoro (uparcie) chcesz być taki agresywny wobec każdego, wkrótce okaże się, że jesteś zupełnie sam. .....

28. Zrobiłbyś/zrobisz trochę kawy dla mnie, proszę? .....

29. Moje dzieci nie chcą już jeść tego, co dla nich gotuję. Wolą słodycze. .....

30. Poprosiłem szefa, by pozwolił mi wyjść nieco wcześniej dzisiaj, ale on nie chciał. .....

Sparafrazuj poniższe zdania tak, by pojawiło się w nich *will / would* w znaczeniu chcenia. Gdy w nawiasie zobaczysz *if*, postaraj się wykorzystać je w swoim zdaniu. W dwóch zdaniach *if* ma znaczenie chcenia, a jedno jest typowo warunkowe.

Przykład: Just give me his driving licence number and I will check all the details. (if)
If you will give me his driving licence number, I will check all the details.

1. Can you hold my bag for a second, please?

.....

2. The police refused to give me any information about the accident.

.....

3. My cow does not let me go up to her and milk her.

.....

4. They offered him a lot of money to stay silent, but he wasn't willing to accept their offer because it was illegal.

.....

19. If you will fill in the papers, we will take care of the rest.

Grzeczna prośba, zaproszenie, w którym *will* jest użyte w znaczeniu *chcieć* w czasie *PS*.

20. If you would fill in the papers, we will take care of the rest.

Jeszcze bardziej grzeczna prośba, zaproszenie, w którym *would* jest użyte w znaczeniu *chcieć* w czasie *PtS* dla wprowadzenia większej dawki grzeczności.

21. If you fill in the papers, we will take care of the rest.

Zdanie w I okresie warunkowym, sugerujące, że jeśli ktoś wypełni stosowne dokumenty, sprawa zostanie przejęta przez innych, którzy doprowadzą ją do szczęśliwego końca. Nie ma tu żadnego śladu prośby czy zaproszenia.

22. If you filled in the papers, we would take care of the rest. Why don't you want to do it?

Zdanie w II okresie warunkowym, sugerujące, że ktoś nie chce wypełnić tych dokumentów i dlatego sprawa nie może ruszyć z miejsca. Nie ma tu żadnego śladu prośby czy zaproszenia.

23. If he will give me all the necessary information, I see no problem at all.

24. If he gives me all the necessary information, I see no problem at all.

25. If he would give me all the necessary information, I see no problem at all.

26. If he gave me all the necessary information, there would be no problem at all. Make him do it, then.

Angielskie *if* tłumaczymy jako *jeśli* lub *skoro*.

27. If you will be so aggressive to everyone, you will soon find yourself all alone.

W tym samym znaczeniu *chcenia* możesz też używać *will/ would* bez udziału spójnika *if*. Tego rodzaju prośby są nawet częstsze niż te z *if*, a w każdym takim przypadku *will/would* występują w swoim staroangielskim znaczeniu *chcieć*.

28. Would/Will you make some coffee for me, please?

29. My children will no longer eat what I cook for them. They prefer sweets.

Will w znaczeniu *chcenia* możesz także użyć dla wyrażenia czyjegoś uporu w takim czy innym postępowaniu, gdyż upór to nic innego jak mocna chęć działania w określonym kierunku, bez względu na konsekwencje.

30. I asked the boss to let me leave a bit earlier today, but he wouldn't.

Will / would w znaczeniu chcieć

5. There is something wrong with the gas cooker. It seems impossible to turn the burners off.

.....

6. Please visit us here more often and all the problems will disappear. (if)

.....

7. We have all those problems because you never visit us. (if)

.....

8. I wanted to apologise to him, but he didn't even listen to what I had to say.

.....

9. Please move to the side a little, and then we can start. (if)

.....

10. She is determined to marry him, even if she has to move to the country.

.....

© Preston Publishing

31. Użycie *will / shall / be going to*

1. Przyjrzę się temu, gdy tylko będę mógł. .....
2. Zaprosimy około 20 osób na nasze sobotnie przyjęcie. .....
3. On udzieli ci wszelkich informacji, jakich potrzebujesz. .....
4. Oblałem egzamin z gramatyki, ale spróbuję jeszcze raz. .....
5. Nigdy nie spędziliśmy wakacji za granicą, ale w czerwcu pojedziemy do Japonii. .....
6. Oni nie podadzą wam żadnych szczegółów po prostu dlatego, że nie znają żadnych. .....
7. Czy mam zostać i pomóc ci w rachunkach? .....
8. Czy mam wyłączyć telewizor, czy oglądasz go? .....
9. Czy mamy kupić / A może byśmy kupili trochę owoców i warzyw na przyjęcie? .....
10. A może byśmy urządzili przyjęcie w ten weekend? Nie mieliśmy przyjęcia od (wielu) miesięcy. .....
11. A może zaczekamy nieco dłużej? Nie śpieszymy się dzisiaj, prawda? .....
12. A może spędzimy trochę czasu w jakimś cichym miejscu, z dala od tych głośnych miejskich ulic? .....
13. Kogo mam poprosić o pomoc? Czy znasz kogoś? .....
14. Kiedy mamy wyjść? Ile czasu nam zostało? .....
15. Gdzie mamy zaparkować nasz samochód, jeśli nie chcemy przeszkadzać lokalnym mieszkańcom? .....
16. Czy mam pościelić ci łóżko? Wyglądasz na zmęczonego. .....
17. A może położymy kres takiemu zachowaniu w szkole? .....
18. Co zrobimy, jeśli nasze wszystkie wysiłki zawiodą? .....

Hints & Clues

1. I shall/will have a look at it as soon as I can.
2. We shall/will invite about twenty people to our Saturday party.
3. He will give you all the information you need.
4. I have failed my grammar exam, but I shall/will try again.
5. We have never spent a holiday abroad, but we shall/will go to Japan in June.
6. They won't give you any details simply because they don't know any.
7. Shall I stay behind and help you with the accounts?
8. Shall I turn the TV off, or are you watching it?
9. Shall we buy some fruit and vegetables for the party?
10. Shall we have a party this weekend? We haven't had one for months.
11. Shall we wait a little longer? We are not in a hurry today, are we?
12. Shall we spend some time somewhere quiet, far away from these noisy city streets?
13. Who shall I ask for help? Do you know anyone?
14. When shall we leave? How much time do we have left?
15. Where shall we park our car if we don't want to disturb the local residents?
16. Shall I make the bed for you? You look tired.
17. Shall we put an end to that kind of behaviour at school?
18. What shall we do if all our efforts fail?

Czasownik posiłkowy *shall* **może być użyty obok zwyczajowego** *will* **w pierwszej osobie liczby pojedynczej i mnogiej**, choć nie jest to typowe dla współczesnej angielszczyzny:

I shall/will remember your kind offer.

We shall/will never forget what you have done for us.

W innych osobach należy unikać sięgania po *shall* jako wskaźnika czasu przyszłego, np. *He ~~shall~~/will never forget what you have done for him.*

Zwyczaj ten jest nieznany w amerykańskiej wersji angielskiego, gdzie we wszystkich osobach niepodzielnie króluje *will*.

W związku z bardzo ograniczonym polem występowania *shall* w odniesieniu do przyszłości (tylko z *I* oraz *we*, i to tylko jako alternatywa dla *will*) znalazło ono dla siebie trzy inne obszary, których nie musi dzielić z *will*. Możemy go zatem używać także w następujących przypadkach:

1) **w ofertach** (zwykle z *I/we*)

Shall I *help you with your homework?* (*Czy mam pomóc ci w pracy domowej?*)

Shall we *notify them of the change?* (*Czy mamy zawiadomić ich o zmianie?*)

2) **w sugestiach** (z *we*)

Shall we *have a walk in the park after lunch?* (*A może poszlibyśmy na spacer do parku po lunchu?*)

3) **w pytaniach szczegółowych o sugestie, instrukcje, zalecenia** (z *I/we*)

When ***shall I*** *call you?* (*Kiedy mam do ciebie zadzwonić?*)

How ***shall we*** *get there before supper?* (*Jak dotrzemy tam przed kolacją?*)

© Preston Publishing

19.	Zechcesz się przesunąć / przesuniesz się nieco dalej na lewo, proszę?	.....
20.	Zechcesz zastąpić / zastąpisz mnie dzisiaj w pracy, proszę? Nie czuję się zbyt dobrze.	.....
21.	Zechcesz porozmawiać / porozmawiasz z nim o moim problemie, proszę? Znasz go lepiej niż ja.	.....
22.	Kiedykolwiek na coś się zdecyduje, nie chce słuchać żadnych rad.	.....
23.	Powiedzieliśmy im o naszym problemie z dotrzymaniem terminu, ale oni nie chcą dyskutować o żadnych zmianach w umowie.	.....
24.	Poprosiłem rodziców o więcej pieniędzy, ale oni nie chcą dać mi żadnych. Mówią, że dali mi wystarczająco (dużo).	.....
25.	Ponieważ wyjeżdżasz za granicę na dwa lata, dam ci moje zdjęcie. Spójrz na nie, gdy będzie ci mnie brakować.	.....
26.	Każdy myśli, że pewnego dnia chłopiec zostanie wielkim pianistą i będzie grał koncerty na całym świecie.	.....
27.	Ona zamierza studiować w Londynie.	.....
28.	Ona zamierzała studiować w Londynie, ale zmieniła zdanie.	.....
29.	Od pewnego czasu zamierza studiować w Londynie i być może pewnego dnia to zrobi.	.....
30.	Przez pewien czas zamierzała studiować w Londynie, ale studiowała w Dublinie.	.....

Sparafrazuj poniższe zdania tak, by użyć *will / shall / be going to*, wprowadzając inne niezbędne zmiany. Dla Twojej wygody istotne elementy zdań do przekształcenia zostały podkreślone. 'x2' oznacza dwie możliwości zmiany.

Przykład: Would you like me to hold the baby for you for a minute?
Shall I hold the baby for you for a minute?

1. Can you repeat your question, sir?

.....

2. Doctors refuse to give strangers any information about their patients.

.....

3. He decided to buy a horse a week ago and is still thinking about it.

.....

4. I will do my best to become the best student in my group. (x2)

.....

19. Will you move a little further to the left, please?

20. Will you cover for me at work today, please? I am not feeling very well.

21. Will you talk to him about my problem, please? You know him better than I do.

22. Whenever he decides on something, he won't listen to any advice.

23. We have told them about our problem meeting the deadline, but they won't discuss any changes to the agreement.

24. I have asked my parents for more money, but they won't give me any. They have given me enough, they say.

25. Since you're going abroad for two years, I will give you my picture. Look at it when you miss me.

26. Everyone thinks that one day the boy will become a great pianist and will play concerts around the world.

27. She is going to study in London.

28. She was going to study in London, but she changed her mind.

29. She has been going to study in London for some time now, and maybe one day she will do it.

30. She had been going to study in London for some time but she studied in Dublin.

Poza użyciem typowym dla *will* jako składnika czasu *FS*:

a) dla czynności **zdecydowanych w chwili mówienia**;

b) dla **przewidywań** opartych na naszej wiedzy, poglądach, oczekiwaniach;

w tym rozdziale, w którym kontrastujemy *shall* oraz *will*, przypominamy o wykorzystywaniu go także dla **próśb** oraz **silnej odmowy** ze strony podmiotu zdania:

Will *you drive me to the doctor, please?* (***Zechcesz*** *zawieźć mnie do lekarza, proszę?*)

I have asked Peter to drive me to the doctor, but he ***won't listen*** *to me.* (*Poprosiłem Piotra, by zawiózł mnie do lekarza, ale on* ***nie chce*** *mnie słuchać.*)

Obydwa powyższe zastosowania *will* nawiązują do jego dawnego germańskiego znaczenia *chcieć* i wciąż aktualnego dzisiaj niemieckiego *wollen*.

Wyrażenie *be going to* nie jest właściwym czasem gramatycznym, lecz wyrażeniem czasopodobnym. Potwierdzeniem jest fakt, że możemy go używać aż w czterech różnych czasach, co jest niemożliwe dla żadnego innego czasu jako takiego. W przypadku *be going to* jest inaczej.

Porównaj:

I ***am*** *going to leave Poland and find a job abroad.* (zamiar teraźniejszy, stąd czas *PS*)

I ***was*** *going to leave Poland and find a job abroad, but then I changed my mind.* (zamiar przeszły, niezwiązany z teraźniejszością, stąd czas *PtS*)

I ***have been*** *going to leave Poland and find a job abroad for two years now.* (zamiar trwający od przeszłości do chwili obecnej, stąd czas *PP*)

I ***had been*** *going to leave Poland and find a job abroad for two years before I finally did.* (zamiar trwający przez dwa lata przed inną czynnością przeszłą, stąd czas *PtP*)

Użycie will / shall / be going to

5. Why don't we buy a new cooker? We've had the same one since we moved here.

.....

6. Could you lend us some money for a new cooker? We don't have enough, I'm afraid.

.....

7. She wanted to visit her aunt in hospital, but had to go to college instead.

.....

8. I have asked my son to apologise to the teacher, but he doesn't want to do it.

.....

9. I don't know how to persuade you to agree to my proposal.

.....

10. She is thinking of moving house to a better estate.

.....

© Preston Publishing

32. Present tenses for the Future

1.	Gdy moja siostra wróci do domu, odrobi pracę domową.	.....
2.	Będę bardzo cicho, podczas gdy moja siostra będzie odrabiać pracę domową.	.....
3.	Gdy moja siostra odrobi (już) pracę domową, pobawi się ze mną.	.....
4.	Gdy moja siostra będzie odrabiać pracę domową (już) przez pół godziny, zrobi sobie filiżankę herbaty.	.....
5.	Gdy pójdziemy jutro na spacer, spędzimy trochę czasu w parku.	.....
6.	Mamy nadzieję, że gdy będziemy w parku, będzie świeciło słońce.	.....
7.	Gdy pobędziemy w parku przez jakiś czas, pójdziemy do kawiarni napić się kawy i zjeść ciastko.	.....
8.	Gdy wypijemy kawę i zjemy ciastko, wrócimy pieszo do domu.	.....
9.	Gdy strażacy przyjadą ugasić pożar, poproszą wszystkich, by się cofnęli.	.....
10.	Gdy strażacy będą gasić pożar, wkrótce wokół zbierze się tłum gapiów.	.....
11.	Gdy strażacy ugaszą pożar, przeszukają gruzowisko w poszukiwaniu ocalałych.	.....
12.	Gdy strażacy będą gasić pożar (już) od dwóch godzin, skończy im się woda.	.....
13.	Gdy jutro rano będę rozmawiał z szefem, postaram się pamiętać o twoim problemie.	.....
14.	Gdy jutro rano będę rozmawiał z szefem, nie podchodź ze swoim problemem. Pozwól mi to zrobić po mojemu.	.....
15.	Gdy jutro rano porozmawiam z szefem, zadzwonię do ciebie.	.....
16.	Gdy porozmawiam z szefem przez kilka minut, zrozumiem, ile on wie o Twoim problemie.	.....
17.	Jeśli ona będzie grać w swoje ulubione gry komputerowe, będziesz musiał robić coś innego.	.....
18.	Gdy ona będzie grać w swoje ulubione gry komputerowe, nie będziesz mógł grać w swoje.	.....

Hints & Clues

1. When my sister comes back home, she will do her homework.

2. I will be very quiet while my sister is doing her homework.

3. When my sister has done her homework, she will play with me.

4. When my sister has been doing her homework for half an hour, she will make herself a cup of tea.

5. When we go for a walk tomorrow, we'll spend some time in the park.

6. We hope that when we are in the park, the sun will be shining.

7. When/After we have been in the park for some time, we will go to a café to have a coffee and a cake.

8. When/After we have drunk our coffee and eaten a cake, we will walk home.

9. When the firemen come to put out the fire, they will ask everyone to stand back.

10. When the firemen are putting out the fire, a crowd of onlookers will soon gather round.

11. When/After the firemen have put out the fire, they will search through the debris for survivors.

12. When/After the firemen have been putting out the fire for two hours, they will run out of water.

13. When I talk to the boss tomorrow morning, I will try to remember your problem.

14. When I am talking to the boss tomorrow morning, don't come with your problem. Let me do it my own way.

15. When/After I have talked to the boss tomorrow morning, I will call you.

16. When/After I have been talking to the boss for a few minutes, I will understand how much he knows about your problem.

17. If she plays her favourite computer games, you will have to do something else.

18. When she is playing her favourite computer games, you will not be able to play yours.

Czasy teraźniejsze odgrywają dużą rolę w tworzeniu angielskiej przyszłości. Dzieje się tak z dwóch powodów: (1) **czasy *PS* oraz *PC*** mają swoje własne oddzielne zastosowania dla czynności przyszłych (UNIT 1), które przypomnimy pod koniec tego unitu; (2) **wszystkie cztery czasy teraźniejsze** wyrażają czynności przyszłe w ramach tzw. I okresu warunkowego, zgodnie z którym po pewnych słowach nie używamy żadnego czasu z *will*, lecz jakiegoś czasu teraźniejszego. Wyrażenia wprowadzające taki warunek to *if, when, while, before, after, until/till, by the time, as, as soon as*. Ich wspólną cechą jest to, że uzależniają (warunkują, stąd nazwa okres warunkowy) wystąpienie jednej czynności od drugiej, np.:

*If you **tell** me his phone number, I **will pay** you well.*
(*Jeśli podasz mi jego numer telefonu, dobrze ci zapłacę.*)

Czynność zdania głównego (*I will pay you well*) jest uzależniona od spełnienia warunku zawartego w zdaniu podrzędnym po spójniku if (*If you tell mi his phone number*).

Wszystkie inne wyrażenia także uzależniają dwie czynności od siebie, lecz w przeciwieństwie do *if* nie czynią tego na zasadzie przyczyny i skutku, lecz zależności czasowej. Porównaj:

***If** she comes, we will have dinner together.*
(***Jeśli** przyjdzie, a może nie przyjść, zjemy razem obiad.*)

When *she comes, we will have dinner together.* (***Kiedy** przyjdzie*, a przyjdzie na pewno, bo to tylko kwestia czasu, *zjemy razem obiad*, ale tak długo, jak długo nie przyjdzie, nasz wspólny obiad czeka, a gdyby w ogóle nie przyszła, nie zjemy go razem)

Na uwagę i szczególne podkreślenie zasługuje to, że w I okresie warunkowym w zdaniu podrzędnym ma prawo pojawić się **<u>każdy</u> z czterech czasów teraźniejszych**, a nie tylko *PS*. Oto możliwe opcje:

*When I **have** breakfast, I will ask you to join me.* (*simple* – poproszę cię o dołączenie do mnie, gdy zacznę jeść śniadanie, na przykład po to, byś w całości mógł zjeść je ze mną i porozmawiać w tym czasie o naszych wspólnych sprawach)

*When I **am having** breakfast, I will ask you to join me.* (*continuous* – poproszę cię o dołączenie do mnie, gdy będę już w trakcie jedzenia śniadania, na przykład po to, byś częściowo mógł zjeść je ze mną i porozmawiać w tym czasie o naszych wspólnych sprawach)

*When I **have had** breakfast, I will ask you to join me.* (*perfect* – poproszę cię o dołączenie do mnie, gdy skończę już jeść śniadanie, na przykład po to, byś mógł ze mną porozmawiać o naszych wspólnych sprawach, ale nie zjesz ze mną nawet części śniadania)

*When I **have been having** breakfast for five minutes, I will ask you to join me.* (*perfect continuous* – poproszę cię o dołączenie do mnie, gdy będę miał za sobą 5 minut jedzenia śniadania, może po to, byś mógł zobaczyć, jak dużo potrafię zjeść w 5 minut i być może – jeśli wystarczy na to czasu – jeszcze porozmawiać ze mną o naszych wspólnych sprawach)

© Preston Publishing

19.	Gdy ona zagra (już) w swoje wszystkie ulubione gry komputerowe, będziesz mógł zagrać w swoje.	.....
20.	Gdy ona zbyt długo pogra w swoje ulubione gry komputerowe, jej komputer będzie gorący.	.....
21.	Gdy lekarze będą operować pacjenta, zamkną drzwi.	.....
22.	Gdy lekarze będą operować pacjenta, jego rodzina będzie czekać na zewnątrz sali operacyjnej.	.....
23.	Gdy lekarze zoperują pacjenta, wyjdą z sali operacyjnej.	.....
24.	Gdy lekarze będą operować pacjenta od dwóch godzin, zrobią krótką przerwę.	.....
25.	Dzisiaj wieczorem ona spotyka się ze swoim chłopakiem.	.....
26.	Ona nie zabiera ze sobą swojej młodszej siostry. Dziś wieczorem jej siostra zostaje w domu.	.....
27.	Samolot do Warszawy startuje o 7.20.	.....
28.	Sztuka w teatrze kończy się o północy. Czy to trochę nie za późno dla dzieci?	.....
29.	Ona wychodzi za niego za mąż w ten weekend. Wszystko jest gotowe.	.....
30.	Zgodnie z planem, najpierw członkowie grupy spędzają trochę czasu w Londynie, a potem jadą zobaczyć nieco więcej Anglii.	.....

Dla zdań 1-6 wybierz właściwy czas teraźniejszy, zależnie od etapu, na którym według Ciebie powinna być dana czynność. Dla zdań 7-10 znajdź własne dokończenie w czasie przyszłym, które może dotyczyć nauczyciela lub dowolnego innego podmiotu. Ważne, by Twoje zakończenie pasowało do aspektu czasownika *mark* w odnośnym zdaniu podrzędnym. W razie problemów natchnienia szukaj w powyższych zadaniach, a w ostateczności – w kluczu na końcu książki.

1. When we (save) ..... enough money, we will buy some new trees for our garden.
2. When we (save) ..... money, we will try not to spend it on useless things.
3. If she (do) ..... her homework when I come in, I will not disturb her, I promise.
4. When she (do) ..... her homework, we will go for a walk in the park together.
5. After she (do) ..... her homework for more than one hour, she will need some relaxation.

19. When/After she has played all her favourite computer games, you will be able to play yours.

20. When she has been playing her favourite computer games for too long, her computer will be hot.

21. When the doctors operate on the patient, they will lock the door.

22. When the doctors are operating on the patient, his family will be waiting outside the operating theatre.

23. When/After the doctors have operated on the patient, they will leave the operating theatre.

24. When/After the doctors have been operating on the patient for two hours, they will take a short break.

25. She is meeting her boyfriend tonight.

26. She is not taking her younger sister with her. Her sister is staying at home tonight.

27. The plane to Warsaw takes off at 7.20 a.m.

28. The play at the theatre finishes at midnight. Isn't it a bit too late for the children?

29. She is marrying him this weekend. Everything is ready.

30. According to the itinerary, first, party members spend some time in London, and then they go to see more of England.

Zauważ, jak kolejne zdania podrzędne (te po *when*, np. 21-24), zawierające cztery różne aspekty, zmieniają brzmienie czasowników w polskim tłumaczeniu.

Niezależnie od I okresu warunkowego ***PS* oraz *PC* mają swoje stałe działki w przyszłości** (patrz UNIT 3), np.:

I am having a party at the weekend. (goście już zaproszeni, a zakupy zrobione)

They are going to the cinema on Friday. (mają już bilety)

She is flying to Madrid on Monday. (ma już i bilet i być może rezerwację hotelu w Madrycie)

Zwykle są to czynności bardziej prywatne, osobiste, na które podmioty mają duży wpływ i układają według swego upodobania.

Czas *PS*, odniesiony do przyszłości, zajmuje się czynnościami stałymi, publicznymi i dotyczącymi ogółu ludzi, np.:

Her train gets into London at five fifteen.
The football match starts in half an hour.
We spend only one day in Berlin.

Ostatni przykład (*We spend only one day in Berlin*) bardzo dobrze ilustruje różnicę, jaką do kontekstu potrafią wnieść te dwa czasy. Porównaj:

We spend only one day in Berlin. (*PS* podkreśla stały i służbowy charakter naszego jednodniowego pobytu w Berlinie, zapewne w ramach wycieczki organizowanej przez biuro podróży)

We are spending only one day in Berlin. (*PC* jest bardziej osobisty i prywatny; spędzamy w Berlinie tylko jeden dzień, bo tak chcemy)

Porównaj jeszcze dwa kolejne przykłady:

The bus leaves at 5 a.m. tomorrow morning.
The bus is leaving at 5 a.m. tomorrow morning.

Ten pierwszy to autobus liniowy, kursujący regularnie o wskazanej godzinie; ten drugi to np. autobus wynajęty na ten jeden raz przez grupę wycieczkową, którego godzina i miejsce odjazdu całkowicie podlegają decyzji tej grupy.

PRESENT TENSES FOR THE FUTURE

6. As soon as I (read) ..... the book, I will return it to the library so other people can read it, too.

7. When the teacher marks the papers,

.....

8. When the teacher is marking the papers,

.....

9. When the teacher has marked all the papers,

.....

10. When the teacher has been marking the papers for three hours,

.....

© Preston Publishing

33. Future Continuous (FC) vs. Future Simple (FS) –

1.	Jutro o tej porze będę pracował w moim biurze.	.....
2.	W przyszłym tygodniu o tej porze studenci będą siedzieć na kolejnej lekcji historii.	.....
3.	O godzinie 15 niektórzy pracownicy wciąż będą pracować, podczas gdy inni będą się przygotowywać do pójścia do domu.	.....
4.	Gdy zegar wybije dwunastą, dzieci będą spały w swoich przedszkolnych łóżkach.	.....
5.	Jej wtedy nie będzie w domu. Będzie spacerowała w parku.	.....
6.	Nie martw się. Gdy wysiądziesz z pociągu, ja będę czekał na ciebie na peronie.	.....
7.	Przepraszam, ale nie będę mógł powitać cię, gdy przyjedziesz. Będę brał udział w spotkaniu.	.....
8.	Czy wiesz, co będziesz robił jutro o tej porze?	.....
9.	Jestem pewna, że za 5 lat od teraz mój syn będzie prowadził swój własny interes.	.....
10.	Będziemy mieli przyjęcie w sobotę wieczorem, więc może być trochę głośno. Mam nadzieję, że nie masz nic przeciwko (temu).	.....
11.	Gdy zegar wybije 7.00, wstanę.	.....
12.	Gdy zegar wybije 7.00, wciąż będę spał. Zwykle wstaję o godzinie 7.30 rano.	.....
13.	Gdy nadejdzie czas rozpoczęcia przedstawienia, aktorzy odegrają swoje role na scenie.	.....
14.	Gdy nadejdzie czas rozpoczęcia przedstawienia, publiczność będzie siedziała na siedzeniach, gotowa na przedstawienie.	.....
15.	Nie możemy się jutro spotkać, ponieważ cały dzień będę pracował w ogrodzie.	.....
16.	Oczywiście możemy się jutro spotkać. Przez jakiś czas będę pracował w ogrodzie, ale potem będę wolny.	.....
17.	W piątek o godzinie 15.00 pojedziemy na wieś, by odwiedzić naszych dziadków.	.....
18.	W piątek o godzinie 15.00 będziemy jechać na wieś, by odwiedzić naszych dziadków.	.....

czynność w toku

1. This time tomorrow, I will be working in my office.
2. This time next week, the students will be sitting in another history class.
3. At 3 p.m., some workers will still be working, whereas others will be preparing to go home.
4. When the clock strikes twelve, the children will be sleeping in their kindergarten beds.
5. She won't be at home then. She will be walking in the park.
6. Don't worry. When you get off the train, I will be waiting for you on the platform.
7. Sorry, but I won't be able to greet you when you arrive. I will be attending a meeting.
8. Do you know what you will be doing this time tomorrow?
9. I am sure that five years from now my son will be running his own business.
10. We will be having a party on Saturday night, so it may be a bit noisy. I hope you don't mind.
11. When the clock strikes seven, I will get up.
12. When the clock strikes seven, I will still be sleeping. I usually get up at 7.30 a.m.
13. When the time comes to start the show, the actors will act out their roles on the stage.
14. When the time comes to start the show, the audience will be sitting in their seats, ready for the show.
15. We can't meet tomorrow because I will be working in the garden all day.
16. Of course, we can meet tomorrow. I will work in the garden for some time, but then I will be free.
17. At 3 p.m. on Friday, we will drive to the country to visit our grandparents.
18. At 3 p.m. on Friday, we will be driving to the country to visit our grandparents.

Hints & Clues

Czas *FC*, jak każdy inny czas typu *continuous*, podkreśla trwanie czynności w danym momencie, gdzieś między jej początkiem a końcem. Ponieważ jest to czas przyszły ciągły, moment trwania czynności także należy do przyszłości.

Jak zawsze w tego typu czasach bycie czynności w toku oznacza, że całkowicie wypełnia ona podany w zdaniu okolicznik czasu. Z tego powodu okoliczniki takie są z reguły krótkie, tak by dana czynność mogła być w trakcie ich trwania cały czas w toku. Porównaj:

At 7 a.m. tomorrow, I ***will be having*** *breakfast.* (godzina 7 trwa tylko 60 sekund, więc z łatwością może ją całkowicie wypełnić czynność spożywania śniadania)

When I come back home, my wife ***will be cooking****.* (chwila mojego wejścia to nawet mniej niż 60 sekund, więc prawie każda czynność w wykonaniu mojej żony może być wtedy w toku i całkowicie wypełnić moment mojego przybycia do domu)

My wife ***will be cooking*** *tomorrow.* (zdanie nieco podejrzane z powodu długiego okolicznika czasu, *tomorrow.* By było prawdziwe i gramatycznie poprawne, moja żona musi gotować cały jutrzejszy dzień. Jeśli tak będzie, należy współczuć żonie, ale zdanie pozostawić bez zmian; jeśli nie, trzeba pomyśleć o zmianie czasu na inny, np. *be going to*)

Czas *FS*, reprezentujący aspekt *simple*, w przeciwieństwie do *FC*, należącego do czasów typu *continuous*, **podkreśla początek czynności**, co w praktyce oznacza, że dana czynność przyszła w danym momencie przyszłym albo dopiero się zacznie (*FS*), albo będzie już w toku, bo zacznie się przed tym momentem (*FC*). Porównaj:

At 7 a.m. tomorrow, I ***will have*** *breakfast.* (czas *FS* – czynność będzie miała swój początek jutro o 7 rano)

At 7 a.m. tomorrow, I ***will be having*** *breakfast.* (czas *FC* – czynność w toku jutro o 7 rano, a więc zacznie się jakiś czas przed godziną 7, a skończy jakiś czas po tej godzinie)

© Preston Publishing

19.	Co zrobi twój współlokator, gdy przybędziesz do domu?	.....
20.	Co twój współlokator będzie robił, gdy przybędziesz do domu?	.....
21.	Nie będzie mnie tutaj jutro o tej porze.	.....
22.	Będę mieć rozmowę kwalifikacyjną (będę w trakcie rozmowy).	.....
23.	Nie będzie mnie tutaj jutro.	.....
24.	Będę mieć ważniejsze sprawy do załatwienia.	.....
25.	Gdy wrócisz, łazienka będzie zajęta. Będę brał kąpiel.	.....
26.	Jeśli wszystko dobrze pójdzie, w następnym miesiącu o tej porze będę jeździł na nartach w kurorcie narciarskim w Austrii.	.....
27.	Jeśli wszystko dobrze pójdzie, w następnym miesiącu pojadę na narty w kurorcie narciarskim w Austrii.	.....
28.	Wczoraj o godzinie 5.00 ona szyła sukienkę.	.....
29.	Teraz jest godzina 5.00 i ona szyje sukienkę.	.....
30.	Jutro o godzinie 5.00 ona będzie szyła sukienkę.	.....

Używając czasów *FS* lub *FC*, napisz, co bohaterowie poniższych zdań będą robić lub zrobią o tej samej porze w przyszłości.

Przykłady: At seven last night, my uncle was driving to our house.
At seven tomorrow night, my uncle will be driving to our house.
When the doorbell rang, the maid went up to open the door.
When the doorbell rings, the maid will go up to open the door.

1. After lunch last Friday, the students had their maths class.

   .....

2. When the patient's wife walked in, the doctor was talking to her husband and sitting on his bed.

   .....

3. All day yesterday, he was riding a horse. He must be a horse riding fanatic.

   .....

4. Yesterday, he rode a horse and did a few other things as well.

   .....

19. What will your flatmate do when you arrive home?

20. What will your flatmate be doing when you arrive home?

W zdaniu 19 chodzi oczywiście o początek czynności, czyli o reakcję mojego współlokatora na moje przybycie, natomiast w 20 – o czynność, w trakcie robienia której on wtedy będzie.

21. I won't be here this time tomorrow.

22. I will be having an interview.

Jak w przypadku każdego innego czasu ciągłego pewne czasowniki lub przynajmniej niektóre z ich znaczeń nie poddają się interpretacji wymaganej przez formy *continuous*, na przykład czasownik *have* w znaczeniu *mieć, posiadać coś* (zdanie 24), ale nie w znaczeniu np. *być w trakcie czegoś* (zdanie 22) lub *brać kąpiel* (zdanie 25).

23. I won't be here tomorrow.

24. I will have more important matters to take care of.

Zauważ, jak obecność lub brak w zdaniu okolicznika *this time* zmienia czasy i znaczenie zdań 26 i 27.

25. When you get back, the bathroom will be occupied. I will be having a bath.

26. If everything goes well, this time next month I will be skiing in a ski resort in Austria.

27. If everything goes well, next month I will go skiing in a ski resort in Austria.

28. At 5 o'clock yesterday, she was sewing a dress.

29. It is five o'clock now and she is sewing a dress.

30. At five o'clock tomorrow, she will be sewing a dress.

Zauważ harmonię panującą między wszystkim aspektami typu *continuous*, a teraz znasz już je wszystkie. Każdy z nich (*past*, *present* i *future*) zawsze i niezmiennie podkreśla to samo: trwanie czynności w danym momencie, z czego wynika wniosek, że jej początek jest przed tym momentem, a koniec – jakiś czas po nim. Porównaj:

At seven last night, she ***was drinking*** *her favourite coffee.* (była w trakcie picia wczoraj o 7 wieczorem)

It is seven p.m. now and she ***is drinking*** *her favourite coffee.* (jest w trakcie picia teraz)

At seven tomorrow night, she ***will be drinking*** *her favourite coffee.* (będzie w trakcie picia jutro o 7 wieczorem)

Na podstawie powyższych przykładów można wysnuć wniosek, że pani ta **zawsze zaczyna pić kawę przed godziną 7, o 7 jest trakcie**, a **kończy jakiś czas po godzinie 7**.

Future Continuous (FC) vs. Future Simple (FS) – czynność w toku

5. Last night, between seven and eight, she was cooking food for her family.

.....

6. She cooked so much food for them last night that they left more than a half.

.....

7. When we walked out of the building, it was raining.

.....

8. When we walked out of the building, we took a taxi and went home.

.....

9. When the war broke out, the family emigrated to the UK.

.....

10. When the war broke out, the family were living on the coast.

.....

© Preston Publishing

34. *Future Continuous (FC) vs. Future Simple (FS)* - czynności

1. Jutro jest niedziela, więc wielu ludzi będzie odpoczywać w domu.
.....

2. Biskup przyjeżdża jutro do naszej parafii. Myślę, że wiele osób pójdzie do kościoła.
.....

3. Wystartujemy, gdy personel poda państwu kilka instrukcji bezpieczeństwa.
.....

4. Przepraszamy za opóźnienie. Problem został w końcu naprawiony. Wystartujemy w ciągu 5 minut.
.....

5. Szef jest chory, więc nie będzie przychodził do pracy przez około tydzień.
.....

6. Szef jest za granicą, więc nie będzie brał udziału w dzisiejszym spotkaniu zarządu.
.....

7. Anna mówi, że nie przyjdzie dzisiaj do pracy, ponieważ szef wczoraj ją obraził.
.....

8. Robi się dość zimno. Nie sądzę, by wiele osób zjawiło się na ceremonii otwarcia jutro rano.
.....

9. W poniedziałek jest dzień wolny od pracy. Uczniowie nie pójdą do szkoły, a pracownicy nie pójdą do pracy.
.....

10. Wpadnę do ciebie jutro, ponieważ i tak będę przejeżdżał obok twojego domu.
.....

11. Pracownicy kolei strajkują przez dwa dni. Żadne pociągi nie kursują dzisiaj i żadne nie będą kursowały jutro.
.....

12. Nie zawracaj mi teraz głowy. Mamy odprawę w przyszły poniedziałek, więc i tak będziemy rozmawiać.
.....

13. Uważaj na drodze! To czas świąt. Wielu ludzi będzie udawać się do domu na święta.
.....

14. Myślę, że odwiedzę moich rodziców w te święta. Nie widziałem ich od pięciu lat.
.....

15. Moi sąsiedzi w sobotę zawsze pracują w ogrodzie, więc w tę sobotę też będą pracować.
.....

16. Ja też popracuję w ogrodzie. Mówią, że to dobre dla zdrowia.
.....

17. Kupię ci butelkę wody, jeśli chcesz. I tak później będę szedł do sklepu.
.....

18. Wciąż nie rozumiem, jak włamywacz dostał się do domu. Pojadę tam jeszcze raz i dokładniej się przyjrzę.
.....

rutynowe i pytania

1. It's Sunday tomorrow, so many people will be resting at home.
2. The bishop is coming to our parish tomorrow. I think a lot of people will go to church.
3. We will be taking off after the crew give you some safety instructions.
4. Sorry about the delay. The problem has finally been fixed. We will take off within five minutes.
5. The boss is ill, so he will not be coming to work for a week or so.
6. The boss is abroad, so he will not be attending today's Board meeting.
7. Anna says she will not come to work today because the boss insulted her yesterday.
8. It's getting quite cold. I don't think many people will turn up for the opening ceremony tomorrow morning.
9. It's a public holiday on Monday. Students will not be going to school, and workers will not be going to work.
10. I will drop in on you tomorrow because I will be passing your house anyway.
11. Railway workers are on strike for two days. No trains are running today, and none will be running tomorrow.
12. Don't bother me now. We have a briefing next Monday, so we will be talking anyway.
13. Be careful on the road! It's Christmas time. Many people will be travelling home for Christmas.
14. I think I will visit my parents this Christmas. I haven't seen them for five years.
15. My neighbours always work in their garden on Saturday, so they will be working this Saturday, too.
16. I will work in my garden, too. They say it's good for your health.
17. I will buy a bottle of water, if you want. I will be going to the shop later anyway.
18. I still don't understand how the burglar got into the house. I will go there again and have a closer look.

Hints & Clues

Czas *FC* posiada jeszcze jedno zastosowanie, w którym wyraża czynności będące **wynikiem zwyczaju** (zdanie 1) **wcześniej ustalonej procedury** (zdanie3), **planu** (zdanie 11) **czy rutyny** (zdania 5, 6).

Zdanie 2 wysuwa **przypuszczenie oparte na tym, co wydaje się mówiącemu**, a nie na utrwalonym zwyczaju, być może dlatego, że jest to pierwsza wizyta biskupa w naszej parafii i nie mamy jeszcze żadnych utrwalonych zwyczajów. Gdyby jednak wizyty te miały miejsce wcześniej i zdążyły wyrobić pewien zwyczaj w lokalnej społeczności, jutrzejsze pójście do kościoła mogłoby być wyrażone także czasem *FC*.

Zdania 5 i 6 mówią o czynnościach przyszłych, które w oczywisty sposób także nie odbędą się z powodu zaistnienia wcześniej pewnych wydarzeń i związanych z nimi konsekwencji. Każdy wie, że chorzy nie chodzą do pracy, a osoby przebywające za granicą nie mogą jednocześnie być obecne w firmie. Nikt od nowa nie postanawia, że coś zrobi lub czegoś nie zrobi, gdyż jest to oczywiste – rutyna, utrwalony zwyczaj, stała procedura.

Podmiot zdania za każdym razem nie podejmuje od nowa oddzielnej decyzji, że coś zrobi, ponieważ jest to już przesądzone na podstawie wcześniej ustalonego lub wytworzonego planu czy zwyczaju, gdyż ktoś (on sam lub ktoś inny) już kiedyś o tym zdecydował. Zobaczmy dwa przykłady:

*Leave the book here and I will give it to him because I **will be seeing** him at football practice tonight anyway.* (moje dzisiejsze spotkanie z kolegą nie odbędzie się dlatego, że on lub ja właśnie postanowiliśmy się spotkać, lecz dlatego, że gramy w tej samej drużynie i regularnie ćwiczymy razem; nasze dzisiejsze spotkanie i tak się odbędzie, niezależnie od tego, czy mamy do siebie jakieś sprawy, czy nie)

*We have regular chess club meetings every other night, so we **will be meeting** tonight and two nights later.* (skoro jako członkowie klubu szachowego spotykamy się co drugi wieczór, nasze kolejne spotkania nie będą wynikiem oddzielnych decyzji. Spotkamy się dlatego, że robimy to już od pewnego czasu i mamy ustaloną procedurę, zwyczaj spotykania się co drugi wieczór, jak kiedyś postanowiliśmy, a teraz jedynie realizujemy. Nikt z nas za każdym razem nie rozważa kwestii, czy zjawić się w kolejny wieczór, lecz robi to automatycznie, w ramach od dawna utrwalonego zwyczaju)

Zwróć uwagę na obecność w pierwszym zdaniu angielskiego *anyway* (i tak), które bardzo dobrze oddaje ducha tego zastosowania czasu *FC*.

Zdania 13 i 15 mówią o utrwalonym zwyczaju, stąd *FC*. Natomiast zdania 14 i 16 dotyczą decyzji wykonania czynności przyszłej podejmowanej w chwili mówienia.

© Preston Publishing

19. Czy będziesz szedł dziś wieczorem do supermarketu?

20. Czy długo będziesz używać komputera?

21. Jak długo będziesz używać komputera?

22. Zechce pan chwilę zaczekać? Zaraz do pana wrócę.

23. Jak długo zatrzyma się pan u nas, proszę pana?

24. Czy w czasie pobytu u nas będzie pan korzystał z hotelowej restauracji?

25. Zechce pan podać mi swój numer paszportu?

26. Zechce pan podpisać się swoim nazwiskiem tutaj na dole?

27. – Czy wychodzisz dzisiaj? – Tak, dlaczego?
– Zechcesz sprawdzić coś dla mnie, gdy będziesz na mieście?

28. Czy będziesz używać samochodu jutro rano, kochanie? Jeśli nie, chciałbym pojechać do miasta.

29. Czy w drodze powrotnej będziesz jechał obok szkoły?

30. Jeśli tak, czy mógłbyś odebrać Julię? Ona będzie czekała na chodniku.

Używając wyrażeń w nawiasach oraz czasów *FS* lub *FC*, sformułuj zdanie odpowiednie dla danej sytuacji. Twoje zdania mogą być pytaniami, twierdzeniami lub przeczeniami.

Przykład: In a crowded car park, a driver is sitting in his car and you are looking for a place to park. (park)
Will you be parking here for long?

1. Ask your teacher about her plans after your class. (do)

2. Ask your roommate to get you a newspaper on his way back home from college. (buy)

3. As a tourist, you've lost your way, but there are other tourists around who have a map. (tell me where we are)

4. You need a hammer, but don't have one. Your neighbour has a few. (lend)

19. Will you be going to the supermarket tonight?

20. Will you be using the computer for long?

21. How long will you be using the computer?

22. Will you wait a moment, sir? I'll be right back with you.

23. How long will you be staying with us, sir?

24. Will you be using our hotel restaurant while you are staying with us, sir?

25. Will you give me your passport number, please?

26. Will you sign your name right here at the bottom?

27. – Will you be going out tonight? – Yes, why?
– Will you check something for me while you're out?

28. Will you be using the car tomorrow morning, honey? If not, I'd like to go into town.

29. Will you be driving past the school on your way back?

30. If so, could you pick up my Julia? She will be waiting on the pavement.

Pochodną rutynowego użycia czasu *FC* są jego wystąpienia w pytaniach, szczególnie gdy nie chcemy sugerować niczego poza czystym pytaniem, co z reguły czyni *FS*. Zauważ:

Will you go to the shop tonight?
Will you visit us one day?

Wszystkie powyższe pytania niekoniecznie będą odebrane jako zwykłe pytania. Zależnie od kontekstu mogą być odebrane jako **prośby**. Czasownik *will* może być zwykłym sygnałem czasu przyszłego lub nawiązywać do germańskich korzeni, w których znaczył *chcieć* (patrz UNIT 30). Dwa powyższe pytania mogą być bardziej odebrane jako **prośby**. Ich polskie wersje to:

Zechcesz pójść/pójdziesz do sklepu dziś wieczorem?
Zechcesz odwiedzić/odwiedzisz nas pewnego dnia?

Jeśli chcesz zadać <u>czyste pytanie o czynność przyszłą</u>, bez odcienia prośby, <u>sięgnij po *FC*</u>. Wykorzystuje on wtedy swoje rutynowe zastosowanie, odchodząc od chwili teraźniejszej, w której pada pytanie, i nawiązuje do przeszłości, w której ktoś podjął jakieś decyzje. A zatem:

Will you be going to the shop tonight?
Will you be visiting us one day?

Pytania takie są bardzo przydatne przy rozpoznawaniu czyichś planów, gdy możemy mieć jakieś prośby. Zauważ:

Will you be going to the shop tonight?
Yes, Why?
Will you get me some coffee, please? I have run out.

Najpierw grzecznie badamy, jakie ktoś ma plany, tj. czy <u>i tak</u> idzie do sklepu; następnie, odważamy się poprosić go o kupienie nam kawy, ponieważ w takim przypadku nie będzie to dla niego wielkim obciążeniem, skoro i tak idzie do sklepu. Użycie *FS* od razu w pierwszym pytaniu (*Will you go to the shop?*) byłoby proszeniem go o to, by specjalnie dla nas poszedł do sklepu. Jeśli chcesz sformułować taką prośbę, użyj od razu *FS*; jeśli nie, grzecznie rozpoznaj <u>uprzednie</u> plany swojego rozmówcy, a następnie pomyśl, o co chciałbyś go poprosić.

Czasownik złożony *pick up* ma wiele znaczeń. Jednym z nich jest *odebrać kogoś*. Więcej dowiesz się w książce *Angielski w tłumaczeniach. Phrasal Verbs*.

Pytania szczegółowe (np. 21) pozostaną zwykłymi pytaniami, nawet w czasie *FS*. Mimo to użycie w nich czasu *FC* uczyni je grzeczniejszymi. Porównaj:

*How long **<u>will you be using</u>** the computer?* (grzeczne pytanie o to, jak długo, zgodnie ze swoimi wcześniejszymi planami, ktoś będzie używać komputera; pozwalasz używać komuś komputera tak długo, jak długo on sobie wcześniej zaplanował, a Ty jesteś gotowy się dostosować)

How long will you use the computer? (niezbyt grzeczne, a nawet natarczywe i wścibskie pytanie, dodatkowo sugerujące, że ktoś być może używa komputera już zbyt długo)

5. Your neighbours' family, who are living abroad, are coming to stay with them for a week. (clean the house)

.....

6. Ask your brother if he is planning to take his tablet on holiday with him. (take)

.....

7. Ask your brother if he won't mind your using his tablet while he is away. (let me use)

.....

8. You have got food poisoning and cannot eat anything for two days. (not eat anything)

.....

© Preston Publishing

35. Future Perfect (FP) vs. Future Simple (FS)

1. Do południa oni sprzedadzą wszystkie książki.
.....
2. Do północy cała rodzina pójdzie (już) spać.
.....
3. Do godziny 15.00 przejrzę wszystkie dokumenty.
.....
4. Do czasu gdy dzieci wstaną, ich mama zrobi dla nich śniadanie.
.....
5. Do czasu gdy lekcja się skończy, nauczyciel (już) wyjaśni problem swoim uczniom.
.....
6. Do czasu gdy dzieci pójdą spać, ich mama (już) przeczyta im bajkę.
.....
7. W południe oni sprzedadzą wszystkie książki.
.....
8. O północy cała rodzina pójdzie spać.
.....
9. O godzinie 15.00 przejrzę dokumenty.
.....
10. Gdy dzieci wstaną, ich mama zrobi dla nich śniadanie.
.....
11. Gdy zegar wybije 7.00, oni wstaną. Oni zawsze wstają o 7.00.
.....
12. Gdy zegar wybije 7.00, oni już wstaną (będą na nogach). Oni zawsze wstają o 6.30.
.....
13. Do wtedy sztuka (już) się rozpocznie. Oni spóźnią się kilka minut.
.....
14. Gdy przybędzie premier, sztuka się rozpocznie.
.....
15. On jest najważniejszym członkiem widowni, więc nawet jeśli się spóźni, będą czekać.
.....
16. Pośpiesz się! Jeśli się nie pośpieszysz, on wyjdzie, zanim tam dotrzesz i nie będziesz miał szansy z nim porozmawiać.
.....
17. Gdy mąż wróci, jego żona wyjdzie. Jedno z nich zawsze musi być w domu.
.....
18. Do końca roku spadnie śnieg i będziemy tu mieli prawdziwą zimę.
.....

Hints & Clues

1. By noon, they will have sold all the books.

2. By midnight, all the family will have gone to bed.

3. By three p.m., I will have looked through all the documents.

4. By the time the children get up, their mother will have made breakfast for them.

5. By the time the lesson is over, the teacher will have explained the problem to his students.

6. By the time the children go to bed, their mother will have read them a fairytale.

7. At noon, they will sell all the books.

8. At midnight, all the family will go to bed.

9. At three p.m., I will look through the documents.

10. When the children get up, their mother will make breakfast for them.

11. When the clock strikes seven, they will get up. They always get up at 7.

12. When the clock strikes seven, they will have got up. They always get up at 6.30.

13. By then, the play will have started. They will be a few minutes late.

14. When the prime minister arrives, the play will start.

15. He is the most important member of the audience, so even if he is late, they will wait.

16. Hurry up! If you don't, he will have left before you get there and you will have no chance to talk to him.

17. When the husband gets back, his wife will leave. One of them must always be at home.

18. By the end of the year, snow will have fallen and we will have a real winter here.

Czas *FP* należy do grupy czasów dokonanych, a ponieważ jest *future*, dokonanie to jeszcze nie nastąpiło, ale nastąpi do jakiegoś momentu przyszłego. **Traktuje on czynności przyszłe jako skończone przed jakimś momentem przyszłym**. To tak jakby wybiec myślami do punktu w przyszłości i spojrzeć na daną czynność przyszłą jako już dokonaną, pomimo faktu, że ona jeszcze się nie skończyła, a być może nawet nie rozpoczęła. Oto trzy przykłady:

*By five, she **will have peeled** the potatoes.* (czynność obierania skończy się jakiś czas przed piątą lub najpóźniej o piątej)

*By four p.m., all the workers **will have left** the building.* (ostatni pracownik opuści budynek najpóźniej dokładnie o godzinie 16)

*By Sunday, they **will have finished** repairing the road.* (w niedzielę droga na pewno będzie przejezdna, ponieważ jej remont skończy się jakiś czas przed niedzielą, choćby w sobotę o północy, tak by w niedzielny poranek mieszkańcy bez przeszkód mogli przejechać nową drogą)

Typowe wyrażenia dla czasu *FP* to ***by***, ***by the time***, ***by then***, ***until/till***, ***before***, choć możliwe są także inne przyimki (np. *at*, *on*).

Punkt w czasie, przed którym wydarzy się czynność w *FP*, może być podany okolicznikiem czasu (*noon*, *Sunday*, *five o'clock*) lub zdaniem podrzędnym, które **zgodnie z zasadą I okresu warunkowego zawsze będzie wyrażone jakimś czasem teraźniejszym**, np.:

*By the time the children **get up**, their mother will have made breakfast for them.*

By seven o'clock, their mother will have made breakfast for them.

Użycie czasu *FS* zamiast *FP* całkowicie zmienia interpretację zdania (np. zdanie 7). Jako przedstawiciel aspektu *simple* **czas *FS* skupia się na początku czynności, natomiast jego perfekcyjny kolega patrzy na jej koniec**. Porównaj:

*By noon, they **will have sold** all the books.* (Do południa oni sprzedadzą wszystkie książki – *FP* kładzie nacisk na zakończenie czynności najpóźniej do wskazanego punktu w czasie, tzn. że ostatnia książka będzie sprzedana najpóźniej w południe lub nawet jakiś czas wcześniej)

*At noon, they **will sell** all the books.* (W południe oni sprzedadzą wszystkie książki – *FS* kładzie nacisk na rozpoczęcie czynności we wskazanym punkcie w czasie, tzn. że pierwsza książka zostanie sprzedana dopiero w południe, a kolejne – przez następne godziny, aż sprzedadzą je wszystkie)

Zauważ, że polskie tłumaczenie w każdym przypadku jest identyczne (*sprzedadzą*), natomiast w angielskim występują dwa różne aspekty i dwa różne etapy czynności sprzedawania – jej zakończenie (*FP*) lub jej rozpoczęcie (*FS*). Zauważ tę samą zmianę w zdaniach 8-10 w kontraście do 2-4.

© Preston Publishing

19. Co oni zrobią do czasu, gdy ty wrócisz? Czy sądzisz, że będzie już po problemie?

.....

20. Co oni zrobią, gdy ty wrócisz? Czy będą próbować rozwiązać ten problem razem z tobą?

.....

21. Nie skończę malować mojego domu przed końcem maja.

.....

22. Tyle żywności do zjedzenia? Nie skończymy tego wszystkiego przed wtorkiem.

.....

23. My nie posprzątamy całego domu przed sobotnim wieczorem. To naprawdę dużo pracy.

.....

24. Obawiam się, że nie pójdziemy spać dziś wieczorem. Nie skończymy pracy do północy.

.....

25. Ona wciąż czyta w bibliotece, ale jestem pewien, że będzie miała dosyć do wieczora.

.....

26. Czy sądzisz, że przeczyta do wtedy całą książkę, czy też będzie musiała kontynuować czytanie jutro?

.....

27. Do czasu gdy mąż tej kobiety dotrze do szpitala, jego dziecko (już) się urodzi. Nie zobaczy, jak to się dzieje.

.....

28. O / Do godziny 15.00 wczoraj po południu większość Anglików zjadła (już) swój lunch.

.....

29. Teraz jest godzina 15.00, więc większość Anglików zjadła (już) swój lunch.

.....

30. O / Do godziny 15.00 jutro po południu większość Anglików zje (już) swój lunch.

.....

Przeczytaj poniższe zdania z planami na przyszłość. Nasz marzyciel jest obecnie bardzo młodym człowiekiem, a jego plany dotyczą okresu, gdy będzie liczył 35 lat. Wczuj się w jego rolę i w jego imieniu powiedz, co do tego czasu stanie się już lub nie stanie się jeszcze faktem dokonanym.

Przykład: By the time I am thirty five, I (leave my family home).
By the time I am thirty five, I will have left my family home.

1. graduate from my secondary school.

.....

2. get into college.

.....

3. find a nice girlfriend.

.....

4. get married.

.....

19. What will they have done by the time you return? Do you think the problem will be over?

20. What will they do when you return? Will they try to solve the problem together with you?

21. I won't have finished painting my house until the end of May.

22. So much food to eat? We won't have finished it off until Tuesday.

23. We won't have cleaned the whole house before Saturday night. It really is a lot of work.

24. I'm afraid we won't go to bed tonight. We won't have completed the work by midnight.

25. She is still reading in the library, but I'm sure she will have had enough by the evening.

26. Do you think she will have read the whole book by then, or will she have to continue reading tomorrow?

27. By the time the woman's husband gets to the hospital, his baby will have been born. He won't see it happen.

28. By three o'clock yesterday afternoon, most English people had had their lunch.

29. It is three o'clock now, so most English people have had their lunch.

30. By three o'clock tomorrow afternoon, most English people will have had their lunch.

Przyimków *until/till* używamy z *FP* tylko w zdaniach przeczących:

*I **won't have painted** my house **until** the end of May.* – Nie pomaluję mojego domu przed końcem maja. (pomaluję mój dom dopiero z końcem maja lub nawet jeszcze później). Innymi słowy, zaprzeczony *FP* z dodatkiem przyimka *until* mówi o niezakończeniu czynności przed wskazanym punktem w czasie; w najlepszym razie czynność zakończy się wraz z tym punktem lub później. Porównaj to z twierdzeniem i przyimkiem *by*:

*I **will have painted** my house **by** the end of May.* – Pomaluję mój dom do końca maja.

W powyższym przypadku czynność zakończy się albo przed końcem maja, albo najpóźniej w ostatnim dniu tego miesiąca.

Jak widać zatem, zarówno zaprzeczony *FP* z *until*, jak i twierdzący *FP* z *by* bazują na krańcowym punkcie w czasie, przy czym różnica jest taka, że dla negatywnego zdania z *until* jest to najwcześniejszy punkt czasowy, w którym coś może się skończyć, natomiast dla twierdzącego zdania z *by* jest to punkt ostateczny, co jest bardzo logiczne, zważywszy na budowę takich zdań:

*I **won't** have finished the book until 5 o'clock. /*
*I **will have finished** the book by 5 o'clock.*

Użycie przyimka *by* w zdaniu przeczącym odsunęłoby moment zakończenia czynności poza godzinę 5.00:

*I **won't** have finished the book by 5 o'clock.* – Nie skończę książki do godziny 5.00. (to znaczy, że skończę ją dopiero po godzinie 5.00)

W zdaniu 23 użycie przyimka *before* w linii prostej wynika z jego znaczenia – *przed, zanim*. W każdym typie zdania podkreśla on zakończenie lub niezakończenie czynności przed wskazanym punktem w czasie. Porównaj:

*I **will have painted** my house **before** the end of May.*
*I **won't have painted** my house **before** the end of May.*

W zdaniu 28 zauważ harmonię panującą między wszystkimi aspektami typu *perfect*, a teraz znasz już je wszystkie. Każdy z nich (*past, present* i *future*) zawsze i niezmiennie podkreśla: **zakończenie czynności przed danym momentem**, odpowiednio przeszłym, teraźniejszym lub przyszłym. Porównaj:

By six o'clock yesterday evening, many English people had had their five o'clock tea. (skończyli picie herbaty przed godziną 18.00 wczorajszego wieczoru)

*It is six p.m. now and many English people **have had** their five o'clock tea.* (skończyli picie herbaty przed godziną 18.00 dzisiejszego wieczoru)

At six o'clock tomorrow evening, many English people will have had their five o'clock tea. (skończą picie herbaty przed godziną 18.00 jutrzejszego wieczoru)

5. have at least one baby.

.....

6. build a house.

.....

7. plant a tree in the garden.

.....

8. set up my own company.

.....

9. become very rich.

.....

10. not die.

.....

Future Perfect (FP) vs. Future Simple (FS)

© Preston Publishing

36. Future Perfect Continuous (FPC) vs. Future Perfect

1. Do południa oni będą sprzedawać książki od trzech godzin.
.....

2. Do północy rodzina będzie oglądać TV od godziny.
.....

3. Do godziny 15.00 nasza mama będzie gotować obiad od pół godziny.
.....

4. Do czasu gdy goście zejdą na dół, kelnerzy będą nakrywać do stołu już od godziny.
.....

5. Do czasu gdy goście zejdą na dół, kelnerzy nakryją już do stołu.
.....

6. Do czasu gdy skończy się lekcja, studenci będą ćwiczyć angielskie czasy od 45 minut.
.....

7. Do południa / W południe oni będą sprzedawać książki od trzech godzin i sprzedadzą połowę z nich.
.....

8. Do północy cała rodzina pójdzie (już) spać i będzie spała od godziny.
.....

9. Nie martw się. On wróci do domu do niedzielnego ranka.
.....

10. Do czasu gdy dzieci wstaną, ich mama zrobi śniadanie.
.....

11. Do czasu gdy dzieci wstaną, ich mama będzie robić śniadanie (już) od 15 minut. Jeszcze go jednak nie skończy robić.
.....

12. Gdy zegar wybije 7.00, on już wstanie.
.....

13. Gdy skończy się sztuka, publiczność będzie ją oglądała (już) od dwóch godzin.
.....

14. Gdy skończy się sztuka, publiczność (już) obejrzy jedną z najwspanialszych sztuk roku.
.....

15. Do końca miesiąca ona będzie czytać książkę (już) od dwóch tygodni i przeczyta ją całą.
.....

16. Do końca dnia śnieg będzie padał (już) prawie przez 10 godzin i (już) napada dużo śniegu.
.....

17. Do czasu gdy przyjdziesz, wszyscy goście (już) przybędą.
.....

18. Co więcej, będą dobrze się bawić (już) od dwóch godzin.
.....

(FP) i Future Continuous (FC)

1. By noon, they will have been selling books for three hours.
2. By midnight, the family will have been watching TV for one hour.
3. By 3 p.m., our mother will have been cooking dinner for half an hour.
4. By the time the guests come down, the waiters will have been laying the table for an hour.
5. By the time the guests come down, the waiters will have laid the table.
6. By the time the lesson is over, the students will have been practising English tenses for forty five minutes.
7. By noon, they will have been selling books for three hours and will have sold half of them.
8. By midnight, all the family will have gone to bed and will have been sleeping for one hour.
9. Don't worry. He will have come back home by Sunday morning.
10. By the time the children get up, their mother will have made breakfast.
11. By the time the children get up, their mother will have been making breakfast for 15 minutes. She won't have finished making it yet.
12. When the clock strikes seven, he will have already got up.
13. When the play is over, the audience will have been watching it for two hours.
14. By the time the play is over, the audience will have seen one of the greatest plays of the year.
15. By the end of the month, she will have been reading the book for two weeks and will have read all of it.
16. By the end of the day, it will have been snowing for almost ten hours and a lot of snow will have fallen.
17. By the time you come in, all the guests will have arrived.
18. What's more, they will have been having a good time for two hours.

Hints & Clues

Czas *FPC* należy do grupy czasów dokonanych z dodatkiem *continuous*, czyli takich, które kładą nacisk na trwanie danej czynności do jakiegoś punktu w czasie, w naszym przypadku – w przyszłości, np.:

*By five, she **will have been peeling** potatoes for ten minutes.* (czynność obierania zacznie się 10 minut przed piątą, o piątej będzie miała za sobą 10 minut trwania i albo się wtedy skończy, albo potrwa przez kolejne minuty; chodzi o to **jak długo czynność ta będzie już trwała do danego punktu w przyszłości**)

Oto kolejny przykład:

*By four p.m., the workers **will have been working** in the office for seven hours.* (Do/O czwartej pracownicy będą pracować w biurze od 7 godzin i być może wtedy zakończą swój trud, a być może popracują jeszcze trochę; ważny jest tylko i wyłącznie czas poświęcony na pracę, a nie jakiekolwiek jej ewentualne rezultaty)

*By Sunday, they **will have been repairing** the road for three weeks.* (Do/W niedzielę będą remontować drogę od 3 tygodni i albo skończą wraz z tą niedzielą, albo wejdą w kolejny, czwarty tydzień remontu; ważny jest tylko i wyłącznie czas poświęcony na remontowanie drogi, bez jakiegokolwiek zainteresowania efektami tej pracy)

Typowe wyrażenia dla czasu *FPC* to *by, by the time, by then, before*, choć możliwe są także inne przyimki (np. *at, on*).

Punkt w czasie, przed którym wydarzy się czynność w *FPC*, może być podany okolicznikiem czasu (*noon, Sunday, five o'clock*) lub zdaniem podrzędnym, zgodnie z zasadą I okresu warunkowego wyrażonym czasem teraźniejszym, np.:

*By the time the children **get up**, they will have been sleeping for about eight hours.*
By seven o'clock, they will have been eating breakfast for five minutes.

Czas *FPC* podkreśla trwanie czynności do danego punktu w przyszłości i dlatego zwykle towarzyszą mu okoliczniki czasu typu *for two hours*. Spokrewniony z nim *FP* pozbawiony jest elementu *continuous* i dlatego w okresie, który kończy się przed jakimś punktem w przyszłości, nie skupia się na czasie trwania danej czynności, lecz **na efektach przez nią osiągniętych**. Porównaj:

*By noon, they **will have been selling** books for three hours.* (**FPC kładzie nacisk na czas trwania czynności sprzedawania książek do wskazanego punktu w czasie**, pozostawiając na boku kwestię efektów osiągniętych do tego punktu w czasie)

*By noon, they **will have sold** half of them.* (**FP kładzie nacisk na efekty osiągnięte przez daną czynność do wskazanego punktu w przyszłości**, pozostawiając na boku kwestię czasu trwania czynności, która do tych efektów ma doprowadzić)

© Preston Publishing

19. Zanim się obejrzysz, oni (już) się przeprowadzą i będą mieszkać gdzie indziej. .....

20. Przed końcem roku ona będzie dojeżdżała do pracy (już) tak długo, że będzie miała dosyć. .....

21. Jak długo będziesz (już) używał tego lekarstwa do końca roku? .....

22. Ile buteleczek do wtedy zużyjesz? Czy wciąż będziesz go wtedy używał? .....

23. Gdy mój ojciec będzie sprzedawał nasz samochód, będzie (już) nim jeździł od 10 lat. .....

24. Przejedzie nim ponad 100 tysięcy km. .....

25. Czy sądzisz, że wszystkie liście spadną do końca października? .....

26. Do północy będą zbierać pieniądze od dwunastu godzin. .....

27. Jak długo będą obradować, zanim dojdą do porozumienia? .....

28. Do godziny 15.00 wczoraj po południu pacjenci czekali na lekarza (już) od pół godziny. .....

29. Teraz jest godzina 15.00 i pacjenci czekają na lekarza (już) od pół godziny. .....

30. Do godziny 15.00 jutro po południu pacjenci będą czekali na lekarza (już) od pół godziny. .....

Przeczytaj poniższe zdania z planami na przyszłość. Nasz marzyciel jest obecnie bardzo młodym człowiekiem, a jego plany dotyczą okresu, gdy będzie liczył 35 lat. Wczuj się w jego rolę i w jego imieniu powiedz, od jak długo do tego czas będzie on już wykonywał odnośne czynności.

Przykład: By the time I am thirty five, I (live with my wife for twelve years).
By the time I am thirty five, I will have been living with my wife for twelve years.

1. build my new house for two years.

.....

2. plant trees for four years.

.....

3. run my own company for ten years.

.....

4. travel around the world with my wife for five years.

.....

19. Before you know it, they will have moved house and will be living somewhere else.

20. Before the end of the year, she will have been commuting to work for so long that she will have had enough.

21. How long will you have been using the medicine for by the end of the year?

22. How many bottles will you have used by then? Will you still be using it then?

23. When my father sells our car, he will have been driving it for ten years.

24. He will have covered more than one hundred thousand km in it.

25. Do you think all the leaves will have fallen by the end of October?

26. By midnight, they will have been collecting money for twelve hours.

27. How long will they have been debating for before they reach an agreement?

28. By 3 o'clock yesterday afternoon, the patients had been waiting for the doctor for half an hour.

29. It is 3 o'clock now, and the patients have been waiting for the doctor for half an hour.

30. By 3 o'clock tomorrow afternoon, the patients will have been waiting for the doctor for half an hour.

Czas *FC* również może współpracować z *FP*. Jest to możliwe, a nawet konieczne, zawsze wtedy, gdy chcesz powiedzieć o czymś, co w danym momencie przyszłym będzie w toku, a jednocześnie nie będzie dla Ciebie ważne, od jak dawna czynność ta będzie już trwała. Porównaj:

*By the time you find time to visit them, they **will be living** somewhere else.* (ważne jest tylko to, że gdy ty znajdziesz czas, by ich odwiedzić, oni będą w trakcie mieszkania gdzie indziej)

*By the time you find time to visit them, they **will have moved** house.* (ważne jest tylko to, że gdy ty znajdziesz czas, by ich odwiedzić, oni będą już po przeprowadzce, więc może warto się pospieszyć z odwiedzinami, jeśli zależy ci na zobaczeniu, jak mieszkają teraz)

*By the time you find time to visit them, they **will have moved** house and will be living somewhere else.* (tym razem ważne są dwie rzeczy: to, że gdy ty znajdziesz czas, by ich odwiedzić, oni będą już po przeprowadzce, oraz to, że będą wówczas w trakcie mieszkania gdzie indziej)

Zauważ użycie wyrażeń *by then* i *then* w zdaniu 22, zależnie od aspektu.

Zauważ, jak brak odpowiednich aspektów w języku polskim zmusza nas często do dodawania do zdania partykuły *już*, np.:

*When the man comes back home from work, his wife **will have planted** the flowers.* (Gdy mężczyzna wróci do domu z pracy, jego żona już posadzi kwiaty.)

Bez dodatku *już* większość naszych rodaków sądziłaby, że żona zacznie sadzić kwiaty dopiero po powrocie męża.

Zauważ harmonię panującą między wszystkimi aspektami typu *perfect continuous*, a teraz znasz już je wszystkie. Każdy z nich (*past*, *present* i *future*) zawsze i niezmiennie podkreśla trwanie czynności do danego punktu w czasie, odpowiednio przeszłego, teraźniejszego lub przyszłego. Porównaj:

*When the film ended, my father **had been smoking** cigarettes for more than an hour.* (palił przez ponad godzinę do wtedy w przeszłości, aż do końca filmu, który wtedy się skończył)

*The film has just ended. My father **has been smoking** cigarettes for more than an hour.* (palił przez ponad godzinę do teraz w teraźniejszości, aż do końca filmu, który teraz się skończył)

*When the film ends, my father **will have been smoking** cigarettes for more than an hour.* (będzie palił przez ponad godzinę do wtedy w przyszłości, aż do końca filmu, który wtedy się skończy)

5. meet other businessmen for eleven years.

.....

6. spend holidays abroad for six years.

.....

7. learn to speak Japanese for a year.

.....

8. swim in my own swimming pool for six months.

.....

9. save money for a modern yacht for eight years.

.....

10. read business magazines for fifteen years.

.....

© Preston Publishing

37. Czasy przyszłe jako założenia

1. Jeśli chcesz wiedzieć, jaka jest stolica Peru, zapytaj Piotra. On będzie wiedział / pewnie wie. On jest dobry z geografii. .....
2. Jest godzina 20.00. Mama pewnie ogląda teraz TV. Trwa jej ulubiony program. .....
3. Nie ma sensu dzwonić do niego teraz. Pewnie poszedł już do łóżka i śpi. .....
4. Nie wpuścili mnie. Pewnie brali prysznic i nie słyszeli, jak pukałem. .....
5. Jeśli Marka nie ma w jego biurze, pewnie jest w stołówce. Teraz jest tutaj czas lunchu. .....
6. Mark pewnie teraz je lunch, więc lepiej zaczekaj, aż skończy. .....
7. Marka nie ma już w stołówce. Pewnie zjadł swój lunch i wrócił do biura. .....
8. Gdy Mark był w stołówce, na korytarzu było wielu ludzi. Pewnie czekali, aż skończy (on) swój posiłek. .....
9. Na szkolnym dziedzińcu nie ma żadnych studentów. Pewnie wszyscy z nich są w środku, w klasie. .....
10. Mieli już matematykę, więc teraz pewnie mają angielski. .....
11. Teraz mają angielski, więc pewnie mieli już matematykę. Zwykle mają ją przed angielskim. .....
12. Gdy przechodziłem obok tego pokoju, słyszałem, jak studenci w środku szeptali. Pewnie ćwiczyli angielską wymowę. .....
13. Zapytaj o to Carol. Ona pewnie wie, kiedy wraca szef. .....
14. Nie pytaj o to Carol właśnie teraz. Ona pewnie odpowiada na e-maile i nie będzie miała czasu, by porozmawiać z tobą. .....
15. Słyszę, jak Carol robi herbatę. Pewnie odpowiedziała już na e-maile. Wejdź i porozmawiaj z nią. .....
16. Carol zamknęła drzwi na klucz i nie chciała nikogo wpuścić. Pewnie rozmawiała przez telefon. .....
17. Mężczyzna popełnił poważne przestępstwo. Teraz pewnie się ukrywa. .....
18. Więźnia nie ma w jego celi. Pewnie spaceruje po spacerniaku. .....

Hints & Clues

1. If you want to know what the capital of Peru is, ask Peter. He will know. He is good at geography.

2. It's 8 p.m. Mother will be watching TV now. Her favourite programme is on.

3. There is no point in calling him now. He will have gone to bed and will be sleeping.

4. They didn't let me in. They will have been having a shower and didn't hear me knocking.

5. If Mark is not in his office, he will be in the canteen. It's lunchtime here now.

6. Mark will be having his lunch now, so you'd better wait until he has finished.

7. Mark is no longer in the canteen. He will have had his lunch and gone back to his office.

8. When Mark was in the canteen, there were many people in the hall. They will have been waiting for him to finish his meal.

9. There are no students out in the playground. All of them will be inside, in the classroom.

10. They have already had mathematics, so now they will be having their English class.

11. They are having English now, so they will have had mathematics. They usually have it before English.

12. When I was walking past the room, I heard students whispering inside. They will have been practising English pronunciation.

13. Ask Carol about it. She will know when the boss is coming back.

14. Don't ask Carol about it right now. She will be answering emails and won't have time to talk to you.

15. I can hear Carol making tea. She will have answered the emails by now. Go in and talk to her.

16. Carol locked the door and wouldn't let anyone in. She will have been talking on the phone.

17. The man has committed a serious crime. He will be hiding away right now.

18. The prisoner is not in his cell. He will be walking in the prison yard.

Cztery angielskie czasy przyszłe (te z *will*) mają jeszcze jedno ciekawe zastosowanie: możemy ich używać do wyrażania **założeń** dotyczących teraźniejszości i przeszłości, według następujących zasad:

Future Simple i _Future Continuous_ odnoszą się wtedy do sytuacji teraźniejszych, natomiast _Future Perfect_ oraz _Future Perfect Continuous_ – do sytuacji przeszłych. Oto stosowne przykłady:

– *Someone wants to see you. He is waiting at the door.*
– *Oh, that **will be** my cousin, Fred. He said he would call in.*
– … **to będzie**… = *to **pewnie jest**…*

*Don't try to contact her now. She **will be having** a meeting with her boss. She won't answer your call.* – … *ona **będzie mieć*** spotkanie… = ona **pewnie ma**…

*It's past lunchtime. They **will have had** lunch by now. We are too late to have it with them.* – … *oni **pewnie zjedli** już lunch…*

*That's the place where Jesus **will have been standing** for a while just before riding into Jerusalem.* – … *Jezus **pewnie stał**…*

Takie użycie nie jest też obce językowi polskiemu, choć z uwagi na brak w naszym języku wszystkich odpowiedników angielskich aspektów równoległość ta jest tylko częściowa.

Gdy mówimy po polsku: *Idź, zapytaj Piotra. On będzie wiedział*, czy naprawdę mamy na myśli przyszłość? Czy naprawdę uważamy, że Piotr dopiero uzyska stosowaną wiedzę, po czym odpowie na nasze pytania, np. na temat stolicy Peru? Chyba nie, bo w przeciwnym razie w tej chwili nie wysyłalibyśmy nikogo do niego po takie czy inne informacje. Innymi słowy, mówiąc, że *Piotr będzie wiedział*, mamy na myśli teraźniejszość – to, że on już teraz posiada stosowną wiedzę.

Jaka jest zatem rola *będzie*? Dokładnie taka sama jak w angielskim: ma ono na celu zaznaczyć, że my **zakładamy**, iż on coś wie na dany temat (będzie wiedział = pewnie wie) i może być dla kogoś pomocny. Dlatego w powyższych przykładach dodaliśmy przysłówek **pewnie**, który idealnie oddaje ducha tego zastosowania angielskich czasów przyszłych.
Oto kilka innych przykładów:

If the girl in this picture is your sister, the boy next to her will be your brother. You said you had a brother, I remember.
– Jeśli dziewczyna na zdjęciu to twoja siostra, chłopiec obok niej będzie / pewnie jest twoim bratem. Mówiłeś, że masz brata, pamiętam.

She is not here. She will be working in the garden. I can't think of anywhere else she might be right now. – Nie ma jej tu. Pewnie pracuje w ogrodzie. Nie przychodzi mi na myśl żadne inne miejsce, gdzie ona może teraz być.

All the tools have disappeared. My father will have taken them. He sometimes does. – Zniknęły wszystkie narzędzia. Pewnie zabrał je mój tata. Czasami tak robi.

© Preston Publishing

19.	Sala sądowa jest pusta. Pewnie zabrali sprawcę do więzienia.	.....
20.	Więzień został złapany na kopaniu obok muru więziennego. Pewnie próbował uciec z więzienia.	.....
21.	Nie ma sensu pytać ludzi takich jak on. On pewnie nie wie takich rzeczy.	.....
22.	Nie zna takich rzeczy, ponieważ pewnie nie uzyskał dobrego wykształcenia.	.....
23.	Wciąż możesz zadzwonić do niego do biura. Pewnie jeszcze nie wyszedł.	.....
24.	On pewnie nie spotyka się w tej chwili z nikim. Myślę, że jest wolny.	.....
25.	Nie sądzę, że muszę przedstawiać cię Sally. Pewnie spotkałeś ją wcześniej.	.....
26.	Ty i Sally pewnie chodziliście do tej samej szkoły. Wiem, że wasze rodziny mieszkały blisko siebie.	.....
27.	Sally jest tutaj jedną z najmilszych dziewczyn, więc myślę, że pewnie lubisz ją tak bardzo, jak wszyscy pozostali.	.....
28.	Szukam mieszkania nr 5. Numery parzyste 2 i 4 są po lewej, więc numery nieparzyste 1, 3 i 5 będą po prawej.	.....
29.	Jest za późno, by przyłączyć się do niego na kolację. On pewnie skończył już jeść i znowu wyszedł.	.....
30.	Pewnie nigdy nie miałeś okazji porozmawiać po angielsku z prawdziwym Anglikiem, więc oto teraz twoja szansa. Porozmawiaj ze mną.	.....

W każdym ze zdań znajdź sposób na wprowadzenie stosownego czasu przyszłego w znaczeniu założenia.

Przykład: I think the dog is eating a bone. Can't you hear that crunchy noise?
The dog will be eating a bone. Can't you hear that crunchy noise?

1. The police are no longer in the street. It seems they have gone back to the station.

   .....

2. I don't think he knows much about bringing children up. He has never had one.

   .....

3. It seems his wife was running the company then and that's why they lost so many customers.

   .....

4. I think you have never been to Africa, so it's time for you to go.

   .....

5. I assume the teacher is marking the papers in the teachers' room now.

   .....

19. The courtroom is empty. They will have taken the culprit to prison.

20. The prisoner was caught digging next to the prison wall. He will have been trying to escape from prison.

21. It makes no sense to ask people like him. He won't know such things.

22. He doesn't know such things because he won't have had a good education.

23. You can still call him at the office. He won't have left yet.

24. He won't be seeing anyone right now. I think he is free.

25. I don't think I have to introduce you to Sally. You will have met her before.

26. You and Sally will have gone to the same school. I know your families lived close to each other.

27. Sally is one of the nicest girls around here, so you will like her as much as everyone else, I think.

28. I'm looking for Flat no. 5. Even numbers 2 and 4 are on the left, so odd numbers 1, 3 and 5 will be on the right.

29. It's too late to join him for supper. He will have finished eating and gone out again.

30. You will never have had a chance to speak English to a real Englishman, so here is your chance now. Speak to me.

Czasy przyszłe z *will* równie dobrze mogą być używane do wysuwania założeń w zdaniach przeczących, choć częściej spotkamy je w twierdzeniach, np.:

*The professor **won't have had** any trouble dealing with that issue.* – Profesor **pewnie nie miał** żadnego problemu z zajęciem się tą kwestią.

*He **won't be doing** anything important now, so give him a call.* – On **pewnie nie robi** teraz niczego ważnego, więc zadzwoń do niego.

*He **won't be** of much help, but why not give it a try.* – On **pewnie** nie za bardzo pomoże, ale dlaczego nie spróbować.

*They **won't have been** looking for me, but to be on the safe side, I preferred to stay out of their sight.* – **Pewnie** mnie nie szukali, ale na wszelki wypadek wolałem nie pokazywać im się na oczy.

By lepiej zrozumieć wykorzystanie czasów przyszłych do wyrażenia założeń, porównaj następujące zdania:

He won't know such things. – On pewnie nie zna takich rzeczy. (na ile pozwala mówiącemu posiadana przez niego wiedza, może on jedynie zakładać, że ktoś nie zna takich czy innych rzeczy.)

He doesn't know such things. – On nie zna takich rzeczy. (w tym przypadku osoba mówiąca posiada odpowiednią wiedzę, więc może po prostu stwierdzić, że ktoś zna pewne sprawy lub ich nie zna).

Podobnie jest w odniesieniu do przeszłości. Dlatego po podaniu dwóch kolejnych par przykładów pozostawimy tę kwestię bez komentarza:

He won't have had a good education.
He didn't have a good education.
His parents won't have afforded to send him to a really good school.
His parents didn't afford to send him to a really good school.

Logiczne założenia możemy też wyrażać czasownikiem modalnym *must*, co można poćwiczyć w książce *Angielski w tłumaczeniach. Modal Verbs.*

Czasy przyszłe jako założenia

6. It seems she left her bag on the bus.

.....

7. The people in the waiting room must have been told the doctor was coming any time soon. That's why they wouldn't leave.

.....

8. I can't hear her very well. I think she's driving and the noise makes it hard for me to make out what she's saying.

.....

9. She has just taken on five new people to work for her. It seems her company is doing very well.

.....

10. He couldn't answer any of the questions. The only explanation is that he hadn't read the literature required by the examiner.

.....

© Preston Publishing

38. Przegląd czasów przyszłych

1. Jesienią wszystkie liście opadną, a drzewa staną się nagie.
.....

2. Jutro będzie raczej gorąco, więc ludzie z problemami z oddychaniem powinni pozostać w domu.
.....

3. Jeśli nie chcesz zawieźć naszego syna na dworzec, ja to zrobię. Ktoś musi go tam podwieźć.
.....

4. – Dlaczego światło w twoim pokoju jest włączone?
– Przepraszam, pójdę i zgaszę je.
.....

5. Myślę, że oni zawsze będą bardziej myśleć o sobie niż o innych ludziach.
.....

6. Polska drużyna piłkarska wygra, zobaczycie.
.....

7. Moja babcia znowu jest w szpitalu. Zamierzam ją odwiedzić dziś wieczorem.
.....

8. Wiemy to wszystko. Niebawem zamierzamy coś z tym zrobić.
.....

9. Tamten samochód jedzie za szybko. Myślę, że wpadnie na latarnię.
.....

10. Zjadła za dużo. Będzie miała problemy z zaśnięciem.
.....

11. Co będziesz robić o północy? Czy będziesz spać?
.....

12. Jutro o tej porze będziemy siedzieli w restauracji i świętowali trzydziestą rocznicę ślubu naszych rodziców.
.....

13. Nie zawracaj sobie głowy dzwonieniem do niego. I tak będę się z nim dziś wieczorem widział, więc sam mu powiem.
.....

14. Po szkole po prostu będę szedł do domu. Zawsze idę po lekcjach.
.....

15. Czy będziesz później wychodził? Potrzebuję coś ze sklepu.
.....

16. Czy będziesz jechał dziś wieczorem na dyskotekę? Czy mógłbym pojechać z tobą?
.....

17. Do końca dnia śnieg pokryje ulice.
.....

18. Do wtedy wszystkie taksówki zostaną (już) wzięte i żadna nie zostanie dla nas. Będziemy musieli iść pieszo.
.....

Hints & Clues

1. In the autumn, all the leaves will fall and the trees will become bare.

Angielska przyszłość może być wyrażana największą liczbą czasów: przyszłymi (*FS, FC, FP, FPC, be going to* = 5), teraźniejszymi w ramach I okresu warunkowego (*PS, PC, PtS, PtC* = 4), dwoma teraźniejszymi poza I okresem warunkowym (*PS, PC*).

2. Tomorrow it will be rather hot, so people with breathing problems should stay at home.

3. If you don't want to drive our son to the station, I will do it. Someone must give him a lift there.

Zdania 1 i 2 nawiązują do użycia ***FS* dla neutralnych czynności przyszłych, które nie podlegają niczyjej kontroli ani decyzji**, np:
*When spring comes, all nature **will revive** again.*

4. – Why is the light in your room on?
– Sorry, I will go and switch it off.

Drugie użycie *FS* to **czynności przyszłe, co do których decyzja zapada w chwili mówienia**, np.:
*Don't take a taxi. I **will give** you a lift in my car.*

5. I think they will always think more about themselves than other people.

6. The Polish football team will win, you will see.

Ostatnie, trzecie zastosowanie *FS*, dotyczy **przewidywania przyszłości na podstawie wiedzy, oczekiwania, opinii** itp.:
*One day, people **will not have** to go to work at all.*

7. My grandma is in hospital again. I am going to visit her tonight.

Wyrażenie *be going to* ma dwa zastosowania. Pierwsze dotyczy **zamiarów**, czyli **czynności przyszłych, o których podmiot zdecydował przed chwilą mówienia**, w przeciwieństwie do *FS*, który specjalizuje się w decyzjach podjętych w chwili mówienia (patrz UNIT 27):
*I have made up my mind at last. I **am going to change** my job.*

8. We know all that. We are going to do something about it soon.

9. That car is going too fast. I think it is going to crash/run into the lamp post.

Drugie znaczenie *be going to* to **przewidywania na przyszłość oparte na już obecnych i często widocznych symptomach tego, co się niebawem wydarzy**, w przeciwieństwie do *FS*, który swoje przewidywania opiera na zdaniu i opinii mówiącego:
*Your favourite film is on tonight. **Are you going to watch** it?*

10. She has eaten too much. She is going to have trouble falling asleep.

11. What will you be doing at midnight? Will you be sleeping?

12. This time tomorrow, we will be sitting in a restaurant and celebrating our parents' 30th wedding anniversary.

FC znalazł dla siebie trzy działki. Pierwsza to **czynności przyszłe będące w toku**, np.:
*When she walks out of the shower, her husband **will be waiting** for her with a dry towel.*

13. Don't bother calling him. I will be seeing him tonight, so I will tell him myself.

14. After school, I will just be going home. I always do after classes.

Druga działka *FC* to **czynności planowe, rutynowe, o których już wiadomo, że się odbędą**, gdyż stały się częścią jakiegoś schematu; dodatek *i tak* często oddaje po polsku to, co mieści się w duchu tego zastosowania *FC*:
*All Saints Day is coming. Many people **will be travelling** and visiting the graves of their loved ones.*

15. Will you be going out later? I need something from the shop.

16. Will you be driving to the disco tonight? Could I come with you?

Ostatnie użycie *FC* to **pytania, w których czas ten grzecznie, bez sugerowania prośby**, pomaga zapytać, czy ktoś będzie coś robił w ramach swoich własnych wcześniejszych planów i ustaleń, np.:
***Will you be using** the car tonight, or can I take it?*

17. By the end of the day, snow will have covered the streets.

Czas *FP* opisuje **czynności przyszłe zakończone przed jakimś punktem w przyszłości**, np.:
*By the time our son goes to school, we **will have saved** enough for his education.*

18. By then, all the taxis will have been taken and there will be none left for us. We will have to walk.

© Preston Publishing

19. Gdy zajęcia dobiegną końca, dzieci będą siedziały w klasie (już) od 45 minut. .....

20. Do czasu gdy zajdzie słońce, oni będą pracować (już) cały dzień. .....

21. Co robisz jutro wieczorem? .....

22. Kiedy przychodzi/przyjdzie Susan? .....

23. Kiedy przyjeżdża pociąg? .....

24. Biblioteka otwiera się o 9.00 rano, a zamyka o 18.00. To dużo czasu, żebyś ją odwiedził. .....

25. Mam nadzieję, że powiesz mi, kiedy (on) będzie naprawiał samochód. Chcę zobaczyć, jak on to robi od samego początku. .....

26. Mam nadzieję, że powiesz mi, kiedy on będzie naprawiał samochód. Przyjdę kilka minut po tym, jak on zacznie, by zobaczyć, jak on to robi. .....

27. Mam nadzieję, że powiesz mi, kiedy on naprawi samochód. Chcę go zobaczyć. .....

28. Chciałbym żebyś mi powiedział, kiedy on będzie naprawiał samochód (już) przez godzinę. .....

29. Kiedy ona pojedzie do pracy, on zrobi zakupy. .....

30. Kiedy ona będzie jechała do pracy, będzie słuchać muzyki. .....

31. Kiedy ona dojedzie do pracy, wysiądzie z samochodu i wejdzie do środka. .....

32. Kiedy ona będzie jechała (już) ponad godzinę, będzie czuła się zmęczona. .....

33. Jest list do ciebie. On pewnie jest od cioci Lucy. .....

34. Mojej siostry tu nie ma. Pewnie czyta list od cioci Lucy w swoim pokoju. .....

35. Moja siostra wydaje się bardzo szczęśliwa. Pewnie przeczytała list od cioci Lucy. .....

36. Moja siostra przez 20 minut nie chciała nikogo wpuścić do swojego pokoju. Pewnie czytała list od cioci Lucy. .....

Wskazówki

19. When the class comes to an end, the children will have been sitting in the classroom for forty five minutes.

20. By the time the sun sets, they will have been working all day.

21. What are you doing tomorrow night?

22. When is Susan coming?

23. When does the train arrive?

24. The library opens at 9 a.m. and closes at 6 p.m. That's plenty of time for you to visit it.

25. I hope you will tell me when he starts to repair the car. I want to see how he does it from the very beginning.

26. I hope you will tell me when he is repairing the car. I will come a few minutes after he starts to see how he is doing it.

27. I hope you will tell me when he has repaired the car. I want to see it.

28. I would like you to tell me when he has been repairing the car for an hour.

29. When she drives off to work, he will do the shopping.

30. When she is driving to work, she will be listening to music.

31. When she has driven to work, she will get out of the car and go inside.

32. When she has been driving for more than an hour, she will feel tired.

33. There is a letter for you. It will be from Aunt Lucy.

34. My sister is not here. She will be reading the letter from Aunt Lucy in her bedroom.

35. My sister seems very happy. She will have read the letter from Aunt Lucy.

36. My sister wouldn't let anyone into her bedroom for twenty minutes. She will have been reading the letter from Aunt Lucy.

Czas *FPC* również **wybiega do jakiegoś punktu w przyszłości i podkreśla trwanie czynności**, np.:

*By the end of the day, it **will have been snowing** for ten hours.*

Czas *PC* opisuje w przyszłości nieodległe **czynności, które już w chwili mówienia są w fazie przygotowań**, np.:

*She isn't coming with us. She's **staying in** and studying.*

Czas *PS* mówi o czynnościach przyszłych, **które są częścią stałych planów**, takich jak rozkłady jazdy, programy telewizyjne, repertuary kin, teatrów, muzeów, godziny otwarcia sklepów i instytucji, a także o czynnościach prywatnych osób, które są lub powinny być traktowane podobnie do rozkładu jazdy – jako coś stałego i niezmiennego:

*I am having a party on Friday. It **starts** at 6 p.m.*

I okres warunkowy dopuszcza w zdaniach podrzędnych tylko i wyłącznie czasy teraźniejsze, np.:

PS – gdy chodzi o **początek** czynności (np. początek naprawiania samochodu);

PC – gdy chodzi o **trwanie** czynności gdzieś między jej początkiem a końcem (np. początkiem i końcem naprawiania);

PP – gdy chodzi o **koniec** czynności (np. koniec naprawiania);

PPC – gdy chodzi o **trwanie czynności przez jakiś czas** do pewnego punktu w czasie (np. trwanie przez jakiś czas naprawiania samochodu).

Ostatnia uwaga dotyczy wykorzystania czterech czasów przyszłych zawierających *will* do wyrażania **założeń** według następujących zasad:

FS – snuje założenia dotyczące teraźniejszości, dla czynności powtarzających się lub trwających w tej chwili (jeśli dany czasownik nie posiada formy ciągłej);

FC – snuje założenia dotyczące teraźniejszości, dla czynności trwających w tej chwili (dla czasowników występujących w formie ciągłej);

FP – snuje założenia dotyczące przeszłości, dla czynności zakończonych;

FPC – snuje założenia dotyczące przeszłości, dla czynności będących w toku w jakimś momencie przeszłym.

Warto pamiętać, że do wyrażania założeń i przypuszczeń stosuje się także czasowniki modalne (*must*, *may*, *might*, *can*, *could* itd.).

© Preston Publishing

39. Czasy przyszłe - powtórka

Przetłumacz poniższe zdania, używając czasowników przedstawionych w rozdziałach 27-38. Odpowiedzi znajdziesz na stronie 178.

1. Zamierzam się wyprowadzić. .....
2. Jeśli ty zamierzasz się wyprowadzić, ja też się wyprowadzę. .....
3. Czy nie zamierzasz nic zrobić z hałasem, jaki robią dzieci? .....
4. Co? Pralka znowu jest zepsuta? Nie będę ponownie próbował jej naprawiać. .....
5. Moja pralka znowu jest zepsuta, ale nie zamierzam jej naprawiać. Jest zbyt stara. .....
6. Jeśli mówisz, że danie jest warte spróbowania, zjem trochę/kawałek. .....
7. Mam nadzieję, że niebawem spadnie deszcz. Nie mieliśmy deszczu od trzech miesięcy. .....
8. Wiatr staje się coraz silniejszy. Pogoda się zmieni. .....
9. Za kilka lat od teraz pogoda się zmieni. Nie pozostaje długo taka sama. .....
10. Nie ufaj ludziom, których dobrze nie znasz. Zwiodą cię. .....
11. Chodniki są dzisiaj dosyć śliskie. Wielu ludzi poślizgnie się na nich. .....
12. Ceny ropy będą nadal spadać. To pewne. .....
13. Coraz więcej polityków przybywa do biura premiera. Coś się wydarzy. .....
14. Niektórzy ludzie nigdy nie dorosną. .....
15. Spójrz na jego twarz! Będziemy mieli dzisiaj ciężką przeprawę. .....
16. On zjadł dużo za dużo. Będzie chory. .....
17. Samochód jest brudny, ale on mówi, że nie zamierza go myć, ponieważ w tych dniach dużo pada. .....
18. Prosiłam go, by w końcu umył samochód, ale on nie chce tego zrobić. .....

19. Gdy prosiłam go w zeszłym tygodniu, też nie chciał go umyć. .....
20. Nawet jeśli użyjesz siły, gałka nie chce się przekręcić. .....
21. Jeśli zechcesz powiedzieć nam w czym problem, będziemy w stanie ci pomóc. .....
22. Jeśli przesuniesz się nieco w prawo, będzie wystarczająco (dużo) miejsca dla nas wszystkich. .....
23. Jeśli zechciałbyś podać nam swój numer telefonu, nasi ludzie natychmiast naprawią problem. .....
24. Jeśli ona uparcie chce nosić taki mocny makijaż do szkoły, nic dziwnego, że popada w kłopoty z nauczycielami. .....
25. Czy zechcesz popilnować / popilnujesz mojego bagażu przez chwilę? .....
26. Czy zechciałbyś raz jeszcze spojrzeć na moje wypracowanie? .....
27. A może byśmy zamówili jeszcze trochę pizzy? Tamta była pyszna. .....
28. Jak mam jej pomóc? Naprawdę nie wiem. .....
29. Czy mam podawać rękę każdemu, z kim się spotykam? .....
30. Gdy nauczyciel wyjdzie z pokoju, będzie (już) uczył swoich studentów od 45 minut. .....
31. Do czasu gdy skończy się lekcja, studenci przeczytają (już) całą historię i odpowiedzą na wszystkie pytania. .....
32. Podczas gdy pani Brown będzie upinała swoje włosy w łazience, jej mąż będzie polerował buty w garażu. .....
33. Gdy ona upnie (już) swoje włosy, on wypoleruje (już) swoje buty. .....
34. Gdy oboje z nich będą gotowi, wsiądą do samochodu i odjadą. .....
35. Gdy będą jechać (już) przez około trzy godziny, zatrzymają się, by rozprostować nogi. .....
36. Jest 25 stopni poniżej zera. W takiej temperaturze dzieci nie pójdą do szkoły. .....

Teraz Twoja kolej. Spróbuj ułożyć własną historię w języku angielskim. Postaraj się wykorzystać wszystkie wiadomości przedstawione w rozdziałach 27-39.

© Preston Publishing

Powtórka – odpowiedzi

1. I am going to move out.
2. If you are going to move out, I will move out, too.
3. Aren't you going to do anything about the noise the children are making?
4. What? The washing machine is broken again? I will not try to repair it again.
5. My washing machine is broken again, but I am not going to repair it. It's too old.
6. If you say the dish is worth trying, I will have a bite.
7. I hope it will rain soon. We have not had any rain for three months.
8. The wind is getting stronger and stronger. The weather is going to change.
9. In a few years from now, the weather will change. It does not stay the same for long.
10. Don't trust people you don't know well enough. They will let you down.
11. The pavements are quite slippery today. Many people are going to slip on them.
12. Oil prices will continue to fall. That's for sure.
13. More and more politicians are arriving at the prime minister's office. Something is going to happen.
14. Some people will never grow up.
15. Look at his face! We are going to have a hard time today.
16. He has eaten far too much. He is going to be sick.
17. The car is dirty, but he says he is not going to wash it because it is raining a lot these days.
18. I have asked him to finally wash the car, but he won't do it.
19. When I asked him last week, he wouldn't wash it, either.
20. Even if you use force, the knob will not turn.
21. If you will tell us what the problem is, we will be able to help you.
22. If you move to the right a little, there will be enough space for all of us.
23. If you would tell us your phone number, our people will fix the problem in no time at all.
24. If she will wear such heavy make-up to school, it's not surprising she gets into trouble with the teachers.
25. Will you keep an eye on my luggage for a moment, please?
26. Would you have another look at my composition?
27. Shall we order some more pizza? That one was delicious.
28. How shall I help her? I really don't know.
29. Shall I shake hands with everyone I meet?
30. When the teacher walks out of the room, he will have been teaching his students for 45 minutes.
31. By the time the lesson is over, the students will have read the whole story and (will have) answered all the questions.
32. While Mrs Brown is doing her hair in the bathroom, her husband will be polishing his shoes in the garage.
33. When she has done her hair, he will have polished his shoes.
34. When both of them are ready, they will get into their car and drive away.
35. After they have been driving for about three hours, they will stop to stretch their legs.
36. It is 25 degrees below zero. Children will not be going to school in this temperature.

40. Czasy przyszłe - ćwiczenia

I. Który czas, *FS* czy wyrażenie *be going to*, lepiej pasuje do poniższych zdań? Wyboru dokonaj zarówno z punktu widzenia podstawy przewidywania, jak i momentu podjęcia decyzji. Jeden przypadek jest dwuznaczny i pozwala na obydwie interpretacje.

1. If you say my TV set is beyond repair, of course I (not, try) ..... to have it repaired.
2. My TV set has been broken for ages, but I (not, do) ..... anything about it. It's too old to repair.
3. My father has walked out onto the balcony. He (smoke) ..... a cigarette.
4. That film is a must for anyone interested in rock climbing. You (like) ..... it.
5. That's enough! I don't want to stay with these people any more. I (go) ..... upstairs to my bedroom to have an early night.
6. Take this book. I (not, use) ..... it any more.
7. She looks so happy. She feels she (get) ..... the present she's been waiting for for so long.
8. In ten years from now, everyone (have) ..... access to the Internet.
9. Everyone hopes they (soon, find) ..... cures to all the deadly viruses that are taking so many lives today.
10. No, thanks. I (wait) ..... for the model I ordered in the first place. No half measures!

II. Sparafrazuj poniższe zdania, używając czasowników *will*, *would*, *shall*, zależnie od tego, który z nich najlepiej pasuje do wyrażenie odnośnej treści. „x2" oznacza, że poprawne są dwa z nich. W takim przypadku stwórz obydwie wersje.

1. Would you like me to wash the dishes for you?

.....

2. The boy refused to play with the girl.

.....

3. Can you lend me some money, please? (x2)

.....

4. You have run out of money? I can you lend some, if you like.

.....

5. If you are willing to wait in the hall, one of our staff will soon ask you in. (x2)

.....

6. Where do you want me to put your luggage?

.....

© Preston Publishing

7. How about renting the flat and living on the rent?

.....

8. She is ready to come and provide all the help we need.

.....

9. She refuses to give me her boss's phone number. She says it's private.

.....

10. If you persist in playing out in the cold, you may end up in hospital.

.....

III. Następujące zdania zawierają w sobie I okres warunkowy. Wstaw czasowniki w nawiasach we właściwym czasie teraźniejszym. Pamiętaj, że masz do dyspozycji wszystkie cztery czasy typu *present*. „x2" oznacza, że poprawne są dwa z nich. W takim przypadku stwórz obydwie wersje.

1. When we (plant) ..... the seeds in our garden again, we will let them know. I hope they'll come when we (plant) ..... them, because they want to see someone doing it.
2. Will you text me when the teacher (read) ..... out the register and you (know) ..... how many people are absent?
3. He has only started preparing the official letter. By the time he (prepare) ..... it, it will be too late to rectify the situation. We must act now.
4. There are so many points on the list. By the time the teacher (explain) ..... all of them, some of the students will be so bored.
5. If she (sit) ..... in the cinema for three hours, her legs will have gone numb. I think she will feel better if she (spend) ..... some time doing some exercise.
6. By the time the honey (dissolve) ..... in the water, the tea will have got too cold to drink. Why is it taking so long?
7. As soon as the teacher (mark) ..... the papers, we'll learn the results. All we need is patience.
8. I'll call you back when I (make) ..... up my mind. I need to sleep on it first. You don't make such decisions in a minute.
9. The doctor will see you the moment he (examine) ..... the patient and (be) ..... free. I promise.
10. By the time she (milk) ..... the cows, they will have got so impatient it may be impossible to do it. Why isn't she coming?

IV. Czasowniki podkreślone w nawiasach czekają na czasy *FS*, *FC*, FP lub *FPC*. Dobierając dla każdego z nich właściwy aspekt, dokończ poniższy opis tego, co pewien człowiek zastanie/

zrobi po obudzeniu się rano.

Przykład: When John wakes up tomorrow morning, (the sun rise).
... the sun will be rising / will have risen.

1. ... (his wife wake up too).

.....

2. ... (she not get up yet)

.....

3. ... (she still lie in bed next to him).

.....

4. ... (she kiss him good morning).

.....

5. ... (he feel very sleepy because he loves sleeping and spending time in bed).

.....

6. ... (he know it is time to get up but he not get up).

.....

7. ... (he ask his wife to make breakfast for both of them).

.....

8. ... (his son sleep in his bedroom all night).

.....

9. ... (he wake his son up, because, as usual, he not do his homework for school)

.....

10. ... (the water run in the bathroom because his daughter get up already)

.....

V. Podkreśl właściwy czas przyszły. W dwóch przypadkach obydwie formy są poprawne.

1. Her face has come out in spots. She *will / is going to* be sick.
2. When you have finally made up your mind to propose to her, it may be too late. She *will marry / will have married* somebody else.
3. After examining your plan, I must say it is *not going to / will not* work.
4. What *is she going to do / is she doing* next weekend?
5. The dish looks mouth-watering. I think I *will / am going to* try some.
6. This time next Friday, we will *have / have had* supper and will be going to bed.
7. The course *is finishing / finishes* next Monday. After that, we *will take / will be taking* our final exam.

© Preston Publishing

8. She has signed up for driving lessons. By the end of the month, she will *be / have been* attending it for three weeks.
9. If you *will sit / sit down*, we will do our best to check our database as fast as we can. I'm sure we *are going to / will* clarify everything today.
10. Will you *be passing / pass* the post office on your way to work tomorrow? If so, will you *be posting / post* this letter for me?

VI. Używając czterech czasów przyszłych (*FS*, *FC*, *FP* lub *FPC*), dokończ zdania, które są założeniami związanymi z sytuacją opisaną w zdaniu poprzednim. Zwróć uwagę na właściwe aspekty Twoich założeń. Dla ułatwienia podajemy czasownik, którego możesz użyć, ale jest to jedynie sugestia. Pomyśl też o własnych.

Przykład: The old man is sitting in the window and looking out. He (wait) ...
He will be waiting for his children to visit him.

1. They haven't acknowledged receipt of our letter yet. They (not, receive) ...

.....

2. My dad's car is covered in mud. He (drive) ...

.....

3. They hardly have any money left. They (spend) ...

.....

4. The mechanic is in the garage. He (repair) ...

.....

5. The mechanic's fingers are stiff as a board. He (repair the engine all morning).

.....

6. The applicant's forms have been returned to him for correction. He (not, fill them in properly).

.....

7. The coach hasn't left yet, even though it is past departure time. The driver (wait) ...

.....

8. The coach hasn't left yet, even though it is past departure time. One of the passengers (not, arrive yet).

.....

9. The boy can't find his pocket money. (He lose) ...

.....

10. The man is not walking into the house, but sitting in the car. He (lose) ...

.....

VII. Większość poniższych zdań zawiera jeden błąd z zakresu użycia czasów przyszłych. Jedno zdanie jest jednak poprawne, więc bądź ostrożny przy poprawianiu.

1. By the time you get home, she won't eat all the apples. There will still be some left for you.
2. Can you believe it? Next February, she will going to be sixteen. Doesn't time fly?
3. As soon as the bus will stop, some passengers will get off, but some others will stay on the bus.
4. It's my eighteenth birthday this weekend. I will throw a big party for anyone who wants to come.
5. Our teacher will not come to work for another week. He has got flu-related complications. He may even end up in hospital.
6. Oh, there's a kiosk over there. I am going to buy some matches in case we need some to make a fire.
7. The bag you are using doesn't look very strong with all those apples in it. It will break.
8. How long will you be smoking this cigarette by the time you extinguish it?
9. The lights are still on. Either the inhabitants of the house have not gone to bed yet, or they will have forgotten to turn them off.
10. I begged him not to kill the bird that had fallen out of its nest, but he won't listen to me and just did it, in front of my very eyes.

VIII. Przeczytaj poniższe sytuacje i na ich podstawie stwórz zdania w odpowiednim czasie (przyszłym lub teraźniejszym), wykorzystując czasownik z nawiasu.

Przykład: Your intention is to become a doctor in the future. (be)
I am going to be a doctor.

1. You want to have a clean car by seven p.m. (clean)
I .....
2. You don't know where to go to celebrate the end of the school year. Your friend often has good ideas. (go)
Where .....
3. Someone wants to visit you at 6 p.m., but then you are in the middle of your evening classes, which you start at 5 and finish at 6.30. (have)
At 6 p.m., I .....
4. You want to make sure that the TV room will be free at the time your favourite series is on. (anyone watch)
Will .....

© Preston Publishing

5. You see a jacket in the shop window. You like it very much and decide to buy it. (buy)
I .....

6. You have arranged to meet your old school friend tonight. Tell your mother about it. (meet)
I .....

7. You hope the teacher will still be available at school at 6 p.m., when your father can come and meet him. (not, leave by then)
My father .....

8. You need some coffee from the shop and your roommate is going to the shop right now. (buy)
Will .....

9. There's been a burglary next door, and there are a lot of policemen around. (ask questions)
They .....

10. Your cat often jumps up when she wants to, but never when you ask her to. (not, jump up)
My cat .....

IX. Wybierz właściwy czas przyszły. Będą Ci także potrzebne czasy teraźniejsze oraz *shall*. Jak zawsze, „x2" oznacza dwa poprawne czasy. Postaraj się znaleźć obydwa.

1. I can't see you tomorrow morning. I (see) ..... my dentist at 8 a.m. However, I can meet you for lunch. Come to the café round the corner at 1 p.m. I (wait x2) ..... for you there. I hope my visit to the dentist (end) ..... by then.
2. Jane is down with flu. She (not, come) ..... to classes for a few days now. Perhaps she (not, even, come) ..... to the school ball.
3. You (talk x3) ..... to the president so you (know x2) ..... all about our problems. It (be) ..... hard work before sales (be) ..... back to normal.
4. – (we, make) ..... a copy for everyone right now?
– I think we (make) ..... some more when everyone (have) ..... lunch and (sit) ..... at the table. Then, we (know) ..... how many copies we really need.
5. By the time everybody (make) ..... their presentations, we (sit) ..... in the auditorium for four hours. We (hear) ..... so many speakers that we (not, remember) ..... any of the facts they (give x2) ..... .
6. Look at all those clouds in the sky. I (take) ..... the children's toys in in case it (rain)..... After it (rain) ..... for a while, it (be) ..... too late to take things in. They (become) ..... too wet.

7. Susan has not been working very hard this term. She (fail) ..... her school leaving exam. If she (do)....., she (have) ..... to stay on at college for one more year.
8. The student (read x2) ..... chapter one of the book because he is reading chapter two now. By the time he (read) ..... all of it, he (read) ..... it for a month and (spend) ..... at least twenty hours doing it.
9. She's been running a bath for about ten minutes now and wants to stop it but the tap (not, turn) ..... off.
10. It's a national holiday tomorrow. No one (go) ..... to work. Some people (probably, spend) ..... the day in the parks.
11. The moment we (do) ..... this test, we (work) ..... on it for about fifteen minutes, which is not very long.
12. – (you, buy x2) ..... tickets for that new play at the theatre?
    – Yes, I (get) ..... them this afternoon.
    – (you, get) ..... one for me, too.
    – No problem. I (go) ..... there anyway.
13. – What time (the performance, start) .....?
    – 8 o'clock. (I, come) ..... to your place and pick you up?
14. Look at how difficult the text is! It (be) ..... hard work translating it into Polish. (we, ask) ..... a professional translator to do it for us? I (ring) ..... for someone in case we (not, know) ..... how to do it.
15. When she (get) ..... up, her parents (have) ..... breakfast and (leave x2) ..... for work, but her sister (not, eat) ..... anything by then yet because she is a good sleeper, so they can eat together.
16. There is no one inside. All the staff (call) ..... it a day and (leave) ..... . I see no other explanation.
17. When she (do) ..... her homework, she (do) ..... it for about three hours. Then, she (phone) ..... her friend who has asked her to let her know when her homework (be) ..... ready.
18. It's past lunchtime. The kids in the kindergarten (sleep) ..... . They always do after lunch.
19. I've forgotten to invite the Wilsons to our party on Friday. I (invite) ..... them first thing tomorrow morning.
20. Our college (break) ..... up for Easter this Thursday. Most students (go) ..... home to spend it with their relatives.
21. The toilet door has got stuck and (not, unlock) ....., so I can't get out. (you, call)

© Preston Publishing

..... someone to let me out from here as soon as possible? By the time anyone (come) ..... to my rescue, I (wait) ..... here for at least three hours and (read) ..... all the newspapers. When there (be) ..... nothing more to read, I (be) ..... bored to death.

22. Can't you walk a bit faster? Our train (leave) ..... at 3.30. If we (not, get) ..... there by then, it (leave) ..... and we (have) ..... to wait for another one which (not, come) ..... in until three hours later.
23. The students are writing their exam papers now. When they (do) ..... all the questions, they (do) ..... the test for at least three hours. I hope they (do) ..... well in it. Some of them (go) ..... to university later, so they need good results.
24. By the time Dad (paint) ..... the bedrooms, Mummy (clean) ..... the kitchen. She (clean) ..... it for as long as Dad (paint x2) ..... the bedrooms. Then, they (watch) ..... TV together.
25. (I, put) ..... the baby to sleep for you? When I (do) ..... it and the baby (sleep) ....., I (come) ..... down and we (have) ..... a really nice supper together.
26. Don't bother to phone Penny about it. I (see) ..... her at tonight's rehearsal, so I (tell) ..... her.
27. – Why haven't you tidied your room yet?
    – Really? I forgot. I (tidy) ..... them right now, then, before Mother (do) ..... her shopping and (be) ..... back. (you, help) ..... me, or (I, do) ..... everything myself?
28. When she (come) ..... back from the UK after she (be) ..... away for so long, she (not, remember) ..... most of her friends she went to school with. She (forget) ..... some of their names, I think.
29. I can't meet you after work tonight. I (see x2) ..... a film with Bob at the cinema, but I can call you when the film (be) ..... over. What (you, do) ..... then?
30. By the time the doctor (operate) ..... on the patient, he (wait) ..... for the operation for a week and his family (visit) ..... him seven times. It's a serious health problem, so the operation (probably, take) ..... a few hours.
31. Jane looks very fat for a pregnant woman. She (give) ..... birth to a huge baby.
32. If you've got an appointment with Doctor Wilson, take a seat and we (call) ..... when he (examine) ..... the patient who's in his surgery now. When he (examine) ..... you, he (examine) ..... 15 patients today and (go) ..... home.

33. The wheel (not, turn) ..... . Somebody (use) ..... it incorrectly.

34. – You haven't peeled any potatoes yet.
– I know, I (peel) ..... them later. By the time Father (repair) ..... the car and (be) ..... ready for dinner, I (peel) ..... the potatoes and (cook) ..... dinner. It (wait) ..... for him on the table.

35. When she (do) ..... her homework, she (help) ..... you with yours. But please don't disturb her when she (do) ..... hers.

36. If she (stay) ..... here for another day, she (be) ..... here for a whole week and (see) ..... all there is to see. Nobody knows if she (like) ..... the things she (see) ..... by then.

© Preston Publishing

Wszystkie czasy - sprawdź się!

Przetłumacz poniższe zdania używając czasów przedstawionych we wszystkich rozdziałach. Odpowiedzi znajdziesz na stronie 190.

1. Gdy przychodzi zima, dzieci zwykle robią bałwany. .....
2. Moje dzieci właśnie robią bałwana w naszym ogrodzie, a ja przygotowuję dla nich słodki deser. .....
3. Wyszły, by zrobić bałwana około pół godziny temu. .....
4. Kilka minut później zaczęłam przygotowywać dla nich deser. .....
5. Ja nie przygotowałam jeszcze deseru, a one nie zrobiły jeszcze bałwana. .....
6. Robią bałwana już od około pół godziny. .....
7. Przygotowuję deser już od około 20 minut. .....
8. One jeszcze nie zrobiły bałwana, a ja wciąż nie przygotowałam deseru. .....
9. Teraz szukają czegoś na jego nos. .....
10. A ja właśnie kończę deser. .....
11. Do czasu gdy ja przygotuję (już) deser, one zrobią (już) bałwana. .....
12. Gdy deser będzie gotowy, zawołam je. .....
13. Prawdopodobnie będą wtedy biegać wokół bałwana. .....
14. Gdy je zawołam, one przestaną biegać i przyjdą do domu. .....
15. Kiedy usiądą przy stole, dam im deser. .....
16. Gdy będą jadły deser, będą bardzo głośno rozmawiać. .....
17. Gdy będą (już) jadły przez kilka minut, zostawię je na chwilę same. .....
18. Zamierzam to zrobić po kilku minutach, ponieważ wtedy nie zauważą mojej nieobecności. .....

19. Wyjdę do ogrodu, by założyć kapelusz na głowę bałwana. .....
20. Zanim dzieci zjedzą cały deser, będę znowu z nimi. .....
21. Gdy wszystko zjedzą, znowu wyjdą na zewnątrz. .....
22. Gdy wyjdą, posprzątam kuchnię. .....
23. Zeszłej zimy zrobiły dwa bałwany w jeden dzień. .....
24. Zajęło im co najmniej trzy godziny, by je zrobić. .....
25. Drugiego zaczęły dopiero wtedy, gdy zrobiły pierwszego. .....
26. Innymi słowy, drugiego zaczęły dopiero wtedy, gdy pierwszy był gotowy. .....
27. Do czasu gdy skończyły pierwszego, pracowały nad nim przez ponad godzinę. .....
28. Do czasu gdy zaczęły drugiego, skończyły (już) pierwszego. .....
29. Do czasu gdy zrobiły obydwa bałwany, pracowały nad nimi przez około trzy godziny. .....
30. Do czasu gdy (już) je skończyły, zmęczyły się (już) i bardzo zmarzły. .....
31. W rezultacie były zmęczone i bardzo zmarznięte. .....
32. Zawołałam je (do domu) na słodki deser, który dla nich przygotowałam. .....
33. Przyszły natychmiast, ponieważ lubią moje desery. .....
34. Po tym jak były na zewnątrz na zimnie przez trzy godziny, z przyjemnością jadły deser w kuchni. .....
35. Gdy jadły deser, rozmawiały o obydwu bałwanach, jakie zrobiły tamtego dnia. .....

Teraz Twoja kolej. Spróbuj ułożyć własną historię w języku angielskim.

© Preston Publishing

Powtórka – odpowiedzi

1. When winter comes, children usually make snowmen.
2. My children are making a snowman in our garden right now, and I am preparing a sweet dessert for them.
3. They went out to make a snowman about half an hour ago.
4. A few minutes later, I started to prepare a dessert for them.
5. I have not prepared the dessert yet, and they still have not made the snowman.
6. They have been making a snowman for about half an hour now.
7. I have been preparing the dessert for about twenty minutes now.
8. They have not made the snowman yet, and I still have not prepared the dessert.
9. They are now looking for something for its nose.
10. And I am just finishing the dessert.
11. By the time I have prepared the dessert, they will have made the snowman.
12. When the dessert is ready, I will call them.
13. They will probably be running around the snowman then.
14. When I call them, they will stop running and (will) come into the house.
15. When they sit down at the table, I will give them the dessert.
16. When they are eating the dessert, they will be talking very loudly.
17. When they have been eating for a few minutes, I will leave them alone for a while.
18. I am going to do it after a few minutes because then they will not notice my absence.
19. I will walk out into the garden to put a hat on the snowman's head.
20. Before the children have eaten the whole dessert, I will be back with them.
21. When they have eaten everything, they will go out again.
22. When they go out, I will tidy the kitchen.
23. Last winter, they made two snowmen in one day.
24. It took them at least three hours to make them.
25. They did not start the second one until they had made the first one.
26. In other words, they did not start the second one until the first one was ready.
27. By the time they had finished the first one, they had been working on it for more than an hour.
28. By the time they started the second one, they had finished the first one.
29. By the time they had made both snowmen, they had been working on them for about three hours.
30. By the time they had finished them, they had got tired and very cold.
31. As a result, they were tired and very cold.
32. I called them in for a sweet dessert, which I had prepared for them.
33. They came immediately because they like my desserts.
34. After they had been for three hours out in the cold, they were very happy to eat dessert in a warm kitchen.
35. When they were eating the dessert, they talked about the two snowmen they had made that day.